DİLENCİLER VE KİBİRLİLER

ALBERT COSSERY

Türkçesi Servet Ugan

ROMAN

DİLENCİLER VE KİBİRLİLER ALBERT COSSERY

Albert Cossery (1913-2008): Mısır doğumlu Fransız yazar. On yedi yaşındayken hukuk eğitimini bitirmek için gittiği Paris'te okulu bitiremedi ve bütün yaşamını yazıya adadı. Eserlerinin tamamına yakınını Fransızca yazmasına, hayatının son altmış yılını Paris'te küçük bir otel odasında geçirmesine rağmen tüm romanları ya Mısır'da ya da diğer Arap ülkelerinde geçer. "Tembelliğin" kusur değil bir tefekkür hali olduğu yaşam felsefesine uygun olarak altmış yıl boyunca sekiz roman yazdı. Albert Camus, Jean-Paul Sartre, Tristan Tzara, Alberto Giacometti, Lawrence Durrell ve Jean Genet gibi dönemin diğer yazar ve sanatçılarıyla yakın arkadaşlıklar kurdu. İlk öykü kitabı *Les hommes oubliés de Dieu* (*Tanrının Unuttuğu İnsanlar*, Kanat Kitap, 2004) yirmi yedi yaşındayken yayımlandı, ardından Henry Miller'ın desteğiyle ABD'de İngilizce çevirisi çıktı. 1990'da Fransız Akademisi tarafından verilen Grand Prix de La Francophonie ve 2005'te Grand Prix Poncetton'na layık görüldü. İnsan ilişkilerine ve topluma getirdiği nüktedan ve kışkırtıcı olduğu kadar berrak ve derin bakışla Batı kültürünün son gerçek "anarşist" yazarı olarak kabul edilir. Döneminin avangard yazarlarının aksine hikâye anlatıcılığı can sıkıntısı ve muğlaklıklardan uzaktır. Başkahramanları adaletsiz toplumların düzenini bozan hırsızlar, züppeler, dilenciler, yersiz yurtsuzlardan oluşur. *Dilenciler ve Kibirliler* Türkçedeki ilk romanıdır.

Dilenciler ve Kibirliler

Albert Cossery

kolektif.
kitap

Kolektif Kitap ~ 168

Dilenciler ve Kibirliler

Özgün Adı: ***Mendiants et orgueilleux***

Daha önce Editions Joëlle Losfeld
tarafından 1993 ve 1999 yıllarında yayımlanmıştır.

© Éditions Gallimard, Paris, 2013
© Fransızca Aslından Çeviren: Servet Ugan, 2019
© Kolektif Kitap, 2019

ISBN: 978-605-2205-62-4

Yayına Hazırlayan: Samet Yalçın
Son Okuma: Ayşe Yılmaz
Sayfa Düzeni: Sernih Büyükkurt
Kapak Tasarımı: Deniz Akkol

1. Baskı, Haziran 2020, İstanbul
Sertifika No: 43484

Baskı ve Cilt: Berdan Matbaacılık
Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 215-216
Topkapı, İstanbul - 0212 613 11 12
Sertifika No: 45750

kolektif. kitap, bilişim ve tasarım ltd. şti.

Asmalımescit Mah. Tünel Meydanı Sok. Tünel Geçidi İş Hanı
C Blok No: 2 İç Kapı No: 18 Beyoğlu, İstanbul
www.kolektifkitap.com - info@kolektifkitap.com
T: 0212 243 96 39

Yayıncının izni olmaksızın elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılamaz ve iletilemez. Tüm hakları saklıdır.

Dilenciler ve Kibirliler

Albert Cossery

Türkçesi Servet Ugan

Gohar az önce uyanmıştı. Rüyasında boğulduğunu görmüştü. Dirseğinin üzerinde doğrularak uyku sersemi gözlerle etrafına kuşkuyla baktı. Artık rüya görmüyordu ama rüyasına o kadar yakındı ki gerçek tehlikenin farkına vardığında ne yapacağını bilemeden bir süre kalakaldı. "Aman Allahım, sel olmuş!" diye düşündü. "Nehir her şeyi götürecek." Ama yaklaşan felaketten kaçmak için hiçbir şey yapmadı; tam tersine enkaza tutunan bir kazazede gibi uykusuna tutunarak gözlerini kapattı.

Kendini toparlaması uzun zaman aldı, gözlerini ovuşturmak istiyordu, ama son anda ellerindeki ıslaklığı fark edip durdu. Eski gazetelerden mürekkep ince yer yatağında tamamen giyinik halde yatıyordu. Her yeri su basmış, odanın döşeme taşlarını neredeyse tamamen kaplamıştı. Bir kâbusun bunaltıcı, kaçınılmaz sonu gibi sessizce ona doğru akıyordu. Gohar dalgaların sardığı bir adadaymış gibi hissetti; kımıldamayı göze alamıyordu. Bu suyun açıklanamaz varlığı onu hayretler içinde bırakmıştı. Bununla beraber gerçeğin farkına vardıkça, ilk başlardaki korkusu yavaş yavaş azalıyordu. Önüne çıkan her şeyi paramparça eden sel fikrinin yanılsama olduğunu şimdi anlıyordu. Bu gizemli suyun kaynağını sonunda bulmuştu: komşu dairenin kapısının altından sızıyordu.

Gohar tarifsiz bir dehşete kapılmışcasına titredi: soğuktu. Ayağa kalkmaya yeltendi ama hâlâ uykuluydu ve vücudundaki

uyuşukluk hareket etmesine izin vermiyordu. Kendisini zayıf ve çaresiz hissetti. Ellerini ceketinin kuru kalmış yerlerine sildi; artık gözlerini ovuşturabilirdi. Bunu sakince yapıp komşu dairenin kapısına bakarak düşündü: "Döşeme taşlarını yıkıyor olmalılar. Ama neredeyse boğuluyordum!" Komşularının bu yersiz ve tuhaf, ani temizlik tutkusunun tam bir rezillik olduğunu düşündü. Böyle bir şey görülmüş değildi ki. Bir deri bir kemik kalmış, doğma büyüme buralı yoksul insanların yaşadığı mahalledeki bu yıkık dökük ve sefil evlerin döşeme taşları hiç yıkanmazdı. Bunlar hiç kuşkusuz mahalleyi etkilemek isteyen yeni kiracıların başının altından çıkıyordu.

Bu anlamsız temizlik takıntısı yüzünden Gohar'ın yaşadığı büyük şaşkınlık zihnini iyice bulandırmıştı. Bu su baskınını durdurmak için bir şeyler yapması gerektiğini hissediyordu. Ama ne? En iyisi beklemekti, muhakkak bir mucize gerçekleşirdi. Bu saçma sapan durumu çözmek için doğaüstü bir gücün müdahalesi gerekiyordu. Gohar şimdiden kendini çaresiz hissetti. Birkaç dakika bekledi ancak bir şey olmadı, hiçbir gizli güç yardımına koşmadı. Sonunda ayağa kalktı, deniz kazasından kurtulmuş ve sanrılar gören biri gibi hareketsiz bekledi; sonra binbir dikkatle ıslak zeminde ilerleyip odada mobilya niyetine bulunan yegâne sandalyeye oturdu. Bu sandalye haricinde odada üzerinde bir gaz ocağı, kahve cezvesi ve içme suyuyla dolu toprak testisinin bulunduğu ters çevrilmiş sandıktan başka bir şey yoktu. Gohar mümkün olduğunca az eşyayla yaşıyordu. Konforun en temel öğelerini uzun zaman önce unutmuştu. Eşyalarla çevrili olmaktan nefret ederdi; eşyalar sefaletin gizli tohumlarını taşırdı, sefaletin ölü ve ruhsuz varlığıyla kaçınılmaz olarak melankoliye yol açan en beter halini. Hayır, sefaletin görüntüsünü kastetmiyor, onun için hep bir soyutlama olarak kalacak bu kavrama elle tutulur bir değer atfetmiyordu. Sadece moral bozucu eşya izdihamından bakışlarını korumak istiyordu. Bu odadaki yok-

sunluk Gohar için ele geçirilemeyen bir güzellikti, adeta bir özgürlük ve iyimserlik havası soluyordu. Mobilyalar ve eşyalar ise çoğunlukla göz zevkini bozuyordu, zira onun hayatında cansız bir nesnenin yeri yoktu. Yalnızca canlı varlıklar sayısız çılgınlıklarıyla onu eğlendirebilirdi.

Mahvolmuş ve artık kullanılmaz hale gelmiş yatağına bakarak bir süre hareketsiz kaldı. Yatak görevi gören eski gazeteler tamamen su altındaydı ve zeminde yüzmeye başlamışlardı. Başına gelen felaketin görüntüsü ilkel sadeliğinden ötürü hoşuna gidiyordu. Hiçbir şeyin olmadığı yerde kopan fırtınalar boşunadır. Gohar'ın dayanma gücü bu mutlak mahrumiyetten geliyordu; yıkım karşısında kaybedecek hiçbir şeyi yoktu. Yeniden tuhaf komşuları aklına geldi ve bu garip temizliğin nedenlerini düşündü. Ne yapmak istiyorlardı? Ev böyle bir muameleye fazla dayanamazdı; zaten en kuytu köşelerine kadar çürümüştü ve yıkılmak için sadece küçük bir işaret bekliyordu. Kuşkusuz, herkes ölecekti.

Gohar bu Allahın belası kiracıların niyetini anlamaya çalışırken canhıraş bağırtılar koptu, ancak bir dehşet gecesinde duyulabilecek uzun çığlıklar komşu dairelerde yankılanıyordu. Eski evin duvarları bu şokun şiddetiyle sarsıldı; çığlık en yüksek perdeye ulaştı ve aniden kesildi; endişe verici sessizliği hüzünlü ulumalar izledi. Gohar bu korkunç taşkınlığı hemen kavrayamadı. Ancak biraz sonra şimşek hızıyla aydınlanacaktı. Bunların ağıtçılar olduğundan şüphe yoktu. Bir saniye içinde olayın bütün korkunçluğunu kavradı: Komşu dairede biri ölmüş ve uykusunda onu istila eden beyaz ve sabunlu suyla yıkanmıştı cesedi.

Önce sersemledi, ardından tiksintiyle nefessiz kalarak sandalyesine çöktü. Donuk gözlerle hâlâ ıslak, titreyen ellerine, ölümün kirlettiği giysilerine baktı. Sonra, ölümün kötü tohumlarını uzaklaştırmak istercesine elbiselerini sertçe silkeledi ve toprak testiye doğru koştu. Ama testi boştu; Gohar ürkmüş gözlerle

etrafa bakarak çaresizce olmayan musluğu aradı. Ellerini nasıl yıkayacaktı? Kendi kendine komşusunun hangi hastalıktan öldüğünü sorarak ellerini havada tutuyordu. Belki de bulaşıcı bir hastalığa yakalanmıştı. Endişeyle "mikroplar" diyordu. Ama birden mikrop korkusu ona gülünç geldi. "Mikroptan ölecek olsaydık," diye düşündü "şimdiye kadar çoktan hepimiz ölmüş olurduk." Böylesine ucuz bir dünyada mikroplar bile tesirini yitiriyordu. Dönüp sandalyesine oturdu ve uzun bir süre yaşadığı maceranın gülünçlüğünü düşündü. Sakinleşmişti, her şey çok yalın, kolay ve olağanüstü aldatıcı geliyordu artık. Hiçbir afet onu kedere sürükleyecek kuvvette değildi: İyimserliği en kötü felaketlerin bile üstesinden gelirdi. Sularla kaplı döşemeyi, dağılmış eski gazeteleri, odasının gerçek dışı çıplaklığını mutlak bir kayıtsızlıkla tekrar seyre daldı ve bir lahza, garip bir gülümseme dünya nimetlerine boş vermiş bu adamın yumuşak yüzünü aydınlattı.

Komşu dairedeki ağıtçılar kederin dozunu iyice artırmışlardı; yatışmak bilmez bir boyut kazanan ulumaları, kesin ve kanlı bir dram atmosferi yaratıyordu. Hiçbir insan iradesi onların baş döndürücü görevlerini icra etmelerini engelleyemezdi. Gohar bu hüzünlü ağıtların büyüleyici etkisi altındaydı. Bu çığlıkların altında zevk verici bir unsur keşfedebilme fikri onda bir saplantı olmuştu. Ama parayla tutulmuş gırtlaklardan çıkan bu sahte çığlıklar, onun kulaklarında yabancı bir âlemin çağrısı gibi yankılanıyor; Gohar burada insani ve kardeşçe bir dünyanın izlerini görmüyordu. Bu yapmacık ve çığırtkan acı evreni, kafasını zehirli bir uğultuyla doldurarak başını döndürüyordu.

Alışılmadık bir saatte sertçe uyandırılmıştı ve hâlâ uyumak istiyordu. Ama duvarın hemen arkasında o lanet ağıtçılar varken uykusuna nasıl dönebilirdi ki? Belli ki ona hiç acımayacaklardı. Gohar titredi, üşüyordu. Kasıldı, uzun bir zaman geçtikten sonra sandalyesinden kalktı. Dışarı çıkmaya karar vermişti.

Odanın ıslanmamış bir köşesine atılmış fesini alıp kafasına geçirdi, bastonunu eline aldı ve sahanlığa çıktı. Komşularının kapısı ardına kadar açıktı. Gohar ürkmüş halde uzun süre tereddüt etti. İçgüdüleri ona dikkatli olmasını söylüyordu; o kudurmuş mahalle karılarının daha beterini yapmalarından korkuyordu. Bir erkeği görünce sadece cilve yapmak için bile daha çok kudurabilirlerdi. Bu düşünce Gohar'ı ürpertti ve çember oluşturarak yere çökmüş, el ve yüzleri maviye boyalı, kapkara örtülere bürünmüş bir yığın dişinin bir anlık kaçamak görüntüsünü beynine kazıyarak kendini sallanan merdivenlere attı. Şeytani çığlıklar atarak göğüslerini dövüyorlardı. Gohar aniden merdivenin ayaklarının altından kaydığı ve bayılmak üzere olduğu hissine kapıldı. Yola nasıl ulaştığını anlamadı.

Neredeyse öğle olmuştu. Gohar renkli, tasasız bir kalabalıkla kaynayan geniş El Ezher Sokağı'nda rahatladı ve kendini buldu. Otomobil, fayton, eşek arabası ve top güllesi hızıyla ilerleyen yoğun tramvay trafiğine aldırmadan yollara ve kaldırımlara yayılan bu miskin kalabalık dünyaya aşinaydı. Ilık kış güneşi şifalı sıcaklığını bu karmakarışık kalabalığın üzerine yaymaktaydı. Gökyüzünde süzülen çaylaklar kalabalığın içine pike yapıyor, sonra gagalarındaki bir parça kokmuş etle uçuşlarına devam ediyorlardı; kimse onların hünerli manevralarına dikkat etmiyordu. Kadınlar kumaş dükkânlarının önünde kümeleniyor, birkaç basma mendil için saatler süren sıkı pazarlıklar yapıyorlardı. Çocuklar sürücüleri kızdırmak için kasten yolun üzerine dikilerek eğleniyorlardı. Sürücüler beddua yağdırıp onlara ve orada bulunmayan annelerine sövüp sayıyor, nihayetinde birkaç tanesini eziyorlardı. Cadde boyunca sıralanmış tüm kafelerin radyolarından ünlü bir şarkıcının ağlamaklı sesi yankılanıyordu. Melodi iç karartıcıydı, sözlerse yarım kalmış bir aşkın kederi ve pişmanlığını dile getiriyordu uzun uzun. Gohar ölü komşusunu ve ağıtçıların tiz çığlıklarını hatırlayıp adımlarını sıklaştırdı. Ama

bu yasa boğulmuş sesten kurtulmanın yolu yoktu, her yerdeydi, sokağın gürültüsünü bile bastırıyordu.

Gohar insiyaki bir şekilde durdu, sokağın keşmekeşi ve gürültüsünde sanki zevk alacağı sakin bir bölge bulmuş gibiydi. Boş bir dükkânın önünde orta yaşlarda, iyi giyimli, sandalyesine gururla oturarak etrafındaki kalabalığa kayıtsızca bakan bir adam gördü. Adamın soylu tavırları olağanüstü çarpıcıydı. "İşte tam kafama göre bir adam," diye düşündü. Bu boş dükkân ve hiçbir şey satmayan bu adam onun için paha biçilemez bir keşifti. Gohar dükkânın basit bir dekordan ibaret olduğunu düşündü; adama dostlarını ağırlamak ve bir fincan kahve ikram etmek imkânını sunuyordu. Bu bolluk ve cömertliğin zirvesiydi. Gohar onu eski bir tanıdık gibi selamladı, adam ona hayranlık duyulduğunu anlamış gibi belli belirsiz hoş bir gülümsemeyle cevap verdi.

"Buyur bir fincan kahve içelim," dedi adam. "Memnun olurum."

"Teşekkür ederim," dedi Gohar. "İzninle, şimdi gitmem lazım. Alacağım olsun."

Belirgin bir zevk ve neredeyse şefkatle bakıştılar, sonrasında Gohar kalabalıklar arasındaki yürüyüşüne devam etti. Çok mutluydu. Her zamanki gibiydi: Hayatın saçma basitliği karşısında hayranlık duyuyordu. Her şey gülünç ve basitti. Buna ikna olması için etrafına bakması yeterliydi. Çevresinde kaynayan sefaletin trajik hiçbir yanı yoktu; tam tersine içinde gizemli bir bolluk, olağanüstü ve hayal edilemez bir zenginliğin hazinelerini barındırıyordu. Bu kalabalığın kaderi inanılması güç bir kayıtsızlıkla yönetiliyordu sanki; bütün iğrençlikler burada masumiyet ve saflık kazanıyordu. Gohar sempati ve kardeşlik duygularının kabardığını hissetti, her adımda bütün bu sefaletin önemsizliği ortaya çıkıyor, bu da onu mutlu ediyordu.

Sarı bir tramvay cehennemi gürültüler koparark geçiyor, rayları istila eden kalabalığın arasından kendine yol açabilmek

için sürekli zil çalıyordu. Gohar bakla haşlaması yapan bir lokantanın yakınından geçti, yemeğin kokusundan biraz başı döndü; bastonuna yaslanarak durdu ve bekledi. Hayır, açlıktan değildi bu. Açlığın onun üzerinde en ufak bir etkisi yoktu, bir parça ekmekle günlerce yetinebilirdi. Bu rahatsızlık başka bir şeye işaret ediyordu. Birkaç adım attı, rahatsızlığının nedenini anladı ve telaşa kapıldı. Uyuşturucu! Uyuşturucuyu unutmuştu. Bu cahil komşunun saygısız ölümü alışkanlıklarını densizce bozmuştu. Gohar ancak akşam olduğunda uyanırdı, uyuşturucu temin etmek için daha çok erkendi. Tek tedarikçisi Yeghen'di ve onunla sadece akşam buluşabiliyordu. Şimdi görmesi olanaksızdı onu. Yeghen'in evi yoktu, hiçbir yerde kalmıyordu.

Akşama kadar uyuşturucu olmadan nasıl dayanacaktı? Bu ihtimal onu biraz telaşlandırıyor, acı çekeceğini biliyordu ve sakince bu acıya hazırlanması gerektiğini de. Cebinden çıkardığı buruşmuş torbanın içinden bir nane şekeri alarak yavaş yavaş itinayla emmeye başladı. Haşhaş topağının kekremsi tadına benzemiyordu ama bu bile onu rahatlatmaya yetmişti.

Biraz ileride her zamanki köşesinde çömelmiş, görmezden gelinemez dilenciyi fark edince gülümsedi. Hep aynı ritüel yaşanıyordu: ne zaman önünden geçse Gohar üzerinde para olmadığı için özür diliyor ve aralarında tatlı bir sohbet başlıyordu. Gohar onu uzun süredir tanıyor ve onunla vakit geçirmekten hoşlanıyordu. Nevi şahsına münhasır bir dilenciydi, çünkü kendini acındırmak için hiç şikâyet etmezdi, bedeninde en ufak bir sakatlık yoktu. Tam tersine her tarafından sağlık fışkırırdı, entarisi sağlam ve neredeyse tertemizdi. Müşterilerini bir bakışta tartabilen meslekten dilencilerin delici bakışları vardı onda. Gohar dilenci görüntüsüne bürünmeyi aklından bile geçirmediği için ona hayranlık duyuyordu. Bu keşmekeşin içinde kimse onun sağlıklı ve varlıklı dilenci görüntüsüne önem vermiyor gibiydi. O kadar gerçek saçmalık içinde, dilenmek herhangi bir iş gibiydi, aynı zamanda da en

mantıklısı. Masasının başındaki memur saygınlığıyla her zaman aynı yerde dururdu. İnsanlar geçerken ona sadaka verirlerdi. O da bazen sadaka verenlerden hesap sorardı çünkü insanların sahte para verdiği de olurdu. Böylece, içinde küfürlerin uçuştuğu bitmek bilmez tartışmalar başlardı. En sonunda polis çağıracağını söylerdi. Bu şekilde mesele hep onun lehine sonuçlanırdı.

Gohar onu selamlamak için durdu.

"Selamünaleyküm," dedi dilenci. "Gelişini uzaktan gördüm; seni bekliyordum."

"Kusura bakma," dedi Gohar. "Param yok; gelecek sefere veririm."

"Para istediğimi kim söyledi?"

"Demek istemiyorsun? Sanırım beni bir şeye benzetemedin."

"Nasıl böyle bir şey düşünebilirim," diye itiraz etti dilenci. "Seni görmek bile beni memnun eder; seninle konuşmayı seviyorum. Varlığın dünyanın bütün hazinelerine değer."

"Beni şımartıyorsun," dedi Gohar. "İşler nasıl?"

"Allah büyük!" diye yanıtladı dilenci. "Ama işler hiç önemli değil. Dünyada bunlardan daha eğlenceli şeyler var. Seçimlerin hikâyesini biliyor musun?"

"Hayır, gazete okumam ben."

"Bu zaten gazetelerde yoktu. Bana birisi anlattı."

"O halde anlat bakalım."

"Pekâlâ! Bir süre önce Aşağı Mısır'daki küçük bir köyün belediye seçimleri sırasında geçen bir olay. Hükümet memurları sandıkları açtığında, oy pusulalarının çoğunda Bargut adının yazıldığını görmüşler. Hükümetin memurları bu ismi tanımıyorlarmış; hiçbir partinin listesinde yokmuş. Telaşlanıp meselenin aslını araştırmışlar ve Bargut'un bilgeliğinden ötürü tüm köyde çok saygı duyulan bir eşeğin adı olduğunu öğrendiklerinde şaşkınlıktan donakalmışlar. Köydeki herkes ona oy vermiş. Bu hikâyeye ne diyorsun?"

Gohar neşeyle nefes aldı, mutluydu. "Okuma yazma bilmiyorlar ve cahiller," diye düşündü, "buna rağmen seçimlerin ilk ortaya çıkışından bu yana dünyanın bildiği en akıllıca işi yapmışlar." Üçra köylerinde kaybolmuş bu köylülerin davranışları, onsuz hayatın katlanılmaz olacağı umudun işaretiydi. Gohar hayranlıktan sarsılmıştı. Öylesine içine işleyen türden bir mutluluktu ki bu, bir süre dilenciye dehşetle baktı. Bir çaylak onların birkaç adım ilerisinde yola kondu, gagasıyla çürümüş yiyecek aradı, bulamayınca da uçup gitti.

"Harika!" dedi Gohar sevinçle. "Peki, hikâye nasıl bitti?"

"Seçim kesinlikle kabul edilmemiş. Dört ayaklı bir eşeği düşünebiliyor musun? Yukarıdakilerin istediği iki ayaklı eşek."

"Böylesine harika bir hikâye için iyi bir ödülü hak ettin. Neşelendirdin beni. Senin için ne yapabilirim?"

"Dostluğun bana yeter," dedi dilenci. "Beğeneceğini biliyordum."

"Beni gerçekten şımartıyorsun," dedi Gohar. "Görüşmek üzere."

Gohar sola dönüp sefil, nispeten sakin bir sokağa daldı ve Cafe des Miroirs'a* yöneldi. Günün bu saatlerinde kimseyi bulamayacağını biliyordu ama mucize beklemeyi severdi.

Cafe des Miroirs iki küçük sokağın kesiştiği noktadaydı; ağır vasıtalara yasak olan ve yalnızca seyyar satıcıların arabalarının girdiği toprak yolun büyük bir bölümünü işgal ediyordu. Kıvrımlı terasın üzeri, kapalı çarşılardaki gibi büyük bir çadır beziyle kaplanmıştı. Çerçeveleri işlemeli ve altın kaplamalı sayısız ayna her yere, harap olmuş yüzeylere bile asılmıştı. Cafe des Miroirs yeşil çayı ve Hıristiyanlardan, entelektüellerden ve yerel renklere meraklı turistlerden oluşan müşterilerinin çeşitliliğiyle meşhurdu. Günün o vakitlerinde çok kalabalık olmazdı. Gohar

* Aynalar Kafesi. –çn

tanıdık birini bulabilmek için terası geçip masaların arasına girdi. Önemli şahsiyetler gibi görünen birkaç kişi asgari jestlerle nargilelerini içiyor, bazıları da çaylarını yudumlayarak tavla oynuyordu. Diğerlerinden daha erken uyanan izmarit toplayıcıları kabilesinin birkaç üyesi, rekabetten korkmadan, kaygısızca kendilerini işlerine vermişti.

"Selamünaleyküm hocam."

Gohar geriye döndü, El Kordi sandalyesinden doğrulmuş elini ona uzatıyordu.

"Hayırdır," dedi Gohar. "Bugün bakanlığa gitmedin mi?"

"Gittim ama hemen çıktım, çalışamazdım. Çok kederliyim hocam."

"Gene neyin var oğlum?"

El Kordi gizemli bir tonla, "Oradan geliyorum," dedi. "Her zamankinden daha hasta. Uyusun diye bıraktım." Sonra Gohar'ın ayakta beklediğini görerek, "Lütfen otur hocam," dedi.

Gohar oturdu, El Kordi garsonu çağırdı.

"Ne alırsın?"

"Bir çay," diye yanıtladı Gohar.

"Ben de," dedi El Kordi.

Garson siparişleri melodik bir sesle tekrar ederek gitti; sesi, eşcinsellerinkini andırıyordu. Gohar El Kordi'ye baktı, gözlerinde muzip bir ışık parladı. El Kordi son derece kederli görünüyordu, sanki böyle görünmek için her şeyi yapıyordu. İyi görünümlü bir genç adamdı, giysileri özenli, sesi çok düzgün, gözleri hafif çekik, dudakları şehvetli ve acıydı. Herhangi bir bakanlıkta yürüttüğü basit redaktörlük görevi romantik ruhunu karartıyordu. Adalete düşkünlüğü de kolayca anlaşılıyordu.

Bir süre sonra, "Onu böyle bırakamam. Bir şeyler yapmalıyım. Bana bir öğüt ver yoksa intihar edeceğim," dedi.

Gohar hemen cevap vermedi, uyuşturucuyu unutmasına yardımcı olan nane şekerini emiyordu hâlâ.

"Niçin intihar edeceksin?"

"Anlamıyorsun. Onu genelevden çıkarmam lazım. Bu hasta haliyle kendisini satmasına izin veremem. Ve şu alçak patronu Set Amina yok mu? Düşünsene dinlenmesine bile izin vermiyor; ona kazandırdığı paraları düşündükçe... Tam bir rezillik! Sana söylüyorum intihar edeceğim."

Gohar bu itiraftan pek etkilenmişe benzemiyordu. El Kordi'nin sorunları her zaman hastalıklı ve acımasız olurdu. O sıralar sanki dünyanın bütün kederini sırtında taşıyordu. Ama bu hali asaletine inanmak için zaman zaman takındığı bir tavırdı. Çünkü El Kordi asalete giden yolun mutsuzluk ve umutsuzluktan geçtiğine inanıyordu. Okuduğu Batılı kitaplar aklına böyle yanlış düşünceler sokmuştu.

El Kordi'nin o dönemki sıkıntılarının nedeni civardaki genelevlerin birinde veremden ölmek üzere olan genç bir orospunun kederli yüzüydü. Müşterileri küçük memurlardan ve civardaki sefil âlemcilerden oluşan fakir bir genelevdi. Önceleri genç adam fazla önem vermeden onunla iki veya üç defa yatmıştı; ancak hastalığını öğrendikten sonra, her zaman toplumsal adaletsizliğin takipçisi olan El Kordi, ona çılgınca âşık olmuştu. Onu genelevden çıkarıp rezil bir ölümden kurtarmayı kafasına koymuştu ama bu tip bir kurtarma harekâtına girişmek için yeterince parası yoktu. Kederli aşkına yüce bir son hayalleri kurmaktan kendini alamıyordu. Şu sıralar intiharı seçmişti ancak bunun henüz kesin bir karar olmadığı belliydi, zira şunu soruyordu:

"Ne yapmalıyım?"

Gohar susuyordu, garip bir şekilde eğleniyormuş gibi bir havası vardı. Yüzü ifadesizdi, ama gözlerinden sevinci yansıyordu. Bir süre sonra şöyle dedi:

"Dinle, sana harika bir hikâye anlatacağım."

"Ne hikâyesi?" diye sordu El Kordi.

Gohar ona, Aşağı Mısır köylülerinin nasıl bilgece belediye başkanı olarak Bargut adlı eşeği seçtiklerini anlattı.

El Kordi gülümsemeye başlamıştı ama toparlanması uzun sürmedi. Kuşkusuz neşelenmenin ne yeri ne de zamanıydı. Tam tersine hayatta daha ciddi şeylerin olduğunu Gohar'a gösterme fırsatını kaçırmamalıydı. Birden harareti arttı.

"Korkunç bir şey, barbarlar," dedi.

"Demek onların barbar olduğunu düşünüyorsun?"

"Evet. Hükümet de onların cahilliğinden faydalanıyor."

"Ama senin hükümetine şahane bir ders verdiler."

"Hocam, her şeyden önce benim hükümetim değil," dedi El Kordi hararetle. "Sonra baskıya karşı direnmek için daha farklı yöntemler düşünüyorum. Kabul edersin ki hayatta daha ciddi şeyler var."

"Oğlum, söyle bakalım neymiş onlar?"

El Kordi ağırbaşlılık ve yücelik görebilmek için gayriihtiyarı çevresine bakındı ama sadece bir süredir masalarının etrafında dolanıp konuşmalarını dinleyen, eski püskü pis giysiler içindeki izmarit toplayıcısını gördü. İşini titizlik gerektiren bir ayinin kurallarını yerine getirircesine bir merasim havasında icra ediyor, izmarit arayışını en ücra köşelere kadar genişletiyordu. Onun dolap beygiri gibi dolanmasına sinirlenen El Kordi yere daha iyi baksın diye sandalyesinin yerini değiştirdi. Buna rağmen çocuk uzaklaşmıyordu, sanki onlara iple bağlanmıştı. El Kordi yeniden oturdu, çocuğa bakarak alaycı ve sert bir tonla:

"Beyim, bizimle bir fincan kahve içer misin?"

"Teşekkür ederim," dedi çocuk. "Daha şimdi Bosphore Kafe'de bir tane içtim."

Bosphore, El Kordi'nin içeriye adımını bile atmadığı, daha çok zenginlerin gittiği bir burjuva kafesiydi.

"İt oğlu it!" diye çıkıştı öfkeyle. "Defol yoksa seni boğarım!"

Çocuk, dudaklarını küçümser bir tavırla büzerek gitti.

O biraz uzaklaştığında El Kordi kahkaha attı.

"Duydunuz mu hocam? Ne kadar akıllı! Müthiş bir çocuk."

Gohar gülümsedi, bakışlarında sevecen bir alaycılık vardı. Onda en hoşlandığı şey son derece boş biri olmasıydı. El Kordi bir devrimciydi, kitlelerin geleceği ve halkların özgürlüğüne dair fikirleri vardı; ama içi boştu, bu eğreti dünyadan kaçamıyordu. İstediği kadar baskılara isyan etsin, bütün halkın ve kendisinin zulme uğradığına inansın, güdüleriyle baş başa kaldı mı hemen yüzeyselleşiveriyor, en uçarı eylemlerin içinde olmaktan hoşlanıyordu.

Şimdi içindeki acıyı boşaltmış gibiydi. Küçük izmarit toplayıcısıyla yaşanan olay bütün üzüntülerini hafifletmişti; kendisini çocuksu bir neşeye bırakmıştı. Gohar'la birlikte olduğunda çok mutlu oluyordu. Her şey son derece basitleşiyor; Gohar'ın varlığı hayatın bütün güçlüklerinin birer yanılsama olduğunu gösteriyordu. En kötü felaketler ipe sapa gelmez komikliklere dönüşüyordu. El Kordi onun yanında çocukluğuna geri dönüyordu.

"Ya şu yolculuk işi hocam?"

"Düşünüyorum oğlum."

"Gitmelisin," dedi içtenlikle El Kordi. "Senin için harika olur."

Kendisine bu yolculuktan bahsedildiğinde, Gohar sanki uzak bir ülkenin hasreti tüm dikkatini yoğunlaştırmasını gerektiriyormuşçasına gözlerini kapardı. Trene atlayıp Suriye'ye gitmek! Uzun zamandır bu hayali kuruyordu, kendisine izin verdiği tek hayaldi, çünkü sonsuz mutluluğunun kaynağıyla bağlantılıydı. Suriye'de uyuşturucu yasak değildi. Haşhaşlar tarlalarda hiçbir özelliği olmayan yoncalar gibi sere serpe yetişirdi; kendin de yetiştirebilirdin. Gohar bu olağanüstü detayları tesadüfen öğrenmişti ve o günden beri hayalini kuruyordu. Bu küçük komşu ülke onun için cennetti. Birkaç saatlik mesafede uyuşturucu herkesin

elinin altındayken burada yaşamaya mecbur olmak adaletsizlikti. Gohar bu adaletsizliğin bütün boyutlarını hesaplıyordu; kendisini sınırın bu yakasında dünyaya getiren kaderi affedemiyordu. Kalbinin derinliklerinde oraya asla gitmeyeceğini bilse de her şeye rağmen bazen bu düşünceyi zihninde yaşatıyordu. Gohar için Suriye, henüz olgunlaşmamış yemyeşil haşhaş tarlaları demekti. Zor anlarda, bilhassa uzun süre harmansa, bu manzaranın düşüncesi bile sarhoş olmasına yetiyordu.

"Seni devasa tarlalarda haşhaş yetiştirirken hayal ediyorum," dedi El Kordi

"İlk önce oraya gitmem lazım," dedi Gohar. "Kolay değil."

"Evet, para meselesi, dinle beni hocam sana akıl danışmak istiyorum."

"Seni dinliyorum," dedi Gohar.

El Kordi bir komplocu havasına bürünerek anlatmaya başladı.

"Mesele şu ki, zavallı kızı kurtarmak zorundayım. Bunun için hırsızlık yapmak zorunda kalsam bile. Duyuyor musun, hırsızlık yapmak zorunda kalsam bile. Bu konuda ne düşünüyorsun?"

Gohar düşündü. Hırsızlığa karşı değildi; herkes çalıyordu. Sadece El Kordi'nin bilmediği yöntemler ve incelikler vardı. Genç adamı seviyordu; onu hapishanede görmek istemezdi. Özlerdi onu. Dahası El Kordi hapishanenin güvenli ortamından hoşlanacak birisi değildi. Ruhunu karartır, özgürlük hakkında aptalca fikirlere kapılırdı. Gohar bütün bunları ona açıklamayı gereksiz buldu.

"Beni şaşırtıyorsun," dedi. "Senin gibi saygıdeğer bir devlet memuru..."

"Senin sözünü ettiğin saygıdeğer devlet memurunun kalemini elinden aldılar," dedi El Kordi. "Benim ofis şefimin kalemimi elimden aldığını biliyor musun? 'Hükümetin şu zavallı kalemi

seninle beraberken paslanıyor sevgili El Kordi Efendi,* sanırım başkaları bunu daha iyi kullanacaktır.' İşte bana bunları söyledi. Artık gördüğün gibi kalemsiz bir redaktörüm."

"Böylesi senin için daha hayırlı," dedi Gohar. "Kutlarım."

Komşu masadan iki kör şeyh, ünlü bir caminin sanatının inceliğinden söz ediyordu. Sonunda biri, diğerini kör taklidi yapmakla suçladı. Bu hakaret, konuşmalarını keskin bir şekilde sonlandırdı. Hemen masadan kalktılar ve edebi kalitesi çok yüksek küfürler homurdanarak farklı yönlere doğru gittiler. El Kordi intihar etme düşüncesi gibi hırsız olma tasarısını da unutmuşa benziyordu. Saat iki olmuştu ve öğleden sonrasını nasıl geçireceğini bilmiyordu.

"Benimle yemeye gelir misin hocam?"

"Hayır, bu saatte asla yemek yemem," dedi Gohar. "Zaten aç değilim."

Uyuşturucu bulması gerekiyordu; ihtiyacı dayanılmaz bir hal almıştı. Aslında bunca zamandır burada Yeghen'in gelmesini beklediğini fark etti.

"Bugün Yeghen'i gördün mü?"

"Evet, Naile'yi görmek için Set Amina'ya gittiğinde gördüm. Bekleme salonundaki kanepede uyuyordu. Uyandırmak istemedim; sanırım geceyi orada geçirdi."

Gohar paniklemişti. Yeghen'in bir yerlerde olduğu ve ona ulaşabileceği düşüncesi onu yerinden telaşla kaldırdı.

"Senden ayrılmak zorundayım sevgili El Kordi. Akşama görüşürüz."

El Kordi en acınası ifadesini takınarak, "Beni bu kederli halde bırakıp nasıl gidersin?" dedi.

"Özür dilerim ama mecburum. Selâmünaleyküm."

Gohar kafeyi telaşla geçti. Müşteriler onu oturmaya davet etti

* Kitabın Fransızca aslında da "El-Kordi Effendi" şeklinde geçmektedir. –yhn

fakat o bu davetleri kibarca reddetti. Biraz ileride artık midesini bulandırmaya başlayan nane şekerini tükürdü. Haşhaşın çok yakınında olduğu düşüncesi enerjisini tazelemişti. Yıkılmaya yüz tutmuş, sallanan yapıların çevrelediği labirentimsi küçük sokaklara hafif adımlarla daldı.

Günışığının parlaklığından rahatsız oldu, hızı kesildi. Gözleri, kapalı terasın loşluğuna alışmıştı ve şimdi önünde aşılmaz bir engel gibi duran bu parlak ve hareketli evren onu afallatıyordu. Girdiği küçük sokak fazlasıyla dar ve engellerle doluydu. Duvar dibine çökmüş ya da hiç değişmeyen bir vaziyette ayakta duran kişiler, yüzyıllar süren hareketsizliklerinin örneklerini cömertçe sergileyip sokakta yürümekten caydırıyordu onu. Yıkılmaya yüz tutmuş evlerin eşiklerine, küçük sürüngen yaratıklara benzeyen, çapaklı gözleri sineklerin istilasına terk edilmiş bebekler saçılmıştı. Çömelmiş kadınlar beyaz demir leğenlerde pılı pırtılarını yıkıyor, bazıları da bir lokomotif gibi gürültü çıkaran gaz ocaklarında yemek pişiriyordu. Zaman zaman da fazla yaramazlık yapan çocuklarına öyle yüksek sesle ve ciğerden küfür ediyorlardı ki yaramazlıklarına devam etmeleri mümkün olmuyordu.

Gohar yolunun üstündeki bütün bu engelleri gördüğünde başının döndüğünü hissetti. Yüksek sıradağlardan daha çetin bir engel teşkil eden bu yoğun kalabalığın içinde kendisine asla bir yol açamayacaktı. Ama uyuşturucu düşüncesi ve Yeghen'e yetişememe korkusu ona yeniden güç verdi. Onun için durum hayatiydi; böylece hiç beklemeden ve kendisine küfür edip bağırmalarına aldırmadan körlemesine ilerlemeye devam etti. Sadece etrafındaki havanın daha da ağırlaştığını hissediyordu ve yolunu

tıkayan insan artıkları düşmanca bir uyuşukluk içindeydiler. Genelev çok uzakta değildi, ama Gohar mesafenin tuhaf bir şekilde uzadığını hissediyordu. Bir eliyle bastonunu tutuyor diğer eliyle de çocukça bir savunma duygusuyla ileriye doğru uzanmış olarak uyurgezer gibi ilerliyordu. Bir turp satıcısı ona ismiyle ve saygı dolu kelimelerle seslenerek turp ikram etti. Gohar ona hiç dikkat etmedi; turp yemekten daha önemli işleri vardı. Yeghen'e ulaşmaktaki aceleciliği ona her zamanki nezaketini unutturmuştu.

Bir süre sonra uzaktan genelevi görüp biraz rahatladı. Set Amina'nın genelevi Gohar için kolay zevklerin mekânı değildi; buraya asla müşteri olarak değil, çok önemli edebi görevleri yerine getirmek için geliyordu. Gerçekten de işi son derece eğlenceliydi ve ona sembolik bir değer atfediyordu. Set Amina'nın iş mektuplarını ve bazen de okuma yazma bilmeyen orospuların aşk mektuplarını yazmak ona insanlığa hizmet etmek gibi geliyordu. Böylece, düşkün görünüşüne rağmen, geçmişte ülkenin en büyük üniversitesinde tarih ve edebiyat dersleri verdiği parlak günlerdeki gibi her şeyi bilen entelektüel rolünü koruyordu. Ancak o dönemdeki kişiliğinin nefret edilesi akademik yönünün varlık nedeni artık ortadan kalkmıştı. Hayatın en ilkel haliyle aktığı, yerleşik düzen tarafından bozulmamış bu muhitte Gohar kimseyi kandırmıyordu; maalesef o dönemde kendisinin de inandığı o kadim felsefi yalanları döktürmek zorunda değildi. Yeni mesleğinin kazandırdığı düşünce hürriyeti, ona sınırsız bir mutluluk veriyordu, cömert ve ölçüsüz bir mutluluk. Yerlilerin mahallesindeki bir genelevin sunabileceği sınırsız insanlık, onu daimi bir esriklik içinde tutuyordu. Kısır ve ölümcül çekişmeler içindeki insanlardan ve onların, hayatın anlamına dair muğlak kavramlarından ne kadar uzaktı. Yıllar boyu hayranlık duyduğu o büyük düşünürler şimdi ona hiçbir otoriteleri olmayan, beş para etmez zehir saçıcıları gibi geliyordu. Hayatı yaşamadan öğretmek cehaletin işlediği en iğrenç suçtu.

Kendisine pek külfet getirmeyen bu işten kârı çok azdı zira bu yüksek hizmeti için Set Amina ona yalnızca zaman zaman on piastres veriyordu. Bu onun tek geliriydi ve yaşamasına rahatlıkla yetiyordu. Evinin kirası pek bir şey tutmuyordu, yemek meselesine gelince, mahalle esnafı yaşamasına yetecek kadar ihtiyacını karşılamaktan mutluydu. Herkes onun konuşmalarının büyüsü altındaydı; hatta bazıları onu bir tür peygamber gibi görüyor, dünya hakkındaki dingin görüşlerini çok beğeniyorlardı. Ama Gohar onların bu yardımseverliklerini asla istismar etmiyordu. Asla onlardan bir şey istemiyordu. İkramları çoğunlukla karşısındaki cömert insanı kırmamak için kabul ediyordu.

Durdu, soluk soluğa kalmıştı.

Sarmaşıklarla kaplı parmaklıkların meraklı gözlerden sakladığı ev, sarıya boyanmış, zemin ve üst kattan oluşan dar cepheli bir burjuva evi görünümündeydi. Toprak zemini döküntülerle kaplı küçük bir avluyla sokaktan ayrılıyordu. Gohar parmaklıklı kapıyı açtı, bastonunu ortasından tuttu, kafasındaki fesi düzeltti ve sonra zemin kata doğru merdivenleri kendine has emin adımlarla çıktı. Kapı içeriden kilitliydi; Gohar bastonuyla iki kere vurdu ve nefesini tutarak bekledi. Hiçbir kıpırtı yoktu; ev boş gibiydi. Uğursuz bir sessizlik çöktü ruhuna. Evde kesin kimse yoktu. Belki de Yeghen çoktan gitmişti. Gohar'ı saran endişe dalgası, bütün organlarının işlevlerini aynı anda durduran ölümcül bir iğne gibiydi.

Uzun bir müddet sonra kapı nihayet açıldı ve Gohar nefes aldı. Karşısındaki kız, fuar tezgâhlarındaki şekerden bebekler gibi süslenmişti. İpekli kumaştan kısa kollu pembe sabahlığının üzerine geniş yeşil dallar işlenmişti, yüzünde ağır bir makyaj vardı, kolları altın bileziklerle kaplıydı. Garip ve ilkel güzellikteki yüzü uzun kumral saçlarıyla çevreleniyordu, muhitteki kafelerin duvarlarına sıkça resmedilen yüzleri andırıyordu. Sürmeyle abartılı bir şekilde siyahlaştırılmış gözleri sahte gibiydi. Gohar

onu tanıyordu, yeni sermayelerden biriydi, köyünden henüz gelmişti. Muhtemelen on altı yaşındaydı ve adı Arnaba'ydı. Geldiğinden beri bütün müşteriler onun için çekişip saatlerce sıra bekliyorlardı.

Gohar onu selamladı ve o da gülümsedi. Gülümsediğinde kadın kılığına girmiş küçük bir kız gibiydi.

"Sen misin?" dedi. "Gir. Kimse yok. Set Amina alışveriş yapmak için şehre gitti. Kızları da beraberinde götürdü."

Gohar bekleme salonu vazifesi gören hole girdi. Loşluğa yeniden kavuştu ve fazlasıyla gerilen sinirlerinin yatıştığını hissetti. Ama henüz kendini tamamen güvende hissetmiyordu: Yeghen'i hiçbir yerde görmüyordu.

"Yeghen burada değil mi?" diye sordu.

Kız çevresine bakınarak, "Biraz evvel kanepede uyuyordu," dedi. "Gitmiş olmalı."

Hayal kırıklığı Gohar'ın benzini soldurdu. Yeghen'in nereye gittiğini bilip bilmediğini sormak istedi ama sonra vazgeçti.

"Onu bekleyeceğim, belki geri gelir."

"İstiyorsan bekle."

"Burada yalnız mısın?"

"Evet. Onlarla gitmedim çünkü saçımı yıkamak istiyordum. Ama pişman oldum; faytona bindiler."

Kız bir an kararsız kalmış gibiydi, sonra hole açılan odalardan birine girerek kapıyı arkasından kapattı. Gohar yalnız kalmıştı. Oturacak bir yer bulabilmek için etrafına bakındı. Çıplak duvarlı bekleme salonu sanki geçici olarak gelişigüzel döşenmişti. Odada yalnızca rengi belli olmayan bir örtüyle kaplı kanepe, hurma ağacından yapılmış dört beş sandalye ve üzerinde reklam yazısı bulunan koca bir kül tablasının taht kurduğu bir yuvarlak masa vardı. Bu yerli halkın yaşadığı mahalledeki genelevlerinin sıradan dekoruydu. Şimdi uyumsuz müşterilerin, kolay eğlence ve o ahlaksızlık atmosferinin yokluğunda çekilmez bir hava

yayıyordu. Gohar iç geçirerek bir koltuk seçip oturdu. Bekleme salonunun iç karartıcı hüznü onu sinsice etkiliyor, neredeyse hakarete uğramış hissettiriyordu. Günün bu saatinde buraya hiç gelmemişti; şimdi buradaki her şey ona yabancı ve düşmanca bakıyordu. Bastonunu bacaklarının arasına sıkıştırıp, cebinden bir nane şekeri daha çıkararak bariz bir tiksintiyle emmeye başladı.

Sanki Yeghen'in daha önce geçtiği yerde bulunmak ona güven vermiş, kadere karşı hâkimiyet sağlamış gibi uyuşturucu isteği biraz hafiflemişti. Onunla ilgili düşünceleri hakiki bir şefkatle yüklüydü. Yeghen'e bağlılığı ve sempatisi yalnızca uyuşturucudan gelmiyordu; ona karşı yaşayan bir düşünceye duyulan sevgiyi hissediyordu. Yeghen sefil bir şairdi, dilencilik ve neşeli kederlerden oluşan, itibarsız ve görkemsiz bir hayat sürüyordu. Ölçüsüzce kullandığı uyuşturucu sebebiyle birçok kez hapse tıkılmıştı. Hakkında iğrenç bir söylenti dolaşıyordu: Kendi uyuşturucu tedarikçilerine ihanet edip onları polise teslim ettiğinden kuşkulanılıyordu. Adının muhbire çıkması onu uyuşturucu ticareti yapanlar arasında çok kötü bir durumda bırakmıştı, herkes ona kuşkuyla bakıyordu. Bu söylentideki gerçek payını tespit edebilmek güçtü, Yeghen kendini savunmak için hiçbir çaba sarf etmemişti. Her ne olursa olsun ihanet ederken bile daima şakacı ve cömertti. Her zaman kendi gibiydi. Ruhunun işkence ve vicdan azabını aşabilme kabiliyeti, onu çok hoş bir yoldaş kılıyordu. Eylemlerinin iğrençliğinden ötürü kendini hiçbir zaman küçük görmüyor, kaderin bütün alçaklıklarını çetin bir iyimserlikle göğüslüyordu. Saygınlığı yoktu, ama bu yaşamasına engel değildi. Gohar'ın onda en hayran olduğu şey hayatın gerçek anlamını kavramasıydı: Hayatın bir saygınlığı yoktu. Yaşamak mutluluk için yeterliydi.

Gohar, El Kordi'nin gerçek olmaktan ziyade abartılı uydurma mutsuzluklarını, aralıksız itibar arayışını hatırlayarak gülümsedi. "İnsandaki en faydasız şey bu itibar arayışıdır," diye düşündü.

Saygın olmak isteyen tüm bu insanlar! Neyin saygınlığı? İnsanlık tarihi, sadece bu saçmalık sebebiyle uzun ve kanlı bir kâbusa dönmüştür. Sanki yaşıyor olmak kendi başına saygıdeğer değilmiş gibi. Sadece ölüler saygın değildir. Gohar yalnızca yaşayan kahramanlara değer veriyordu. Onlar muhtemelen saygınlık gibi şeylerle uğraşmıyorlardı.

Odasına dönmesi söz konusu değildi, ağıtçılar hâlâ şeytani çığlıklar atmayı sürdürüyor olmalıydılar. Para karşılığı acı kovalayan bu dişi canavarların görüntüsü onu titretti. Kafasının ağırlaştığını hissetti, göz kapaklarını açık tutmakta zorlanıyordu. Evi kaplayan sinsi sessizlik Gohar'ın içine narkoz gibi sızıyordu. Yeghen'in gelişini görmek istemese, kendini uykuya bırakabilirdi. Buna rağmen toparlanmak ve içinde gittikçe büyüyen rahatsızlıkla mücadele etmek için gözlerini kapadı.

Uzun bir süre geçti; kapıyı açan kızı duymamıştı.

"Uyuyor musun?"

Gohar gözlerini açtı. Arnaba kapının eşiğinde ayakta hareketsiz duruyordu. Odasını kaplayan parlak güneş ışığı sabahlığının altındaki çıplak ve diri hatlarını ortaya çıkarıyordu. Gohar bir süre tereddüt etti, rüya gördüğünü düşündü.

"Hayır, sadece dinleniyordum."

"Benim için bir mektup yazmanı isteyecektim," dedi kız.

Kapıdan vuran ışığı arkasına alarak şimdi Gohar'a doğru ilerliyordu. O ilerledikçe çevresindeki ışık zayıflıyordu, biraz sonra onun çıplak görüntüsü loşluk tarafından yutulacaktı. Gohar gözlerini ovuşturdu, bu şehvetli görüntü karşısında çok heyecanlanmıştı. Kız sonunda boyalı dudaklarında gizemli bir gülümsemeyle Gohar'ın önünde durdu, gerçekten de baştan çıkarıcı bir havası vardı.

"Mektubu kime yazmak istiyorsun?"

"Taşrada yaşayan amcama. Buraya geldiğimden beri ona hiç yazmadım. Merak ediyordur."

Gohar susuyordu. O sıralar mektup yazmak onun için kolay değildi, odaklanmaktan, hatta kalem tutmaktan acizdi. Ancak yardım talebini reddetmek midesini bulandırırdı. Arnaba onun tereddüt ettiğinin farkına vardı ve kendince yorumladı.

"Sana karşılığını veririm," dedi.

"Mektubu yazacağım," dedi Gohar. "Kâğıt kalemin var mı?"

"Evet. Nezaketin için sana teşekkür ederim. Benim odama gel, daha rahat oluruz."

Güçlükle yerinden kalkıp odasına kadar takip etti onu. Tarifesi makul bir orospunun odasıydı; demirden yapılma büyük bir yatak, bir kanepe ve aynalı bir dolap. Pudra ve ucuz parfüm kokuyordu. Yatak fıstık yeşili örtüyle kaplanmıştı, bozulmamıştı; mesai henüz başlamamıştı. Gohar aceleyle panjurları kapattı, acı içindeki sinirlerinin loşluğa ihtiyacı vardı; acıya karşı elindeki tek çare buydu. Arnaba aynalı dolabı karıştırıp oradan aldığı kâğıdı ve kurşunkalemi Gohar'a verdi, sonra yatağın kenarına oturarak büyük bir merakla izlemeye başladı.

Gohar kendini kanepeye bıraktı, bastonunu yanına yerleştirdikten sonra yazmaya hazırlandı. Kızın kendisine ne yazacağını söylemesini bekliyordu, ama kız onun burada bulunma nedenini unutmuşa benziyordu. Tavırları, deliler gibi eğlenmeyi bekleyen birinin tavırlarıydı. Yüzünde hâlâ edepsiz bir küçük kız gülümsemesi vardı.

"Yeghen'i mi görmek istiyordun?"

"Evet," dedi Gohar. "Onunla bir iş konuşacaktım."

"Çok mu acil?"

"Hem de çok acil. Ama önemli değil, nasıl olsa sonunda buraya gelir."

"Burada olmamasına üzüldüm. Muhtemelen daha fazla gecikmez."

Gohar'ın acıları dayanılmaz bir hal almıştı; Yeghen'in adını duymak bile acının tüm vücuduna yayılmasına neden oluyordu.

"Onu iyi tanıyor musun?" diye sordu.

"Kimi? Yeghen'i mi? Evet beni çok eğlendiriyor. Herhalde şairmiş; kendisi söyledi."

"Orası doğru," dedi Gohar. "Hem de büyük bir şair."

"Çok garip! Söyler misiniz, kızlardan para istemek şairlerin âdeti midir?"

Gohar'ın ilgisi birden artmıştı. Yeghen'in pezevenklik yaptığını bilmiyordu. İşte bu yepyeni bir şeydi.

"Niçin? Senden para mı istedi?

"Evet. Bana annesine dair bir sürü hikâye anlattı. Güya annesi ölmüş ve cenazesi için para lazımmış. Bana cesedini bir haftadır beklettiğini söyledi. Sen ne düşünüyorsun?"

Gohar durumun tüm trajikliğine rağmen kahkaha atmak üzereydi. Bu hikâyenin gerçek bir tarafının olmadığından emindi, sayısız hayranından para sızdırmak için her senaryoyu düşünebileceğini bilecek kadar iyi tanıyordu onu. Yeghen'in hayal gücü para bulmak, özellikle de uyuşturucu satın alabilmek için para bulmak söz konusu olduğunda uç bir noktaya ulaşıyordu.

"Ve sen de verdin mi ona parayı?"

"Ben aptal değilim," dedi kız. "Kazandığım bütün parayı beni büyüten amcama gönderiyorum. Pezevenklere dikkat etmem konusunda beni fazlasıyla uyarmıştı."

"Sen ciddi bir kızsın," dedi Gohar.

"Benimle dalga geçme," dedi kız gülerek.

"Kesinlikle hayır. Çok ciddiyim."

Gohar düşünüyordu. Yeghen'in hareketli hayatına karşı duyduğu yoğun ilgi, Yeghen'in atıldığı çılgın işlerin işleyişini en ince ayrıntısına kadar değerlendirmeye itiyordu kendisini. Bir kara mizah olduğu kuşku götürmeyen bu hikâyenin arkasındaki sefalet ve mahrumiyet gerçeğini unutması mümkün değildi. Yeghen'in, annesinin sahte ölümü üzerinden para aramasına pek şaşırmıyor, onun çok daha korkunç şeyler yapabileceğini

biliyordu. Bu durum tek kelimeyle artık sıfırı tükettiğine işaret ediyordu. Büyük bir ihtimalle kendisi bile uyuşturucu sıkıntısı çekiyordu. Gohar bunu anlayınca yıkıldı. Birden içinde, odadan çıkıp Yeghen'i bulabilmek için koşma isteği duydu. Ama hiçbir şey yapmadı.

Kıza baktı sadece.

Bacakları yarı açık halde yatağın kenarına oturmuştu, vücudunu saran sabahlığı gevşemiş, ipek kumaşın altındaki diri göğüsleri iki olgun nar gibi belirmişti. Gohar ilgisiz gözlerle baksa da kızın güzelliği karşısında afallamıştı. Loşluğun içinde kızın baştan çıkarıcılığına karşı koymak imkânsızdı. Boyalı dudaklarında gezinen gülümseme bir tuzak gibiydi. Gohar'ın soluğu kesilmişti. Kendisine hiç çekinmeden sunulan bu genç beden, onda belli belirsiz, neredeyse soyut bir arzu uyandırmıştı. Uzun zamandan beri kimseyle yatmak istemiyordu, birileriyle tensel birliktelik isteğini kendisinden uzaklaştırmıştı. Hayatı en basit şeylerle sınırlanmıştı, azgın arzulara boyun eğmiyor, dingin bir rüya gibi çatışmasız akıyordu yaşamı. Sadece uyuşturucu vardı. Tahammül edilmez uyuşturucu ihtiyacı yeniden bilincine hâkim olup nefesini zayıflattı. Onu daha ne kadar beklemesi gerekiyordu? Hayati organlarının iflas ederek, yoğunluklarını yitirip yumuşadıkları hissine kapıldı. Büyük bir gayretle vücudunu sarsan titremelere hâkim olabildi. Kafasındaki kuşkuyu hemen aydınlatması gerekiyordu.

"Senden ne zaman para istedi?"

"Bu sabah," diye yanıtladı kız. "Bir süre gevezelik ettik, üzgün ve cesaretini yitirmiş bir haldeydi."

Artık kuşkuya yer kalmamıştı: Yeghen sadece uyuşturucusu olmadığı zaman üzgün ve cesaretini yitirmiş bir hal alırdı. İyimserliğini kaybettiği tek durum buydu. Gohar bir an için umutsuzluğa kapılmak üzereydi, ama Yeghen'in sınırsız yaratıcılığına olan güveni onu kurtardı. Yeghen ne yapar eder sonunda uyuşturucu

bulurdu, bu işten sıyrılmak için binlerce yöntemi vardı. Gohar mucizelere inanıyordu. Hayır, hemen ulaşılması zor olan büyük mucizelere değil, ama gündelik hayatın basit mucizelerine. Ve uyuşturucu bu türden bir mucizeydi.

"Amcana ne yazmamı istiyorsun?"

Arnaba şehvetli gülümsemesini ve küçük kız tavırlarını bir tarafa bırakarak, düşünceli ve derin bir havaya büründü.

"Genellikle ne yazılıyorsa," dedi. "Benim iyi olduğumu, buradan memnun olduğumu, çok çalıştığımı söyle. Sanırım bu kadarı yeterli."

Gohar başını eğerek yazıyormuş gibi yaptı, gerçekte henüz bunu yapabilecek durumda değildi. Kâğıdı dizlerinin üstüne koymuş, titreyen eliyle kurşunkalemi tutmuş, bir başlangıç cümlesi bulabilmek için beynine işkence ediyordu. Sonuçta bu adam kendi amcası değildi. Bir orospu, amcasına neler yazabilirdi? Gohar birçok ifade arasında kararsız kaldı. Ailevi duygular hakkında en ufak bir fikri yoktu.

Başını kaldırarak kıza yeniden baktı. Biraz evvel belli belirsiz duyduğu arzudan eser kalmamıştı, fıstık yeşili yatak örtüsünün üzerine bitkin ve tahrik edici bir halde bırakılıveren bu vücut onu artık hiç ilgilendirmiyordu. Dikkatini başka bir şey çekmişti: Kızın çıplak kollarını kaplayan altın bilezikler.

Bu altın bilezikler onda müthiş bir heyecanı tetiklemişti, onlara bakmaktan kendini alamıyordu. Birkaç saniye içinde gözleri kamaştı; elini alnına götürdü, kendini sarstı, tüm gücüyle, kendi iradesine rağmen gelişen iğrenç bir düşüncenin büyüleyici telkiniyle mücadele etmeye başladı. Vahşi bir umutsuzlukla bu düşünceyi zihninden kovmaya çalıştı ama o bütün yalvarmalarına direndi. Bütün bu altınlar sınırsız miktarda uyuşturucu değerindeydi, aylar hatta belki de yıllar boyu sürecek dingin mutluluğa dalmaya yeterdi. Gohar böylesine bir servetle ne kadar uyuşturucu alabileceğini hesaplamaya çalıştı, ancak hesap etmek için devasa bir çaba

göstermesi gerekiyordu, yılıp vazgeçti. Yolculuk rüyası, çok uzak bir proje olarak değil, gerçekleşmesi mümkün bir eylemin bütün yoğunluğuyla onu yeniden yakaladı. Suriye'ye gitmek, yakın ve elle tutulabilir bir gerçekliğe dönüştü. Haşhaşın tarlalarda basit bir yonca gibi istediğin kadar yetiştiği bu rüya ülkesine yapacağı yolculuğu en ince ayrıntısına kadar hayal edebiliyordu. Başka bir dünyanın görüntülerinin yarattığı bu cazibe, onu neredeyse kendinden geçirmişti. Bir an kendisini kızın üzerine atlamış bileziklerini sökerken gördü, ama aynı anda Arnaba kolunu oynattı ve odanın sessizliğini bozan bu bilezik şakırtılarıyla irkildi. Hemen uyuşukluğundan kurtulup hararetle yazmaya başladı.

Arnaba hem eğleniyor hem de bundan gurur duyuyordu; Gohar'ın tuhaf hareketlerine kendisinin cinsel cazibesinin sebep olduğundan kuşkusu yoktu. Güzel olduğunu biliyordu ve adamın titremelerinin tek açıklaması kendisinin onda uyandırdığı arzu olabilirdi. İlkel cinsellik yöntemlerine saplanmış, nüansların farkına varmayan, cahil ve kaba bir köylü kızıydı. Gohar'ın sıkıntılarının tek nedeni ona duyduğu arzuydu ve teşekkür niyetine onunla yatacağına dair kendine söz verdi.

Gohar odaklanabilmek için büyük çaba sarf ederek sessizce yazıyordu. Seçtiği kelimelerin sıradanlığına rağmen cümle kurmakta zorlanıyordu. Doğasına aykırı bir sıkıntı onu rahatsız ediyordu. Bir süredir saçma bir şiddete kendini bırakma arzusu hoşuna gidiyordu. Ancak şiddet onun düşüncelerine en uzak şeydi. Bu hale nasıl gelmişti? Sanki bir başkasına dönüşmüştü ve bütün ruhuyla tiksindiği bir eylemi gerçekleştirmeye hazırdı. Sanki tuhaf bir yazgı bu saçma serüvende bütün gücüyle onu yolundan saptırmaya uğraşıyordu.

"Ona çok yakında para göndereceğimi söylemeyi unutma."

Gohar sıçradı, fark etmeden kız sinsice gelip kanepeye yanına oturmuştu. Hemen yanı başındaki varlığından dehşete düşüp yoğun bir korkuya kapıldı.

"Ne parası?" dedi sersemlemiş bir halde.

"Nasıl, ne parası olduğunu bilmiyor musun?"

"Evet. Tabii ki. Özür dilerim, biraz dalgınım."

Cinsel cazibesinin tüm gücüne rağmen Arnaba bir erkeği bu kadar etkileyebileceğine inanmıyordu; kofluğu onu elde ettiğini düşündüğü avantajı artırmaya itti. O öğleden sonrası, Set Amina ve diğer kızlarla fayton gezintisinden daha eğlenceli olacağa benziyordu. Bir ara bu gezintiye gitmediğine pişman olduysa da şimdi elinde daha iyisi vardı. Gohar'a biraz daha yaklaştı, sanki mektubu okuyormuş gibi başını onun omuzuna yaslayarak ustalaşmış bir elle dizini okşamaya koyuldu. Gohar'ın bütün organlarının titremesinden artık sınırda olduğunu anladı, sonra gülmeye başladı, sinirli ve çocukça bir gülüştü.

"İyi yazıyorsun," dedi. "Okula gittiğin belli oluyor."

Ona bakmadan cevap verdi Gohar.

"Evet. Ya sen, sen okula gitmedin mi?"

"Niçin okula gidecekmişim?" dedi Arnaba küçümser bir tonla. "Ben bir orospuyum, güzel bir kıçın varsa okuma yazma bilmene gerek yok.

"Haklısın," dedi Gohar, "bundan daha doğru bir söz duymadım."

"Hâlâ benimle alay ediyorsun. Ama önemli değil, senin çok nazik biri olduğunu düşünüyorum."

Tehlike belirginleşiyordu, ama garip bir şekilde, yakınlaşması onu sanki gerçek dışı kılıyordu. Gohar'ı uyuşukluğa benzer bir duygu sardı. Altın bileziklerin büyüsüne kapıldığı için kızın dokunuşlarına tepki vermiyordu. Bu bilezikler onun gözünde maddi olmayan bir değere kavuşmuşlardı; sabahtan beri yokluğunu çektiği uyuşturucuyu temsil ediyorlardı.

Mektubu aceleyle bitirdi.

"İmza atmayı biliyor musun?"

"Hayır," dedi kız. "Sadece adımı yazıyorum. Adım Arnaba."

"Biliyorum," dedi Gohar. "Güzel bir isim."

Gohar mektubu imzaladı, kıza amcasının adresini sorarak zarfın üzerine yazdı. Şimdi bitmişti, artık gidebilir, bu sapıkça dürtüden kurtulabilirdi.

"İşte mektup," dedi.

"Teşekkür ederim. Sende kalsın postaya verirsin. Pul için sana para vereceğim."

Gohar henüz hareket etmeyi göze alamıyordu. Bilmediği zararlı bağ onu alıkoyuyordu. Bileziklerin şıngırtısını duymaktan ölesiye korkuyordu, bütün ruhu bu kötücül seslerle gerilmişti. Bir an için kızın kollarını bilerek salladığından kuşkulandı. Bir şeyler mi fark etmişti? Hayır. Çünkü çığlıklarıyla bütün mahalleyi ayağa kaldırırdı; böyle bir oyunu oynamak için yeterince güçlü değildi.

Önce Arnaba kalktı; odada birkaç adım yürüdü, bir kahkaha attı sonra Gohar'a yaklaşarak:

"İstersen benimle yatabilirsin."

Bu sabahki rüyasında olduğu gibi boğulduğunu hissetti ve nehrin azgın akıntıları onu dibe çekmeye başladı. Umutsuzca dalgaların üstünde kalmaya, en azından bilincinin bir parçasını kurtarmaya çalıştı, ancak boşunaydı. Hiçbir şey huzura duyduğu sınırsız arzunun yerine geçemezdi. Yalnızca bileziklere sahip olmanın vahşi arzusu bilincinin çözülmesine direniyordu. Halüsinasyonlarında, bileziklerin ötesinde safça göğün sonsuzluğu altında uzanan geniş haşhaş tarlalarını görüyordu. Görüntü o kadar keskin ve baskındı ki Gohar nefes almayı bıraktı. Bir suç işleyeceğini, bir cinayet işleyeceğini düşündü, bu ona sıradan ve kolay göründü. Evet. Bu kızı öldürmesi lazımdı; ondan bilezikleri koparmanın başka yolu yoktu. Bu kesinlik onu ürkütücü bir sükûnetle doldurdu.

Genç orospunun yüzünden duyduğu endişeyi görmek mümkündü; artık gülümsemiyordu. Gohar'a ilk kez kuşku dolu gözlerle bakıyordu. Anlamlandıramadığı bu arzu belirtileri onda

şüphe uyandırmaya başlamıştı. Ama endişesi çok uzun sürmedi, ustaca bir yavaşlıkla sabahlığını çıkarıp sandalyenin üzerine attı ve Gohar'ın dalgın gözlerinin önünde çırılçıplak kaldı. Sonra ona yaklaştı, kolundan tutarak yatağa götürmek istedi.

"Gel. Hadi çabuk ol."

Gohar sertçe onu itti; kızın bilezikleri birbirine çarparak gök gürültüsünü andıran sesler çıkardı, Gohar kalbinin durduğunu hissetti. Bütün organları soğuk ter atıyordu. Titredi, bir sıçrayışta ayağa kalkıp kızı yatağa götürerek üstüne kapandı. Onun bağırmasına zaman bırakmadan elleriyle boğazını kavradı. Kız şaşkınlıktan gözlerini kocaman açmış, başına gelenleri anlayamıyordu. Onun bakışlarına tahammül edemeyen Gohar başını çevirdi. Kalan tüm gücüyle parmaklarını bastırdı. Kız son bir savunma jesti olarak bacaklarını gevşetti. Gohar gözlerini kapadı. Karanlıklar içinde geçen uzun sessizliğin ardından Gohar yavaşça ellerini gevşetti. Kızın kafası yatak örtüsünün üzerine yumuşak bir ses çıkararak düştü; ölmüştü.

Güçlükle kalktı, nefes nefeseydi. Arnaba'nın yatağın üzerine serili çıplak vücudu gülünç ve müstehcen bir görüntü veriyordu. Artık iş bilezikleri almaya kalmıştı. Delice girişiminin en zor kısmıydı. Gohar kızın kolunu kaldırdı, bileziklerden birini bileğinden çıkarmak istedi. Aynı anda şoka uğradı, bilinci birden yerine geldi ve hırıltıya benzer anlamsız küçük bir çığlık attı.

Dehşetle bir şeyin farkına vardı: Altın bilezikler sahteydi. Hiçbir zaman altın olmamışlardı ve Gohar bunu hep biliyordu. "Çocuk bile anlar," diye düşünmeden edemedi. Nasıl böylesine büyük bir hata yapabilmişti? Artık bir şey anlamıyordu. Bu bilezikler belki birkaç kuruş ederdi ve bunun için katil olmaya kadar götürmüştü işi.

Sakinleşti. Yaptığı hatanın onda yarattığı şokla tamamen ayıldı. Kızın cesedini bıraktı, yatağın üzerine yuvarlanmış fesini aldı, mektubu cebine koyup kapıya yöneldi. Bekleme salonu hâlâ

loş ve boştu. Görünüşe bakılırsa bütün bu süre boyunca kimse gelmemişti. Gohar merdivenleri yavaşça indi, hiçbir kaygı duymadan sokağa çıktı ve en doğal haliyle yoldan geçen, tanımadığı birini sadece nezaketen selamladı.

Tüm bu hikâyenin içinde Yeghen'i bulamamıştı. Yeghen nerede saklanıyor olabilirdi? Bu soru onu uzun süre meşgul edecekti.

III

Gaz lambasının cimri ışığı bir tek masayı aydınlatmaya yetiyordu. Yeghen miyop bakışlarıyla gölgede kalan annesinin yüzünü seçmeye çalıştı ancak sadece bir adamın gömleğini tamir eden yaşlı ve kuru ellerini gördü; muhtemelen şehirdeki bir burjuva ailesi için yaptığı bir işti. Bu nankör işin sıradanlığı onu hakarete uğramış kadar sinirlendiriyordu; özellikle de annesin işini daha hüzünlü hale getirme çabası. Jestleri sanki daha iyi ve gizemli bir dünya yaratıyormuşçasına ciddi ve ağırdı! Bu mütevazı işi yaparken saygıdeğer fakirlik mitini yaşatmak istiyor gibiydi. Ne sahtekârlık!

Yeghen güldü. Bu akşam onu annesinin yüzüne bakmaya iten şey neydi? Aptal ve sağlıksız bir düşünce. Bir süredir annesinin yaşlı, kırışıklıklarla dolu yüzüyle kendi yüzü arasında bir benzerlik bulmaya çalışıyordu. Gözlerini sonuna kadar açıp ışık çemberinin dışında kalan gölgeyi inceledi; hiçbir şey yoktu, annesinin yüzünü yakalayamıyordu. Anılarına başvurup çizgilerini hatırlamaya çalıştı; zihninde doğru düzgün bir suret canlandırması imkânsızdı. Bir kara delik. Sanki bütün bu yıllar boyunca ona hiç bakmamıştı. Hafızasının bu denli boş olması onu sinirlendirdi, annesine ışığa doğru biraz yaklaşmasını söylemek istediyse de yapmadı. Onu gereksiz yere şaşırtmak istemiyordu. Hatta ona karşı iyi olmak istiyordu: "Annem güzel

bir kadın. Ben daha ziyade babama benzemiş olmalıyım." Babasını hiç hatırlamıyordu. Tuhaf bir durumdu bu! Bu insanlar ona hayat vermişlerdi, uzun yıllar onlarla beraber yaşamıştı ama şimdi birer yabancı gibiydiler.

Çirkinliği niçin bu akşam kafasını böylesine meşgul ediyordu? Genelde aynaya hiç bakmazdı. Korkudan diye itiraf etti. "Kendimden mi korkuyorum?" Yeniden güldü. Alçak herifler! Başkentin gazeteleriyle edebiyat dergilerinde kendisiyle nasıl da büyük bir kudurganlıkla alay etmeyi sürdürüyorlardı. Doğu'nun kültürlü kesiminde herkesin maskarası olmuştu. Şu iğrenç gazeteciler onu hiç boş geçmiyordu; zehirli makalelerinde çirkinliğini öne çıkardıkça prim kazanıyor olmalıydılar. Ve piç karikatüristin biri çizimini şu yazıyla sunmuştu: "Yoğunlaştırılmış çirkinlik." Yeghen bu saldırılarda ancak küçük çocuklara layık, göze batan bir zayıflık görüyordu. Aptallar böylesine zırvalıklarla onu gerçekten rahatsız edebileceklerini mi sanıyordu? Onu tanımıyorlardı; çirkinliği aslında onun doğal gücüydü.

Bu belki de her yerde geçerliydi ama ceza mahkemesi hakiminin karşısında değil. Zayıf noktası burasıydı. Savunulması mümkün değildi. Onu savunmak için devletin atadığı zavallı avukatlar bile ellerinde kalan birazcık onuru da kaybedip heyecandan neredeyse dilleri tutuluyordu. Yarım yamalak kekeledikleri savunmaları sırasında Yeghen'e asla bakmazlardı. Şu avukatların hepsi bir hadım sürüsüydü! Onları her şeyden daha küçük görüyordu. Ama aralarından biri onda unutulmaz anılar bırakmıştı. Bu avukat –benzersiz cesareti ya da sadece nüktedanlığı sebebiyle– Yeghen'in yüzünden bahsederken onu hiç tanınmamış, gerçek bir dâhinin yüzü gibi anlatmanın bir yolunu bulmuştu. Hem de bir saat boyunca. Hâkim gülmemişti; sadece bezmiş gibi görünüyor, anlayamıyordu. Avukatın bıktırıcı söylevi bir hayret ve kuşku sessizliği içinde bitti. Hâkim kulaklarına inanamıyordu; sanki bir rüyadan uyanıyor gibi

çevresine sersemlemiş bir suratla baktı. Sonunda kendine gelip hükmü açıkladı.

Bu seferki ceza her zamankinden daha ağırdı: sekiz ay. Ama Yeghen çok mutluydu, deliler gibi eğlenmişti.

Onunki gibi her türlü duruma alışabilen bir zihin için hapishane hiç de kötü bir yer değildi. Hatta göçebe hayatın getirdiği sürekli yorgunluktan sonra bir dinlenme alanıydı. Oraya her dönüşünde tekrar görevinin başına geçiyordu: Hapishane yönetiminde muhasebecilik. Zımni önceliği bulunan bu iş ona hareket serbestisi sağlıyordu. Yeghen önemli bir yönetici olarak tanınıyordu. Yetenekleri üst kademeler tarafından da biliniyor, tebrikler alıyordu. Bütün bunlar groteskti, ama Yeghen'in eğlence kaynağıydı. Oraya girmesiyle beraber insanları sıkıntıdan patlatmak için yapılmış bu iğrenç binanın içinden neşeli bir gürültü yankılanıyordu. Çoğunlukla içinde bulundukları durumun yol açtığı mutsuzluğa kapılmış yoldaşları onun şaka ve esprilerine hayranlık duyuyordu. Gardiyanlar bile o alışılageldik hırçınlıklarını kaybedip daha insancıl oluyorlardı. Şiirlerinin tutkulu bir hayranı olan hapishane müdürü onunla sohbet etmekten çok hoşlanıyordu; onu bürosuna ancak bir devlet büyüğüne gösterilebilecek bir saygıyla kabul ediyordu. Böylece Yeghen için hayat aynen dışarıda olduğu gibi hapishanede de devam ediyordu. Hatta bir bakıma daha iyidi; hiçbir maddi kaygısı yoktu. Kalacak yeri ve yiyeceği vardı, şiddet ve mizahın iç içe girdiği lezzetli hikâyelerle dolu, birbirinden tuhaf mahkûmların arasındaydı. Özgürlük soyut bir kavramdı ve bir burjuva önyargısından ibaretti. Yeghen, özgür olmadığına asla inandırılamazdı. Uyuşturucuya gelince, bu konuda da endişelenmesine gerek yoktu. Haşhaş hapishanenin içinde şehirdeki kadar kolaylıkla dolaşıyordu; para karşılığında onu elde etmenin binbir yolu vardı.

Şairlik yönü, okuma yazma bilmeyen yoldaşları arasında büyük bir şöhret kazanmasına yol açmıştı. Mahkûmları birbirleriyle

o evlendiriyordu – ama ne maskaralık! Çirkinliğinin onu gerçek bir tehlikeden koruduğu doğruydu, ona tecavüz etmeyi istemek için kör olmak gerekirdi. Bereket ki hapishanede kör yoktu.

Bir kez daha gölgelerin ardında saklanan bu yüzün sırrını çözmek istedi. Miyop gözlerinde her şey birbirine karışıyordu. Lambayı çekmek? Bu ışıklı bölge aralarında aşılmaz bir çöl meydana getiriyordu. Sandalyesinde tepindi, hasta bir çocuk gibi inledi. Masanın diğer tarafındaki kişinin tavırlarında hiçbir değişiklik olmadı; ürpermedi bile.

Bunlar gayriihtiyarı ağzından çıktı:

"Anne!"

Annesi sessizliğini bozmadı, ancak bu çağrı neredeyse bir çığlıktı, ama içine gömüldüğü çile ve tevekkül dünyasında ona ulaşamıyordu. Gömleği tamir etmeye devam ediyordu zavallı yaşlı kadın, mütevazı ama dürüst bir iş yapıyordu. O bir örnekti; ders çıkarmak kendisine kalmıştı. Ona ahlak dersi vermek için annesinin kullandığı yöntemler gerçekten sinir bozucuydu. Kendini ne sanıyordu?

"Anne!"

Parmaklar aniden durdu, iğne yarı yarıya saplanmış halde gömlekte kaldı. Odaya sonsuz bir sessizlik hâkim oldu. Anne hâlâ susuyor, sanki konuşarak büyüyü bozacağından korkuyordu. Sonunda, en beterine razı bir halde suskunluğunu bozup sordu:

"Ne var?"

"Söyler misin anne, ben çocukken yakışıklı mıydım?"

Sorunun kurnazlığına bak! Onu korkunç bir vicdani tartışmaya ittiğini biliyordu. Ne yapacak şimdi? Ağlamaya mı başlayacak yoksa cevap mı verecek? Yeghen annesinin kapıldığı paniği sadece tahmin edebilirdi. Yalnızca masanın kenarına koyduğu kurumuş ellerini görebiliyordu. Kadının sıkıntısını daha da artırmak istedi, insanlıkla alay eden bu yüzü daha iyi değerlendirebilmesi için lambanın ışığına yaklaştı. Uzun ve bo-

zulmuş dişlerini göstererek, canavar görüntüsü veren şeytani bir gülümseme yerleştirdi yüzüne.

Gerçekten de orada bir annenin içini rahatlatabilecek hiçbir şey yoktu.

Annesi de binlerce yıllık bir uyuşukluktan çıkmış gibi oğluna sevgi ve acımayla baktı. Otuz beş yaşındaki adam hayatın içinde bir çocuk gibi kaybolmuştu. Belki de bir çocuktan daha bilinçsiz ve daha savunmasızdı. Annesinin yüzünden okunan kararsızlık anını büyük bir iştahla izledi Yeghen. "Müthiş bir çaba harcıyor olmalı," diye düşündü. Kalbinin derinliklerinde verilecek cevaptan şüphe duymuyordu.

"Evet, anne?"

"Evet yakışıklıydın," dedi.

"Mümkün değil! Nasıl bu kadar değişebilirim?"

"Değişmedin," dedi annesi.

Delirmiş olmalıydı. Yeghen aynaya gidip kendine bakma ihtiyacı duydu. Bir an için yüzünü değiştiren bir mucize olduğuna inandı. Ama hayır, durum bundan daha basitti. Annesinin gözünde oğlu bir maymun bile olsa güzel olacaktı. Kendini kandırmanın gereği yoktu. Bu acıma bile değildi; annelik kumaşından sökülmüş bir cevaptı. Annesinin buna içtenlikle inandığı ve verdiği cevaptan memnun olduğu izlenimine kapıldı.

"Ya babam?"

"Ne olmuş babana?"

"Yakışıklı mıydı?"

"Baban saygıdeğer bir adamdı."

"Ne şaka ama!"

Yeghen sevinçten tepiniyordu. Babası! Annesi onun saygıdeğer bir adam olduğunu kaç kere tekrar etmişti? Sefalete mahkûm olmaları onun suçu değildi. Toprak sahibi büyük bir ailenin mirasçısıydı, koca servetini kumarda ve muhteşem şölenlerde harcamıştı. Arkasında sadece borç bırakarak ölmüştü. O za-

manlar Yeghen çok gençti; babasının ölümü ve iflası onu çok az etkilemişti. Babasının inanılmaz çılgınlıklarını halk arasındaki söylentilerden biliyordu. Kendisini iyi hissetmesi için yatağında en az üç kadına ihtiyacı olan bir adamdı. Gerçek bir Doğu zorbasıydı.

Annesi bunlardan ona hiç bahsetmemişti, bunun uygunsuz bir konu olduğunu düşünüyordu: kocası yargılanamazdı. Kocası yüzünden acı çekmenin kaçınılmaz ve istenen bir kader olduğuna inanıyordu. Yeghen, annesinin merhum kocası hakkında sitem dolu en ufak bir söz ettiğini duymamıştı; onun saygıdeğer bir adam olduğunu düşünmeye devam ediyordu. "Zenginlik her şeyi affettiriyor," diye düşündü. "Benim hatalarım onun hoşuna gitmiyor çünkü sefaletin izlerini taşıyor." Fakirlerin kötü davranmaya hakları yoktur. Bu yargı annesi için dünyadaki tek gerçekti.

Hayatını devam ettirmek için şimdi bu aşağılayıcı işi yapmak zorunda kalıyordu: talihsizliğine acıyan birkaç burjuva ailesinin çamaşırlarını tamir etmek. Berbat bir kaderin kurbanı olmuş işe yaramaz bir oğul ve acı mücadeleler içinde geçen bunca yıl, onun kocasının tarif edilemez davranışları hakkındaki fikirlerini değiştirmemişti. Zengin ve saygıdeğer bir adam değil miydi? Bu her şeyi affettiriyordu. Zengin sınıfına duyulan böylesine bir bağlılık Yeghen için akıl alır şey değildi. Annesini hâlâ hayata bağlayan tek şeydi. Merhumun anısına duyulan bu bağlılığın tek amacı zenginliğin sağladığı saygınlığı sürdürmekti.

Karoları kırılmış bu bodrum katında nem duvarlardan sızıyordu. Hüküm süren sinsi sefalete, ağır ağır çürüyen mobilyalara rağmen, bir burjuva güvenliğinin izleri sürüp gidiyordu. Loşluğa gömülmüş karmakarışık nesneler arasında, felaketten kurtarmayı başarabildiği, duvarın kenarındaki ahşabı ustalıkla işlenmiş görkemli bir büfe göze çarpıyordu. Bu büfenin odada yarattığı ikircikli atmosfer Yeghen'i çok bunaltıyordu. Buram buram saygıdeğerlik kokan bu sefil evde yaşamaktansa sokakta

uyumayı tercih ederdi. Karanlıkta şekilsiz bir kütle gibi duran bu büfe sanki Yeghen'e kendisine yüksekten bakarak tehditler savuruyormuş gibi geliyordu. Titredi. Hava soğuktu, çorbanın piştiği gaz ocağından başka bu buzul mağarasını ısıtacak hiçbir şey yoktu. Hüznün içini kapladığını hissetti; annesini görmeye gelirken en korktuğu şey de buydu. Annesi hüzün saçma sanatında çok ustaydı; tıpkı bir örümceğin ağını örmesi gibi keder örerdi.

Yeghen üşümüş gibi ellerini birbirine sürtmeye başladı. Bacağına bir şeyin değdiğini hissetti, yumuşak bir mırıldanmanın farkına vardı: Kedi. Kediyi almak için eğildi, dizlerinin üzerine koyarak tüylerini okşamaya başladı. Küçük hayvan sanki bir şey bekliyormuş gibi gözlerini ona dikip mırlamaya devam etti. Yeghen eğlenmek için bir keresinde ona küçük bir haşhaş parçası vermiş, sonrasında da her fırsatta aynı şeyi yapmıştı. Kesinlikle dünyada uyuşturucu kullanan tek kediydi o. Uyuşturucuya bir şekerleme gibi alışmış, şimdi de istediğini alamayınca sinirlenmeye başlamıştı. Yeghen'in işi zordu, uyuşturucusu az kalmıştı ve onu kediyle paylaşmak istemiyordu. Fantezinin de bir sınırı vardı. Peki kedi bunu anlayacak mıydı?

Kediden kurtulmayı başarıp yeniden annesine baktı. Tekrar işine koyulmuştu, kendi hayal dünyasının dışındaki her şeye ilgisiz gibi görünüyordu. Çalışkan ve dürüst bir oğulla sakin, onurlu ve kanunlara saygılı bir hayat yaşadığını hayal ediyor olmalıydı. Yeghen bu hayali seziyordu, hatta görüntülerin akışını hatasız tahmin edebilirdi. Yaratıcı zekâsının yardımıyla bulduğu son keşfini düşünmeye başladı. Annesi, onun kendi cenazesi için insanlardan para istediğini bir bilse! Yüzünün alacağı şekli görebilmek için bile bunu söylemek isterdi. Annesi ona beddua eder miydi? Bu ayrıcalığını şimdiye kadar hiç kullanmamıştı. Ana bedduası! Yeghen kahkaha atmaktan kendini alamadı.

Şaşıran annesi dikiş dikmeyi bırakıverdi.

"Nasıl gülebilirsin oğlum!"

"Ağlamama mı görmek istersin?"

"Benim sefaletimle alay etmeye utanmıyor musun?"

"Hayır anne. Sadece aklıma bir düşünce gelmişti."

"Anlamıyorum," dedi annesi acı acı. "Asla anlamayacağım. Bu sefalet içindeki evde nasıl gülebilirsin!"

Annesinin onda asla affedemediği şey de özellikle buydu: Sefalet karşısındaki aldırmazlığı. Sefaleti asla ciddiye alır bir havası yoktu. Annesi onun hayatını utanç ve boyun eğmişlik içinde sıkıntıdan patlayarak geçirmesini istiyordu. Sefalet kutsal bir şeydi, onunla nasıl alay edilebilirdi?

Yeghen için oradan ayrılma vakti gelmişti, hava nefes alınamayacak kadar boğucuydu. Sandalyesinde büzüldü ve karanlığa doğru çekilip güldü. İşin zor kısmı yeni başlıyordu.

"Anne," dedi ağlamaklı bir sesle.

Madem annesi onun güldüğünü görmek istemiyordu, o zaman Yeghen de ağlardı.

"Gene ne istiyorsun?"

"Bana beş piastres verebilir misin anne?"

Kovalanan bir hayvan gibi içini çekti annesi.

"Gene mi? Benim fakir olduğumu ne zaman anlayacaksın?"

"Biliyorum anne."

"Hayır biliyormuş gibi bir halin yok."

"Eğer bilmeseydim senden daha çok para isterdim."

"Yüzsüzlüğün böylesi! Allahım! Babanın ne kadar saygıdeğer bir adam olduğunu düşündükçe!"

Bu ölümcüldü. Yeghen bu ritüeli iyi biliyordu; her şeyi dinleyip sonunda pazarlık etmek gerekiyordu.

"Babamı rahat bırak. Bu paraya ihtiyacım var."

"Sadece kirayı ödeyecek kadar param var. Eğer yemek istiyorsan mercimek çorbası var."

Bu çorbayı içmek! Asla. Açlıktan ölmek daha iyi. Annesinin pişirdiği bu çorba iyimserliğine yapılmış son büyük hakaretti;

iyi niyet ve saygıdeğerlik kokan bir çorba. Asla boğazından geçmezdi. Bütün aşağılanmalara evet, ama buna değil. Zaten yemek onun için pek de önemli değildi.

"Para yemek için değil," dedi.

"Maalesef sana ikram edecek tavuğum yok."

"Söz konusu olan tavuk değil anne. Sadece aç değilim."

Annesi onun uyuşturucu kullandığını çok iyi biliyordu, ama bu konuda hiçbir imada bulunmuyordu; örneğin bu mercimek çorbasını ona zorla yedirmek gibi gereksiz şeyler hakkında konuşmayı tercih ediyordu. Yeghen onun zihninin derinliklerindeki düşünceleri tahmin ediyordu, paraya uyuşturucu almak için ihtiyacı olduğunu sanıyordu. Bu ona öğleden sonra yaşadığı iğrenç bir olayı hatırlattı ve sinirden köpürdü. Sokakta rastladığı bir polis, arama bahanesiyle onun büyük bir parça haşhaşını yürütmüştü. Bu korsan uygulamalar onu deli ediyordu, üstelik kendini savunması mümkün değildi. Bu polisler ne lanet şeylerdi! Aramalar sırasında çarptıkları bütün bu haşhaşları güya nehrin sularına atıyorlardı! O kadar aptal değillerdi. Muhakkak onları tekrardan satıyorlardı, hem de kaçakçılardan daha pahalıya.

Uyuşturucu ve yemeğin dışında bir adamın cebinde biraz para olması gerekliliği yadsınamazdı. Asalak ve dilenci konumu Yeghen'in savurgan biri olmasına engel değildi. Şatafatlı harcamalar yapma eğilimi ona şüphesiz babasından geçmişti. Başkalarının hesabını ödeme lüksünü, örneğin Gohar'a yaptığı gibi kendisinden daha kötü durumda olanlara yardım etmeyi seviyordu. Gohar'ın her zaman parasız olduğunu, saygınlıktan değil de, yalnızca maddi şeylere karşı ilgisiz olduğu için asla bir şey istemediğini bilirdi. Yeghen zayıf imkânları ölçüsünde ona yardım etmeyi kendine görev edinmişti. Karşısına çıkan tüm insanlar içinde ahlaki ve fiziksel çirkinliğinin asla rahatsız etmediği tek kişi oydu. Mükemmel bir uyum içinde olduğunu

hissettiği tek varlıktı. Gohar ne bir reformcu ne de bir ahlakçıydı, insanları oldukları gibi kabul ediyordu. Karakterinin bu özelliğine Yeghen başka hiçbir kişide rastlamamıştı; insanların geneli, aynı annesi gibi akıl vermeye çalışırlardı. Bu açıdan annesi de herkes gibiydi.

Annesine acımaktan korkmuştu ve güldü. Hayır, ona karşı kötü değildi. Durumu kendine has yöntemlerle savunuyordu, hatta bazı yönlerden güçlü bile sayılırdı annesi. Dünyadaki hiçbir güç bu kadının kederlenme inadını kıramazdı. Annesi kendisini mutsuzlukta buluyor, en ağır yoksullukta bile gülünebileceğini anlamıyordu.

Annesinin sonunda pes edeceğini ve parayı vereceğini biliyordu. Onun kendisini bu kadar yalvartmasının nedeni oğlunun yanında daha uzun süre kalmasını sağlamaktı. Tüm bu aşk görüntüsünün ve tekelci şefkatin amacı onu sefaletin gereklerine boyun eğdirmekti. Zavallı kadın! Bir iyimserlik canavarı doğurduğunu bilmiyordu.

Bu kadarı yeterdi; ona yeterince zaman ayırmıştı.

"Bana parayı verecek misin?"

Annesi uzun süre cesaretini kaybetmiş halde hareketsiz kaldı. Demek bir kez daha yenilecekti. Bu acınası ve yoldan çıkmış oğul, yaşayanlarla arasındaki son bağdı; demek onu asla tutamayacak ve doğru yola döndüremeyecekti. Şeytana yem olmuş bu anlaşılmaz yaratık her zaman ellerinin arasından kayıp gidecekti. Ondan kendisine kalan son şey gülüşüydü; sefaletine küfür ediyormuş gibi gelen gülüş. Evrendeki saygıdeğer tek şeye karşı gösterdiği bu duyarsızlığı anlayamıyordu: kör talihe boyun eğmek. Daha uzun bir süre daha bu uğursuz evde bir isyan haykırışından çok daha korkunç olan bu gülüşü duyacaktı. Belki isyanı kabul edebilirdi ama alay edilmesini asla.

Annesi fedakârlıklarının boşa gittiğinin farkındaydı; oğluna verdiği şeyler arasında en değersizi paraydı. Oğlu için

her şeyden vazgeçmişti; sadece hayatı kalmıştı verecek. Niçin canını almıyordu ki? Bir gün gelip kendisini öldürecek miydi? Oğlundan her şeyi bekliyordu.

"Sonunda bir gün beni öldüreceksin," dedi.

"Yo hayır anne. Ne dramatik bir düşünce bu! Hayat bundan daha basit, bana para ver ve gideyim. Hepsi bu. Emin ol bunda trajik hiçbir şey göremiyorum, sen nasıl görüyorsun? Dünyanın ciddi olduğunu sadece sen düşünüyorsun; dünya eğlenceli anne! Biraz dışarı çıkıp eğlenmen lazım."

Saçmalamalarına alıştığı bir delinin sözlerini duymuş gibi annesi ona hayret etmeden baktı. Allahım ne yapmak lazım! İçini çekerek kalktı. Sanki görünmez koltuk değneklerine yaslanıyormuş gibi kararsız adımlarla odanın karanlığına daldı ve silueti yavaşça yok olmaya başladı. Yeghen onu zar zor görebiliyordu. Büfenin kara kütlesinin önünde durdu, bir çekmecenin içini karıştırmaya başladı.

Yeghen nefesini tuttu. Taammüden cinayet anıydı bu; ama gülmek için işlenmiş bir cinayet. Annesi onun, yüksek burjuva ahlakının dokunaklı sahneleriyle yaralanacağına ne zamana kadar inanmaya devam edecekti?

Bir süre sonra geri geldi ve masanın üzerine bir madeni para bıraktı.

"Al kanımı iç!"

Ne büyük bir trajedi oyuncusu! Tüm dünyanın böylesine bir sahneye şahit olamaması ne büyük kayıp. Gerçekten çok eğitici bir gösteri; yaşlı annesine işkence eden sapkın bir oğul! Çok gözyaşı akıtırdı. Yeghen güldü, parayı cebine koyup gitmek için ayağa kalktı.

"Selamünaleyküm anne!"

"Bari yemeğe kal," dedi. "Çorba güzel."

"Bu akşam olmaz anne. Aç değilim. Ama sana söz veriyorum gelecek sefere gelip seni lüks bir lokantaya götüreceğim; oradan

çıktıktan sonra da beraber bir kabareye gideriz. Bir kabareye gidip göbek atan dansözleri seyretmek senin de hoşuna gidecektir. Göreceksin anne, hayat güzel."

III

Bölümün Devamı

Suların çamurlu diplerinden yüzeye ulaşan bir dalgıç gibi çıktı bodrum katından, gecenin havasını neşeyle içine çekti. Sonunda o çürümüş saygınlık atmosferinden kurtulmuştu! O sefil evdeki her şey korkunç bir şekilde çarpıtılmıştı, neşeye geçit yoktu. Allah aşkına niçin? Mutluluk yalnızca zenginlere mi özgüydü? Temel hata buydu. Hapishanede bile neşe vardı, Yeghen bunu herkesten daha iyi biliyordu. Ancak bu çok basit gerçek annesinin gözünde bir kuşku sebebiydi; Yeghen'e baktığında sadece rezillik ve tembellik görüyordu o. Sıkıntıların içinden çıkan her türlü neşeye meydan okuyordu annesi; bunu kendi sefaletine karşı yapılmış bir hakaret olarak görüyordu. Şüphesiz insanın kendini kederin içinde var etme dürtüsünün ötesinde, Yeghen'in inkâr etmediği gerçek bir acı mutlaka vardı. Hatta annesi bütün bu üzüntü veren ve yakışıksız düşüncelerin şekilciliğine onu ikna etmeye çalışmasa, buna karşı duyarlı da olabilirdi. Annesi, içindeki bütün şefkat duygularını boğuyor, onu öylece sevmesini engelliyordu, uzun zamandır tanıdığı sefalet denilen aldatıcı hayalete karşı Yeghen'i savunmaz bırakıyordu.

Yeghen, zehirli sevgisini kullanarak gamsız kişiliğini yok etmek isteyen annesi sanki hâlâ arkasından geliyormuşçasına sokakları hızla geçiyordu. Sokak lambalarının soluk ışığı altında sekerek ilerleyen kısa ve sıska silüeti devasa bir gece kuşunu andırıyordu.

Fakir semtleriyle zenginlerin yaşadığı bölgeler arasında kalan bu tarafsız mahallede, sokaktan nadiren birileri geçer ve tıpkı kâbuslarda belli belirsiz ortaya çıkan kişiler gibi kısa sürede gözden kaybolurlardı. Yeghen adımlarını yavaşlatarak hangi yöne gideceğini düşündü. Zenginlerin yaşadığı bölgeden geçmeden El Ezher Mahallesi'ne gitmek için yolu uzatması gerekecekti. Oysa paranın ve can sıkıntısının kalesinde dolaşmayı hiç sevmiyordu. Gerçek hayatın dışlandığı ve mekanize bir kalabalığın kaynaştığı o büyük caddelerin sahte güzelliği, onun için tahammül edilmez bir görüntüydü. Devasa mezarlara benzeyen kibirli ve soğuk modern binalardan nefret ediyordu. Ve yaşamak için kimsenin ihtiyaç duymadığı akıl almaz nesnelerle dolu parlak ışıklarla aydınlatılmış vitrinlerinden de. Kendisi de oralarda rahatlıkla fark edilirdi. Kendini adetlerini bilmediği yabancı bir şehre girmiş gibi hissederdi hep. Tek bir kelimesi, tek bir jesti, yol üstündeki insanların ona sırtını dönmesine yeterdi. Bir de polisler orada daha organizelerdi: Bütün bu çılgınca zenginliğin korunması gerekiyordu tabii. Neye karşı? Ve kime karşı? Yeghen bu korkunun sebebini anlamıyordu, zenginlikleriyle öylesine bir korunma altındaydılar ki kimse onlardan bir şey çalmayı hayal edemezdi zaten.

Sağındaki sokağa saptı ve yanıp sönen sokak lambalarının ışığında sekerek yürüyüşüne devam etti.

Yeghen'in en olumlu yanı, kendisini bir dahi olarak görmemesiydi ki bu da şairlerde çok sık rastlanan bir özellik değildi. Dehanın neşeden yoksun olduğunu düşünüyordu! Üstün zekâlı diye nitelendirilenlerin, insanlığın moralini bozmak için giriştikleri devasa teşebbüs onun gözünde en büyük suçtu. Değer verdiği kişiler ne şairler, ne düşünürler, ne de bakanlardı, sadece neşesi bitmez tükenmez sıradan insanlardı. Yeghen'e göre gerçek değer, herkesin içindeki neşe miktarıyla ölçülürdü. Nasıl zeki ve mutsuz olunabilirdi ki? Yeghen celladın karşısında bile kendisini gayriciddi olmaktan alamazdı. Diğer her türlü davranış, ona ikiyüzlülük

ve yapmacık bir asalet gibi geliyordu. Şiirleri de öyleydi; içinde yaşadığı halkın gerçek diliydi; en ağır sefalete rağmen mizahın çiçek açtığı bir dil. Şehrin yerlilerinin yaşadığı bölgedeki şöhreti, maymun oynatıcılarının ve kuklacılarınkine eşitti. Hatta kendi yaptığı işi, halkı eğlendiren bu adamlarınkinin aşağısına koyardı, amacı onlardan biri gibi olabilmekti. Onunla, kariyer ve ölümsüz bir şöhret kazanma kaygısı içindeki edebiyat insanları arasında hiçbir benzerlik yoktu; ne ün ne de hayran kazanma peşindeydi. Yeghen'in şiirleri gündelik hayatın basit kelimelerinden oluşuyordu. Bir çocuğun bile, tıpkı bir yetişkin gibi anlayabileceği türdendi, hayatın içinde en hakiki olanı kusursuz bir sezgiyle yakalayabiliyordu.

Sokak lambalarının uzun bir cenaze alayı gibi dizildiği, dükkânları kapalı bu bitmez tükenmez sokak, sağlıksız ve iç karartıcıydı. Yeghen adımlarını sıklaştırdı. Hoş palavraların, mutlu bir kaygısızlık atmosferinin hüküm sürdüğü Cafe de Miroirs'da naneli çay içmek için acele ediyordu. Birden aklına gelen şeyle durdu. Saat! Saat kaç olabilirdi? Genç kızı görebilmek için hâlâ vakti var mıydı? Nasıl unutabilmişti? Telaşlandı ve neredeyse koşmaya başladı.

Bu boş sokaklarda saati öğrenmenin bir yolu yoktu, ortalıkta kimse görünmüyordu. Bir arabanın kapısından çıkan adamı gördüğünde umutsuzluğa kapılmak üzereydi. İriyarı bir adamdı, Avrupai tarzda giyinmişti, ağır siyah mantosu özenle dikilmişti. Saati olabilecek birine benziyordu.

Yeghen yavaşlayarak adama yaklaştı.

"Beyim, saatin kaç olduğunu sorabilir miyim?"

Adam isteksizce yeleğinin cebinden büyük bir gümüş saat çıkarıp baktı.

"Yediye on var," dedi. "Trenin saat kaçta?"

"Trene binmeyeceğim," dedi Yeghen. "Metresimle randevum var."

Adam birkaç kez başını sallayarak Yeghen'e dikkatlice baktı ve şöyle dedi:

"Tabii bu da mümkün azizim!"

"Hem de çok mümkün," diye üstüne bastı Yeghen.

Ve adama teşekkür etmeden kaldığı yerden koşmasına devam etti.

Aşağılık adam! Kendisinin bir metresi olabileceğinden kuşku duyuyor gibiydi. Ama bu doğruydu, yani kısmen.

Kızın geçişini görmek için tam zamanında gelmişti. Saat yediden önce asla eve girmezdi. Evin birkaç adım ilerisinde durdu, kaldırımda, iki sokak lambasının arasındaki karanlık bölgede beklemeye başladı. Biraz daha hareketli olan bu sokakta birkaç dükkân hâlâ açıktı; iki üç seyyar satıcı soluk lambaların aydınlattığı tablalarının üzerindeki meyvelerin ne kadar güzel olduğunu boğuk seslerle haykırıyordu. Yakınlarda bir kafe vardı; Yeghen aradaki mesafeye rağmen zarların ahşap üzerinde yuvarlanışının seslerini duyuyordu: tavla oyuncuları. Gözlerini genç kızın geleceği yöne dikmiş müthiş bir heyecanla bekliyordu.

İlk karşılaşmaları tamamıyla tesadüf eseriydi. O akşam uyuşturucunun tatlı etkisiyle, şimdi üzerinde bulunduğu sokakta yürürken bir lambanın ışığı altında harika bir suretin belirdiğini görmüştü. Bakışları karşılaştığında, onun gözlerinde bir vaat, alışık olmadığı bir sevgi gördüğünü sandı. Kızın bakışları, gizemlerden zevk alacak bir zekâya sahip olduğunun işaretlerini taşıyordu; aptalca korkup geri çekilmek yerine, mevcut olanı kucaklayabileceğini gösteriyordu. Yeghen ilk kez bir kadının bakışlarında acıma ya da alaycılık görmemişti. Onun yerine kızın, insan doğasının en korkunç yanlarına dair sezgisel bir bilgisi olduğunu hissetmişti. Bir memurun kızı olduğunu sanıyordu; belki on altı yaşlarındaydı ve piyano dersleri alıyordu; Yeghen bunu, genç kızın hiç saklamadan kolunun altında taşıdığı müzik defterinden anlamıştı. Yoksul mahallelerini ziyarete gelmiş bir

prenses gibi kasılıyordu. Gerçekten de bu müzik defteri, garip bir şekilde buradaki ortamla uyuşmuyordu. Bu mahallede piyano dersleri almak öylesine nadir ve münasebetsiz bir şeydi ki, kalabalığı kendine karşı kışkırtma riski taşıyordu. Yeghen mahallenin çocuklarının laf atarak onu taciz etmemelerine şaşırmıştı. Muhtemelen, babasının memur olmasından ziyade, kendi tavırları o tip şeyleri uzakta tutuyordu. Yeghen bile ne zaman ona yanaşmaya kalkışsa soğuk terler döküyordu. Nihayet bu gece biraz dolambaçlı yollardan da olsa ona yaklaşmaya karar verdi. Onun için yazdığı şiiri genç kıza zarif ve kendine has bir yolla vermek istiyordu.

Yeghen hep aynı taktiği kullanıyordu; kızın uzaktan geldiğini görünce ona doğru yürümeye başlıyor, böylece karşılaşmalarına tesadüf havası veriyordu. Fakat o bunu anlamıyor muydu? En son karşılaşmalarında kız ona, amacını anladığını gösteren manidar bir gülümsemeyle bakmıştı. Yeghen bundan, kızın artık kendisinden daha cesur hamleler beklediği sonucunu çıkarmıştı. Yeghen yaptığı bu fethe inanamıyordu. "Beni görmekten en ufak bir tiksinti duymuyor," diyordu kendi kendine. "Gerçekten de cesur bir kız!" Yoksa sadece çok mu miyop? Emin olmak için karşılaşmalarının her zaman bir sokak lambasının altında olmasına dikkat ediyordu. Aydınlık istiyordu. Böylece hiçbir hataya yer bırakmayacaktı. Böylelikle kızı çirkinliği konusunda uyarmış olacaktı. Sonra gelip de Yeghen'e, gece karalığında çok iyi göremediğini anlatmamalıydı. Kızın, sokak lambasının ışığı altında açıkça görülen yüzüne her bakışında, Yeghen içten içe büyük bir mutluluk duyuyordu. Kız, Yeghen'in kendisini çok yakışıklı bulduğunu ve ışıkta ona görünerek fiziksel güzelliğiyle onu elde etmek istediğini düşünüyor olmalıydı.

Kız geç kalmıştı. Belki de evine girmişti bile ya da bugün piyano dersi mi yoktu? Yeghen uzun süren bu bekleyişten sıkılmaya başladı. Soğuk havada ve karanlıkta hareketsiz bek-

liyordu. Sokaktan geçenler muhtemelen onun kötü bir eylem planlayan bir hırsız olduğunu düşünüyor olmalıydı. Gerçekten de bu bekleyiş riskliydi. Yandaki kafede zarların sesi kesilmişti; Yeghen'in kesik kesik anlayabildiği hararetli bir konuşma başlamıştı. Bir patates satıcısı uyuşukluğundan sıyrılıp yüksek sesle mallarının kalitesini haykırmaya başladı; öylesine şehvetli terimler kullanıyordu ki, sanki ergenlik çağına girmemiş bir kızın cazibesinden bahsediyordu. Birkaç kişi Yeghen'in yanından geçerken bir süre durup ona baktıktan sonra başlarını sallayarak yollarına devam ettiler.

Sonra kızın geldiğini uzaktan gördü ve rahat bir nefes aldı. Burjuva mahallesindeki bu uzun ve tedirgin bekleyiş kötü sonuçlanabilirdi. Artık bittiğine memnundu. Bir süre tereddüt ettikten sonra karşılaşmalarının bir sokak lambasının altında olabilmesi için mesafeyi hesaplayıp yürümeye başladı. Doğuştan beri çirkinliğinin bilincinde olan Yeghen, bir gönlü fethetmek iddiasında değildi; ancak yine de sevildiğine kuşku duymayan bir adamın mutlu ifadesi vardı yüzünde. Kızın hayranlığını kazanmak için içten içe sıradışı çirkinliğine güveniyordu.

Eyvah! Ona yazdığı şiiri unutmuştu. Şiir neredeydi? Ceplerini hızla karıştırıp birçok kâğıt parçası çıkardı. "Umarım doğru kâğıttır," dedi kendi kendine. Değilse de yapacak bir şey yoktu, kontrol edecek zamanı kalmamıştı. Artık çok yakınındaydı ve hayaletimsi bir varlığa, haşhaş dumanından doğmuş bir görüntüye benziyordu, o kadar yakın, o kadar gerçek ama bir o kadar da uzaktı. Kız sokak lambasının yaydığı beyaz ışığın içine girdi, başı dik, adımları hafif kesindi ve ileriye bakan gözleriyle sokağa hâkim tavrı, sanki bütün mahalleyi kapsıyordu. Başında mavi kadifeden bir şapkası vardı ve siyah kemerli aynı renkte bir manto giymişti. Bu Avrupai zarafet, sıradışı kibirli yürüyüşünü iyice belirgin hale getiriyordu. Kolunun altına sıkıştırdığı müzik defteri, ona ciddi ve çalışkan öğrenci havası veriyordu. Ondaki

her şey, naif bir gururu ve çevresindeki her şeyi küçümsediğini haykırıyordu.

Hızını hiç değiştirmeden ve onu tamamen görmezden gelir gibi Yeghen'in yanından geçti. Yeghen tamamen ışığa verdiği yüzünü çekici bir gülümseme niyetiyle büzüştürmüş halde sokak lambasının altında kalakaldı. O soytarı mimik bu kez genç kızı hiç etkilemedi. Ona bakmaya bile tenezzül etmedi.

Bu tavırdan hayal kırıklığına uğrayan Yeghen, birkaç adım daha attıktan sonra geri dönüp genç kızın peşinden koştu. Gerekirse ayaklanma çıkarmayı bile göze almıştı. Ne cüretle kendisini görmezden gelebilirdi?

"Bunu düşürdünüz hanımefendi."

Kız durdu, şaşırmıştı, ciddi ve biraz da korkmuş bir havası vardı. İşler onun için karmaşık bir hale gelmeye başlamıştı; adamın kendisine yaklaşmaya cesaret edebileceğini düşünmemişti hiç. İçgüdüsel olarak elini uzattı; Yeghen şiirini yazdığı kâğıdı onun eline tutuşturarak arkasına bile bakmadan hızla uzaklaştı.

Her şey kazasız belasız olup bitmişti; hamlesini büyük bir başarıyla gerçekleştirmişti. Şiiri okuduktan sonra nasıl bir tepki verecekti? Yeghen, onunla bir sonraki karşılaşmasının çok daha güzel olacağından emindi.

IV

Polis amiri Nureddin evin bekleme salonuna girdi ve öldürülen orospunun cesedini inceleyen adli tıp doktorunun olduğu odanın kapısını arkasından kapattı. Bir süre sert ve kuşkucu bakışlarla hareketsiz bekledi, sonra ölçülü bir yavaşlıkla suçlu arar gibi salondakileri inceledi. Bu rutin bir işlemdi; suçlunun orada olmadığı kesindi, ne var ki bakışlarındaki soğukluk bekleme salonunda bulunanları oturdukları yerde huzursuz etmiş ve birkaç saniye boyunca korkunç bir sessizlik olmuştu.

Evdeki bütün kızlar ve kendilerini ölümle sonuçlanan bu duruma sokan üç müşteri de bekleme salonundaydı. Çekinmeleri için bir neden yoktu aslında; daha önce yaptıkları gibi evi ziyaret etmişlerdi ve jandarma evdeki bütün kızlarla birlikte onları da gözaltına almıştı. O zamandan beri de işleri ve aceleleri olduğunu söyleyerek şikâyet edip duruyorlardı. Ama bu yakarışları giriş kapısında bekleyen korkutucu jandarmanın üzerinde hiçbir etki yapmıyordu. Şimdi ise kendi aralarında, toplumdaki konumlarını ve kendilerine yapılan bu yanlışın nasıl uluslararası bir skandala yol açacağını konuşuyorlardı.

İçlerinden en sefil görüneni, "Ben bu durumu Bakan'a söyleyeceğim, kendisi arkadaşım olur," dedi. Diğer ikisi susuyordu, geride kalmışlardı; ellerinde Bakan'a teklif edebilecekleri fazla bir şey yoktu. Bir an için Kral'la aralarındaki ilişkiden bahsedecek

oldular ancak bu onlara biraz abartılı geldiğinden tanışlarıymış gibi yüksek mevkilerde bulunanlar kişiler hakkında konuşmakla yetindiler.

Bu topluluğun içindeki en renkli kişi hiç kuşkusuz evin patronu olan Set Amina'ydı. Bir elini yanağına yaslayarak kanepenin bir köşesine haksızlığa uğramışçasına yığılmıştı. Ağlamaklı bir sesle yakınıyor, iç çekişleri yürek parçalıyor ve talihsizliklerine Tanrı'yı şahit gösteriyordu.

"Ne kara bir gün! Allahım, ben sana ne yaptım?"

Nureddin, her zamanki aptalca rutin gereğince gözlerini herkesin üzerinde gezdirdikten sonra Set Amina'ya doğru kararlı adımlarla ilerledi; sabrı taşmış ve herkesi içeri atmayı istiyormuş gibi bir hali vardı.

"Bırak bu numaraları kadın!" dedi kesin bir tonla.

Set Amina, sanki bir sihrin etkisi altındaymış gibi sustu. Şikâyetlerini yutup alçakgönüllü ve itaatkâr bir hal aldı. Aptal değildi: Otoritenin gücüne karşı çıkmak gereksizdi. Durumun ciddiyetini kavramıştı. Bu kez evi tamamen kapatılabilirdi. Bir cinayet! Bu kariyerinin sonu olabilirdi.

"Evet," diye devam etti amir, "bana neler anlatacaksın?"

"Ne anlatabilirim ki ekselans? Şerefim üzerine yemin ederim ki hiçbir şey bilmiyorum. Bütün öğleden sonrayı kızlarla birlikte alışveriş yapmakla geçirdik. Döndüğümüzde hazırlanmasını söylemek için Arnaba'nın odasına gittim. İşte o zaman yatağının üzerine ölmüş bedenini gördüm. Çığlıklar attım ve bütün kızlar ne olduğunu görmek için koşup geldiler. Allah korusun beyim, böylesine bir manzara! Kanım dondu."

"Sana hayret ediyorum kadın! Demek evini öylece bırakıp şehirde dolaşmaya gidiyorsun. Bu mümkün değil! Senin daha ciddi olduğunu sanıyordum."

"Kızların dışarı çıkma günüydü. Bazen hava almaları da gerekiyor."

"Arnaba niçin sizinle beraber gitmedi?"

"Bilmiyorum ekselans! Kapris yapıyordu. Daha yeni olduğu için onu üzmek istemedim. O çok iyi çalışan bir kızdı ve ben bunun önemli olduğuna inanırım."

"Geri döndüğünüzde saat kaçtı?"

"Altı civarıydı."

"Evde Arnaba'dan başka kimse yok muydu?"

"Hayır ekselans!"

"Sana göre bunu yapan bir müşteri olabilir mi?"

"Ne diyorsun beyim! Benim müşterilerim iyi insanlardır. Bir sineği bile öldüremezler."

"Ve sen utanmaz kadın, sen bir sineği öldürebilirsin! Senin katil olmana hiç şaşırmam."

Set Amina bu suçlamanın karşısında bir çaresizlik göstergesi olarak kollarını havaya kaldırıp ağıtçı rolüne tekrar dönmek istediyse de amir onu durdurdu.

"Söyle bana: Odasında para saklayıp saklamadığını biliyor musun?"

"Üzerinde hiç parası yoktu. Bütün parasını bana emanet etmişti."

"Emin misin?"

"Kesinlikle beyim."

"Tamam kadın. Seninle daha sonra ilgilenirim. Ve sana ayağını denk almanı tavsiye ederim."

Polis amiri kaşlarını çattı, derin bir şaşkınlık içindeymiş gibi görünüyordu. İlk bulgulardan itibaren şöylesi garip bir durumla karşılaşmıştı: Cinayetin nedeni hırsızlık değildi; hiçbir şey çalınmamıştı. Sapık birinin işlediği bir suç da değildi. Adli tabip bu konuda çok emindi: Orospunun cesedi üzerinde hiç bir tecavüz ya da işkence izi bulunmuyordu. Kız son derece temiz ve klasik biçimde, boğularak öldürülmüştü. Ne garip iş! Nureddin ilk kez nedensiz işlenmiş bir cinayetin sırrını çözmek gibi çetin bir

meseleyle karşı karşıyaydı. Bununla birlikte, böyle bir çevrede sebepsiz yere işlenmiş bir cinayet ona pek mümkün gelmiyordu. Bu cinayet, incelikli bir akıl yürütme, sinsi bir zekâ gerektiriyordu ve sadece eğitimli, hatta Avrupai kültüre sahip birinin işleyebileceği türdendi. Bu tip suçlara Batı edebiyatında rastlanıyordu. Polis amiri sıkıntı dolu bakışlarını, böyle bir suçu işleyebilecek kadar zeki birini bulabilmek amacıyla, orada bulunanların üzerinde tekrar dolaştırdı. Ancak oradaki tiplerin hiçbiri ünlü tarife uymuyordu; kitaplarda tarif edilen bu hayali katille uzaktan yakından benzerlikleri yoktu. Nureddin, üzerine yıkılan bu nedensiz cinayet vakası yüzünden kendini o kadar yalnız hissetti ki bir an korkuya kapıldı. Masanın yanında duran bir koltuğa oturdu, bacak bacak üstüne attı ve sigara yakmak zorunda hissetti.

Rutinin köleliği: tüm bu insanları sorguya çekmek zorundaydı. Bunun sadece bir zaman kaybı olduğunu biliyordu. Onurunu kaybetme korkusuyla şimdiden tir tir titreyen bu sefil insan topluluğundan ne öğrenebilirdi ki? Gücünü böyle rakipler üzerinde test etmek ilgisini çekmiyordu. Nureddin'in midesi bulanmıştı; ruhunu iç karartıcı bir bezginlik kaplamıştı ve ondaki her türlü üstünlük arzusunu felç etmişti. Aslında şu aralar özel hayatındaki duygusal sorunlarla meşguldü. Onu bu meseleyle ilgilenmek için çağırdıklarında hayatında dönüm noktası olabilecek bir anı yaşıyordu, yaşamını, tutkuların en doyumsuzuna adamaya niyetli olduğu bir andı. Genç Samir'le randevusunu kaçırmıştı ve bu, kafasında bir felaket boyutu kazanmıştı. Bunu düşünmekten kendini alamıyordu. Genç adamın alınganlığını bildiği için bu kabalığını affettirmenin bir yolunu bulamıyordu. Bir dahaki karşılaşmalarında çok hırçın olacağı kesindi. Hatta başka bir randevuyu kabul edecek miydi? Bu kaygı verici soru bütün uğraşlarının merkezine yerleşmiş ona rahat vermiyordu. Renksiz hayatına giren sebepsiz bir cinayet bile onun endişelerini dağıtmaya yetmedi.

Polis amiri Nureddin dış görünüşünün aksine, güzelliğin tutkulu bir hayranıydı. Ayaktakımı arasında yapmak zorunda kaldığı bu meslek, sonunda onu çekilmez ve bazı açılardan da yorucu biri yapmıştı. Genç suçlular ve yarı vahşi azılı canilerle birlikte yoksul mahallelerin çirkefi içine sıkışmış hayatı, estetik duygusunu gölgeliyor ve onu mutsuz ediyordu. Ama her şeye rağmen mesleğine inanıyordu; soylu görevine inancı tamdı. Zeki ve nüans duygusu gelişmiş zihinlerin işlediği cinayetlerle ilgilenmeyi isterdi. Ama bunun yerine eğitimsiz ve iğrenç kişilerle uğraşıyordu.

Hangi insan, idealleri böylesine maskara edildiğinde acı çekmezdi ki? Kaderin zorbalığı! Nureddin kendisini boğuluyormuş gibi hissetti; gömleğinin üst düğmesini açarak boynunu yakanın ölümcül sertliğinden kurtardı. Kurallarına aykırı olan bu hareket onu biraz rahatlattı. Kendisine rağmen düşünceleri yeniden soruşturmaya döndü. Kızların hepsinin çok sağlam kanıtları vardı. Onları sorgulamak gereksizdi – okuma yazma bilmeyen aptal yük hayvanlarıydı onlar. Sadece meseleyi daha da karmaşık hale getirirlerdi. Geriye önemsizlikleri gün gibi aşikâr üç müşteri kalıyordu, rutin gereği kimliklerini sorgulayıp evlerine gönderecekti. Katilin bunlardan biri olmadığı kesindi. Nureddin, belki de içten içe bunu çok istediği için, katilin farklı bir dünyadan geldiğine ve düşünceleri çok ileri bir entelektüel, bir tür anarşist olduğuna inanmaya başladı. Bu tür bir katille boy ölçüşme ihtimali ona can vermişti. Sadece yanılmamış olmayı umut ediyordu.

Üç müşteri içinden Bakan'la dost olduğunu söyleyen kişi birden bağırmaya başladı: "Bunu bana yapamazsınız! Benim kim olduğumu bilmiyorsunuz." Nureddin ona yalnızca küçümseyen bir bakış atmakla yetindi; bu tip insanları tanıyordu. Zaten bütün bu hikâyeden bıkmaya başlamıştı ve kısa sürede bitirmeyi düşünüyordu. Gerçek soruşturma yarın başlayacaktı. Şansı yaver

giderse, genç Samir'i gece bitmeden görebilirdi. Ancak bu umut, mutsuzluğunu dağıtmaya yetmedi; yüz hatları gergin, sert bir halde karamsarlığını sürdürmeye devam etti.

Cesedin yattığı odanın kapısı açıldı ve içeriden elli yaşlarında, suratı kül rengi almış, uzun burnunun üzerinde gözlükleri olan bir adam çıktı. Kafasında tozlu ve buruşuk bir fes vardı. Zabıt kâtibiydi.

"Emrinizdeyim beyim."

"Şuraya otur," dedi Nureddin.

Zabıt kâtibi oturdu, çantasından çıkardığı kâğıtları masanın üzerine yaydı. Ardından bir kopya kalemi çıkararak ucunu birkaç kez yaladı. Solgun dudaklarında mavi mürekkep izleri görünüyordu.

"Kimden başlıyoruz?" diye sordu.

"Biraz daha bekleyeceğiz," diye yanıtladı Nureddin, bu sorgulamanın hoşuna gitmediği belliydi. "Adli tabip beyefendi cesetle işini bitirdi mi?"

"Fazla uzun sürmez."

"Umarım."

Bu kısa konuşmanın ardından Nureddin, sinirli adam maskesini yeniden yüzüne taktı; bezdirici görevinden kaçmaya kararlı birinin tavrıyla bakışlarını tavana dikmiş sigarasını içiyordu. Orada bulunan herkesin gözleri üzerine çevriliydi; ilgisiz ancak ağır bir tehdit içeren bu polis tavrı, herkeste savunma hissi uyandırmıştı: Ne demek istediğini ya da ne sakladığını bilmiyorlardı. Kızlar Set Amina'nın sahte koruması altında kanepeye oturmuşlardı. Tüm bu olaylar onları çok korkutmuştu, ama çok yakınlarında işlenen bir cinayetin soruşturmasını izleme merakı onlara garip bir zevk veriyordu. Sadece Naile bu dramdan gerçekten etkilenmiş gibiydi. Hastalık onu arkadaşlarından daha kırılgan, daha hassas biri haline getirmişti. Kendisini kurbanın yerine koyması için çok fazla çaba harcaması gerekmiyordu.

Kendine acıyordu; umutsuz hastalığı, onun ölüyle özdeşleşmesini sağlıyor ve sonunda yavaş ve utanç verici bir ölümün kesin olduğu bu enkaz gibi hayata devam etmektense öldürülmenin daha iyi olduğunu düşünüyordu. Tüm bu düşünceler ona yabanıl bir hava katıyordu; boyanmamış yüzü balmumu solukluğundaydı; bakışları sabit ve ateşliydi. Zaman zaman kuru bir öksürük tüm bedenini sarsıyordu. Kanepede yanında oturan Salime adlı kız kollarını boynuna dolayarak onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Evin en genç sakinlerinden olan Akile ise bir süre sonra üzerindeki bitkinlikten kurtularak kendine gelmişti ve çalışmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Orada bulunan polislerin varlığına ve yan odadaki meslektaşının cesedine rağmen, gözaltındaki üç müşteriye cilve yapmaktan vazgeçmiyordu. Ancak müşterilerin kafasında başka şeyler vardı; Akile'nin göz kırpmaları ve işveli gülümsemeleri onlara unutmak istedikleri kara bir gerçeği hatırlatıyordu. Bir genelevde tekrar boy göstermeleri için aradan uzun zaman geçmesi gerekeceği kesindi.

Adli tabip işini bitirmişti; yüzüne kan gelmiş ve gözleri şehvet ateşiyle yanarcasına bekleme salonuna girdi. Bakıldığında çok sarhoş bir adam sanılabilirdi. Henüz gençti ve Arnaba'nın çıplak cesedinin görüntüsünden çok etkilenmişti. Heyecandan boğulmuş sesiyle ellerini nerede yıkayabileceğini sordu.

"Koridorun sonunda beyim," dedi Set Amina. "Zayid, ona yolu göster."

Evin hizmetçisi Zayid, bir köşede saygıyla bekliyordu, adli tabibe yolu gösterdi ve birlikte koridorda kayboldular.

Bu sahne polis şefinin ilgisini canlandırmışa benziyordu; Set Amina'ya sordu:

"Söyle kadın. Şu Zayid senin pezevengin mi?"

"Bu ne fena bir söz sayın amirim," diye bağırdı Set Amina. "Sadece evle ilgileniyor; kızlara hizmet ediyor."

"Öğleden sonra neredeydi?"

"Ben nereden bileyim? Sadece akşamları gelir, buraya da bizden hemen sonra geldi. İyi bir çocuktur, yıllardır benim hizmetimde. Ondan hep memnun kalmışımdır."

Set Amina'nın tüm bu açıklamalarının amacı, katilin evin dışında biri olduğu fikrini benimsetmekti. Böylece ticarethanesini, çok yakında verilmesini beklediği cezadan kurtarabileceğine inanıyordu.

"Onunla sonra ilgileneceğim. Söyle ona buradan ayrılmasın; sorumluluk sende."

"Allah korusun!" diye inledi Set Amina. Sonra birden konuyu değiştirdi: "Sana bir kahve yaptırayım beyim."

"Biz buraya kahve içmeye gelmedik. Başına ne geldiğinin farkına varamamış gibisin. Sana şu kadarını söyleyeyim, bu senin mesleğinin sonu olacak."

"Lütfen bana acı Ekselans!" diye yalvardı Set Amina. "Halim ne olur? O zaman beni hemen öldürün daha iyi."

"Rol yapmayı kes! Sana son defa söylüyorum, buraya ne kahve içmeye, ne de senin yakınmalarını dinlemeye geldim."

Burada bulunma sebebinin katili ortaya çıkarmak olduğunu ekleyecekti ki, bunun aptalca olduğunu düşünüp vazgeçti.

Görevinin büründüğü yeni karakterden hoşlanan Nureddin sırlarını kıskançlıkla saklayan bir çocuk gibiydi. Katilin evden biri ve özellikle de buranın yerlilerinin yaşadığı mahallede kaynaşan iğrenç suçlulardan biri olmadığı kanaatini etrafındakilere belli etmemek için bütün kurnazlığını kullanıyordu. Aradığı adamın ayaktakımına yabancı, olağanüstü biri olduğu fikri kafasında kesinlik kazanmıştı. Bununla birlikte Nureddin kafasında kesinlik kazanan fikrin, fazlasıyla tesadüflere dayalı bir mantık yürütme olduğunun farkındaydı. Tehlikeli bir yokuştan kaydığını hissediyordu. Bu onu nereye götürecekti? Her zamanki rutini takip etmek daha iyi değil miydi? Ne olursa olsun katili yakalaması gerekiyordu. Ama nasıl? En azından bir şey çalmış olsaydı izi

bulunabilirdi. Ama bu alçak katil hiçbir şey çalmamıştı; sadece öldürmekle yetinmiş ve kaybolmuştu. Peki, sebep neydi? Belki de bir intikam! Büyüleyici güzellikteki genç kurbanın hayatını incelemek, beraber olduğu adamlar hakkında ipuçları bulmak ve bir sevgilisinin olup olmadığını öğrenmek gerekiyordu. Nureddin hayale kapılmıyordu, önünde çok yorucu bir soruşturma vardı. İsyankâr, şiddete bağışıklık kazanmış, kurnaz ve hemen çözüm geliştirebilen bir çevrede zorlukları, soğukkanlılık ve sabırla aşması gerekiyordu. Tüm bunlar sonunda ne bulmak içindi peki? Bir orospunun katilini.

Bu çamurun içinden nasıl çıkacaktı? Benzer soruşturmaların bayağılıkları her daim onda hayal kırıklığı uyandıran bir tükenme yaratmıştı. Mesleğini yaparken içindeki estetik eğilimlerini sürekli olarak bastırmak zorunda kalması, onu acımasız ve adaletsiz biri yapmıştı. Bununla birlikte kanunun hizmetindeydi; kanunu uygulamak ve suçluları cezalandırmak onun işiydi. Ne yazık ki ondaki bu kanuna hizmet etme duygusu yıpranmaya başlamıştı, artık hizmet ettiği davanın yararlarına inanmak zor geliyordu. Bu ciddi bir durumdu.

Üzerindeki bezginliği atmak için çabalayarak sorguya hazırlandı.

O sırada evin giriş kapısının çalındığı duyuldu. Uzun bir sessizlikten sonra Nureddin'in kapıyı açmasını işaret ettiği nöbet tutan jandarma kapıyı dikkatlice açtı.

Yüzü neşeli bir gülümsemeyle aydınlanmış El Kordi, rahat adımlarla hole girdi. Yanlış bir adrese gelmiş gibi şaşırarak aniden durdu. Karşısındaki tuhaf topluluğu gördüğünde çekik gözleri hayretten büyümüştü. Artık gülümsemiyordu. Bir şeyler söylemek istedi, belki de özür dileyecekti ama jandarma ona konuşacak zaman bırakmadı; kollarından tutarak onu amirin önüne itti:

"Bir müşteri daha beyim."

Polis amiri Set Amina'ya hitaben, "Bereketli bir evin olduğu görülüyor," dedi.

Bu alay, evsahibesinin acısını nüksettirdi. Evinin bereketli olduğunu en iyi o biliyordu, kendisine hatırlatılmasına ihtiyacı yoktu. Ama şimdi şu utanmaz katil yüzünden her şeyini kaybetme riski altındaydı. Yakınmalarına yeniden başladı:

"Neden bütün felaketler üstüme çöküyor? Ben zavallı bir kadınım."

"Kes sesini!" diye emretti Nureddin. "Yoksa seni hapse atarım. Şimdi biraz da bu genç adamla ilgilenelim."

"Ben mi?" dedi El Kordi.

Ağzından çıkabilen tek kelime bu oldu. Nasıl bir olayın içine düştüğünü henüz anlayamamıştı. Bu mekândaki varlığı sanki bir rüyanın parçasıydı. Aptalca bir şakaydı. Can sıkıcı bir görüntüyü kovmak ister gibi sürekli gözlerini kırpıştırıyordu. Polis şefinin burada ne işi vardı? Birden her şey aydınlandı: bu bir polis baskını olmalıydı. Gülmek üzereydi.

"Evet, sen," dedi Nureddin.

Çok önemli bir mesele olmadığını fark eden El Kordi kendini toparladı; gülümsemesi yerine geldi. Ancak genellikle güvenlik güçlerine sakladığı bir gülümsemeydi bu; alaycı ve neredeyse hakaretamiz.

Amir ona sertçe baktı. Şu yeni gelen müşteri sorgulamayı daha da uzatacaktı; bu Nureddin'in hiç istemediği bir şeydi. Bununla birlikte gerçekten tuhaf olan, vakaya bulaşabileceğini düşündüğü profile epey uygun görünen ilk kişiydi. Kafasında bir umut ışığı yandı ve kabalaşma arzusunu frenledi.

"Neler oluyor?" diye sordu El Kordi.

"Birazdan sana açıklarım. Git otur. Ve rahat dur."

El Kordi omuzlarını silkti, fesini düzeltti ve kanepeye baktı; kızlar sessiz bir umutsuzluğa zorlanan Set Amina'ya yaslanmaya devam ediyordu. Soluk yüzü gözyaşlarına boğulmuş Naile'yi

görünce, tutkulu atılganlığına yeniden kavuştu ve yanına koştu. Onu polisin pençelerinden kurtaran kahraman rolüne bürünmüştü bile.

"Bana yer açın."

Kızlar ona yer açmak için biraz daha sıkıştılar; El Kordi yanına oturduğu Naile'nin elini avuçlarına alarak sıktı. Ancak bu dokunaklı ilgi bile genç kadını biraz olsun rahatlatmamıştı. Tersine, âşığının varlığı onu sinirlendirmiş hatta üzüntüsünü artırmışa benziyordu. Çünkü Naile'nin de bir saygınlığı vardı! Naile, El Kordi'nin kendisini ucuz fahişelik yaşantısından kurtarma planlarının uydurukluğuna ve gerçekleşmesinin imkânsızlığına çok sinirleniyordu. El Kordi'nin hiç kimseyi kurtarmayacağını görecek kadar gerçekçiydi. Bazen El Kordi'nin dürüst olup olmadığını, rol yapıp yapmadığını sorguluyordu. Zaten kurtuluşunu birine borçlu olmayı istemiyordu. El Kordi ne zaman kendisinin bu aşağılık hayattan kurtulduğunu görmeyi istediğini söylese hep bir tartışma çıkıyordu.

"Söylesenize kızlar, bu polis baskınını neye borçluyuz?"

"Bu bir baskın değil," diye açıkladı Salime. "Arnaba öldürüldü."

"Öldürüldü mü? Nasıl ve nerede?"

"Bu öğleden sonra. Yatağında boğuldu."

Cinayet haberinin şokunu yaşayan El Kordi'nin bir süre sonra trajik yönü uyandı ve çevresini saran dramın tamamen bilincinde olduğunu gösteren bir tavır takındı. Naile'yi seyretti, varlığıyla ona güven vermek ister gibi dokundu ve kalbinin acıma duygusuyla sıkıştığını hissetti. Öldürülen kişi Naile de olabilirdi. Bu düşünce içini acıyla doldurdu, gözyaşlarını zor tutuyordu. Ama tüm bunlar yalnızca bir an sürdü. Sonra polis amirine, zabıt kâtibine, iki jandarmaya, yani adaletin tüm azalarına artan bir ilgiyle bakmaya başladı. Kaygılarının yerini merak almıştı; artık bilinçaltındaki tek düşünce eğlenmekti.

"Katil yakalandı mı?"

"Hayır." diye yanıtladı Naile.

"Ne berbat bir hikâye," dedi El Kordi. "Öldürülenin sen olabileceğini düşündükçe..."

"Çok isabetli olurdu; kimse arkamdan ağlamazdı."

"Saçmalama. Seni bir daha asla yalnız bırakmayacağım sevgilim. Bu günden itibaren her zaman yanında olacağım."

"Allah aşkına! Saçmalayan sensin. Eğer senin gibi ileri bir zekâdan mahrum kalırsa bakanlığın hali ne olur?"

"Bakanlığın yüzünü şeytan görsün! Para kazanmak için başka bir yol buldum. Sana sonra anlatırım."

Adli tabip geri geldi; heyecanı biraz yatışmış gibiydi. Buna rağmen kaygılı olduğu ve hayatı boyunca etkisini hissedeceği şehvetli manzaranın tesirini üzerinden hâlâ atamadığı hissediliyordu.

"Yeni bir şey var mı?" diye sordu amir.

"Şimdilik yok," diye yanıtladı adli tabip. "Yarın otopsiden sonra sana raporumu yollarım. Ben şimdi gidiyorum. Selamünaleyküm."

"Doktor bey bir fincan kahve almak ister mi?" diye teklifte bulundu Set Amina. "Allah aşkına böyle gitmek olmaz. Bize şeref verirsin."

"Çok teşekkür ederim," dedi adli tabip. "Ama gerçekten acelem var, artık bir dahaki sefere."

"Bana bak kadı!," diye patladı Nureddin. "Buraya nezaket ziyareti için gelmediğimizi ne zaman anlayacaksın? Sana rahat durmanı söyledim."

"Tamam beyim, anladım. Sadece görevimi yerine getiriyor, nazik olmaya çalışıyordum."

"Sorgulamaya başlayalım mı?" diye sordu zabıt kâtibi.

Nureddin ona boş gözlerle baktı, sanki söylenenleri anlamıyor gibiydi. Ne sorgulaması? Bu iğrenç ve gülünç komediyi tamamen unutmuştu. Ancak işe koyulması gerekiyordu; rutinin

zorunluluklarına uyulmalıydı. Özellikle üzüldüğü şey ise hüzün verici çirkinliğiyle bu tozlu zabıt kâtibiydi. Nureddin, zabıt kâtibi olarak yakışıklı bir oğlan hayal ediyordu, bu acınası zabıt kâtibiyle adalet anlamsızdı.

Müşterilerden birine yaklaşmasını işaret etti, şu bakanın dostu olduğunu iddia edene; o da yerinden kalktı ve anlaşılmaz kelimeler homurdanarak eklemsiz bir robot gibi amire doğru yürüdü. Dar kafalı bir havası vardı, elbisesi yıpranmış, kafasındaki fesi de buruşuk ve kirliydi. Gelip şefin önüne ayıplayıcı bir edayla dikildi.

"Bana bunu yapamazsın!" diye bağırdı. "Kim olduğumu bilmiyorsun."

"Kes sesini!" dedi sakince Nureddin.

"Sana söyledim, kim olduğumu bilmiyorsun."

"Ben de sana sesini kesmeni söyledim. Sadece sana sorulduğu zaman cevap ver."

"Asla susmam! Kim olduğumu öğrendiğinde benden özür dileyeceksin."

Önemini belirtmek ister gibi göğsüne vuruyordu.

"Tamam, o zaman, bitirelim şu işi. Söyle bakalım, sen kimsin?" diye sordu Nureddin.

Adam derin bir nefes aldı ve gururdan titreyen bir sesle:

"Ben bir tahsildarım."

El Kordi bir an bu sahneye, maskaralıkla bağlantısını çok iyi kavrayamadan baktı. Komiklik mekanizmasının ateşlendiğini seziyordu ama anlamayı reddederek sanki olayın yabancısıymış gibi kaldı. Birkaç saniye gülmekte tereddüt ettiyse de sonra aniden tüm bu sahnenin gülünçlüğü, mesleki gururunun barındırdığı lezzet içine işledi ve yatıştırılamaz kahkahalar atmaya başladı.

Sözde bakanın dostu olan adam el kol hareketlerini ve bağırmayı kesti; El Kordi'nin kahkası sanki onun soylu saygınlığını diri diri boğazlıyormuş gibi dehşete kapıldı. Bu yeni hakarete

verecek cevabı yoktu. El Kordi'ye fırlattığı kötü bakıştan anlayışsızlığı okunuyordu. Ona, bir tahsildara gülmek, tarif edilemez bir hakaretti!

El Kordi haricinde kimse gülmüyordu; zaten bu kahkahaların nedenini de kimse anlayamadı. Herkes bunu, en hafif tabirle yakışıksız buluyordu. Daha henüz cinayet işlenmiş bir mahalde ve polis soruşturmasının ortasında, yalnızca bir deli böyle davranabilirdi. Naile bile, sevgilisinin bu alışılmadık münasebetsizliğine şaşırmıştı; onu susturmak için yalvarmaları boşa gitti. Genç adam, kendini sarsan gülme krizinin önüne geçemiyordu; o tipe her bakışında kahkahaları yeniden başlıyordu.

Tahsildara gelince, saygınlığının içine bürünmüş, tekrar söz alabilmek için bu gülme patlamasının bitmesini bekliyordu. Hâlâ hiçbir şey anlamıyordu. El Kordi'nin gülüşünü sadece Nureddin takdir edebilirdi; eğer bu grotesk tartışmanın merkezinde bulunmasaydı, o da memnuniyetle gülerdi. Bu gülüşün kendisini de kapsadığının farkındaydı ve kendisini gülünç duruma düşürecek bir ruh halinde değildi.

"Sen de gülmeyi kes!" dedi. "Genelevde değiliz."

El Kordi daha da çok gülerek, "Ama ekselans! Biz tam olarak bir genelevdeyiz," diye yanıtladı.

Nureddin hatasını sineye çekti, muazzam bir gaf yapmıştı, öfkeden kudurarak sustu. Bir genelevde oldukları doğruydu. Aklı neredeydi? Her halükârda bu zirzop gençten intikamını alacaktı. Birazdan sorgulanma sırası ona geldiğinde bunu ödeyecekti.

Bu arada tahsildar yeniden kasıntılı havasına bürünmüştü.

"Evet, şimdi kim olduğumu biliyor musun?" dedi.

"Nerede tahsildarlık yapıyorsun?" diye sordu şef.

"Herkes beni dinlesin!" dedi tahsildar orada bulunanların şahitliğini istercesine. "Ne demek nerede? Ben her yerden tahsilat yaparım. Hiç tahsildar görmedin mi?"

"Senin gibisini hayır," diye itiraf etti Nureddin.

"Amirim, bu hakaretleri protesto ediyorum. Zaten bakana şikâyet etmek niyetindeyim."

Nureddin çabuk davranması gerektiğini hissetti, yoksa bu lanet adamdan kurtulamayacaktı. Otoritenin tüm organları oradaydı ve sorgulama bir vodvile dönüşüyordu. Bu yaratığın soytarılıklarına devam etmesine izin vermesi riskliydi. Yerinden sertçe kalktı ve korkunç bir güçle sözde tahsildara iki tokat attı. Tahsildar küçük bir çığlık atarak kendi ekseninde döndü, sonra kollarıyla yüzünü kapattı. Ama artık çok geçti, Nureddin yerine tekrar oturmuş ve nefret dolu gözlerle ona bakıyordu. Tüm bunlar sadece bir saniye sürdü.

"Şimdi git yerine otur. Artık bakana şikâyet edecek birçok şeyin olacak."

Adam sessizce yerine geçti; aniden yaşlanmış gibi iki büklüm yürüyordu ve içindeki tüm saygınlık boşaltılmış gibiydi.

Sorgulamanın geri kalanı normal seyrini takip etti. Diğer iki müşteri çok düzgün davrandılar; isimlerini ve mesleklerini güçlük çıkarmadan söylediler. Bir genelevde bulunmaktan utandıkları için tek istedikleri bir an evvel oradan uzaklaşmaktı. Amir bu ikisini, artık tavırları bir hayalete dönen ve bakana şikâyet etmekten hiç bahsetmeyen tahsildarla birlikte gönderdi. Bu arada onun işsiz bir tahsildar olduğu da açığa çıkmıştı.

Sıranın kendisine geldiğini gören El Kordi heyecanlandı; yerinde duramıyordu. Otoritenin, en azından onun temsilcilerinin karşısına çıkma fikri onu biraz korkutsa da aynı zamanda ciddi bir sorumluluk duygusu veriyordu. Nihayet ezilen halklar, onun aracılığıyla kendilerini savunabileceklerdi. Ancak bu kanaatinin gerçekte hiçbir temeli yoktu; ezilen halklardan hiçbiri, ona kendilerini savunma görevi vermemişti. El Kordi kendi kendine adalet sağlayıcı geçiniyordu; her fırsatta en güçsüzün yanında olmakta inat ediyordu. El Kordi'nin devrimci erdem mertebesine yükselttiği şey, çocuksu bir ahlakın sonucuydu. Trajik veya şanlı

bir kaderinin olmayacağını bildiği için kendi özgürlük meselesini görmezden gelerek en küçük bir adaletsizlik emaresinin üstüne çılgınca atlıyordu. Tam da bu anda, cahil ve kaba bir polis amiri tarafından temsil edilen bu utanç verici adalet parodisini bozmak için önüne çıkan bu biricik fırsat, onu mutlu etmeye yetiyordu. Kendine, polis amirinin prestijini sarsma, genel olarak suç hakkındaki ve özellikle de yerleşik düzenle ilgili düşüncelerini anlatma sözü verdi. Ne büyük şenlik!

Nureddin, El Kordi'ye döndü, onu avının değerini ölçmek ister gibi, bir süre bakışlarıyla tarttı. Nureddin de kendine eğlenme sözü vermişti.

"Sen, biraz evvel gülen, yaklaş."

El Kordi boş bir koltuğu kaparak şefin oturduğu masanın karşısına koydu ve rahatça üstüne yerleşti.

"Seni fazla bekletmeyeceğim," dedi. "Adım El Kordi ve çalışma bakanlığında memurum."

El Kordi memurluk pozisyonunu küçümsese de, o an kara cahil biri olarak gördüğü amirin karşısında bundan yararlanıyordu. Ancak Nureddin cahil biri değildi, tam tersine cahil insanlarla kurmak zorunda kaldığı gündelik ilişki, içini acıyla doldurmuştu. El Kordi'nin hatasının nedeni, jandarmaların aptallıklarına dair söylenen genelgeçer düşüncelerdi. Şansına, kader onun karşısına, olağanüstü yetenekleri olan ve bunları test etmek için dişine göre bir rakip bulma kaygısı taşıyan tek polis amirini çıkarmıştı.

"Demek memur bey genelevlerde dolaşıyor! Bakanlığın elçisi olarak mı burada bulunuyorsun?"

"Doğal eğilimler yüzünden buraya geliyorum. Sanırım sevişmek kanunlar tarafından yasaklanmadı. Bir bu eksikti."

"Hayır, şimdilik yasaklanmadı," diye kabullendi Nureddin.

"Umarım gelecekte de yasaklanmaz. Ama aksi olursa da buna şaşırmam."

"Anlıyorum. Sanırım kanunlarla aynı fikirde değilsin, şikâyet ettiğin bir konu var mı?"

El Kordi gizemli bir tonla, "Zamanı geldiğinde şikâyet ederim," dedi.

Nureddin, bugüne kadar yaptığı sayısız soruşturmanın kendisine asla hissettirmediği ender bir mutluluk yaşadı. Karşısında, öz çocuklarını tanımaktan aciz, yozlaşmış sürü yerine dünya hakkında gerçek bir bilgisi olan ve suça bulaşmış eğitimli bir adam vardı. Yıllarca bu fırsatı aramıştı. Bakışları neredeyse naif denebilecek bir memnuniyeti ifade ediyordu; bu genç adamda, uzun zamandır içine attığı bir nihai sınav ihtiyacına cevap verecek direnci, saldırgan tonu hissediyordu.

Tabii ki El Kordi'nin genç bir oğlana benzer tarafı yoktu; buna rağmen çekik gözlerinin daha da belirginleştirdiği hatlarının erkeksi güzelliği, Nureddin üzerinde güçlü bir etki yarattı. Nureddin rahatlayıp, acı düşüncelerini bir an için unutmuşa benziyordu. Onda elle tutulur bir değişiklik meydana gelmişti; tavırları nazikleşti ve yumuşadı. Ama El Kordi bunlara dikkat etmekten çok uzaktı; otoritenin her çeşidine karşı duyduğu nefret gözlerini öylesine kör etmişti ki, bu beklenmedik kibarlığın kuşkulu niteliğini fark edebilmesini engelliyordu.

Nureddin sanki bir anlaşma işaretinin peşindeymiş gibi şehvet ve şefkatle dolu gözlerini onun üzerinden ayırmıyordu.

Niçin bir anda İngilizce konuşmaya başlamıştı ki?

"Buraya sık sık geliyor musun?"

"Fiziksel ihtiyacımın her ortaya çıkışında," diye yanıtladı El Kordi aynı dilde.

"Sanırım buradaki kızlardan birine karşı özel bir ilgin var. Onun âşığı mısın, yoksa yanılıyor muyum?"

İngilizce yapılan bu konuşmalar bir merasim sessizliği içinde cereyan ediyordu. Hiçbir şey anlamayan zabıt kâtibi not almayı bıraktı. İlk önce vakitsiz bir sağırlık olduğunu düşünüp kulaklarını

karıştırdı; sonra olay kendini aştığı için kopya kalemini bırakıp çaresiz bir tavır takındı. Set Amina, yabancı dil kullanılmasının kendisine kurulan bir tuzak olduğuna inandı. İç çekti ve şöyle dedi:

"Şerefim adına! Dünyanın sonu geldi. İşte şimdi de evimde İngilizce konuşuluyor."

Nureddin, sorgulamaya Arapça devam etmeye karar verdi, ancak bunu Set Amina için değil, devredışı kalmayı kabul edilemez bulan zabıt kâtibi için yaptı, dişlerinin arasından homurdanıyordu kâtip.

"Buraya gelen insanlar arasında ilişkide oldukların var mı?" diye sordu sanki bir nezaket konuşması yapıyormuş gibi. "Onlar hakkındaki fikirlerini öğrenmek isterim."

El Kordi bu kurnazca sorunun nerelere uzandığını anladı.

"Eğer doğru anladıysam sana bu cinayeti işleyebilecek kişileri söylememi istiyorsun. Şunu söylememe izin ver amirim, ben bir muhbir değilim."

"Kesinlikle değil. Sözlerimi yanlış anladın. Ben sadece bu evin havasını öğrenmek istemiştim. Bu konuda yardımını isteyebilir miyim?"

"Hiçbir şekilde," dedi El Kordi hakarete uğramış gibi. "Polise yardım etmek için hiçbir şey yapmam. Zaten bu olay hakkında da hiçbir şey bilmiyorum."

"Gerçekten de bu cinayet hakkında hiçbir fikrin yok mu?"

"Çok fikrim var. Ama senin bunları anlayacağından şüpheliyim."

"Niçin? Bunları öğrenmekten mutlu olurum."

"Tamam o zaman, ben bu suçun tek sorumlusunun toplum olduğunu düşünüyorum," dedi El Kordi tumturaklı bir şekilde.

"Neler söylüyorsun sen oğlum!" diye bağırdı Set Amina. "Allah aşkına! Sen delirmişsin."

El Kordi'nin "toplum" diye bahsettiğinin oradaki bütün insanlara, özellikle de kendisine atıf yaptığına inanıyordu.

"Kes sesini kadın! Sen devam et azizim, ilgimi çektin," diyen Nureddin'in parlayan gözlerinde garip bir sempati vardı.

Ama artık bitmişti. El Kordi susuyordu; bu devrimci cümleyle her şeyi söylediğine emindi.

"Buna ekleyecek başka bir şeyim yok," dedi.

Sanki isyanının kaynağı kurumuş gibiydi.

"Çok yazık," dedi Nureddin. "Senin bu fikri derinleştirdiğini görmeyi isterdim. Ama önemi yok. Bir başka sefere. Sana soracağım bir iki sorum daha kaldı."

Şanslı bir durumdaydı. Katil bu genç adam değilse bile her şeye rağmen ciddi bir ipucuydu. Kendi kendini ele vermemiş miydi? Her şeyi toplumun üzerine yıkan bu aşırı idealizm, katili orospuyu öldürmeye yönlendiren düşüncelerle benzeşiyordu. Bir anarşist! Belki de onun gibi düşünenler çoktu. Nureddin karşı koyulamaz bir şekilde dipsiz bir kuyuya doğru çekildiğini hissediyordu; bütün algıları açıktı ve bu genç memurun kendisini olağanüstü keşiflere yönlendireceğinden emindi. Mesele sadece onu fazla zorlamamaktı.

"İzin verirsen sana bu öğleden sonra saat iki ile altı arasında nerede olduğunu sorabilir miyim?" diye devam etti.

El Kordi hiç düşünmeden, "Dolaşıyordum," dedi.

"Evet görüyorum. Çok sık rastlanan bir kanıt türü ama ne yazık ki gerçekliği tespit edilemez. Bana sunacak başka bir şeyin var mı?"

"Belki de adımlarımın izini bulabiliriz. Benim iz bırakan ayakkabılarım var." El Kordi polis şefinin manzaraya hayranlık duyması için ayağını kaldırdı.

Nureddin cevap vermeye vakit bulamadı çünkü giriş kapısı hızla açılarak sedye taşıyan beyaz önlüklü iki hasta bakıcı içeri dalmıştı. Nöbet bekleyen jandarma, onları öldürülen orospunun odasının kapısına getirdi ve odaya girip gözden kayboldular. Bir süre sonra ziftlenmiş bir kumaşla örttükleri genç Arnaba'nın

cesediyle dışarı çıktılar. Nureddin kulaklarını tıkadı ve bu toplu taşkınlığın bitmesini sabırla bekledi.

El Kordi aptalca gülümsüyordu. Kafasında kendisini büyük bir gururla tahsildar olarak tanıtan sefil tipin canlı anıları vardı. Bakanın dostu olduğunu söylüyordu. Nihayetinde niçin olmasın?

V

Gürültüler, asetilen lambalarının aydınlığı huzurlu bir sığınak gibi karşıladı Yeghen'i. Gecenin bu saatinde Cafe des Miroirs, bütün masaları dolduran, toprak yolda ağır ağır ve topluca gezinen gürültücü bir kalabalıkla tıklım tıklım doluydu. Radyo hoparlörlerinden yayılan her zamanki hareketli müzik, müsrifçe saçılan palavraları, çığlıkları ve gülüşmeleri aynı karmaşanın içinde boğuyordu. Bu muazzam kargaşanın içinde, paçavralara bürünmüş dilenciler, izmarit toplayıcıları, seyyar satıcılar tıpkı panayır soytarıları gibi kendilerini hoş bir etkinliğe kaptırmışlardı. Her akşam böyle olurdu; bir panayır havası. Cafe des Mirroirs, kedere mahkûm edilmiş bir dünyanın kıyısında, insanların bilgeliğiyle yaratılmış bir mekâna benziyordu. Yeghen, bu aylaklığa ve çılgınca eğlenceye her zaman hayranlık duymuştu. Sanki tüm bu insanlar kaygıyı, sefil kaderin dayanılmaz belirsizliğini bilmiyor gibiydiler. Şüphesiz yoksulluk yamalı giysilerini damgalıyor, solgun ve zayıf bedenlerine silinmez izlerini kazıyordu; ancak hâlâ yaşıyor olmanın bariz mutluluğunu yüzlerinden silemiyordu.

Garip bir topluluk! Yeghen kalabalığın içinde kendine yol açtı, bu son derece rahatlatıcı ve kardeşçe sıkışıklıktan mutluydu. Kendi çöplüğündeydi, burada çirkinliği kimseyi rahatsız etmiyordu; tam tersine mütevazı insanlarla ilişkilerine bir tür

parıltı katıyordu. İnsanlar onu gördüler ve dostça haykırışlarla selamladılar. Birçok kez onu çay içmeye davet ettiler ama o meşgul olduğunu söyleyip reddetti. Aslında Gohar'ı bulmaya çalışıyordu; mutlaka uyuşturucu yokluğu çekiyor, acı içinde kendisini bekliyor olmalıydı. Gohar'ın acı çekmesi, zaten endişelerle dolu bu dünyada kendisine izin verdiği tek endişeydi. Gohar'ın günlük haşhaş ihtiyacını karşılamak için tüm cömertliğini kullanıyordu. Bir adama birkaç saatliğine de olsa bir parça mutluluk vermek ona, devrimcilerin ve idealistlerin acı içindeki dünyayı dertten kurtarmak amacıyla giriştikleri tüm boş çabalardan daha işe yarar geliyordu. Yeghen bu konuda, hızlı ve elle tutulur sonuçlar üreten küçük mutlulukların havarisi olmakla övünürdü hep. Uzun süren hazırlıklar, halkı yoksulluktan kurtarmaya yönelik bilimsel teoriler onun gözünde kötü birer şakadan ibaretti.

Kendine çekidüzen vermek kaygısıyla sırıttı.

İtiraf etmek istemese de genç kızla karşılaşması kafasına takılmıştı. Şiir sayesinde onunla irtibat kurmayı başarmıştı, şimdi bu maceranın özel hayatına muhtemel etkilerini merak ediyordu. Her şeyden önce ona karşı sevgi duymadığından emindi. Kalbinin derinliklerinde, bu teşebbüs bir fetih isteği barındırmıyordu. Bir memurun, üstelik reşit olmayan kızıyla yatmak Yeghen'in hiç de alışık olmadığı bir durumdu. Ancak bu kızın davranışlarındaki alaycılık merakını uyandırıyordu; sanki ona meydan okuyordu kız. Çirkinliği karşısındaki tepkisi, en azından sinsi bir yapısı olduğuna işaret ediyordu. Yeghen onun davranışlarının bazı anormal ve sağlıksız şeyleri açığa vurduğunu görüyordu ve bu da Yeghen'i kendisi için benzersiz bu deneyi sürdürmeye itiyordu. İlk kez bir kadının dikkatini çekmişti ve bundan ötürü bir tür kendini beğenmişlik duygusuna kapılmaktan kendini alamıyordu. Böylesine bir eğlence kaynağından, kim bilir belki de cinsel bir heyecandan rahatlıkla vazgeçmek onun için çok zordu. Olasılık kanunlarına göre böylesine bir aşk macerası-

nın kendisi gibi bir adamın karşısına çıkabilmesi için en az üç kuşağın geçmesi gerektiğini söylemek mümkündü. O halde bu fırsattan faydalanmalıydı. Bir de maceraya daha da tuhaflık katan şu piyano dersleri vardı. Yeghen müziği sevmez, hatta tüm benliğiyle müzikten nefret ederdi, genç kızın kendisinin yanında çalma fırsatını bulacağına da zaten ihtimal vermiyordu.

Gohar'a anlatmalı mıydı? Ama önce onu bulması lazımdı. Asetilen lambalarının, duvarları kaplayan devasa aynaların yansıttığı çiğ ışık altında miyop gözleri her şeyi birbirine karıştırıyordu. Kalabalığın içinde güçlükle ilerlerken kolundan tutulduğunu hissetti.

"Sevgili Yeghen, hadi gel masama otur, bana şeref verirsin."

Yeghen döndü. Görkemli ebatlardaki vücudunun üstüne yeşil ipekten bir entari ve patlıcan rengi geniş bir manto giymiş olan adam, tanınmış oğlancılardandı. Saçları ve bıyıkları boyalıydı ve parmaklarında ağır yüzükler vardı. Edebiyatla ilgilenen zengin bir kumaş tüccarıydı.

Şişman tüccarın kendisine gösterdiği nezaket, ilişkileri hakkında kuşkulu bir hava yarattığı için Yeghen'i çok eğlendirirdi.

"Ee söyle bakalım şiir nasıl gidiyor?"

"Can çekişiyor," dedi Yeghen.

"Önemi yok! Hadi bir bardak çay içelim. Seni dinlemek için sabırsızlanıyorum."

"Özür dilerim, mümkün değil kalamam. Birini arıyorum. Mutlaka bulmam lazım onu."

Adam manidar bir şekilde göz kırparak, "Tabii anlıyorum," dedi.

"Bir şey anladığın yok, ben daha düşündüğün aşamada değilim. Ama belki bir gün o da olur."

"Öyle mi? O gün çok büyük bir gün olacak. Dostlarım arasında senin de bulunman beni mutlu eder."

"Ciddi olamazsın!" diye itiraz etti Yeghen. "Böyle bir yüzle!"

"Unutma ki benim gözümde senin başka cazibelerin var. Ben dâhilere karşı duyarlıyım."

"Bir başka deyişle benim dehamla yatmak istiyorsun."

Kahkahalarla güldüler.

"Ama bu da mümkün değil," diye devam etti Yeghen. "Bende deha da yok. Muhtemelen biraz sonra yine görüşürüz, selamünaleyküm."

"Alçakgönüllülüğün seni daha da güzel yapıyor. En azından sigaramdan bir tane al."

Yeghen'e lüks bir sigara paketi uzattı; Yeghen içinden bir tane aldı ve adam altın bir çakmakla sigarayı yaktı.

"Teşekkür ederim."

Yeghen şişman tüccarı bırakarak yeniden Gohar'ı aramaya koyuldu. Nereye saklanmıştı? Onu hiçbir yerde göremiyordu. Sinirlenmeye başladı, üstüne üstlük arkasında adımlarını takip eden ve sigarasını atmasını bekleyen küçük bir izmarit toplayıcısının varlığını hissediyordu. Bu lüks izmaritin çekiciliği küçük çocuğu adeta büyülemişti. Aç bir köpek gibi Yeghen'in adımlarını takip ediyordu. Sonunda bu takipten bıkan Yeghen yarısı içilmiş sigarayı attı.

"Al bakalım lanet olası! Bir de götümü mü sikeceksin?"

Çocuk sigarayı alırken, "Allah korusun!" diye bağırdı.

Gohar'ı tamamen tesadüf eseri fark etti.

Kapısız bir kulübeyi andıran ve yalnızca kafenin uzaktan gelen ışıklarıyla aydınlanan berber dükkânında, orada bulunan tek koltukta yorgunluktan bitap düşmüş, her tarafı çürümüş, evrenin hüzünlü bilgeliğine teslim olmuş Gohar oturuyordu. Yeghen'in sesi onu yerinden sıçrattı.

"Selamünaleyküm, hocam."

"Nihayet sen, oğlum."

Yeghen reverans yaparmış gibi yere kadar eğildi. Hocasına duyduğu saygı şakaya engel değildi.

"Her zaman emrindeyim. Umarım düşüncelerini dağıtmıyorum."

"Olur mu öyle şey? Haydi otur."

Yeghen koşarak yolda duran sandalyeyi kaptı, sonra yüzünü mutlu bir şekilde buruşturarak gelip onun yakınına oturdu. İçini her seferinde aynı sevinç kaplıyordu; sanki Gohar'ın varlığı, en inanılmaz mutlulukları mümkün kılıyordu. Ustasının sadece görüntüsü dahi tüm sıkıntılarını, bilinçaltına yerleşmiş olanları bile, dağıtmaya yetiyordu. Hatta çirkinliğini bile unutuyordu.

Berber dükkânının mahremiyetinde Gohar'ın sessizliği tarifsiz bir sonsuzluk gücü veriyordu. Yeghen bu sessizliğe saygı duyuyordu, Gohar'ın suskunluğunun gizli ve anlatılmaz mutluluklar sakladığını biliyordu. Ama birden çok önemli bir şey unuttuğu duygusuyla telaşlandı; asla bir şey istemese de Gohar'ın tek beklentisi kuşkusuz uyuşturucuydu. Aceleyle cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı, içindeki haşhaşı iki parçaya bölerek daha büyüğünü Gohar'a ikram etti; o da tek kelime etmeden aldı, parmakları arasında yuvarlayarak küçük bir top haline getirdi, sonra ağzına atarak emmeye başladı. Yaşamın geri geldiğini, kanının körelmiş damarlarına dolduğunu hissetmeye başlamıştı bile. Mahrumiyetin son haddine vardıktan sonraki bu lezzet anının tadını çıkararak gözlerini kapadı. Yeghen kıpırdamıyordu, uyuşturucunun bu fazlasıyla aceleci kullanım tarzı onu biraz şaşırtmıştı. Gohar'ın kolaylığından ötürü sevdiği, uyuşturucunun böyle el çabukluğuyla ağızdan alınması onu hep hayrete düşürüyordu. Ona göre uyuşturucu daha karmaşık bir törenin ardından kullanılmalıydı. Yeghen, esrar tekkelerinin tıpkı bir sis gibi kesif ve durgun ağır dumanından, özellikle de elbiselerden uzun süre çıkmayan ve kadın parfümünden daha hilekâr olan şekerli kokusunun yarattığı büyülü atmosferi seviyordu. Gohar haşhaşı doğrudan ağzına atarak, şair ruhunu okşayan romantizmi bir anda öldürüyordu. Yeghen'in bu israf karşısında her

defasında içi sızlıyordu. Kendi kendine istenilen etkinin aynı olduğunu söylese de işin hazırlık ve meresim kısmına gösterilen bu kayıtsızlığa üzülmeden edemiyordu.

Dükkânın loşluğunda yoldaşının organizmasının yeniden hayata dönüşünün en ufak belirtilerini bile dikkatle izlerken yüzünü hep hoşlandığı şekilde büzüştürdü. Biraz sonra onunla konuşabileceği için şimdiden seviniyordu. Ama Gohar sessizdi; hafifçe soluk alıp vermesi yavaşça hayata döndüğünün tek göstergesiydi.

Genç fahişeyi boğduğu genelevi terk ettikten sonra Gohar, Yeghen'i bulabilmek için sokaklarda dolaşmıştı. Uyuşturucu saplantısı, gerçekleştirdiği eylemin onda uyandırdığı duyguyu bir süreliğine hafifletmişti. Yaptığını trajik bir hata olarak hatırlıyordu ama eyleminin önemi bir muğlaklığın içinde kayboluyordu. Her gün türlü biçimlerde işlenen suçlar arasında; savaşlar, katliamlar, baskılar arasında bu suçun ne önemi vardı? Acımaya karşı duyarsız değildi muhakkak. Gün boyu şehrin sokaklarında umutsuzca koştururken, kurbanının anısı kalbini sıkıştırıyordu. Ama sanki dehşet içinde ve çaresizce elim bir kazaya şahit olmuş biri gibi hissediyordu. Bu kınanması gereken eylemi bilinçli olarak ne istemiş ne de tasarlamıştı. Şiddete karşı yaradılışından gelen tiksinme duygusu ile meydana gelen şeyin korkunç gerçekliğini bağdaştıramıyordu. O halde bu suç nasıl açıklanabilirdi? Gohar, kaderin onu nefret ettiği bir suçun ve canavarlıklar dünyasının içine sürüklemek istediğine inanmıyordu. Önüne geçilemez ve hiçbir kaçış yolunun bulunmadığı bir kader inancını kabul etmiyordu elbet. Saygıdeğer bir profesör olarak kaderi, imtiyazlı sınıfın tüm halkı baskı altına almasını sağlayacak tehlikeli yalanları öğretmek miydi? Ve bu ikiyüzlülükten kaçmak kaderine ihanet etmek miydi? Hiç emin değildi. Kuşkusuz kendisi de cinayetler yüzünden mahmurlaşmış, kaygı dolu bir medeniyetin ürünüydü ve onun tarafından belirlenmişti.

Ama bu kaygılardan kaçarak mutlu olmak isteyen bir halkın yaşadığı hâlâ bakir bu toprak parçasında huzuru ve sükûneti bulduğunu düşünüyordu. Üzerine yapışan cinayet ve beraberinde taşıdığı korku için mi kaçmıştı? Macerası başarısızlıkla mı sonuçlanacaktı? Hayır, böyle olamazdı.

Ancak insanların adaletiyle yüzleşmesi gerekiyordu. Polis soyut analizlerle pek ilgilenmez; onlar için kaderin anlamı, celladın kılıcı demekti. Yazgıyı, sadece kölelerin esaretlerinin sürmesiyle meşgul, baskıcı bir irade gibi algılıyorlardı. Gohar kendisini yakalamak için seferber olacaklarını biliyordu – bir fahişenin öldürülmesi onların gözünde iğrenç ve insanlık dışı bir eylem olduğu için değil, yalnızca otoriter düzenlerini bozduğu için. Her suçun cezasını bulması gerektiği kavramı can çekişen ve çürümüş bir toplumun korunmasına hizmet eden ikiyüzlü yalanlardan biriydi. Böylesine kısa zamanda ne kadar çok yol katetmişti! Bozulmaz bir zenginlik olduğuna inandığı ve öğrettiği bu katı ahlakın, toplumun tümüne karşı tezgahlanan uğursuz bir entrika olduğu ortaya çıkmıştı; yoksulları baskı altında tutmaya yarayan bir araçtan başka bir şey değildi. Belki de bu cinayet, eski yalanlarının, şeytani bir güçle yaptığı işbirliğinin cezasıydı. Böylece nefret ettiği bu dünyadan tamamen koparak kalan bağlarını da ebediyen parçalıyordu. Bundan böyle, dehşetin kıyısına atılmış ama hayata inadına güvenen ve inatla yaşayan kalabalıklara aitti Gohar.

Hiçbir adalet genç Arnaba'yı hayata döndüremezdi. Ama Gohar yaşıyordu. Polis yaşayan bir düşmanla savaşmak zorundaydı; yaşayanların en korkunç türüyle: bir iyimserle. Onu kıstırabilmek için çok uğraşmaları gerekecekti. İnsanüstü bir çabayla elde ettiği bu yeni hayatı korumak için tüm gücüyle mücadele edecekti.

Uyuşturucunun iyileştirici sihri! Gohar koltuğunda kıpırdadı, gözlerini açtı ve loşlukta gülümsedi.

Yeghen bu gülümsemeden artık konuşabileceğini anladı.

"Evet hocam, neler anlatacaksın?"

"Sus oğlum, unutulmaz bir gün geçirdim!"

"Nasıl yani?"

Yeghen'in ağzı kulaklarına varıyordu, yüzünü her zamankinden daha çok buruşturmuş ellerini ovalıyordu. Gohar'ın ses tonu, olağanüstü bir hikâye dinleyeceğini haber veriyordu.

Gohar önce sabahki aksilikleri anlattı. Ölen komşusundan, odasına dolan pis sudan ve ağıtçıların kulakları delen çığlıklarından söz etti.

"Öğlenden beri sokaklardayım. Tam bir karabasandı."

"Bu hikâye o kadar komik ki," diye kahkahayı bastı Yeghen. "Bütün fedakârlıklara değer. Hocam, böylesi maceralar nedense hep senin başına geliyor. Çok kıskanıyorum seni."

"Her yerde seni aradım," dedi Gohar. "Nerelerdeydin?"

Yeghen sanki bir sır verir gibi donuk bir ifade takındı:

"Annemi ziyarete gittim."

Yeghen'in annesiyle ilgili bir durum vardı ve Gohar bunu hatırlamaya çalışıyordu. Neydi acaba? Evet sonunda hatırladı.

"Annenin öldüğünü söylediler. Umarım doğru değildir. Eğer doğruysa başın sağ olsun."

"Sana söyleyebilirim hocam," dedi Yeghen gülerek. "Doğru değil. hâlâ hayatta, öylesine hayatta ki ahlaki öğütleriyle canımı sıkmaya devam ediyor. Sadece biraz para toplamaya niyetim var... Sen ne düşünüyorsun?"

"Para her zaman iyi fikir. Sana başarılar dilerim."

"Değil mi?" dedi Yeghen, mutluluktan uçuyordu. "Senin onaylayacağından emindim. Öte yandan şaşırtıcı bir kadın."

"Kim, annen mi?"

"Evet. Bazen söylediği sözler nefesimi kesiyor. Bu arada haşhaş kullanmadığına da eminim. Bir gün ne söyledi biliyor musun?"

"Hayır, anlatsana."

"Kendi kelimeleriyle aktaracağım. Bana, 'Tanrıyla ilgili meselelerini çözmek için yeterince büyüdün,' dedi. Ne kadar da iç karartıcı, değil mi?"

"Pek anlayamadım," dedi Gohar.

"Artık aracı olmak istemiyor. Bana bir bak hocam! Benim tanrıyla tek başıma uğraşabileceğime inanıyor musun? Asla başaramam."

"Bu yenilik de nereden çıktı? Ne zamandan beri Tanrıyla ilişki içindesin?"

"Şahsen asla olmadım. Her şeyi annem üstlenmişti. Aramızda zımni bir anlaşma vardı. Ama şimdi bitti, artık başımın çaresine tek başıma bakmak zorundayım. Böylece aklıma, onun öldüğünü söyleyerek biraz para toplamak fikri geldi. En azında bana bunu borçlu."

"Mantığının kusursuz olduğunu kabul ediyorum. Ancak..."

Ağzı açık kalakaldı. Haşhaşın harikulade etkisi onu öyle bir keyfin içine daldırmıştı ki her şey alışılmadık bir boyut kazanıyor, hiçbir şey karmaşık ve olanaksız görünmüyordu. Gohar, koltuğuna gömülmüş, ellerini bacaklarının arasındaki bastonunun sapına dayamış vaziyette Yeghen'in Tanrıyla sürdürdüğü tuhaf ilişki hakkında düşüncelere daldı. Tanrının Yeghen'le konuştuğunu, nazik ve saygıdeğer bir adam havasıyla onunla özel konular hakkında değerlendirmeler yaptığını çok berrak bir şekilde gözünde canlandırabiliyordu. Bu iki muhatap birbirlerini uzun zamandır tanıyormuş gibiydiler, kızmadan ve seslerini yükseltmeden birbirlerine çok sert sözler söylüyorlardı. Ama bu tasavvurdaki en olağanüstü nokta, Tanrının modern bir tarzda giyinmesi ve sakalının olmamasıydı.

Gohar kısa bir gülmeyle sarsıldı.

Berber dükkânı, Cafe des Mirroirs'ın sınırında, sidik ve çöp birikintilerinin işgal ettiği bir arsanın kenarındaydı. Burası gece-

leri, tıpkı bir hayvan ini gibi, uyumak için oraya yığılan dilenci ve izmarit toplayıcı sürüsünün yuvası oluyordu. Berber her sabah öfkeden kudurmuş halde onları tekmeler ve ağır tehditler savurarak uzaklaştırırdı. Kulübesine bir kapı koyması gerekliydi, ancak bu iş onun imkânlarını aşıyordu. Gohar bir akşam sessizlik ararken burayı bulmuştu ve o zamandan beri kusursuz huzurun tadını çıkarmak için sık sık geliyordu. Bu berber koltuğu gerçekten derin düşüncelere dalmak için yapılmıştı.

"Hocam," dedi Yeghen. "Sana bir itirafta bulunmak istiyorum."

"Seni dinliyorum."

"Belli oluyor mu bilmiyorum ama, duygusal bir maceranın tam ortasındayım."

"Kutlarım seni. Kim bu şanslı kız?"

"Başkaları gibi olmayan bir kız."

"Şimdi burada dur," dedi Gohar. "Başkaları gibi olmayan bir kız da ne demek? Sevgili Yeghen, senin daha seçici olduğunu sanıyordum."

"Onun bir fahişe olmadığını söylemek istiyordum."

"Bir burjuva mı?"

"Evet. Memur kızı olduğu kesin."

"Oh! Korkunç bir şey! Ona âşık mısın yoksa?"

"Beni El Kordi'yle karıştırıyorsun. Hocam, ben çocuk değilim."

"El Kordi de çocuk değil," dedi Gohar. "İnan bana onu yanlış tanıyorsun. O yalnızca, kadını gizemin merkezine yerleştirme iddiasındaki Avrupa edebiyatının etkisi altında. El Kordi kadının düşünen bir varlık olduğuna inanmaya çalışıyor; onun adalet ihtiyacı, toplumsal bir birey olarak kadınları savunmaya itiyor onu. Ama aslında inanmıyor. Kadından istediği tek şey onunla yatması. Üstelik çoğunlukla da ödeme yapmadan, çünkü parası yok."

"Ama benim durumumda amaç farklı. Onunla yatmaya çalışmıyorum."

"Platonik bir aşk! Bu daha da beter."

"Aşkla hiçbir alakası yok hocam. Söz konusu olan şey başka."

"Ne o zaman?"

"Bilmiyorum."

Yeghen sustu. Dükkânın girişinde yabanıl bir grup çocuğun derin bir sessizlik içinde konuşmalarını dinlediklerini fark etti. Duydukları şeyler yüzünden taş kesilmiş gibiydiler.

"Burası sigara içilmeyen salon," dedi Yeghen. "Burada izmarit yok. Vaktinizi boşa harcıyorsunuz."

"Biz izmarit aramıyoruz," dedi giysileri yırtık pırtık sekiz yaşlarında bir kız çocuğu. "Uyumak istiyoruz. Burası bize ait."

"Şimdiden uyumak mı istiyorsunuz? dedi Yeghen. "Daha vakit erken. Haydi gidin biraz daha dolaşın."

"Bana bir piastre ver," diye emretti küçük kız.

"Bir piastre mı?" diye kızdı Yeghen. "Ne yapacaksın bir piastre'la? Dilenmeye utanmıyor musun? Haydi bizi rahat bırakın. Konuşacak ciddi şeylerimiz var."

"Haydi gidelim," dedi kız, dudaklarını küçümsemeyle bükerek. "Bunlar oğlancı."

"İşte karanlığın zararları," dedi Yeghen.

Çocuk grubu gidip kulübeye pek de uzak olmayan bir yere yerleşti. Yeghen gözlerini onlardan ayırmıyordu; müstehcen küfürler ederek birbirleriyle itişiyorlardı. Muhtemelen mekânı boşaltmak için kullanacakları en iyi yöntem üzerinde anlaşmaya çalışıyorlardı. Yeghen onların inatçı olduğunu ve tekrar geleceklerini biliyordu.

Burası fazla tehlikeli olmaya başlamıştı.

"Bu kız beni gerçekten eğlendiriyor."

"Kim, izmarit toplayıcısı mı?" diye sordu Gohar.

"Hayır Hocam. Memurun kızı. Düşünsene, bana tiksinmeden bakıyor. Hem de ışığın altında. Hatta bana gülümsüyor. Beni sempatik bulduğuna inanmak üzereyim."

"Kendini beğenmiş birine dönüşmeyeceksin umarım?" diye endişelendi Gohar. "Böyle davranarak senin övünme duyguna hitap ediyor. Sevgili Yeghen, bu kız hesapçı biri."

"Sana onun piyano dersleri aldığını söylemeyi unuttum."

Gohar cevap vermeye vakit bulamadı. Tekrar rahatsız edildiler. Bu seferki tek kollu ve ağlamaklı bir piyango bileti satıcısıydı. Sağlam eliyle, muhtemelen yerde bulduğu buruşuk ve kirli bir bileti uzatıyordu.

"Bu bilet ne kadar kazandırıyor?" diye sorguladı Yeghen.

"Bin lira beyim!" diye yanıtladı adam.

"Bu yetmez. On bin liralık olanı yok mu?"

"On bin kazanan bilet yok. Sadece bin. Ve bu bilet kesinlikle kazanacak. Bunu satın al. Allah sana bereket versin."

"Kaybol buradan!" dedi Yeghen. "Bin lira sadece sokak serserilerine yeter."

Bilet satıcısı boş arazinin karanlıklarına doğru uzaklaştı, eşi olduğu tahmin edilen hırçın ve doyumsuz bir kadın için oldukça anlaşılmaz küfürler savuruyordu.

"Düşünebiliyor musun hocam, bin liramız olsaydı?"

"Ne yapmak için, oğlum?"

"Sonunda Suriye'ye gidebilirdin."

Bu yolculuğa yapılan gönderme, Gohar'ı neşelendirmek yerine üzdü, zira dolaylı olarak ona işlediği cinayeti hatırlatıyordu. Bir rüya daha yıkılıyordu. Artık bu yolculuğu yapabilir miydi? Dünyanın boğuştuğu bu iç sıkıntısından mümkün olan tek kaçış yolunu da ziyan etmişti. Kafasında bir tür cennet hayali olarak kurduğu ve mutlu günler geçirmek istediği Suriye'den vazgeçmek onun için çok zordu. Bu bir rüyaydı, şüphesiz, ama rüyadan vazgeçmek, vazgeçişlerin en korkuncu değil miydi?

"Ben bile sana eşlik edebilirim," diye devam etti Yeghen.

Gohar başını çevirdi ve yoldaşına baktı. Ona bunun artık mümkün olmadığını nasıl söyleyebilirdi? Bu korkunç cinayeti ona nasıl açıklayacaktı? Böylesi bir itiraf için kendini hazır hissetmiyordu. Belki daha sonra ona her şeyi anlatabilirdi.

Yeghen şaşkınlıktan yüzünü buruşturdu. Kulübenin girişinde El Kordi'nin silueti belirmişti.

"Korkunç bir şey oldu! Kendimde değilim."

Konuya bu şekilde girmesi, iki adamı hiç de endişelendirmedi. Her zamanki ritüelin parçasıydı bu. El Kordi insanlara, kıyımdan kaçan bir adamın ateşiyle yaklaşırdı. Ona kendini toplaması için zaman tanımak gerekliydi. Bu yüzden soru sormaktan kaçındılar. Büyük olayın ne olduğunu, o söyleyene kadar sabırla beklemeye başladılar.

Ortaklaşa kararlaştırılmış bu sessizlik karşısında El Kordi içini çekti.

"Sizi uyarıyorum, bu bir şaka değil," dedi. "Set Amina'nın evinden geliyorum. Ev polis kaynıyor."

"Bir polis baskını!" diye bağırdı Yeghen.

"Yo hayır! İlk önce ben de öyle sanmıştım. Ama çok daha ciddi. Yeni gelen kız, Arnaba öldürülmüş."

El Kordi istediği şaşkınlık etkisini elde ettikten sonra sakinleşti. Şimdi olayı daha az trajik olan başka bir açıdan ele alıyordu.

"Katilin kimliği belli mi?" diye sordu Yeghen.

"Hayır. Bilinen tek şey hiçbir şey çalmadığı. Sadece kızı boğmuş. Zaten polis amirini çılgına çeviren de bu. Cinayetin sebebi yok. Sizi oraya gitmemeniz için uyarmaya geldim. Bir sorgulama geçirdim; çok zordu."

"Ne tür bir sorgulama?" Yeghen öğrenmek istedi. "Seni dövdüler mi?"

"Buna cesaret edemediler. Ben hükümetin memuru olduğumu söylediğimde, amirin bana karşı tavrı hemen değişti. Zaten bu

davranış da bana oldukça şüpheli geldi. Tuhaf bir tip. Biliyor musunuz benimle birden İngilizce konuşmaya başladı!"

"Oh anam!" dedi Yeghen. "İngilizce!"

"Kesinlikle. Ama bu Set Amina'nın hoşuna gitmedi. Evinde İngilizce konuşulmasını hakaret sayıyor."

"Bu tür amirleri tanırım. Sana blöf yapmak istemiştir."

"Bana kimse blöf yapamaz," dedi El Kordi.

Kendi rolünü abartarak sorgulamayı anlatmaya koyuldu ve amire verdiği devrimci cevabın etkisinin altını iyice çizdi. Anlattığı hikâyenin bütününden, sert bir sorgulamaya maruz kaldığı, ancak tüm enerjisiyle kendini savunduğu belli oluyordu.

"Onu tam anlamıyla aptal durumuna düşürdüm. Nasıl sıyrılacağını bilemiyordu."

Gohar'ın hiçbir şey söylemediğini fark edince sustu. Hocasının, kendilerini de yakından ilgilendiren böylesine önemli bir mesele karşısındaki suskunluğu ona tuhaf gelmişti. Acaba koltuğunda ölmüş müydü?

"Sen ne düşünüyorsun hocam?" dedi. "Senin fikrini merak ediyorum. Karanlık bir cinayet öyle değil mi?"

"Belki de bir hatadır oğlum," dedi Gohar, sanki kendisine söylüyormuş gibi.

"Bir hata! Olur mu hiç hocam?"

Sonra hemen başka bir konuya atlayarak kahkahayı bastı.

"Size, orada rastladığım acayip bir tipten bahsetmeyi unuttum. Bakanın dostu olduğunu iddia ediyordu..."

Tam bu sırada üstünde paçavralar, çıplak ayaklı bir adam El Kordi'yi iterek dükkâna girdi, şaşkın bir hali vardı.

"Berber nerede? Tıraş olmak istiyorum."

Gohar ayağa kalkarak "Benim," dedi. "Eğer ekselansları oturma zahmetine katlanırlarsa."

Adam koltuğun üzerine yığıldı ve hemen uyudu. Kısa süre sonra da horlamaya başladı.

"Haydi gidelim," dedi Gohar.

"Bir çay içsek ne güzel olur," dedi El Kordi. "Tüm bu heyecan beni susattı."

Kol kola giren üç adam kafenin ışıklarına doğru yol almaya başladılar, El Kordi'nin genelevde gördüğü sefil tahsildar hakkında şakalaşıp duruyorlardı. Cinayeti unutmuşlardı bile. Gohar ise diğerlerinden daha çok unutmuştu.

VI

Saat sabahın on biriydi. El Kordi, can sıkıntısıyla çalışma bakanlığındaki masasına oturmuş, uçuşan sinekleri izliyordu. İçinde diğer memurların da çalıştığı birçok masa bulunan ve yüksek pencereler tarafından aydınlatılan bu büyük oda, El Kordi için hapishane kadar çekilmez bir yerdi. Hatta kamu hukuku mahkûmlarıyla sürekli ilişki kurulan iğrenç bir hapishane türü sayılabilirdi. El Kordi hapishanede olmayı kabul ederdi, ama siyasi mahkûm sıfatıyla ve kendisine ait bir hücrede tek başına olmak şartıyla. Her şeyden bu kadar çabuk sıkılması, kendisinin de hiç bilincinde olmadığı soylu aristokratik güdülerinden kaynaklanıyordu. Uzun vadede dayanılmaz hale gelen bu mahremiyet eksikliği onu hasta ediyordu. Sonsuz bir köleliğe mahkûm bu donuk ve tozlu yüzlerin karşısında, evrensel sorunlar hakkında nasıl rahatlıkla düşünebilirdi? Kaderin bu adaletsizliğine itiraz etmek için El Kordi neredeyse her işten kaçınıyordu, böylece kınadığını ve manevi bağımsızlığını göstermiş oluyordu. Ama itirazlarını kimse fark etmediği için de canı sıkılıyordu.

Tembelliği yüzünden böyle yapıyor değildi, bir çocuğun bile yapabileceği boş işlerle uğraşmamak kendi kararıydı. Hayat ondan çok daha farklı şeyler beklerken şu seviyesiz iş arkadaşlarıyla bu kasvetli odada kapalı kalmak, haksız bir angarya gibi geliyordu ona. Böyle bir cezayı hak edecek ne yapmıştı? El Kordi

umutsuz vakalar için doğduğuna inanıyordu, ama bunlar daha görkemli olmalıydı. Bu hiçliğe, bu aptalca ve boş bürokratik rutine mecbur edildiğini görmek kaderinden kuşkulanmasına yol açıyordu. Aslında başka ne yapabilirdi onu da bilmiyordu. Şimdi olduğu gibi koyu bir can sıkıntısının içindeyken, korkunç bir baskının kurbanı olan halkın yoksulluğunu kolayca hayal edebiliyor, sert ve kanlı bir devrim rüyası görmekten hoşlanıyordu. Ama sonra sokağa çıkıp kalabalığa karıştığında, halkın yoksulluğu bir efsaneye, bir soyutlamaya dönüşüyor ve içindeki o ateşleyici gücü kaybediyordu. Tükenmez mizah duygusunun büyüklüğü sayesinde, daha çok bu yoksulluğun ilginç detaylarına takıldığını hissediyor, bu yüzden kurtarıcı görevini unutuyordu. Sırrı açıklanamaz bir şekilde, bu yoksul halkta öylesine yoğun bir neşelenme yeteneği, o kadar belirgin bir mutluluk ve güvenlik iradesi buluyordu ki, kendisinin dünyadaki tek şanssız adam olduğunu düşünmeden edemiyordu. O halde mutsuzluk neredeydi? Baskının yıkıntıları neredeydi? Yoksulluğa dair oluşturduğu tüm bu suretlerin, uykunun yol açtığı düşler gibi hiçliğe doğru geri çekildiği söylenebilirdi. El Kordi, isyanının vazgeçilmez gerekliliği olan acınacak unsurlar bulabilmek için kendini zorlamak durumundaydı. Üzülüp gözyaşlarını içine akıtması gerektiği yerde, müthiş bir gülmeyle sarsılıyordu.

Tüm bunlar gerçekçi değildi. El Kordi kendi ayarında bir halk istiyordu: Hüzünlü ve intikam duygusuyla tutuşan. Ama nereden bulacaktı o halkı?

Bir eylem adamı olmayı hayal ediyor, genç kanı sabırsızlıkla kaynıyordu. Kıt maaşa çalıştığı bu gülünç iş, onun toplumsal adalete duyduğu susuzluğu dindirmekten çok uzaktı. Öylesine bezmişti ki, çoğu zaman makul bir ücret karşılığında işini kendisinden daha kötü durumda olan, evli ve çok çocuklu mesai arkadaşlarının üstüne yıkıyordu. Böylece her ayın sonunda çelişkili bir gösteriye şahit olunuyordu: El Kordi'ye bazı işler yapan mesai

arkadaşları, küçük ücretlerini alabilmek için masasının önünde kuyruk oluşturuyorlardı. İşte bu sırada El Kordi, çalışanlarına ücretlerini ödeyen siniri bozulmuş bir patron havasına bürünüyordu. Buna rağmen kendisine kalan az parayla da yaşamak için başının çaresine bakıyordu. Çok yoksul ama dürüst bir hayat sürüyor ve saygınlığına inanıyordu. Görüntüyü kurtarmak onun en büyük kaygısıydı. Örneğin haşlanmış baklayla karnını doyurmak zorunda kaldığında, lokantacıya hep tavuk yemekten bıktığını ve kapanmış iştahını açmak için muhakkak bir halk yemeği yemesi gerektiğini söylüyordu. Belki lokantacıyı aptal yerine koyuyordu ama onurunu kurtarıyordu.

Oturduğu yerden gizlice iğrenç mesai arkadaşlarını izliyor ve her yerde esaret zincirleri gördüğünü sanıyordu. Özgürlüğünü günde birkaç saat engelleyen bu zorunluluk, onu tüm evrende baskı altında bulunan kalabalıkların acılarına son derece duyarlı hale getirmişti. İçini sesli bir şekilde çekerek sandalyesinde kıpırdadı. Ciddiyetle çalışan kölelerden bazıları başlarını kaldırarak anlayışsız gözlerle ona baktılar. El Kordi bu iç karartıcı bakışlara saldırgan bir dudak büzmeyle karşılık verdi. Hepsini küçümsüyordu. Bu aleladeler sürüsüyle devrim falan yapılmazdı. Yıllardan beri buradaydılar, ne zamandır olduğunu kimse söyleyemezdi, tozlarla kaplı, mumyalanmış suratlarıyla bulundukları yere kök salmışlardı. Gerçek bir korku müzesiydi burası. Bir gün belki onlar gibi olacağı düşüncesi El Kordi'nin içini ürpertti ve bir an önce oradan gitmek istedi. Sonra kendine, gitmek için saatin henüz uygun olmadığını söyledi ve sakince oturup can sıkıntısına devam etti.

El Kordi, mesai arkadaşlarının bunalım yaratan etkilerinden kurtulmak için aşk rüyalarına sığınmaya çalıştı. Naile'yi cinayet akşamından beri görmemişti, yani üç gün geçmişti ve bunca süredir bir kadınla yatmamanın kötü etkilerini hissetmeye başlamıştı. Polis hâlâ genelevdeydi; oraya gitmek çok riskliydi. El

Kordi genç kadını düşündü, onu yalnız ve hasta olarak gözünde canlandırdı; can çekiştiğini, kendisini görmek istediğini ve son nefesinde adını söylediğini hayal etti. Uzun bir süreyi bu dokunaklı hayalin tadıyla geçirdi, sonra birden Naile'ye mektup yazma arzusuna kapıldı. Ona aşkından, aynı zamanda halkın çektiği çilelerden bahsedecekti. Ne yazık ki bu düşüncesini uygulamaya koyamadı, kalemini hiçbir yerde bulamıyordu. O anda ofis şefinin epey zaman önce kullanmaya kullanmaya paslandığı bahanesiyle onu kendisinden aldığını hatırladı. El Kordi bu işgüzarlığı hatırladığında önce öfkesinin yükseldiğini hissetti ama hemen ardından derin bir nefes aldı; artık mektubu yazmamak için bir bahanesi vardı, bu arada Naile'nin okuma yazma bilmediğini de unutmamak gerekirdi.

Odada uçuşan sinekler gelip burnuna konuyorlardı. El Kordi tahtalıköyü boylatmak niyetiyle birkaç tanesini yakalamaya çalıştı, ama çabaları boşa çıktı. Öylesine sersemlemişti ki, bu tür eğlencelerin gerektirdiği çeviklikten yoksundu. Çaresizlik içinde masadaki gazeteyi onuncu kez eline alıp göz gezdirdi. Manşetlerde, tüm dünyanın gelecekteki bir savaşa hazırlanmak için silahlandığı ilan ediliyordu. Gazetedeki bu haberler gündelik hayatı doğrudan etkilemeyecek uzak şeyler olarak görünüyordu. Öyle densizlikle ilan ediliyordu ki, gerçekliğine inanabilmek mümkün değildi. Ama El Kordi'nin şu an içinde bulunduğu kederli ruh hali, onu en küçük tehlike karşısında bile dikkatli kılıyordu: Tüm bu silahlanma haberleri ilk kez ona, içinde somut ve korkunç bir gerçekliği barındırıyormuş gibi geldi. Bu artık gazeteye basılmış basit sözcüklerden ibaret değildi. Böylesine bir savaş ihtimalinin yükselmesi, yalnızca insanlığı değil neredeyse kendi güvenliğini de tehdit ediyormuş gibi geliyordu. Yürüyen tüm bu orduların müstehcen tasvirlerinin hedefi sanki kendisiydi. İçini korkunç bir sıkıntı kapladı. Demek katliam önceden tasarlanmıştı, onu yok etmek istiyorlardı. Bu arada o ne yapıyordu? Güçsüz ve

savunmasız bir halde sakince masasına oturmuş bekliyordu. Bir şeyler yapmalı ve ilk olarak silah satın almalıydı. Herkesin silahlandığı bir evrende, öldürmeye geldiklerini bile bile eli boş beklemek akıldışıydı. Onlara istediklerini yaptırmamak, tehdide karşılık vermek gerekti. "Gohar'la konuşmam gerekecek," dedi kendine. Ardından Gohar'ın mitralyözle silahlanmış hayaline gülmeye başladı. Günün ilk gülümsemesiydi.

Bu eğlendirici düşünceyle kafası rahatlayan El Kordi, dışarının çağrısına daha fazla dayanamadı; odadaki adalet dağıtıcısını oynamaktan bıkmıştı. Sandalyesinden kalktı.

"Ezzedine Efendi!"

Neredeyse kör olan bu yaşlı adam ofis şefiydi. Devasa gözlükleri yüzünden tarihöncesi çağlardan kalma bir hayvana benziyordu. Yüzünü üzerinde çalıştığı dosyaya yapıştırmıştı, yazgısına boyun eğen bir tonla sordu:

"Ne var?"

"Bir süre ayrılacağım."

"Hiç çekinme oğlum. İnan bana yokluğunu çok arayacağız."

Bu ironik sözler El Kordi'nin kararlılığını sarsacak türden değildi. Uzun zamandan beri küstah hitaplara alışıktı. Ofis şefinin, onun gidişini faydalı bulduğunu bilmiyor değildi; oradaki varlığı, işlerin düzgünce yapılmasını engellemekten başka bir şeye yaramıyordu. Bahtsız yoldaşları için kötü bir örnekti.

"Selamünaleyküm!"

"Kendini geri dönmek zorunda hissetme," dedi Ezzedine Efendi. "İstediğin kadar kalabilirsin."

El Kordi omuzlarını silkti ve pörsümüş mesai arkadaşlarına bir kez bile bakmadan odadan çıktı.

Devrim umudu, aslında onun can sıkıntısına karşı bulduğu geçici bir çareydi; El Kordi, cellatlarından kurtulup bakanlığın bahçesine adımını attığı andan itibaren artık bunları düşünmüyordu. İlkbahar güneşi, havanın yumuşaklığı onda şehvetli düşünceler

uyandırmıştı ve adımlarını hızlandırdı. Naile'yi yeniden görmek ve onunla yatmak arzusuna, şu esrarengiz ve sebepsiz cinayet hakkında bir şeyler öğrenme merakı da eklenmişti. Nihayetinde o da bu suça bulaşmıştı, bunu unutamazdı. Polis amiri tarafından sorgulanması ona zihnindeki ipe sapa gelmez düşüncelerden çok daha eğlenceli gelen ve tehlikenin kıyılarında dolaştığı bu tür konuşmaların lezzetini tattırmıştı. Bu tehlike şaka değil, gerçekti. Polis amiri onu sorgularken dalga geçmiyordu. El Kordi bu sorgulamayı hatırlayınca kendisiyle gurur duydu, ilk deneyiminde otoritenin temsilcisine karşı ezici bir zafer kazandığına emindi. Bu cahil amirle yeniden boy ölçüşmeye hazırdı. Kimseden çekinmiyordu. Cesaretleri varsa gelip onu tutuklayabilirlerdi.

Aniden içini şaşkınlık kapladı. Amiri kin ve düşmanlık duygularıyla değil, biraz karmaşık bir sevinç ve sadist bir zevkle düşündüğünü fark etti. "Garip," dedi kendi kendine. Şu ana kadar, Nureddin hakkındaki düşüncelerini, adaletsizlik ve otoriteyi uzaktan yakından temsil eden herkese karşı duyduğu değişmez nefret belirlemişti. Birden alışılmadık bir durum keşfetti: Nureddin sadece aşağılık bir polis değildi, pis işinin ötesinde, arzuların ve sıkıntıların kurbanı olan bu adam, kitlelerin çırpındığı nihayetsiz çaresizliğin içinde yer alıyordu. Böylelikle yeni bir yüz kazanmıştı ve El Kordi de bu yüzü karmaşık duygularla düşünüyordu. Sorgusu esnasında, kendisine garip gelen ve basit polis rutinin sınırlarını aşan bir olayı hatırlamaya çalıştı. Tam olarak neydi? Tamam! Evet, amir İngilizce konuşmaya başlamıştı; kendilerinden başka kimsenin anlayamayacağı bir dil. Ne sebeple? Yabancı dilde yapılan bu konuşmada sahte bir şeyler vardı, Nureddin sanki sorgulamadan vazgeçmiş de aralarında şüpheli bir gizli bağ kurmak istiyor gibiydi. El Kordi onun hayran halini, genç Naile'yle aralarındaki ilişkiden bahsederken, sesinin önceki tavırlarıyla tamamen zıt düşen tatlı tonunu çok iyi hatırlıyordu. Bir süre için amirin, dar kafalı memur rolünden çıkıp beğenil-

meyi ve cezbetmeyi arzulayan bir insana dönüştüğü izlenimine kapılmıştı. Onu cezbetmek, El Kordi'yi. Tam olarak buydu. Allah aşkına! Şimdi her şeyi anlamaya başladı. Nureddin, polis amiri, otoritenin saygın sembolü adi bir oğlancıydı.

El Kordi, zihni keşfinin mizahi değeri hakkındaki kurgularla dolu olarak bakanlıkların bulunduğu burjuva mahallesini geçti, kalabalık küçük sokakların oluşturduğu bir labirentin içine dalıp farkına bile varmadan kendini Set Amina'nın genelevinin önünde buldu. Yol boyunca, genelde tekdüze sürekliliğiyle bakışlarını hüzünlendiren sayısız toplumsal adaletsizliğe hiç dikkat etmedi. Polis amirinin oğlancı olduğu düşüncesi ona öyle büyük bir mutluluk vermişti ki, egemenlerin gücüne duyduğu öfkeyi unutmuştu. Şu son günlerde hissettiği ve kendine bile itiraf edemediği korkusu, çocukça ve dengesiz bir iyimserliğe dönüşmüştü. Bir oğlancının onu korkutamayacağı kesindi. Şimdi Nureddin'le karşılaşmak için sabırsızlanıyordu.

Yüzü, genelevin kapısını çalarken her zaman takındığı yapmacık, asık suratlı tavır yerine hoşnut bir gülümsemeyle aydınlanmıştı.

"El Kordi Efendi!" diye bağırdı Zayid. "Allah aşkına! Burada ne işin var? Ev kapalı; artık çalışmıyoruz."

"Yalnızca sıradan bir nezaket ziyareti," diye yanıtladı El Kordi. "Bırak da içeri gireyim."

"Çok sıkı takip ediliyoruz. Seni gören oldu mu?"

"Hayır, kimse beni görmedi. Sakin ol, kendimi görünmez kıldım."

"O halde çabuk gir. Polisin gözü üstümüzde."

El Kordi içeri girdi ve Zayid'in kapıyı kapamasını izledi.

"Nasıl oldu da hâlâ hapishaneye girmedin?"

"Haydi, haydi El Kordi Efendi!" dedi Zayid, sesi korku içindeydi. "Böyle şakalar yapma lütfen. Seni duyabilirler."

"Kimler?"

Ama Zayid cevap vermeden ona sitemkâr bir bakış attı ve endişe verici bir hızla koridorda kayboldu. Sanki bir yılan tarafından ısırılmış gibiydi.

El Kordi yaptığı kötü şakadan memnun bir havayla bekleme salonunda ayakta duruyordu. Yıllardır buraya gelmediği izlenimine kapılmıştı. Ama odada değişen bir şey yoktu; masa ve sorgun ağacından yapılma koltuklar hâlâ aynı yerdeydiler. Set Amina bile polisin evini işgal ettiği o kader akşamından bu yana yerinden hiç kıpırdamamışa benziyordu. El Kordi loşluğun içinde onu fark etti, kanepeye çömelmiş bir elini solgun yanağına dayamıştı ve perişan görünüyordu.

Ona yaklaştı.

"Selamünaleyküm kadın!" dedi bir reverans yaparak. "Artık hiçbir şey için endişelenme. Seni savunmak üzere buradayım."

Onun içeri girdiğini ve Zayid'le gevezelik ettiğini görmüştü, ama bu dünyanın aldatıcı sesleriyle ilgilenmek için fazlasıyla tükenmişti artık. "Sen misin?" dedi, sanki bir hayaletmiş gibi ona bakarak. "Sen deli misin de buraya geliyorsun? Müşteri almam yasaklandı. Demek benim ölmemi istiyorsun."

"Ben buraya müşteri olarak gelmedim kadın! Nişanlımı görmeye geldim."

"Nişanlısıymış! Gel de gülme!"

"Tabii ki öyle, elbette ki nişanlım! Sen belki bilmiyordun ama şimdi şartlar göz önüne alındığında sen de öğrenebilirsin."

Set Amina içini çekti ve sustu. Ona çocukluğundan beri deliye karşı çıkmamayı öğretmişlerdi. Şu El Kordi gerçekten aklını kaçırmıştı. Sanki başında yeterince dert yokmuş gibi!

"Düğün ne zaman?" diye sordu Set Amina kederli bir sesle.

"Çok yakında. Ona iyi haberi vermeye geldim."

"Çok güzel. Şuraya otur; önce seninle konuşmak istiyorum."

El Kordi bir sandalye çekti ve kanepenin yanına, evsahibesinin karşısına yerleşti.

"Bana ne söylemek istiyorsun?"

Set Amina uyuşukluğundan çıkmışa benziyordu, ilk kez kanepesinde kıpırdadı. Aslında polis korkusuna rağmen El Kordi'nin ziyareti onu memnun etmişti; nihayet acılar içindeki ruhunun şikâyetlerinin değerini tam olarak anlayacak bir muhatap bulmuştu. Trajik durumu onu içini dökmeye itiyordu ve bunu yapacağı pek kimsesi yoktu. Kızlar fazlasıyla aptaldılar ve onun yakınmalarına kulak vermek yerine kendi tatsız saçmalıklarıyla meşguldüler. Hizmetçi Zayid'in dikkatini başına gelen felakete çekmeye çalışmıştı ama o polisten o kadar korkmuştu ki sadece çekip gitmekten bahsediyordu. El Kordi tam zamanında gelmişti; bir iki gün daha geçse sıkıntıdan ölecekti.

"İşte oğlum, kapımı çalan felaketi gördün, ben Allah'a ne yaptım?"

"Bunların hiçbir önemi yok," dedi El Kordi.

"Nasıl yani! Ne demek önemi yok? Allah aşkına böyle bir cinayet! Hem de kendi evimde."

"Bunlar en iyi evlerde bile olabilecek şeyler. İnan bana boşuna endişe ediyorsun."

"Umarım Allah da öyle düşünüyordur. Kendimi dünya kadar yaşlı hissediyorum."

"Sen mi yaşlısın?" diyerek sırıttı El Kordi. "Daha neler! Eğer istersen işini görürüm."

"Kapa çeneni utanmaz çocuk! Senin annen olacak yaştayım."

Bu gücenmiş kadının şiddetli itirazları aslında bir numaraydı; El Kordi bunu biliyor ve oldukça eğleniyordu. El Kordi kendisinin müstehcen imaları yüzünden kadının kanepede zevkten kıvrıldığına inanıyordu. Ama gerçek bundan çok farklıydı: Set Amina şu sıralar bu tür cilvelere karşı duyarlı olmaktan çok uzaktı. Onu her şeyden çok endişelendiren bir konu vardı: o malum akşam polis amiriyle El Kordi arasında yabancı dilde geçen konuşma.

Öne eğilerek genç adamın kolunu tutup kendisine doğru çekti.

"Gözlerimin içine bak ve bana doğruyu söyle."

Bu tavırdan biraz endişelenen El Kordi, "Ne öğrenmek istiyorsun?" diye sordu. Sakın zavallı kadın ciddi ciddi onunla yatmak istediğine inanıyor olmasın?

"Söyle bana, o sana İngilizce ne diyordu?"

"Kim, kadın mı?"

"Polis amiri. İngilizce konuştunuz. Ne konuşulduğunu anlamadım ama İngilizce olduğunu biliyorum. Ben aptal değilim, dilleri ayırt etmeyi bilirim."

"Özel bir konuşmaydı," dedi El Kordi. "Cinayetle hiçbir ilgisi yoktu."

"Emin misin? Sana benden bahsetmedi mi?"

"Tek kelime bile etmedi. Şerefim üstüne! Kafan rahat olsun."

"Başıma en büyük belaların geleceğini söyledi. Ben bu adama ne yaptım ki? Benimle niye uğraşıyor? Benim katile benzer bir tarafım var mı?"

"Onun işi insanları korkutmak. Beni de etkilemeye çalıştı. Ama sana tekrar söylüyorum, bunların hiçbir önemi yok."

"Sana inanmayı çok istiyorum."

Set Amina bir dakika kadar düşündükten sonra garip bir gülümsemeyle şöyle dedi:

"Aslında onunla ilgili fikirlerim var."

"Ne demek istiyorsun?"

"Onun ne tür bir adam olduğunu anlamam fazla uzun sürmedi. Allah saklasın! O bir oğlancı."

El Kordi koltuğuna yaslandı ve bir kahkaha attı.

"Gerçekten mi?"

"Sanki bilmiyormuşsun gibi," diye devam etti Set Amina. "Sana nasıl da tatlı tatlı bakıyordu. Hadi hadi, çok iyi gördüm. Az kalsın seni dudaklarından öpecekti."

"Ben de biraz şüphelenmiştim," diye itiraf etti El Kordi.

Demek yaşlı godoş karının dikkatinden hiçbir şey kaçmıyordu; Nureddin'i ilk dakikadan itibaren çözmüştü. El Kordi kavrayışının kıtlığından utandı. Bu basit cazibe oyunları sırasında ne kadar zavallı bir duruma düşmüştü. Kendisinin bu şekilde uyutulmasına müsaade etmesi affedilir şey değildi. Hem de kendisi otoriteyle dalga geçtiğini sanırken!

"Madem aranız bu kadar iyi, onu yumuşatmaya çalış. Başıma dert açmamasını söyle."

"Sen ne anlatıyorsun kadın? Benim onunla aram iyi değil. Tam tersine onun için bazı kötü sürprizlerim var. Beni ne sanıyorsun? Ben senin düşündüğün gibi bir oğlan değilim."

"Bunu yapma oğlum! Benim mahvolmamı mı istiyorsun? Şu eve bak, ne kadar hüzünlü değil mi? Ve kızların hepsi şimdi tüm vakitlerini uyumakla geçiriyorlar. Kötü alışkanlıklar ediniyorlar. Onları nasıl yeniden motive edeceğim?"

"Sana yardım etmeye geleceğim," diye söz verdi El Kordi. "Hiçbir şey beni bu kadar memnun edemez."

Yerinden kalktı.

"Şimdi gitmem lazım. Selamünaleyküm. Naile odasında mı?"

"Evet, başka nerede olabilir? Sana uyumaktan başka bir şey yapmıyorlar dedim. Başımıza gelenleri anlamışa benzemiyorlar. Burada kaygılanan tek kişi benim. Neyse, çıkarken dikkat çekmemeye çalış; söylendiğine göre evin etrafında dolaşan bir sivil polis varmış."

"Meraklanma. Dikkat ederim," diye söz verdi El Kordi.

Naile'nin odası, fahişelik mesleğinin gerektirdiği tarzdaydı ve diğer kızların odalarına benziyordu ama El Kordi eşiği her geçişinde, belli belirsiz bir rahatsızlık, bir tür ruhani korku hissediyordu. Bu can sıkıcı izlenimin en büyük nedeni, kapalı odanın havasına sinen ilaç kokusuydu. Müşterileri ürkütmemek

için aynalı dolaba saklanan bu ilaçları aklından çıkaramıyordu. Metresinin hastalığını yalnızca onlar aracılığıyla fark ediyordu; derinliği onun anlayışını aşan bir ıstırabın gözle görülür tek belirtisiydi bu.

El Kordi hiç hasta olmadığı için başkalarının acılarını, dışarıya yansıttıkları görüntüye bakarak değerlendirme eğilimindeydi. Naile'yi kemiren veremin görünürde açtığı hiçbir yara yoktu ve ona karşı kuşkuyla karışık bir acımadan başka bir şey duymuyordu. Aslında bu ilaç kokusu onu sıkıntılı bir duruma sokuyor, bir hastanın odasında olduğunu hatırlatıyordu. Çok tatsız bir durumdu. O buraya şehvet duyguları kabarmış biçimde sevişmek niyetiyle gelmişti, acımak için değil.

Buna rağmen, yatağın üzerine serilmiş genç kadını görünce, kalbi sıkıştı ve içini müthiş bir şefkat dalgası kapladı. Nefes alışları hızlıydı, soluk yüzünde olağanüstü bir hüznün gölgesi vardı, gözlerini kapatmış dinleniyordu. El Kordi heyecanının arasında onu tanımakta zorlandı, bir süreliğine şehvet duygularının baskısını unutup kör talihin yoluna çıkardığı bu güzelliği iğrenç bir ölümden kurtarmaktan başka bir şey düşünmedi.

Yatağa yaklaştı.

"Sevgilim!"

Naile gözlerini açıp şaşkınlıkla ona baktı.

"Sen misin?"

"Evet sevgilim. Nasılsın?"

"Sana ne? Ne zamandan beri sağlığımla ilgileniyorsun?"

Şimdiden saldırgan bir tavır almıştı; her zamanki gibi yalnızlığını haykırmak, onun kendisi için hiçbir şey yapamayacağını göstermek istiyordu.

"Daha önce gelemezdim. Anlamıyorsun, ev polisler tarafından sarılmış."

"Demek şimdi polisten korkmaya başladın. Benim için alevlerin arasından geçeceğini sanırdım."

"Bu gerçekten doğru sevgilim! Ama sadece polisler değil. Aslında bir yığın şeyle meşguldüm. Seni en kısa sürede buradan çıkarmam lazım. Bu hayatı daha fazla sürdürmenin mümkün olmadığına karar verdim."

"Karar verdin! Güzel, o zaman bırak da sana şunu söyleyeyim, bu benim hayatım ve başka bir hayat istemiyorum."

"Anla beni, senin mutlu olduğunu görmek istiyorum."

"Allahım! Beni nasıl mutlu etmeyi planlıyorsun? Bakanlıktan aldığın üç kuruş maaşla aç bir kediyi bile mutlu edemezsin."

El Kordi çocukça bir coşkuyla, "Yakında çok para kazanacağım," dedi. "Çok büyük bir işin peşindeyim. Güven bana."

Söylediklerinin tek kelimesine bile inanmıyordu, ama bunların önemi yoktu. Önemli olan yerinde ve sonuç üretmeyen yalanlarla Naile'nin öfkesini yatıştırmaktı. Zaten aslında kadın da bunlara inanmaya can atıyordu; ne yaparsa yapsın, sonunda âşığının bol keseden saçtığı güzel sözlere kanıyordu. El Kordi'de uyandırdığı bu garip aşk onu gururlandırıyordu. Set Amina'nın evinde karşılaştığı diğer erkeklerden çok farklıydı o! Bir sokak serserisi kadar yoksul olsa da, toplumsal konumu itibarıyla üstündü. Çünkü şunu unutmamak gerekirdi ki El Kordi sonuçta bir devlet memuruydu, toplumun üst sınıfına mensuptu. Şartların korkunçluğu altında ezilen Naile bu garip tutkunun nedenini sadece, genç adamda uyandırdığı cinsel etkiye bağlamıştı. Önceleri yakalandığı hastalığın onu kendisinden uzaklaştıracağını düşünmüş, ama tahminlerinin aksine onun her zamankinden daha ateşli, daha tutkulu olduğunu görünce çok şaşırmıştı. Genç adamın bu marazi tavrı karşısında ne yapacağını bilememişti. Naile, El Kordi'nin kendisini nefret ettiği bir toplumsal sistemin günahlarını ödeyen bir kurban olarak gördüğünü ve hasta olsun ya da olmasın, onun gözündeki sefil dünya imajını temsil ettiğini bilmiyordu.

El Kordi'nin suskunluğundan büyük histeri sahnesinin bittiğini anladı; yatağın kenarına oturdu, üzerine eğilip onu okşamaya

başladı. O da ellerinin, sonra yüzünün, daha sonra da vücudunun okşanmasına izin verdi. Mutlu ve rahatlamış görünüyordu, gözleri ateşli bir pırıltıyla parlıyordu. Ama bu kendini bırakma anı kısa sürdü. Âşığının ellerinden sertçe kurtulup aniden hıçkırıklara boğuldu.

"Neyin var sevgilim?"

"Çok korkunç! Unutamıyorum. Zavallı Arnaba!"

"Sakin ol," dedi El Kordi. "Artık düşünme. Ağlayarak onu geri getiremezsin. Elimizden bir şey gelmez."

"Böylesine korkunç bir cinayeti kimin işleyebileceğini merak ediyorum. Üstelik bir hiç uğruna!"

"Allah aşkına ben de bilmiyorum. Ama onun çok zeki biri olduğu kesin."

"Bunu da nereden çıkardın? Zavallı bir kızı öldürmenin neresi akıllılık?"

"Her neyse, onları asla yakalayamazlar. Hele de şu cahil amire güveniyorlarsa."

"Onu tekrar gördün mü? Seni bir daha sorguladı mı?"

"Hayır. Ama umarım bir gün tekrar görürüm. Ona öğretecek çok şeyim var."

"Neymiş onlar? Hadi söyle bana."

El Kordi çok bilmişcesine güldü.

"Cinayetle hiçbir ilgisi yok. Onunla benim aramda kişisel bir mesele."

"Yalvarırım başını belaya sokma. Seni iyi tanıyorum."

"Ben çocuk muyum?" diye karşı çıktı El Kordi. "Bu polise istediğimi yaparım."

Aslını söylemek gerekirse bunlar boş gevezeliklerdi.

Nureddin korkulan bir düşman olma niteliğini kaybetmişti. El Kordi bu nedensiz cinayeti kişisel bir mesele olarak değerlendiriyordu, onunla polis arasında epik bir mücadele. Ama sahneye yeni bir karakter çıkmıştı, bilinçli olarak yok sayıp safdışı

bıraktığı bir karakter: Katil. Zaten hep var olan bir karakter. Genç Arnaba kendi kendini boğmamıştı. El Kordi onu tanıyıp tanımadığını sorguluyordu, çünkü eğer genelevin müşterisiyse muhakkak tanıyor olmalıydı. Set Amina'ya gelen herkesi bilirdi. Her birini hatırlamaya çalıştı ama hepsi o kadar donuk, o kadar siliktiler ki onları böylesine bir cinayetle suçlamak çok büyük bir ahmaklık olurdu.

Düşünceleri onu gizli bir soruşturma tasarlamaya itiyordu ama tabii ki katili yakalatmak için değil; El Kordi onu ihbar etmeyi asla kabul etmezdi. Sadece bu davranışının nedenini öğrenmek istiyordu. Kim bilir belki de siyasi bir cinayetti, çünkü hiçbir şey çalmamıştı. Sebep neydi? İşte bunu öğrenmek ilginç olacaktı.

Dolabın aynasında yüzüne baktı, içindeki ilaçlar aklına geldi ve kafasını çevirdi.

"Soyunmaya başlıyorum. Bana yatağında yer aç."

"Düşündüğün tek şey bu."

Sesinde sitem vardı.

"Tabii ki öyle sevgilim," diye yanıtladı El Kordi. "Başka ne düşünmemi istersin?"

"Benim gibi hasta bir kızı nasıl sevebilirsin? Şu sıralar o kadar çirkinim ki."

"Senin dış güzelliğinin benim için hiçbir önemi yok. Hâlâ anlayamadın; ben senin ruhunu seviyorum."

Bir kadınla yatmak söz konusu olduğunda El Kordi her şeyi söyleyebilirdi. Hiçbir şey onu durduramazdı. Hatta bu konudaki en ağır yalanlar bile onun olmazsa olmazıydı.

Naile, âşığının söylediklerine pek ikna olmasa da sessizliğini korudu. El Kordi'yle saçma sapan iddiaları hakkında konuşmak nafileydi; El Kordi'nin aşkının nedenleri ve derinliği hakkındaki gerçeği asla öğrenemeyecekti. Ne it oğlu it! Ruhunu sevdiğini iddia etmek! Ne aşırılık. Elbiselerini çıkardığını ve özenle sandalyenin üstüne koyduğunu görüyordu. Ruhu için mi soyunuyordu?

Aptal! Bunlara kimi inandırabilirdi? Az kalsın kahkaha atacaktı, ama kendini tuttu. Korkudan donup kalmış gözlerini onun üzerinden ayırmıyordu. Bu arada katili düşünüyordu. Korkusu Set Amina'nın çığlıklarını ve kızların dehşet dolu nidalarını duyduğu o trajik andan itibaren başlamıştı. Odasının yalnızlığında ve olayların nedenini bile anlamadan içini karanlık bir sezgi kaplamıştı. Yalnızca daha sonraları cinayetle El Kordi'nin aynı gün evdeki varlığı arasında bir bağlantı kurmuştu. Bu basit rastlantıyla birlikte genç adamın polis sorgusu sırasındaki tutumu onun zihninde dayanılmaz bir kuşkunun doğmasına yol açmıştı. Ya katil oysa?

Naile âşığını görmeden geçirdiği şu üç gün boyunca kafasındaki kötü şüpheleri atmak için boş yere uğraşmıştı. Ama El Kordi'nin kapalılığı ve soruşturmayı yürüten polisle arasındaki gizemli ilişki onun korkularını güçlendirmişti. Ona sorular sormak istiyordu ama cesaret edemiyordu.

El Kordi şimdi tamamen çıplaktı; bu halde bile tüm saygınlığını koruyordu çünkü fesini çıkarmayı unutmuştu. Birden farkına vardı bunun, hemen başından çıkarıp sandalyenin üzerine itinayla yerleştirilmiş elbiselerinin üzerine koydu. Sonra genç kadının yanına uzandı, kollarına aldı onu ve koruyucu bir tavırla göğsüne bastırdı.

"Söyle bana, sen değilsin değil mi?"

"Ne değilim?"

"Onu öldüren."

"Sen ne diyorsun? Deli misin?"

"Son günlerde onun sen olabileceğini düşündüm. Korkudan ölüyordum. Yani sen değilsin, değil mi?"

"Tabii ki ben değilim. Daha neler uyduracaksın? Kimseyi öldürmedim ben."

Naile'nin başı omuzundayken kaşlarını çatmış düşünüyordu. Demek cinayeti kendisinin işlediğinden şüphelenmişti. El

Kordi kırılmıştı; ama onu bundan daha çok sarsan şeytani bir fikrin beyninde filizlenmesiydi. Ya onu genç fahişenin katili olduğuna inandırırsa! Ne kaybederdi ki? Bu onun için gizemli bir kahramanı oynamak ve romantik bir ihtişama bürünmek için umulmadık bir fırsattı.

Fikir o kadar hoşuna gitmişti ki aklına sevişmek geldi. Hiç kımıldamadan genç kadına müstehcen sözler söyleyerek kulaklarını ısırmaya başladı.

Ona sahip olmak isterken Naile gözlerine bakıp sordu:

"Bana senin yapmadığına yemin et."

"Yemin ederim! Hadi sakin ol. Artık bundan söz etmeyelim."

Ama sesi, sanki kuşkuyu üzerine çeken, bariz bir şekilde inanılmayı istemeyen bir tondaydı.

Naile o kadar aleni bir şekilde bunun farkına vardı ki kanı dondu; uzun süre El-Kordi'nin kollarında hareketsiz kalarak kaskatı kesildi.

VII

Dekorun pisliği dibe vurmuşluk hissini iyice belirginleştirmişti. Bu pastacı dükkânı gerçekten iğrençti ama güzel tarafı, yerlilerin yaşadığı bölgede, yalnızca başıboş köpeklerin ve halkın en aşağı tabakasının uğradığı en kuytu bölgede bulunmasıydı. Nureddin'in sevdiği türden buluşmalar için en ideal yerdi; benzeri birçok yerin ardından, yasak aşkları için en son burayı seçmişti. Burada en azından görülme riski yoktu. Genç âşıkları ise bu konuda onunla hiç de aynı fikirde değillerdi; Nureddin'in pastacı olarak adlandırmakta ısrar ettiği ve yenmesi mümkün olmayan pastaların sunulduğu bu pis batakhaneye davet edilmek hoşlarına gitmiyordu. İşin tüm keyfi kaçıyordu! Kendilerine, Nureddin'in onları küçük düşürmek mi istediğini sorup nedenini öğrenmeye çalışırlardı. En sonunda kasvetli bir havaya bürünen bu randevular, üzücü sonuçlara elverişli hale gelirdi. Nureddin de pislik içindeki bu ortamdan rahatsızdı. Sanki bir suikastçiymiş gibi saklanmak zorunda kaldığı şartlara hayıflanıyordu. Ama ne yapabilirdi? Üzerindeki polis amiri üniforması işlerini hiç de kolaylaştırmıyor, gittiği her yerde tüm bakışların hedefi olduğunu hissediyordu. Anadan üryan dolaşsa, kesinlikle daha az dikkat çekerdi.

Nureddin, tedbiri elden bırakmamak için dükkânın en sonundaki masalardan birini seçmişti. Karşısında oturan genç

Samir, inatçı sessizliğini sanki planlamışçasına sürdürüyordu; geldiğinden beri ağzını bıçak açmamıştı. Masadaki küçük tabaklarda iğrenç görünen birer parça pasta vardı. İkisi de henüz dokunmamıştı. Her zaman böyle oluyordu, pastaları âdet yerini bulsun diye sipariş ediyorlardı. Bu iğrençliği yemeye razı olmak için, açlıktan ölmek ya da en azından tüm kaynakları tüketmiş olmak gerekirdi.

Nureddin sessizliği bozmak için "Yemiyor musun?" diye sordu.

Büyük hata. Genç Samir tiksintiyle ürperdi ve ağır bir küçümsemeyle dolu bakışlarını Nureddin'e dikti.

"Bunu yememi istiyorsun! Gerçekten amirim, beni ne sanıyorsun?"

"Özür dilerim sevgili Samir'im. Düşünmeden söyledim. Lütfen onlara dokunma."

"Kasten mi yapıyorsun?"

"Neyi?"

"Beni böylesine iğrenç bir yere davet etmeyi."

"Sana daha önce de açıkladım. Tanıdığım kişilerle karşılaşma riskinin olduğu yerlere gidemem."

"Niçin? Benden utanıyor musun?"

"Bunun için değil. Çok iyi biliyorsun. Sevgili Samir anla beni. Burada bulunmak senin için olduğu kadar benim için de zor. Ama şartlar bunu gerektiriyor."

Samir alaycı bir kahkaha attı.

"Şartlar! Sen buna şartlar mı diyorsun!"

"Lütfen sakin ol."

Samir yeniden somurtkan tavrını takındı ve artık hiçbir şey söylemedi. Nureddin'in bayağı ve yatıştırıcı tavırları onu tiksindiriyordu. Erkeksi bir çekicilikten yoksun olmayan, ince ve düzgün hatlı on sekiz yaşında genç bir adamdı. Başında fes yoktu ve yakası açık bir gömlek giyiyordu, çok iyi dikilmiş spor

ceketi burjuva kökenine işaret ediyordu. Eşcinsellerin çoğunun ayırt edici özelliği olan efemine tavırlardan eser yoktu onda; zaten eşcinsel olmaktan da çok uzaktı. Nureddin'le sürdürdüğü ilişkinin tutku ya da parayla alakası yoktu, temelinde şiddetli ve önlenemez bir nefret yatıyordu. Bu nefret yalnızca özel bir antipatiden ibaret değildi; Samir'in, Nureddin'de en çok nefret ettiği şey, kendi ailesinde acısını çok çektiği ve bu polis şefinde mükemmel bir şekilde vücut bulmuş gibi görünen düzenin ahlak anlayışıydı. Savcı babasından, şu namuslu katilden sonra en nefret ettiği kişi Nureddin'di. Bu ikiyüzlüler kabilesinin en aktif temsilcilerinden birini etkisi altına almak, üzerindeki örtüyü çıkardığını ve en aşağılık tutkusunun içinde kıvrandığını görmek ona neredeyse sadistçe bir zevk veriyordu. Nureddin'le buluşmasının temel nedeni, bu nefreti derinleştirmekti.

Birkaç ay önce, ailesinin karşı çıkmasına rağmen, hayatı kitaplardan değil de sokaktaki gündelik yapıp etmelerden öğrenmek için hukuk eğitimi gördüğü üniversiteden ayrılmıştı.

Nureddin genç adamın kendisini görmeyi niçin kabul ettiğini anlayamıyordu. Bu onun için hâlâ büyük bir sırdı. Şu ana kadar onunla yatmayı, hatta güvenini kazanmayı bile başaramamıştı. Bu tip gönül işlerinde başarılı olmak için genelde kullandığı yöntemler, genç adamın küçümser tavırlarına karşı pek bir işe yaramıyordu. Parlak bir zekâsı ve kurnaz alaylarıyla kendisini savunuyordu. Samir'in zorluğu buradaydı; fazla zekiydi. Bazı zamanlar Nureddin, Samir sanki onunla açıkça alay ediyormuş ve onu kasten kışkırtmak için görmeye geliyormuş izlenimine kapılıyordu.

"Afedersin," dedi üzgün bir yüzle. "Buranın sana layık olmadığını biliyorum. Ama niçin daireme gelmek istemiyorsun? Daha rahat konuşabiliriz."

"Konuşmak için! Ne kadar basit bir tuzak amirim. Beni çocuk mu sanıyorsun?"

"Sevgili Samir, bana gerçekten hakaret ediyorsun. Neden çekiniyorsun?"

Genç adam Nureddin'e nefret dolu bir bakış atarak, "Hiçbir şeyden çekinmiyorum. Ama senin evine gelmeyeceğim," dedi.

Nureddin'in yüzü, bu nefret dolu bakışın şoku altında soluklaştı. Aslında bazı iğrenme durumlarıyla mücadele etmek, hatta gururunun incinmesi ihtimaller dahilindeydi, ama bu saygın genç adamda nefret gibi çok aşırı bir duyguyla karşılaşmayı beklemiyordu. Hiç ummadığı bir engeldi. Allak bullak olmuş, ölümcül bir ağrıya tutulmuş gibi elini alnına götürmüştü. Bununla beraber hassas durumunu da unutmuyordu. Her an, bir tanıdığın içeri girme ihtimaline karşı dükkânın girişini gözlüyordu. Aptalca bir korkuydu bu. Hiçbir tanıdığının bu pis pastaneye gelmesi mümkün değildi. Dünyanın dibine sürülmüş ve tüm bakışlardan kurtulmuş olarak tamamıyla yalnızdılar. Patron bile onlara sırtını dönüyordu. Dükkânın girişindeki tezgâhın başına kurulmuş, saymakla bitmeyen sinekleri kovalıyor ve yoldan geçenlere iğrenç mallarının lezzetini övüyordu. Müşterilerinin çoğu pastalarını bu küçük sokakta ayaküstü yiyor, bazılarıysa gazete kâğıdına paket yaptırıyordu. Bunlar suskun insanlardı, bu denli dibe vurmuş olmaları, yaşamalarının bile mucize olduğunu gösteriyordu. Nureddin onların gerçek olduklarına inanamıyordu. Gözlerini kapadı, sonra geri açarak karşısında oturan genç adamı seyrederek içini çekti.

Tabaklarda bırakılan pastalar bir sürü sineği çekmişti. Samir boş yere onları kovmaya çalışıyordu; etrafında dönüyor, yüzüne konuyor, neredeyse gözlerinin içine giriyorlardı.

"Şu lanet sinekler beni öldürecek," dedi kızgınlıkla. "Hadi gidelim buradan."

"Lütfen biraz daha kal."

"Ne yapmak için?"

"Benimle beraber olmaktan memnun değil misin?"

Genç Samir'in yüzünde beliren alaylı gülümseme amiri iyice umutsuzluğa sevk etti.

"Nasıl olmam! Bu benim için büyük bir şeref ve büyük bir zevk. Ancak beni üzen bir şey var."

"Neymiş?"

"Övünebilmek için bizi beraber görmelerini isterdim."

Alay o kadar açıktı ki, Nureddin verecek bir cevap bulamadı. Bu saldırgan ruh hali ve küstah tavırları, genç adama duyduğu tutkunun kaynağı olmasına rağmen, içini hep dehşetle doldu-ruyordu. Genç dostlarının her zaman daha itaatkâr olmasına alışmıştı; ama çoğu güçsüz ve karakterden yoksun kişilerdi. Sadece güzellerdi, neredeyse kadın gibiydiler. Oysa Samir başka bir sınıfa aitti. Profesyonel eşcinsellerle sayısız macerası sırasında Nureddin böyle seçkin biriyle, böylesine kibirli bir ruhla asla karşılaşmamıştı. Hayatında ilk kez birine karşı gerçek bir bağlılık duyuyordu. Artık basit bir cinsel tutku değildi bu; uçucu ve utanılası, ama iki seçkin ruhun karşılaşmasıydı. Söz konusu karşılaşma, onu mesleğinin korkunçluğundan koparmış, kaderini katlanır hale getirebilecek ruhsal mutlulukları hayal ettirmişti.

Samir'in nefret dolu bakışı yüzünden hâlâ afallamış haldeydi. Bu kadar kolaylıkla nefret edebilmek için çok gençti ya da bu nefretin olağandışı bir nedeni olmalıydı. Nureddin anlamaktan korkuyordu. Samir de mi devrimcilerdendi? En nefret edilecek şey olarak polisi gören ve hükümeti alaşağı etmekten başka bir şey düşünmeyen gençlerden biri miydi yoksa? Böylece tavırları açıklanabilirdi. Nureddin'in yüzü gerildi ve sanki karşısındaki kişi, birden ona gerçek görevini hatırlatan anarşistlerden biriymiş gibi sandalyesinde dikleşti.

Ama bu uzun sürmedi. Biraz sonra alnında terler, yüz hat-larında yenilgi ve aşağılanma ifadesi belirdi. Yoldaşının koluna dokunmak için elini uzattı, bir an tereddüt etti, sonra son derece bezgin bir hareketle elini yan tarafa bıraktı.

Bu sessizliği daha fazla sürdüremeyeceğini anladı, genç adamı orada tutmak için konuşması, her ne olursa olsun bir şeyler uydurması gerekiyordu.

"Sevgili Samir."

"Evet."

"Söz veriyorum gelecek sefere seni şehrin zengin yakasında şık bir yere götüreceğim."

"Gerçekten... Amirim modernleşiyor mu ne!"

"Ancak sevgili Samir, yalnızca bana bir iyilik yapman gerekiyor."

"Neymiş o?"

"Şöyle ki! Fes giymeni istiyorum. Fessiz gitmek yakışık almaz."

"Demek istediğin iyilik bu! Canımın istediği gibi giyinirim ben! Zaten fesim de yok."

"İzin ver sana bir tane alayım."

Nureddin genç adamın kafasında fes bulunmasının ona daha uygun bir hava katacağını düşünüyordu. Yanlış bir şekilde, Samir'in çok genç olmasının belirgin olarak eşcinselliğine işaret ettiğini tasavvur ediyordu.

"Fes! Hayır... Bir araba isterim. Niçin bana bir araba hediye etmiyorsun?"

"Bu benim gücümü aşar," diye yanıtladı Nureddin.

"Sakin ol. Şaka yapıyordum. Arabayı ne yapacağım? Saklamadan söylüyorum, zaten zengin babamın arabası var. Asla binmedim... Ölürüm daha iyi."

"Peki niçin?"

"Sana söylemeyeceğim. Anlamazsın sen."

Aralarında yeniden oluşan sessizliği sadece, her zamankinden daha da sinsileşen sineklerin vızıltıları bozuyordu. Nureddin artık soluk almıyordu; genç adamın son sözlerinden, kendisini dönüşü olmayan bir biçimde mahkûm ettiği sonucunu çıkarmış-

tı. Anlayışsızlıkla suçlamak onu yerin dibine batırmakla eşdeğerdi ve dar kafalı, güvene layık olmayan biri gibi nitelenmişti. Kendine edilmiş en ağır hakaretti. Bunu hiç tepki vermeden geçiştiremezdi.

Derin bir nefes aldı, bir kez daha dükkânın girişine saplantıyla baktı, sonra sanki dünyanın sonu hakkında konuşuyormuş gibi titreyen bir sesle şöyle dedi:

"Bana nasıl anlayışsız dersin? Sevgili Samir, senin bana karşı güvensizliğin kalbimi kırıyor. Seninle ilgili her şeyi bilmek isterim. Şayet sıkıntılarını gidermeye gücüm yeterse bundan mutlu olurum. Kuşku duyma benden."

"Çok naziksin amirim," dedi genç adam gülümseyerek. "Ama sıkıntım yok."

"O zaman seni bu kadar üzen şey ne? Özür dilerim, ama söylediklerinden babanla ilişkilerinin çok iyi olmadığı izlenimine kapıldım."

"Bana o adamdan bahsetme. Ondan nefret ediyorum!"

Nureddin üzüntüsünü grotesk bir mimikle ifade etti. Demek yanılmamıştı; Samir'in bakışlarında okuduğu şey gerçekten nefretti.

"Demek bu derece! Sevgili Samir, beni şaşırtıyorsun. Kendi babandan nasıl nefret edebilirsin?"

"Gerçekten bilmek istiyor musun? O halde çok basit, babam senin gibi biri."

Nureddin yüzü soluklaşarak, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Yo hayır! Düşündüğün gibi değil. Babam kadınları seven bir adam. Senin onunla benzerliğin, daha derinden ve daha da nefret edilesi bir şeyden geliyor."

İlk kez birine babasından söz ediyordu ve bu tam da, sanki kaderin bir işareti gibi, şöhretinin kaygısına düşmüş şu oğlancı amire denk gelmişti. Nefreti yalnızca babasına değil, burjuva

ideallerinin tüm belirtilerine karşıydı, suçlanacak en uygun kişi de Nureddin'den başkası olamazdı. Çöldeki çakallardan daha kana susamış olan bu kılık değiştirmiş katiller kastını savunan aşağılık bir paralı asker, onların silahlı destekçisi değil miydi? Samir, babalarının izini takip eden hırslı abilerinin arasında neredeyse yalnız büyümüştü. Rahat ve kolay bir geleceğin ölümcül çekiciliğinden kıl payı kurtulmuştu. Ünlü bir avukat olmayı istememiş miydi? Buna rağmen küçük yaştan beri bu aşağılık ve iğrenç çevreye kendini yabancı hissetmişti. Tanınmış ve saygı duyulan bir adam olma isteği kısa sürmüştü. Bir sabah mide bulantılarıyla uyanmıştı.

Uzun süre farkındalığın getirdiği bir küçümsemeyle yetinmişti. Ama küçümseme pasifti, hiçbir yere varmıyordu. Bu parlak ve kendine düşkün yozlaşmışların arasında gençliğini ziyan etme endişesi onda şiddetli bir nefret duygusu uyandırmıştı. Karşı koyulamaz şekilde zihninde öldürme planları yapıyordu. Bu kadar aşağılık varlıkların canını almak, ona bir tür zorunluluk, önemli bir görev gibi geliyordu.

Harekete geçme zamanı gelmişti. Ancak ilk kurbanının seçiminde tereddüt ediyordu. Kimden başlamalıydı?

"Sanırım bir gün onu öldüreceğim."

"Kimi?"

"Tabii ki babamı! Beni en çok ne eğlendiriyor biliyor musun? Belki de beni sen tutuklamak zorunda kalacaksın. Söyle amirim, bana olan tüm sevgine rağmen bunu yapar mısın?"

Nureddin kalbinden vurulmuş gibi başını eğdi.

"Allah aşkına! Mantığını yitiriyorsun," dedi telaşla.

Samir'in beynini kaplayan duman daha da koyulaşıyor, çok uzun zamandan beri dipsiz bir kuyunun içine kayıyormuş gibi hissediyordu. Dışarıda bir yerlerde, bir çocuk müstehcen sözler haykırdı; aç bir köpek zayıfça havladı, yakınlardan geçen bir tramvayın çanı alarm zilleri gibi çaldı. Sanki bir sisin içinden

ona ulaşan bu gürültüler, uzak ve yabancı bir dünyanın sesleri gibiydiler. Başını, boğulan bir adam hareketiyle kaldırdı, gömleğinin yakasını çekti, duruşunu dikleştirdi ve gözlerini dükkânın çatlak duvarındaki bir halk düğününü betimleyen naif resmin kalıntılarına dikti. İki arkadaşının yardımıyla çiçek demetleri taşıyan damat ve önlerinde de üniformalı müzisyenler görülüyordu. Davetlilerin içine tıkıştığı üstü açık bir araba düğün alayını takip ediyordu. Renkler hemen hemen kaybolmuştu, ama resmin hatları ilk tazeliğini koruyordu.

Genç adam Nureddin'in bakışlarını izledi. Gülümsüyordu.

"Bu akıllıca değil mi?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Evlenmen iyi olur amirim."

Nureddin aldığı darbeye gıkını çıkarmadı. Bu bayağılığı çok net olan bel altı vuruşa verilecek tek karşılık ilişkiyi koparmaktı. Ama Samir'le ilişkiyi koparmak, gücünün yetmeyeceği bir karardı. Bu tutkuya kendini tamamen kaptırmıştı ve bundan sonra ne olursa olsun sonuna kadar gidecekti.

Bu alaydan kurtulmak! Her şeyiyle onu mahveden bu lanet yerden kaçmak! Umuttan ziyade, olacaklara boyun eğme hissiyle sordu:

"Bu akşam yemeğini evimde yemek ister misin?"

"Hayır," diye yanıtladı Samir.

"Niçin? Artık beni görmek istemiyor musun?"

"Eğer mesele yalnızca seni görmekse beni bir lokantaya davet edebilirsin."

"Ama seninle yalnız kalmak istiyorum. Bana karşı hiçbir dostluk hissin yok mu? Hadi sevgili Samir, biraz erkek ol."

Samir bir an kararsız kaldı, sonra müthiş bir kahkaha attı, ilk kez içten gülüyordu.

Pastacı yağlı geniş yüzünü onlara çevirip şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmış gözlerini üzerlerine dikti. Yoldan geçen iki veya üç

kişi hemen dükkânın girişinde durmuşlardı bile. Bir skandal! Nureddin'in en çok korktuğu şey.

"Sakin ol. Rica ederim, olayı büyütme."

"Amirim," dedi Samir. "Ne mükemmel bir mantık. Demek hem benimle yatmayı, aynı zamanda da erkek olmamı istiyorsun! Yani ne diyeyim? Şunu söylememe izin ver, bu eşsiz bir mizah örneği."

"Sen beni yanlış anladın," diye itiraz etti Nureddin. "Söz konusu olan şey gerçekten bu değildi. Sevgili Samir, sanırım aramızda ciddi bir yanlış anlaşılma var."

Ayağa kalkıp fesini düzeltti ve kararlı bir tavır aldı.

"Özür dilerim ama gitmek zorundayım. Yapmam gerekenler var. Seni başka bir gün görürüm. Selamünaleyküm!"

Mağrur yürüyüşü ve çatık kaşlarıyla, sersemlemiş haldeki pastacının önünden geçip dükkândan çıktı.

Daracık sokakların oluşturduğu labirente sızıp, boş benzin bidonları ve ahşaptan yapılmış sayısız kulübenin yanından geçerken artık acele ediyordu. Kendinden emin ve muzaffer tavrını yeniden takınmıştı, ama üzerindeki polis üniforması, adı kötüye çıkmış bu mahallede kimseyi etkilemiyordu. Polisten korkmak için kaybedilecek bir şeylerin olması gerekir, ancak burada hiç kimse bir şeylere sahip değildi. En ağır ve insanlık dışı yoksulluk her yerdeydi; dünyada, merkezi otorite temsilcisinin saygı uyandıramayacağı yegâne yerdi burası. Nureddin, bu bölgede yaşayanların kafa yapılarını tanıyordu; hiçbir şeyin onları korkutamayacağını ya da tuhaf uyuşukluklarından çıkaramayacağını biliyordu. Onlarda ne hınç ne de düşmanlık vardı, sadece kendisinin temsilcisi olduğu güce karşı sessiz bir aşağılama ve büyük bir aldırışsızlık. Sanki hükümetin, polisin ve ilerlemiş bir uygarlığın varlığından habersizdiler. Okuma yazma bilmeyen halka özgü bu düşünce yapısı, bütün çabalarının boşuna olduğunu göstererek, Nureddin'i kişiliğinin en derin yerinden yaralıyordu.

Bu inatçılığı, bu işbirliğini reddedişi kendisine yapılmış kişisel bir saldırı olarak yorumlamadan edemiyordu. Attığı her adımda, sanki yüzüne tükürülüyormuş gibi hissediyordu. İçinde büyüyen rahatsızlığın etkisiyle terledi. Biraz sonra kızgınlığı bir paniğe dönüştü ve aptal gibi koşmaya başladı. Ama hemen kendine lanetler okuyarak ve aptal olduğunu söyleyerek hızını yavaşlattı. Bu orospu çocuklarından korkacak hali yoktu herhalde. Sinirlerini kontrol altına aldı, düşünen ve kalabalıklara yukarıdan bakan bir adam tavrıyla bakışlarını ileriye sabitleyerek rahat bir biçimde yürümeye başladı.

Bu kibirli hali az kalsın onun için pahalıya mal olacaktı. Tam karşısına bakarak yürürken bir su birikintisine basıp kaydı ve neredeyse yere düşüyordu. Sersemlemişti, düzensiz hareketlerle bir kulübenin yanına sığınıp çamura batmış ayakkabılarını ve pantolonun paçalarını inceledi. Utanç duygusu ve prestijini onarılamaz bir şekilde kaybetmesi, başını kaldırmaya bile cesaret edemeden bir süre hareketsiz bıraktı onu. Şu sefillere ne kadar da gülünç bir gösteri sunmuştu! Öfke onu yeniden ele geçirdi ve Nureddin alçak sesle küfür etti. Sonra sinirle ayağa kalktı, yükselen kahkahaları ve laf atmaları bekliyordu. Ama hayır, kimse gülmüyordu. Yine de bu, onların alay etmelerinden daha kötüydü. hâlâ aklında olan Samir'in aşağılamaları, sanki tüm haklılığını kaybetmesine neden olmuştu, üzerine çevrilmiş ve sonsuz bir acının içinde donan bu gözlerle karşılaştırıldığında bir hiçti. En azından Samir'in nefretine ve alaylarına karşı kendini savunabilirdi, ama en zalim nefretten daha acımasız olan bu korkunç duyarsızlığa nasıl cevap verebilirdi? Davranışlarında kin veya isyana dair hiçbir belirti yoktu. Sanki onu uyuz bir köpek, bir haşere gibi görüyorlardı. Niçin ona taş atmıyorlardı? Nureddin bir hareket bekledi, ama hiçbir şey olmadı. Hâlâ bu hareketsizlik ve ölümcül duyarsızlık. Ancak yürümeye başladığı anda hayret verici bir şey oldu. Daracık sokağın ortasında ayakta

duran ve yüz hatları kirden gözükmeyen altı yaşındaki bir kız, sadeliği insanın içine dokunan bir hareketle, elbisesinin eteğini kaldırarak cinsel organını gösterdi. Nureddin'in yüzü kireç gibi bembeyaz oldu ve bir an bacakları ağırlaşıp sendeledi, sonra başını çevirip hızla oradan kaçtı.

Bu şaşırtıcı sahnenin anlamını sorguluyordu. Küçük kızın hareketi vahşi ve anlaşılmaz bir evrene aitmiş gibi görünüyordu. Bu fantastik eylem akıl sınırlarının ötesinden, biriken yıkıntılar ve asırlık çürümenin arasından çıkmıştı. "Lanet olası soy! Hayatımı bu paryaların arasında geçirmeye mahkûm muyum?" Bu grotesk dramda oynadığı rolü düşününce, gırtlağına doğru bir acılık dalgası yükseldi. Ne aptalca bir roldü gerçekten! Ona böylesine verimsiz bir görev verirken hükümetin aklı neredeydi? Bu çirkef çöplüğünde, bu ölüm ve yıkım alanında nasıl adalet doğabilirdi? Bu tekdüze ve yapışkan yığın içinde adi bir suçluyu bile aramak saçmalıktı. Herkesi hapsetmek gerekiyordu. Nureddin hayal âleminde yaşamıyor, onların daha güçlü olduğunu biliyordu. Artık bunu yılların acı tecrübesiyle biliyordu. Bu temlik edilemez sefalet, bu uygar dünyanın kaderine katılmayı reddediş içinde öylesi bir güç barındırıyordu ki hiçbir dünyevi güç bununla baş edemezdi.

Şu an bir katilin izini sürmek için acele ettiğini hatırlayıp gülmeye başladı. Genç bir fahişenin öldürülmesi hakkındaki soruşturma, ona sıkıntılı sürprizler hazırlayacaktı, bu konuda uğursuz sezgileri vardı. Basit bir batakhane cinayetinin altında daha delice bir şeyler varsayma eğilimi yüzünden işleri iyice karıştırmıştı. Önemli meseleyi çözme, ilginç bir rakiple boy ölçüşme arzusu sıradan gerçekliği görmesini engellemişti. Sanki üstün bir ırka mensup bu hayali katili yakalamak, hayatına bir anlam verebilecekmiş gibi gözü kapalı dalmıştı.

Rahat bir soluk aldı, sonunda bu cehennemden çıkmıştı. Hâlâ tam olarak medeniyete ulaşmış sayılmasa da en azından daha

tahammül edilebilir yerlerdeydi. Bir sokaktaydı, otomobillerin, tramvayların ve yaşam belirtisi gösteren insanların olduğu gerçek bir sokakta. Kasıntıyla yan gelip oturmuş halde kafeleri dolduruyorlar, neşeli yüzlerle birbirlerine sesleniyorlar ve iyimserlikle konuşuyorlardı. Sanki hayat hoş bir şeymiş gibi, hiçbir şeyden kuşkulanmıyorlardı. Nureddin yeniden içinde yükselen acılığı hissetti. Niçin kötülüğü düşünen sadece kendisiydi? Zevke ve daimi eğlenceye dalmış bu insanlık manzarası onu müthiş kıskandırmıştı. Kaygısızlıklarına, temelleri mutsuzluk ve pişmanlık olan bu dünyanın ilkelerini bilmeyişlerine kızıyordu. Nasıl bir büyüyle bu ortak sıkıntıdan kaçabiliyorlardı?

Bu sorunun cevabı çocuksu bir basitlikteydi: İnsanların umurlarında değildi, çünkü kaybedecek bir şeyleri yoktu. Ama Nureddin, bu temel gerçeğe inanmayı reddediyordu. Bu kendi açısından anarşizm demek olurdu.

Bir kafenin terasında oturan sivil polisi gördü ve ona doğru gitti.

Adam ayağa kalktı.

"Merhaba, ekselans."

Kırk yaşlarında biriydi, siyah, uzun, eskitilmiş bir manto giymişti ve ayağında sarı düğmeli potinler vardı. İnce boynuna sardığı kahverengi geniş şalın iki ucu, yan taraflarında kargalar gibi uçuşuyordu. Bir gözü kördü ama kalan tek gözü öylesine canice bir kötülükle parlıyordu ki birçok göze bedeldi.

"Evet? Onu bulabildin mi?" diye sordu Nureddin.

"Çok zor bir iş olduğunu itiraf etmeliyim. Buna rağmen sonunda onu buldum. Bu orospu çocuğu, aşağı yukarı iki saatte bir ev değiştiriyor. Vicdanının çok temiz olmadığı belli."

Nureddin sabırsızlanıyordu.

"Şimdi nerede?"

"Bu sokağın 17 numarasında."

"Bir otel mi? Adı ne?"

"Bilmiyorum, tabelası yok. Adam birinci katta kalıyor, merdivenin karşısındaki odada."

"Güzel. Gidebilirsin, artık sana ihtiyacım yok."

"Emredersiniz!"

Nureddin kör polisten ayrıldı, yolu geçti ve yavaşça, üzerinde tek numaraların yazıldığı eskimiş yapıları takip etti. Birkaç dakika sonra nihayet 17 numaranın önünde durdu; bir an harap olmuş duvarları inceledi, sanki böylesine pis bir otele girdiğinin fark edilmesinden çekiniyormuş gibi sağına soluna baktı, sonra kapıdan girdi, pis kokulu ve karanlık bir koridora ulaştı. Kendisini karşılamaya gelen bir otelci yoktu; bu yer uzun zamandan beri terk edilmişe benziyordu. Nureddin gözlerinden ziyade içgüdülerinin yardımıyla basamakları eskimiş taş merdivene ulaştı ve birinci kata kadar çıktı; buraya geldiğinde karanlığın içinde kapıya benzer bir şey fark etti ve sert yumruk darbeleri indirmeye başladı.

Kimse onun çılgınca darbelerine cevap vermedi. Nureddin kulak verdi, ama içeriden hiç ses gelmiyordu. Daha fazla beklemeden kolu çevirip kapıyı açtı, içeri girdiğinde karanlık yüzünden ne odanın büyüklüğünü ne de oradaki mobilyaları fark edebiliyordu. Daimi karanlık, kapalı panjurların aralığından giren zayıf günışığıyla belli belirsiz yok olmaya başlamıştı. Nureddin'in ilk izlenimi odanın boş olduğuydu. Ama yavaş yavaş gözleri loşluğa alıştı ve bir yatak, bu yatakta da battaniyelerin altına serilmiş bir insan biçimi fark etti.

"Hey! Hadi uyan bakalım!"

Battaniyelerin altındaki biçim, bir ceset kadar hareketsiz kalmaya devam etti. Nureddin sinirlenmeye başladı, kendi kendine belki de adam ölmüştür, diyordu. Yatağa yaklaştı ve anlatılamaz bir tiksinme duygusuyla örtüleri kaldırdı. İskeletimsi zayıflığı en sert kalpleri bile korkutacak, tamamen çıplak bir insan vücudu açığa çıktı.

"Allah bizi muhafaza eylesin!" diye mırıldandı Nureddin.

Bu sırada, üstünün bu şekilde açılmasından ötürü oluşan üşüme hissi, uyuyan adam üzerinde depremden daha fazla bir etki yapmıştı, hemen uyandı, gözlerini kırptı, esnedi ve nihayet şunu sordu:

"Ne var?"

"Polis!" diye bağırdı Nureddin, sanki bu tek kelimeyle uyuyan adamın içindeki tüm direnme gücünü kırmak istiyordu.

Ama şüphesiz yatağın sakini için polis kelimesinin bir ağırlığı yoktu, zira tekrardan uyumaya hazırlanan bir tavırla ve büyük bir sakinlikle cevap verdi:

"Her yeri arayabilirsin, bu odada haşhaşın kırıntısı bile yok."

"Mesele haşhaş değil," dedi Nureddin. "Hadi kalk bakalım, seninle konuşmak istiyorum."

"Benimle konuşmak mı?" diye bağırdı Yeghen, şimdi tamamen uyanıktı. "Allah aşkına! Amirim, böyle bir şerefi hak etmek için ne yapmış olabilirim? Sana nasıl yardımcı olabilirim?"

"Seninle bir cinayet hakkında konuşmaya geldim."

"Cinayet mi? Ne gün ama!"

"Böyle de diyebilirsin, senin için kara bir gün."

Yeghen battaniyeleri attı ve bacaklarını altına alarak oturdu; raşitik bedeni, kemikli yüzü ve yabanıl gözleriyle, oruç ve nefsini köreltme yüzünden yıpranmış bir Hint fakirine benziyordu.

"Cinayet!" diye tekrarladı. "Benim cinayetle ne işim olabilir?"

"Bunu sana söyleyeceğim. Ama önce bana cevap ver; Set Amina'nın evindeki bir kızın birkaç gün önce boğulduğunu biliyor musun?"

"Duymuştum."

"Bildiğim kadarıyla sen evin müdavimisin."

"Bu doğru."

"O halde genç Arnaba'yı tanıyorsun?"

"Tabii ki. İçlerinde en güzeliydi."

"Güzel! Tüm bunlarda anlaştığımıza göre, cinayet saati nerede olduğunu bana söyleyebilir misin?"

Yeghen düşünme zahmetine bile katlanmadı, ne de cinayet saatini sordu; yanılmadığına emindi. Tatlı bir şekilde yanıtladı:

"Uyuyordum ekselans!"

"Nerede uyuyordun?"

"Bilmiyorum. Ben her yerde uyurum."

"Haydi, it oğlu it! Bu konuda hiçbir şey bilmiyor musun?"

"Şerefim üzerine yemin ederim! Hiçbir şey bilmiyorum. Sana belki bazı uyuşturucu kaçakçıları hakkında biraz bilgi verebilirim. Ama cinayet! Gerçekten bu benim işim değil."

"Şunu söyleyeyim bir numaralı şüpheli sensin."

"Ben! Fakat ben uyuyordum ekselans! Senin gibi zeki bir amir nasıl böyle bir hata yapabilir?"

"Şaklabanlığı bırak!" diye azarladı Nur El Dine. "Seni konuşturmasını bilirim ben."

Aptalca bir ifade kullandığının farkına vardı, sorgulamalar sırasında genellikle kullandığı bu söz, içerdiği tehdide rağmen kesinlikle bir şey ifade etmezdi. Gerçek şuydu ki tiksinti duygusuyla kendini hasta, neredeyse ölmek üzereymiş gibi hissediyordu. Bu haldeyken hiç kimseyi konuşturamazdı, en azından bu odadaki zehirli havayı soluduğu sürece. Panjurları kapalı pencereye doğru bir göz attı, açmak için yanıp tutuşuyordu ama günışığının içeriye gireceği düşüncesi içini titretti. Loşluk onun için daha iyiydi, Yeghen'in onun karmaşık ruh halini fark etmesini engelliyordu. Sokaktan içeriye doğru arabaların, neredeyse deliye dönmüş fayton sürücülerinin küfürlerinin ve umutsuz kalabalığın anaforunda kendine yol açmaya çalışan tramvayların bitmek bilmez zillerinin sağır edici gürültüsü yükseliyordu. Yaşamın bu izleri iradesini güçlendirdi. Kendine dayanabileceği herhangi bir mobilya bulabilmek için birkaç adım attı ve sonunda bir masanın kenarına oturdu. Eğer taktiğini değiştirmezse bu ziyaret tam bir

başarısızlıkla sonuçlanacaktı. Yeghen'i sorgulamanın güçlüğü her şeyle alay eden yıkıcı zekâsından kaynaklanıyordu. Yeghen sabıkalı ve kaşarlanmış bir haşhaş müptelasıydı; bütün kaçakçılarla ve yerlilerin yaşadığı şehrin tüm kötü adamlarıyla ilişkisi vardı. Bununla birlikte Nureddin onun suçlu olduğuna inanmıyordu. Buraya gelmesinin amacı sadece onu gerçek katile götürecek bir iz, bir ipucu bulmaktı. Karşısındaki adamın tüm şiddet tutkularından arınmış ve uyuşturucudan başka hiçbir şeyi ciddiye almayan bir korkak olduğunu, bir cinayet işleyemeyeceğini biliyordu. Zira Nureddin için varoluşun değişkenliğini ve iğrençliklerini yok saymak bir tür korkaklık işaretiydi. Kendisi hayatın ciddi bir şey olmadığını değerlendirme hakkını kendisine tanıyor muydu? Mutsuzluğun önemi kalmasaydı dünyanın hali ne olurdu?

Bir kez daha içini huzursuzluk kapladı ve şaşkınlıkla bakışlarını Yeghen üzerinde sabitledi. Tüm bu sahnenin gülünç ve sağlıksız bir tarafı olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu. Bir iskelet kadar zayıf bu çıplak adamın, yatağında oturmuş halde polis sorgulaması geçirmesi, doğal olmayan saçma bir şey gibi geliyordu ona. Alay tüm sahneye hâkimdi. Yeghen'in gülmeye başlaması da üstüne tüy dikti.

"Neşelenecek bir şey yok," dedi Nureddin. "Başını büyük bir derde soktun."

"Özür dilerim ekselans! Ama dünya daha eğlenceli hale geliyor. Sizce de öyle değil mi?"

"Seni bu kadar iyimser yapan şey ne?"

"Bomba!" dedi Yeghen.

"Hangi bomba?"

"Bombadan bahsedildiğini duymadın mı? Beni gerçekten şaşırtıyorsun amirim. Bu çocukların bile bildiği bir şey. Görünüşe göre bütün bir şehri anında yok edebilecek bir bomba icat etmişler. Bu eğlenceli değil mi? Şayet değilse, seni eğlendirebilmek için ne lazım?"

Nureddin anlamaya çalışarak, bir an şaşkınlıktan dilini yutmuş halde kalakaldı. Bu sorgulama iyice çığrından çıkmaya başlamıştı.

"Lanet bomban umurumda bile değil! Senin durumunu da hiçbir şekilde değiştirmez."

"Elbette değiştirir, ekselans! Düşün biraz. Bu bombanın tehdidi karşısında başka neyden korkabilirim ki?"

Hava solunamaz bir haldeydi. Sokağın gürültüsü, sanki dünya durmuş gibi aniden, sebepsiz yere kesildi. Nureddin, Yeghen'in çirkinliğinden büyülenmişti; kusma isteği veren bu acınası çıplaklığı seyretmekten kendini alamıyordu. Sanki midesine kramp girmiş biri gibi yüzünü acı acı buruşturuyordu.

"Biraz rahatsızsın galiba?" diye sordu Yeghen. "Söylediklerime pişmanım. Biliyor musun? Bu bomba hikâyesi şakaydı. Bu kadar üzülmen gereksiz. Zaten asla buralara atmazlar. Çok pahalı. İnan bana."

"Pis soytarı! Sesini kesecek misin sen? Hadi giyin. Çıkıyoruz."

"Bu saatte mi?" diye yalvardı Yeghen. "Acı bana, ekselans! Ben sana ne yaptım?"

"İt oğlu it! Giyinecek misin sen?"

"Tamam tamam. Emrinizdeyim beyim! Sadece iki ayağımı bir pabuca sokmayın."

Yeghen yataktan atlayarak sandalyenin üzerine gelişigüzel atılmış elbiselerini aramaya koyuldu. Çabucak giyindikten sonra gidip odanın kapısını açtı.

Yerlere kadar eğilerek, "Önden buyurun beyim!" dedi.

Nureddin, arkasında Yeghen kapıdan çıktı. Sokağa geldiklerinde sanki tanımak ister gibi birbirlerine baktılar. Yeghen çok neşeliydi.

"Sana bir kahve ısmarlayayım, ekselans!"

Nureddin, Yeghen'i kolundan tutarak hızlı adımlarla peşinden sürüklerken, dişlerinin arasından şunları savuruyordu:

"Gör bak, ben sana ne ısmarlayacağım."

VIII

Mumun titrek ışığında Gohar'ın yüzü huzurluydu. Odasındaki tek sandalyeye oturmuş, avuçlarını dizlerine koyarak kafasını, kendisini komşu odadan ayıran kapıya doğru eğmişti. Duydukları, umut etmeye cesaret edebileceklerinin ötesindeydi. Hayranlık onu hareketsiz bırakmıştı, olağanüstü bir olayın tek şahidi olmanın bilinciyle zihni açılmıştı. Bu mest olma hali epeydir devam ediyordu. Gohar gözlerini kapatmış, tarif edilmez bir hazla karı-koca kavgasının tadına varıyordu. Duvarın öbür tarafında söylenen her söz, ona, vicdanının karanlıklarını aydınlatan parlak bir gerçeklik gibi çarpıyordu.

Merhum komşusunun odasında, birkaç günden beri yeni kiracılar yaşıyordu. Meslekten dilenci kolsuz ve bacaksız, kütüğe benzeyen bir adam ile on katlı bir bina heybetindeki atletik görünümlü cadaloz karısından oluşan bir çiftti bu yeni kiracılar. Kadın her sabah bir nevi kocası olan bu adamı şehrin zengin bölgesindeki kaldırımlardan birine bırakıyor, sonra gece olduğunda yuvasına götürmek için gelip alıyordu. Gohar bir keresinde onlara merdivenlerde rastlamıştı. Kadın, kütüğe benzeyen adamı su testisiymiş gibi omzunda taşıyordu. Gohar'ın selamına, cesurluğuyla nam salmış bir adamın bile kanını dondurabilecek kadar güçlü ve boğuk bir sesle karşılık vermişti. Huysuz bir ifadesi ve erkek sahibi bir kadının küstah havası vardı.

Gohar kulaklarına inanamıyordu; dinledikçe komşu odada nasıl bir sahnenin gerçekleştiğini hayal ederek üzülüyordu. Kadın kütük adama klasik bir kıskançlık gösterisi sahneliyordu. Gohar kütük adamın kendini canla başla savunduğunu duyuyordu. Kadının suçlamalarını inkâr ediyor, bir süre sonra da onu fahişelikle, büyücülükle ve yamyamlıkla suçlayarak sövüp sayıyordu. Sonunda inlemeye ve yemek istemeye başlamıştı. Ama kadın, aç adamın çağrılarına kulak tıkayarak sitem etmeye ve hakaret etmeye devam ediyordu.

Gohar'ın bu kadar derin bir hayrete düşmesinin nedeni, uzun zamandır artık hiçbir şeyin kendisini şaşırtmayacağına inanmasıydı. Kolsuz bacaksız bir adamı kıskanmak! Kadınların istifçilik çılgınlığı gerçekten sınır tanımıyordu. Gohar, insan ilişkilerine kattıkları devasa miktarda aptallık için kadınlara minnettardı. Yalnızca kendilerini ilginç gösterebilmek için, bir eşeğe bile kıskançlık gösterebilirlerdi.

Yeni komşuları için duyduğu merak alevlenmeye başlamıştı. Bu aile kavgası, iğrenç ve acınacak yönlerine rağmen ona, insanlık hakkında eşsiz bakış açıları sunuyordu. Ne büyük bir şans! Ellerini ovuşturuyordu, çiftin karanlık gizemini odasından bile çıkmadan izleme imkânı sağlayan mucizevi tesadüfe şükranlarını sunuyordu. Yaratılışın tüm zevklerini önüne serseler yerini kimselere vermezdi.

Yalan o kadar açık ve o kadar evrenseldi ki, geri zekâlı biri bile çaba göstermeden fark edebilirdi. Gohar kendi körlüğüne hâlâ kızıyordu. Öğretisinin değeri hakkında gerçek bir yargıya varabilmesi için, çok uzun yıllar, çalışmaya adanmış tüm bir hayatın monotonluğu gerekmişti: devasa bir dolandırıcılık. Yirmi yıldan uzun bir süre boyunca türlü saçmalıklar öğretmiş, genç beyinleri yanlış ve kafa karıştıran bir felsefenin boyunduruğuna sokmuştu. Kendisini nasıl ciddiye alabilmişti? Okuduklarını anlamıyor muydu? Konuşmalarının küstah bir ikiyüzlülükle

dolu olduğunu asla fark etmemiş miydi? Anlaşılmaz bir zayıflık. Ama yine de her şeyin onda kuşku uyandırması gerekiyordu. Öğrencilerinin anlayabilmesi için yorumladığı, eski ve modern tarihle ilgili en küçük satır binlerce yalan kaynıyordu. Tarih! Tarihi çarpıtmak bir yere kadar anlaşılabilir. Ama coğrafya? Coğrafya hakkında nasıl yalan söylenebilir? Evet, yıldan yıla değişen, o kadar fantastik ve keyfi sınırlar çizdiler ki yerkürenin ahengini bozmayı başardılar. Gohar'ı en çok şaşırtan şey, bu tür çarpıtmaları öğrencilerine kabul ettirmek için asla büyük laflara gerek kalmamasıydı. Sanki her şey olması gerektiği gibiymiş, sanki resmi yalan tartışmasız gerçekmiş gibi.

Böylesine bir yalan birikimi, sadece daha büyük bir karışıklığa yol açabilirdi. Sonuçta dünya çapında bir kaygı ortaya çıkardı. Gohar artık biliyordu ki bu kaygı metafizik bir kaygı değildi. Kaygının insanın koşullarına içkin bir kader olmadığını, daima açıklığa ve basit mantığa karşı savaşan bazı güçlerin iradesi olduğunu, yani bilinçli bir irade tarafından kışkırtıldığını biliyordu. Bu güçler basit fikirleri en ölümcül düşmanları olarak kabul ederler. Zira onlar yalnızca kaos ve gericilik içinde gelişebilirler! Tek amaçları kendi egemenliklerini sürdürmek olduğu için bütün güçleriyle olguları, saçma bir evren kavramını kabul ettirecek en çelişik tezahürleriyle sunmaya çalışırlar. Gohar tüm benliğiyle absürd bir evren kavramına itiraz ediyordu. Gerçekte bütün suçlar dünyanın bu sözde absürdlük kılıfı altında işleniyordu. Evren absürd değildi, sadece bu gezegenin toprağını asla kirletmemiş olması gereken en iğrenç it sürüsü tarafından yönetiliyordu. Gerçekte dünya acımasızca basitti, ama onu bilmeyenlere açıklamayı görev edinen büyük düşünürler, kavrayışları ne kadar ilkel olursa o kadar küçük görüleceklerinden korktukları için dünyayı olduğu gibi kabul etmeye yanaşmıyorlardı. Öte yandan şeylere basit ve nesnel açıklamalar getirmek büyük riskler taşıyordu. Daha önceki üzücü örneklerin de gösterdiği gibi, insanlar bazı

olaylara dürüst ve akılcı açıklamalar önerdikleri için işkenceyle cezalandırıldılar. Bu örnekler boşa gitmedi; gelecek kuşaklar üzerinde kurtarıcı bir etki yarattı. Artık kimse açık ve net düşünceler ifade etmeye cesaret edemiyordu. Düşüncenin kapalılığı tiranlığa karşı tek korunma yolu haline dönüştü.

Gohar'ı hatalarla dolu uzun geçmişini reddetmeye iten şey, kurban olma arzusu değildi. Ders verdiği üniversiteyi ve şehirde zenginlerin kaldığı bölgedeki burjuva dairesini yeni bir doktrin yayma niyetiyle terk etmemişti. Kendini ne devrimci ne de peygamber olarak görüyordu. Yalnızca onu her gün daha çok boğan iç sıkıntısından kaçmıştı. Bu sıkıntı tüm kıtaları kaplamıştı. Nerede duracaktı? Şimdi de buradaydı, ölümcül dalgalarıyla Gohar'ın sığındığı bu huzur adacığının kıyılarına vuruyordu. Kendine, yerlilerin yaşadığı şehrin daha ne zamana kadar bu zehirli rüzgâra karşı direneceğini soruyordu. Kaçınılmaz bir katliama doğru giden bu dünyada okuma yazma bilmemek ne büyük bir şans! Gohar şu temel sonuca varmıştı: Kana susamış gücün gazete okumayan biri üzerinde hiçbir etkisi yok. Sıkıntı bu insanlara ulaşamıyor. Ülkenin hâlâ bozulmamış ve basit mantıkla hareket eden sağlıklı hayatın serpildiği tek yer, mucizevi bir şekilde, yerlilelerin yaşadığı bölgeydi. Onun dışında her yere en akıl almaz çılgınlıklar egemendi. Bununla birlikte, bulaşıcılık tehdidi bütünüyle ortadan kalmamıştı; radyo vardı. Radyonun icadı Gohar için, şeytanın en kötü tezahürüydü. Şimdilerde her yerde görmeye başladığımız bu küçük kutunun yarattığı yıkım, ona, tüm patlayıcıların toplamından daha zararlı gibi geliyordu.

Yan odaya sessizliğin hâkim olduğunu anlaması için uzun bir zaman geçmişti. Hayal kırıklığına uğramış, neredeyse sinirlenmişti. Kavganın nasıl sonlandığını öğrenme merakıyla en küçük bir sesi bile duyabilmek için kulak verdi. Her halükârda, kendisi için kazanım olduğuna inandığı bir şey vardı: Komşu odada olanlar, kendisinin yıllar boyunca öğrettiklerinden daha

eğiticiydi. Bu kıskançlık gösterisi, inkâr edilemez bir gerçekliğin ilanıydı: erkeğin ilkelliği. Kütük adam, sakatlığına rağmen tutku uyandırmayı başarabiliyordu, sadece erkek olarak varlığıyla bile, cinsel arzu doğurabiliyordu. Cinsel organdan başka bir şey değildi. Zaten dünyanın bütün umudu bu cinsel organın içindeydi.

Mumun alevi sönmek üzereydi, sonra titreyerek tekrar canlandı ve odanın çıplaklığını yeni ışığıyla aydınlattı. Gohar gözlerini kırptı, sanki yeni uyanıyormuş gibi etrafına bakındı, bir kez daha meskeninin fakirliğine hayran oldu. Meşhur deniz kazasından hiçbir iz kalmamıştı. Yalnızca ona yatak hizmeti gören eski gazeteler kazadan hasar görmüştü; artık buruşmuş ve nemli bir kâğıt yığınından ibarettiler. Onları değiştirmeyi henüz düşünmemişti. Tanıdıkları içinde gazete alan tek kişi olan El Kordi'den ilk fırsatta gazete istemeyi kendine söz verdi.

Sanki hiçbir şey değişmemiş, sanki genç fahişe hiç öldürülmemiş gibi yatağını düzenleme kaygısı ona garip geldi. Aslında bu gerçekten de bir şey değişmiş miydi? Sonuçta bu sadece bir kazaydı. Eğer bu cinayeti uzun zaman önce, onur ve saygıdeğerlik kavramlarına yapışarak yaşadığı dönemlerde işleseydi ne hale gelirdi, nasıl davranırdı diye sordu kendi kendine. Hiç kuşkusuz kendisini bir canavar olarak niteleyip pişmanlığın içini kemirmesine izin verirdi. Ama şimdi hiçbir şeyin önemi yoktu. Cinayet karşısında bile duyarsızdı. Bu takdir edilecek bir gelişme, doğru yolda olduğunun göstergesi değil miydi? Bu cinayet, onu yalan dolu eski hayatına bağlayan son bağları da koparmıştı. Talihli bir kurtuluş. Artık gülünç vicdan azaplarının esiri değildi. Bütün trajedilerin alaycı bir karaktere sahip olduğu inancı, eylemini eleştirmekten onu alıkoyuyordu. Basitçe dramı inkâr ediyordu.

Yan odada, kütük adamın yeniden sızlanmaya başladığı duyuldu. Yemeğini daha ağlamaklı bir tonda istiyordu. Ama kadının sesi artık çıkmıyordu. Ne yapıyordu? Gohar, çaresizliğe mahkûm kocasının karşısında yemek yediğini hayal etti.

Ürperdi: Odasının kapısı çalınıyordu.

"Kim o?"

"Benim, hocam."

Yeghen'in sesiydi. Güldüğü, kapının arkasından bile hissediliyordu.

"İçeri gir oğlum! Hoş geldin!"

Yeghen kapıyı araladı. Kapıdan önce kafası sonra tüm vücudu geçerken epey başarılı bir bale hareketiyle kendi ekseninde döndü. Gohar'a doğru ilerlerken yere kadar eğilip onu selamladı, sonra iki veya üç kez daha eğilip emir bekler gibi hareketsiz kaldı. Bu selamlamada basit bir soytarılıktan başka bir şey vardı. Yeghen'in, selamlamasına büyük bir saygı ve ciddiyet kattığı seziliyordu. Ama Gohar bu nüansı fark etmedi. Yeghen'in soytarılıkları onu her zaman eğlendiriyordu; alışkındı bunlara.

Beklediği emir gelmeyince Yeghen nihayet konuştu:

"Umarım seni rahatsız etmiyorumdur hocam!"

"Kesinlikle hayır. Benim için gerçek bir zevk. Hadi otur."

Gohar sandalyeyi ona bırakmak için kalkmak istedi, ama Yeghen bu nazik davranışa şiddetle itiraz etti. Sanki bir idolü rahatsız etmekten çekiniyordu.

"Hayatta olmaz! Ben senin sadık hizmetkârınım. Yere oturacağım."

Gözleriyle Gohar'ı izleyerek duvara kadar geriledi; sonra bacaklarını altına alarak çıplak yere oturdu. Tavırları aşırı garipti, sanki ölüme kadar gidecek bir birliğin temelleri üzerinde gibiydi. Gohar, birdenbire, basit bir dostluğun gerekleriyle yetinmeyecek efsanevi bir kişiliğe dönüşmüştü.

"Buraya niçin geldiğimi merak ediyorsundur hocam!"

"Umarım yalnızca beni görmekten mutlu olduğun içindir," diye yanıtladı Gohar.

"Şüphesiz. Ama başka bir şey daha var."

"Allah bizi korusun! Nedir bu?"

Yeghen birden ciddi havasını kaybetti ve gülmeye başladı.

"Şöyle söyleyeyim, cehennemin güçleri peşimde, hocam. Bu öğleden sonra bir polis amiri beni ziyarete geldi. Bu arada adresimi nasıl öğrendiğini merek ediyorum; bu otele daha yeni yerleşmiştim. Büyücü gibi buldu beni."

"Burada olduğuna göre hiçbir şey bulamadıklarını varsayıyorum," dedi Gohar.

"Mesele uyuşturucu değildi hocam. Önce ben de bunun için geldiğini sanmıştım. Ama hayır, çok geçmeden bana bir katili aradığını söyledi. Genç Arnaba'nın katili olduğumdan şüpheleniyor. Açık söylemek gerekirse ilk önce bana gelmelerine memnun oldum."

Gohar hiçbir heyecan belirtisi göstermedi. Rol yapmasına bile gerek yoktu. Polis işini yapsın; kural buydu. Onunla hiç alakası yoktu.

"Niçin özellikle senden şüpheleniyorlar, oğlum?"

"Bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin. Katilin genelevin müşterilerinden biri olması gerektiğini düşünmüşlerdir. Zaten beni de önceden tanıdıkları için doğrudan bana geldiler. Onların arasındaki şanımı bilirsin. İyi bir iz bulduklarını sanıyorlardı. Ama şanslarına küssünler, bana karşı en ufak bir delilleri bile yok."

"Polis amirine ne dedin?"

Bu soruyu bekliyormuş gibi görünen Yeghen gülmeye başladı.

"Oh! Beni korkutmaya çalıştı ama onunla alay ettim."

"Onunla alay ettin!"

"Kesinlikle hocam! Beni en ağır cezalarla tehdit etti ama bunun numara olduğunu biliyordum. Bana karşı hiçbir şey yapamaz. Böylelikle nezaketine karşılık vermek için ona bombadan bahsettim."

"Hangi bomba, oğlum?"

"Bomba hocam! Hani biliyorsun tek seferde tüm bir şehri yok edecek olan bomba."

Gohar, Yeghen'nin polis amiriyle yaptığı konuşmayı anlatmasını, sanki ilginç bir anekdotmuş gibi hiç sesini çıkarmadan dinledi. Ama artık anlayamıyordu. Yoldaşı uyuşturucunun etkisi altında mıydı? Polis amirinin tehditleriyle Yeghen'in ona verdiği karşılık arasındaki ilişkiyi kavrayamıyordu. Yeghen silah kaçakçılığı işine de bulaşmış olabilir miydi? Bu imkânsız değildi.

"Bana şunu açıkla oğlum! Bombanın burada ne işi var?"

"Çok basit hocam! Bombanın devasa tehdidinin yanında kendi tehditlerinin nasıl gülünç kaçtığını ona anlatmaya çalıştım. Ama hepsi bu değil. Bu hikâyeden o kadar etkilendi ki sapsarı kesildi. Korku onu hasta etti. Görüntüsü çok komikti. Sonunda ona acıdım. Bombanın çok pahalı olduğunu ve buraya, şu ayakta zar zor duran harabe yığınına atmayacaklarını söyleyerek onu sakinleştirdim."

Gohar böylesine bir naiflik karşısında başını salladı.

"İşte burada yanılıyorsun, oğlum. İnan bana kendi annelerinin üstüne bile atarlar. Bu pislik sürüsünün hiçbir şeye saygısı yok."

"Buna inanıyor musun hocam?"

"Hatta inandığım tek şey bu diyebilirim."

"Ama öyleyse bunlar zır deli."

"Yo hayır! Onlar için hafifletici sebepler arama. Onlar deli değil. Tam tersine ne yaptıklarının farkındalar. İşte onları tehlikeli yapan da bu."

Yeghen son hayalleri de elinden alınmış gibi bir süre üzgün durdu. Bu sefil bölgenin bombaya karşı güvenli bir yer olduğunu düşünecek naifliğe nasıl kapılmıştı? Gohar insanlık hakkındaki yargılarında asla yanılmazdı. Hiçbir şey bombayı imal eden bu orospu çocuklarına geri adım attıramazdı. Bu açıkça ortadaydı.

"Söyle hocam, bu pis bombanın onların elinde patlama şansı var mı?

"Hayır, sanmıyorum. Başlarına böyle bir şey gelmeyecek kadar tedbirli ve kurnazlar."

"Tamam, o zaman yapacak bir şey yok!" dedi Yeghen hayal kırıklığıyla. "Ama onlar bombayı kurcalarken ellerinde patlamasını çok isterdim. Yüzyılın komedisi olurdu. Biraz gülmeyi isterdim hocam."

"Yeterince gülmüyor musun? Ama bu yüzyıl, şaklabanlık açısından bana diğerlerini geçer gibi geliyor."

"Haklısın. Şikâyet etmemem gerek."

Yeghen sustu. Bomba ve onun yıkıcı etkileri hakkında konu dışına çıkarak yaptıkları bu konuşmalar, ona, çok yakında olduğu için bombadan daha ciddi bir tehlikeyi unutturmamıştı. Sanki onun kaybolmasından korkuyormuş gibi, Gohar'ı bakışlarıyla hafızasına kaydediyordu. Yüzünü aydınlatan mumun ışığında, sandalyesine oturmuş, soğukkanlı bir tanrı gibi boş odaya hükmediyordu; sanki Gohar'ın her türlü sürprize bağışıklığı vardı. Ama Yeghen, bu durumun iğretiliğini unutamıyordu. Belki de bu adamı kaybedecekti. Gohar'ın dostluğu hayatının tek anlamıydı. Onu ve temsil ettiği şeyi kurtarabilmek için her türlü çaba sarf edilmeliydi.

Aniden duvarın öbür tarafından uzun bir sızlanma duyuldu, kütük adam yeniden kendisine yemek verilmesi için yalvarmaya başlamıştı. Gücünü tüketmişe benziyordu; iniltileri yeni doğmuş bir bebeğinkini andırıyordu.

"Bu nedir?" diye sordu Yeghen.

"Bunlar yeni komşularım," diye yanıtladı Gohar. "Adamın kolu bacağı yok; karısına gelince, acımasız bir cadı. Her gün dilencilik yapması için adamı omzunda taşıyıp zenginlerin yaşadığı bölgeye bırakıyor. Akşam olunca da gidip alıyor. Tamamen kadının insafına terk edilmiş durumda. Kadın olmadan hiçbir şey yapamaz."

"Bu şekilde inleyen o mu?"

"Evet, yemeğini istiyor."

"Peki, niçin ona yemek vermiyor?"

"Sevgili Yeghen, anlatsam da inanmazsın. Biraz evvel kadın bir kıskançlık krizi geçirdi. Şimdi de surat asıyor."

"Mümkün değil! Kolsuz bacaksız bir adamı kıskanmak. Niçin? Kadını aldatmış mı?"

"Her şey mümkün oğlum. Kadını nasıl aldattığını hiç bilmiyorum," diye itiraf etti Gohar. "Ama kadınlardan her şey beklenir. Kolsuz bacaksız bir adam bile onları tahrik edebilir, yeter ki sevişebilecek durumda olsun."

"Hâlâ inanamıyorum. Ancak kadının intikamını alış tarzı çok iğrenç. Bir sakatı aç bırakmak! Acaba adam için bir şeyler yapamaz mıyız? Adamı böyle bırakamayız hocam! Gidip bu cadının suratını dağıtmak istiyorum."

"Allah korusun, oğlum! Bu kadının nasıl olduğunu bilmiyorsun. Tam bir jandarma. Senden on kat daha güçlü. Seni bir lokmada yutar."

Kütük adamın karısı bu şekilde tarif edilince, Yeghen'in kahramanlık hevesi biraz yatıştı.

Sakat adamın bitmek bilmez iniltilerini ve yalvarışlarını dinleyerek bir süre sessiz kaldılar. Bu acıklı yakarışlar uzun vadede Yeghen üzerinde beklenmedik bir etki yarattı: kendisini kurt gibi acıkmış hissetti.

"Gerçekten adam için yapabileceğimiz bir şeyler olduğuna inanmıyor musun hocam?"

"Hayır, işleri iyice kötüleştirmekten başka bir işe yaramaz. Zaten eninde sonunda adama yemeğini verecektir. Düşünsene, böylesine bir adam kadın için altın madeni gibidir; adamı asla açlıktan ölmeye terk etmez."

"Ama acı çekiyor."

"Doğru, ama içten içe, adamın bundan memnun olduğunu düşünüyorum. Bulunduğu durumdan muhtemelen büyük gurur duyuyordur. Sevgili Yeghen, eğer bir kadın senin için kıskançlık krizine girse ne hissederdin?"

"İtiraf edeyim ki şimdiye kadar hiçbir kadın beni kıskanmadı hocam! Hâlbuki bütün uzuvlarım da yerli yerinde. Belki de yanlışlık buradadır."

"Gördün mü? Neredeyse bu zavallı adama imreneceksin!"

Gohar'ın sakin özgüveni, sözlerindeki doğal alaycı ton, Yeghen'i hayranlıkla karışık bir şaşkınlığa sevk etti. Demek Gohar kendi akıbetine ve onu bekleyen tehlikeye aldırmadan komşularının karı-koca kavgasıyla ilgileniyordu. Kanlı macerasının devamını neşeli bir şekilde kabulleniyordu. Yeghen, odaya girdiğinden beri, Gohar'ın işlediği cinayeti kendisine itiraf etmesini bekledi. Ama Gohar böyle bir şey yapmadı. Niçin? Acaba kendisini her şeyi anlatabileceği biri olarak görmüyor muydu? Gohar'ın kendisine karşı bu güvensizliğine anlam veremiyordu. Birden içine şüphe düştü. Ya katil Gohar değilse? Bu ihtimal, öğleden sonra polis amiriyle kalabalık sokaklarda yaptığı gezi sırasında da aklından geçmişti. Çevresine bakmak ve tanıdıklarını selamlamakla meşgul olduğu için amirin tehditlerini üstünkörü dinliyordu ve o anda can alıcı bir noktayı hatırladı: Gohar, annesinin ölümü için ona başsağlığı dilemişti. Ancak Yeghen annesinin asılsız ölümü hakkında sadece genç fahişeyle, Arnaba'yla konuştuğunu hatırlıyordu. Hemen ardından da Arnaba öldürülmüştü. O halde kızı yaşarken gören son kişi Gohar'dı.

Her şeye rağmen Gohar'ı bir katil olarak düşünmek çılgıncaydı. Yeghen hâlâ tereddüt ediyordu. Ancak kaybedecek zamanı yoktu. Polisin yöntemlerini uzun zamandır çok iyi biliyordu. Eğer Gohar sert bir sorgulamaya maruz kalırsa asla kendini savunamazdı. Zaten kendini savunmak ister miydi ki?

"Aslında buraya dikkatli olmanı söylemek için geldim hocam."

"Neye karşı oğlum?"

"Burada kalmakla kendini büyük bir tehlikenin içine atıyorsun," dedi Yeghen.

"Telaşlanmaya gerek yok," dedi Gohar. "Tehlike sandığın kadar büyük olmayabilir."

İnkâr etmeyi bir an için bile düşünmemişti. Katilin kendisi olduğunu Yeghen'in nasıl öğrendiğini bile merak etmiyordu.

"Demek biliyorsun," dedi bir süre sonra.

"Hocam anlamıyorum. Bu nasıl oldu?"

"Ben bile bilmiyorum," dedi Gohar. "Sana hiçbir açıklama getiremem. Bana hep, sanki bir başkası benim yerime davranmış gibi geliyor. Sakın kendimi aklamak istediğimi sanma. Hiçbir şey şiddeti aklayamaz. Tüm hatırladığım uyuşturucu yoksunluğu çekiğim ve seni bulabilmek için oraya gittiğim. Arnaba yalnızdı. Benden bir mektup yazmamı istedi ve odasına davet etti. Uzun bir süre uyuşturucuyu ve ona ulaşmanın yollarını düşündüm. Sonra birden kızın bileziklerini gördüm ve bu bende cinayet fikrini tetikledi. Bileziklere sahip olmam gerekiyordu."

"Ama bileziklerin hiçbir değeri yoktu ki," dedi Yeghen.

"Biliyordum, oğlum. Ama o an benim gözümde çok büyük bir değer kazanmışlardı. Ve her şey bir anda oldu."

"Tek suçlu benim," dedi Yeghen. "Özür dilerim hocam. İhtiyacın olduğunda yanında bulunmam gerekirdi. Şimdi artık söz konusu olan şey bir eylemi açıklamak değil. Kaçman gerek. En kısa zamanda bunu yapacaksın."

"Niçin kaçacakmışım?"

"Seni yakalamamaları gerek. Beni görmeye gelen amir iblisin teki. Onu tanıyorum, seni yakalayıncaya kadar durmayacak. Sana yardım etmek istiyorum hocam! Lütfen, tavsiyelerimi dinle. hâlâ çok geç değil."

"Sevgili Yeghen, bana gösterdiğin özene gerçekten teşekkür ederim, ama senin bu meseleye bulaştığını asla görmek istemem. Başımın çaresine tek başıma bakacağım."

"Bu adamlara karşı kendini asla savunamazsın. Suriye'ye git. Fırsat ayağına geldi."

"Nasıl gidebilirim?"

"Yolculuk için gerekli parayı bulurum. Bana güven."

"Birini daha mı öldüreceksin? Artık sonunu getiremeyiz."

Yeghen ayağa kalktı, bitmek bilmeyen bir an boyunca durup Gohar'a baktı, sonra ona doğru yaklaştı, eğildi ve Gohar'ın elini dudaklarına götürdü.

"Sen dünyada sevdiğim ve saygı duyduğum tek kişisin. Canımı alabilirsin."

Gohar duygulanmıştı; hüzünle gülümsedi.

"Ciddileşmeyelim oğlum. Bu felaketin doruk noktası olur. Zaten senin de söylediğin gibi, bomba var. Her şeyi halledecektir."

Şimdi yan odada inleyen kişi kadındı; boğazlanan bir hayvan gibi çığlık atıyordu. Gohar yanılmıyordu.

"Duyuyor musun?" dedi, "her şey tatlıya bağlandı. Şimdi sevişiyorlar."

"Emin misin hocam? Ah! Bunu görmeyi çok isterdim! Olağanüstü bir gösteri olmalı!"

"Senin röntgenci olduğunu bilmiyordum," dedi Gohar.

"Hocam, böyle bir durumda herkes röntgencidir."

Yan odadan birbiri ardına yükselen zevk çığlıklarını büyülenmişçesine dinleyerek sustular ve hareketsiz kaldılar.

Bir süre sonra demir bir nesne tıngırdadı; kadın ile kütük adamın seviştikten sonra yıkandıkları demir leğenin sesiydi.

IX

Zengin sınıfın oturduğu bölgeye doğru giden 13 numaralı tramvay sarsılarak ilerliyordu. Huzurlu bir kır yolundalarmış gibi rayların üzerinde miskin miskin dolaşan kalabalığa sövüp saymaktan sürücünün sesi kısılmıştı. Yolcuların itişip kakışmaları arasında kaybolan zavallı biletçi ortalıkta görünmüyordu. Yalnızca kendisine yer açmalarını haykıran çığlıkları duyuluyordu. Umut edebileceği tek şey de buydu, zira kurallar gereği her durakta inip vagonları izlemesi gerektiği için geri binememe tehlikesi vardı. Bilet parası toplama işine gelince, bu zaten söz konusu bile değildi.

El Kordi, bu barbar ulaşım aracını seçtiği için acı bir pişmanlık duydu. Gülünç bir hızla ilerleyen bu tramvaydan kurtulmak istiyordu. Ama artık çok geçti, tüm çıkışlar kapıların korkuluklarına asılan insan salkımları tarafından kapatılmıştı. El Kordi sabretmek zorundaydı; beklemekten başka çaresi yoktu. Tramvaya binerken yaşanan itişme sırasında darbe alan fesi, grotesk bir biçimde kafasında sallanıyordu ve onu düzeltebilmek için herhangi bir hareket yapamıyordu. Uyuklayan gözlüklü bir memurla, bacakları sistematik olarak kendininkine sürtünen, çarşafının rengi atmış ve soğan kokan şişman bir cadalozun arasında sıkışmıştı. Bu dokunuş, anlamı tam net olmasa da El Kordi'yi tahrik etmeye başlamıştı ve rahatsız duruşunu biraz

olsun unutturmuştu. Daha fazla tahrik olmadan önce kadının yaşını anlamak için başını eğdi ama gördüğü şey tüylerini ürpertti, tamamen soğumuş olarak kabuğuna çekildi. Altmış yaşını mütecaviz bu şişko cadoloz, dişsiz ağzını göstererek ona edepsizce gülümsedi. İğrenç oyununa bir süre daha devam etti ama El Kordi artık buz kalıbı gibiydi.

Akşam saat altıyı geçmişti ve yolcu kalabalığı artmaya devam ediyordu. Yaşlı cadaloz sonunda bacaklarını toparladı ama hâlâ acı soğan kokusu yaymaya devam ediyordu. El Kordi kusmak istedi. Gözlerini kapadı ve çılgına dönen sürücünün ara vermeden çaldığı zilin keskin sesinin ona ninni söylemesine izin verdi. Şehrin zengin bölgelerine giden bu tıklım tıklım dolu tramvaya gezmek amacıyla binmemişti. El Kordi'nin kafasında başka bir şey vardı. Metresinin gözünde genç Arnaba'nın katiline dönüştüğünden bu yana, yalanını dengelemek için parlak bir şeyler yapması gerektiğine inanıyordu. Belki vahşi bir cinayet işleyemezdi ama kolayca hırsızlık yapabilirmiş gibi geliyordu ona. Bu akşam, üzerinde birkaç günden beri düşündüğü cüretkâr bir projeyi uygulamak niyetindeydi. El Kordi, önünden sıkça geçtiği için tanıdığı, Fuad Caddesi'nde bulunan şehrin en lüks kuyumcusundan değerli bir mücevheri yakalanmadan çalacak kadar kendini kurnaz sanıyordu. Ama yine de kullanacağı yöntem konusunda kararsızdı. Mide bulantısına rağmen, en iyi yöntem üzerinde bir karara varamadan, kuyumcu soygunlarına dair polisiye romanlarda ve konu üzerinde uzmanlaşmış dergilerde okuduğu detayları hatırlamaya çalışıyordu. En iyi yöntem neydi? El Kordi bu alana yenilik getirmek istiyordu. Kendisi gibi bir devrimcinin adi bir hırsızla aynı şekilde davranması yakışık almazdı. Özsaygısı buna izin vermezdi. Ama aklına yeni bir yöntem de gelmiyordu.

Birden bazı bakışların kendisini izlediği duygusuna kapıldı. Gözlerini açtı ve yanılmamış olduğunu fark etti. Biri ısrarla

kendisini gözlüyordu, sadece yüzü bile felaket habercisi olan biri. Kapının yakınında, neredeyse onun karşısında oturan tek gözlü adam sinsice kendisini gözetliyordu. El Kordi'yi özellikle sarsan şey, adamın kör gözünün üzerinde olduğunu hissetmesiydi. Sanki sağlam gözü kendisine karşı bir tür hoşgörü beslermiş gibiydi.

Kör adam, tek gözünün hayret verici bakışını, onun üzerine zalimce, vahşice dikmeye devam ediyordu. Ama El Kordi'nin gözü bakışlarının asla kesişmeyeceği, adamın kör gözünden başka bir şey görmüyordu. Bu tuhaf durum uzun süre devam etti. El Kordi kendine, bu adamın ne istediğini ve onu daha önce görüp görmediğini soruyordu. Kör adamı kafasında bir yere oturtmaktan ve kışkırtıcı tavrını anlamak için boş yere çırpınmaktan ötürü çok sinirliydi. Bu işkenceden kurtulmak için hareket etmenin imkânsızlığı, sonunda El Kordi'yi öfkelendirdi. Kendisine bunun yapılmasına izin vermeyecekti. "Suratına tüküreceğim. Görürüz o zaman bana böyle bakmayı sürdürebilecek mi?" Ama tam da tüm cesaretini toplayıp soğukkanlılıkla hırsızlık yapmaya hazırlandığı bir anda kavga çıkarmaktan çekinmesi, işi bu kadar ileri götürmesini engelledi. Tükürüğünü geri yuttu.

Tramvay bir durakta durdu, tekrar hareket etti ve birden biletçinin kafası kapıda göründü. Biletçinin nasıl ustaca bir manevrayla bu zor işi başarabildiğini kimse söyleyemezdi.

"Bileti olmayanlar kimler?" diye bağırdı.

Kimse bu soruya cevap vermeye yanaşmadı. Zayıf, solgun yüzlü, soluk üniformalı biletçi küstahlaştı ve tramvayı durdurmakla tehdit etti. Böylelikle pes eden yolcular, sanki biletçiye bağışta bulunuyorlarmış gibi isteksizce paralarını çıkarıp ödemelerini yaptılar. Sadece kör adam kımıldamamıştı; tek ve zalim gözünü El Kordi'ye dikmeye devam ediyordu.

Sabırsızlanan biletçi direk ona hitap etti:

"Hey! Adam!"

Kör adam başını bile çevirmeden kuru bir tonda, "Gizli polis," diye yanıtladı.

El Kordi tramvayın devrildiğini ve tüm yolcuların kendilerini korumak için aynı anda kalktıklarını sandı. Gerçekte ayakta olan tek kişi kendisiydi. Bir an panikledi, sonra kapıya doğru seğirtip yürüyen tramvaydan aşağıya atlayarak en yakın kaldırıma doğru koşmaya başladı. Sonunda soluklanmak için durduğunda tramvay sanki dağılan bir kâbus gibi çoktan uzaklarda kaybolmuştu. El Kordi kör adamın kimliğini açıkladığında yaşadığı sert şoku hâlâ hissediyordu. Ne kadar korkunç bir kapandan kurtulmuştu! Yoluna bu kadar aptal bir polisi çıkaran şansına teşekkür ediyordu. Bilet almamak için kendisini böyle açık etmesi! Salak! Ama polis niçin onu takip ediyordu? Yapmayı planladığı kuyumcu soygunu için olmadığı kesindi. Kimsenin bu kararından haberi yoktu. Polis, insanların aklını okumakla böbürlenemezdi. Eğer kendisini izliyorlarsa bu mutlaka başka bir sebeptendi. El Kordi'nin bu nedeni tahmin etmesi uzun sürmedi: Polis kendisinin bir devrimci olduğundan artık haberdardı; genelevdeki sorgulama sırasında şu oğlancı amirin bunu çok iyi anlamasını kendisi sağlamıştı. Bu açıdan değerlendirildiğinde, kör adam, halkı baskı altında tutan güçlerce tezgâhlanan ve amacı kendisini yok etmek olan geniş bir operasyona dönüşüyordu. El Kordi gururla nefes aldı ve gülümsedi; müthiş bir sarhoşluk hissiyle dolmuştu. Nihayet yüksek makamların çekindiği, polis tarafından takip edilen gerçek bir devrimciydi. Gohar onun ne korkunç bir takibe maruz kaldığını öğrenince, artık kendisiyle her zaman yaptığı gibi alay edemeyecekti.

Takip edilmediğine emin olmak için bir kaç kez geriye baktı. Neyse ki kör adamın izini hiçbir yerde görmedi.

Fuad Caddesi, bir ışık ırmağı gibi zenginlerin yaşadığı bölgenin merkezine açılıyordu. El Kordi yabancı bir şehirde olmanın

verdiği endişeyle cadde boyunca aylak aylak ilerliyordu. Kendi kendisine istediği kadar vatanında bulunduğunu telkin etsin, buna inanamıyordu. Felaketten çıkmışçasına meşgul görünen ve asık suratları sıradan meşgaleleri işaret eden tüm bu insanların tutumları tuhaf bir şekilde ona düşmanca geldi. Üzücü monotonluklarını hiçbir şeyin kırmadığı bu kalabalığın davranışlarını abartılı ve hastalıklı buluyordu. Bu gürültücü kalabalıkta eksik bir şey vardı: insandaki mizahi detay. Bu kalabalık insanlıkdışıydı. Yaydığı sıkıntı, hissettirmeden El Kordi'nin içine işledi ve onda halk mahallelerine karşı bir özlem uyandırdı. Dışlanmış tüm bir halkın, kendilerini ezenlerle alay ederek yaşadıkları çamurlu sokaklarla pis kulübeleri şimdiden özlemişti. Tenekeden yapılmış kulübelerde ve boş arsalarda, bu zengin şehirden daha fazla umut vardı. Demek halkın azılı düşmanları bu hayran olunacak şehirde, dokunulamaz inlerine kapanarak yaşıyorlardı. Baskının kalesi neşeli değildi. Mağazaların vitrinlerinde sergilenen zenginlik, binaların donuk ihtişamı, kaldırımların çekilmez düzgünlüğü – bunların hepsi en küçük bir uçarı düşünceyi bile yasaklar gibiydi. El Kordi, Gohar'ın doğduğu şehri ve can sıkıcı konforunu niçin terk ettiğini anlıyordu.

Gazete satan küçük çocuğu görünce hüzünlü halinden sıyrıldı; kendi dünyasına yeniden kavuşmuştu.

"Hey ufaklık! Yunan gazetesi var mı?"

"Yunanca okuyor musun beyim?"

"Evet. Niçin okumayacakmışım ki?"

"Allah Allah! Bu memlekette de her şeyi gördük!"

El Kordi şehirde satılan tek Yunanca gazeteden bir tane aldı, katlayıp ceketinin cebine soktu. Bu aptalca şakayı yapmaya çok ihtiyacı vardı. Etrafındaki tüm bu ciddi uğraşlar, tabiatı neşeli halka karşı işlenmiş günah gibi onu kederlendiriyordu. Sanki görkemli bir yas için ışıklandırılmışa benzeyen bu ana caddede ilerledikçe yoğunlaşan ve neredeyse elle tutulur hale gelen

sıkıntıdan kurtulmak istiyordu. Bununla birlikte, gazete satan küçük çocuğu şaşırtmanın zevki, ona planını unutturmadı. "Artık şakayı keselim. Şimdi eyleme geçme zamanı." Hedefe varmıştı; kuyumcuyla arasında birkaç metre vardı.

Bir yerlerde okuduğu ve ona cazibeli gelen şu kelime neydi? Kamulaştırma. Kelime, görkemli bir gerçeklik halesiyle çevrili olarak aklına geldi. Yapacağı şey hırsızlık değil, kamulaştırmaydı. Bu düşünce, girişiminin zorluğunu değiştirmese de, acemi hırsız korkularını yatıştırdı. Şüphesiz ki zorluklar aynıydı ama eyleminin kazandığı yeni boyut temel bir farklılık yaratıyordu. Artık ilk hırsızlığına girişen basit bir serseri değildi. El Kordi böylelikle devrimci ideallerine sadık kalıyordu. Teşebbüsü şimdi ona kargaşalık çağının başlangıcı; sadece halkın özgürlüğüne kavuşmasıyla sönecek uzun ve kanlı bir mücadelenin ateşini başlatan küçük bir kıvılcım gibi görünüyordu.

Görevinin büyüklüğü, onu gözlerini yaşartacak kadar duygulandırmıştı.

Bir deri bir kemik kalmış bu ezilen yığınların teşvik edici tezahüratı sanki kendisini itiyormuş gibi kararlı bir şekilde kuyumcunun vitrinine doğru ilerledi. Artık intikam almaya kararlı bir halkın temsilcisiydi.

Donmuş gibi kaldı. Değerli mücevherler, sanki bir akvaryumun içindeymiş gibi, çiğ ışığın altında, El Kordi'nin bakışlarını büyüleyen yansımalarla parlıyorlardı. El Kordi benzersiz bir peri masalının içindeydi. Öfkeli kitlelerin vahşi tezahüratı kesildi; tüm bu erişilemez ihtişam karşısında ezilmiş olarak tek başınaydı. İşte o anda üstüne taş gibi ağır bir yılgınlık çöktü. Çalmak. Söylemesi kolay! Ama nasıl? Gökteki en uzak yıldızdan daha uzak bu mücevherlerden birine sahip olması için nasıl bir büyü lazımdı? Kendi naifliğine karşı duyduğu acıma bir kez daha gözlerini yaşarttı. Sefil bir genelevde aşağılık bir hayata mahkûm olan ve kendisinin onu kurtarmasını bekleyen hasta

metresi aklına geldi. Nemli gözlerle vitrinde parıldayan hazineleri seyrediyor ve bu mücevherlerden bir tanesinin parasıyla Naile'yi iğrenç kaderinden kurtarabileceğini düşünüyordu. O an, genç kadını fahişelikten kurtarmak ve ona saygın bir hayat sağlamak konusundaki kararlılığı o kadar güçlü ve gerçekti ki, umutsuzca bu hırsızlığı gerçekleştirebilecek bir yol aradı. Ama mücevherler, sanki başka bir evrene aitlermiş gibi inanılmaz derecede erişilmez görünüyorlardı. Büyük bir acıyla ne kadar güçsüz olduğunu hissetti, çılgınca bir hareketle vitrini kırmak için yumruğunu sıktı ve yavaşça kolunu kaldırdı.

Menekşe parfümünün kokusu burun deliklerinden içeri sızdı ve yanında bir kadın olduğu konusunda onu uyardı; kolunun hareketini durdurdu, birden sinirleri yatışmış, tüm benliğini tatlı bir neşe kaplamıştı. Sadece bu parfümün kokusu bile onun öfkesini dindirmeye yetti. Başını çevirmeden, vitrindeki zenginliklerin büyüklüğü karşısında büyülenmiş gibi ağırbaşlılıkla yanında hareketsiz duran kadına gizli bir bakış attı. Ender görünen bir özen ve zarafetle giyinmiş oranın yerlisi bir genç kızdı. Mükemmel dikilmiş çarşafının kıvrımları, ince bedenine yapışarak sıkı kalçalarının yuvarlaklığını ortaya çıkarıyordu. Siyah ipek peçesi yüzünün alt tarafını gizlemesine rağmen, sürmeli iri gözlerinin ışıltısı, safkan bir güzelliğe işaret ediyordu. Tüm varlığı, El Kordi'yi iliklerine kadar titreten gizemli bir şehvet yayıyordu. Vitrini neredeyse tek başına kaplayan elmas bir kolye, genç kızın ilgisini çok çekmiş gibiydi.

El Kordi bu muhteşem varlığa o kadar hayran olmuştu ki, bir süre hareketsiz kaldı. Sonra, kızın gidebileceği korkusu, ona fısıltılı bir sesle şunları söyletti:

"Ey güzellik, eminim ki bu kolye sana çok yakışacaktır."

Genç kadın, El Kordi'yi sanki iğrenç bir yılanmış gibi süzdü.

"Evet, biliyorum," dedi. "Ama bunu bana alacak kadar zengin bir adam nerede?"

El Kordi muzipçe yapılmış bu imalı çağrıya verecek cevap bulamadı. Genç kadın orospuydu, ama çok yüksek kalitede bir orospu. Ona kesinlikle elmas bir kolye, hatta közlenmiş mısır bile hediye etmezdi. Kendini ne sanıyordu? Piyasadaki ederi hakkındaki saçma sapan düşünceleri, El Kordi'yi ürkütmek yerine eğlendiriyordu. Kendi adına hiç çekinmiyordu: bu macerada kaybedecek bir şeyi yoktu. Bu aptal dişi kiminle uğraştığını bilmiyordu. Orospular El Kordi'nin en rahat tavladığı kadın türüydü; zihniyetlerini tanıyor ve onlarla nasıl konuşulacağını biliyordu.

Kaderin, bu aristokrat tavırlı orospuyla karşılaşması için kendisini buraya kadar sürüklediğinden şimdi emindi. Konuşmayı devam ettirmek ve özellikle de onu güldürebilmek için çabucak kafasında eğlenceli bir konu aradı.

Ama genç kadın ona zaman tanımadı; aniden vitrinin önünden ayrıldı ve hakarete uğramış birinin aceleciliğiyle uzaklaştı. Muhtemelen El Kordi'nin suskunluğunu azarlama olarak yorumlamıştı. Gerçekten kendisine elmas bir kolye alacağına inanıyor muydu? Ne çılgın! El Kordi onu içgüdüsel olarak izledi. İşte o zaman kadının yalnız olmadığını fark etti: örgülü saçlarının üzerinde pembe kurdele, ayağında tahta nalınlar olan küçük bir kız ona eşlik ediyordu. El Kordi'nin önce canı sıkıldı, sonra bunun kendisi için bir şans olduğuna karar verdi. Küçük kız, bağ kurmayı kolaylaştıran bir unsurdu. Hızlı adımlarla onlara yetişti, konuşmak için uygun bir anı bekleyerek, neredeyse onların yanında yürüyordu.

Uzun topuklarını asfaltta şakırdatarak ve kalçalarını kıvırtarak yürüyen genç kadının zarif siluetini şimdi istediği gibi seyredebilirdi. Kadın, geçtiği yerlerde uyandırdığı arzulara aldırmadan, bir uyurgezer gibi sadece önüne bakarak yürüyordu. Bundan önceki tüm aşk maceralarında hiç başına gelmediği kadar heyecanlanan El Kordi, dokunaklı dakikalar yaşıyordu.

Cömert ruhunu coşturan büyük çelişkiler, sanki bir büyü sonucu kaybolmuşlardı. Ezilmiş kalabalıkların sefaleti, yükselen devrim, lanetli güçlerin alaşağı edilmesi, bütün bunlar bir kenarda bekleyebilirdi. Şimdi sadece, şehvetli kalçalarının kıvraklığıyla içini delen bu iştah kabartıcı avı tavlamaya çalışmakla meşguldü. Ona sahip olma düşüncesiyle şimdiden ürperiyordu.

El Kordi, henüz doğmuş olan bu tutkusuyla yoldan geçen kıskançların kınayan bakışlarına aldırmadan harekete geçmeye hazırlanıyordu. Cebinden bir avuç kavrulmuş çekirdek çıkararak küçük kıza yaklaştı ve masum bir tavırla ona uzattı. Küçük kız El Kordi'nin eline baktı ama çekirdekleri almaya cesaret edemedi.

"Teyze!"

"Ne var?" diye sordu genç kadın bıkkın bir tonda.

El Kordi'nin varlığını görmezlikten geliyordu.

"Alabilir miyim?"

"Neyi?"

"Çekirdekleri."

"İstiyorsan al."

Küçük kız El Kordi'ye döndü.

"Ver," dedi.

El Kordi çekirdekleri küçük kızın avucuna bıraktı. Hemen ardından küçük kız çekirdekleri bir uzman tavrıyla çitlemeye başladı. El Kordi babacan bir tutum takınarak kızın saçlarını okşadı. Şimdi mükemmel bir aile tablosu çiziyorlardı: çocuklarını dolaştıran yeni evli bir çift. Gerçeği söylemek gerekirse, bu başarının kolaylığı El Kordi'nin başını öylesine döndürmüştü ki, eğer genç kadın istese hemen anında onunla evlenirdi. Onun için başka hiçbir şeyin önemi yoktu: onunla yatabilmek için her türlü fedakârlığa razıydı. Asla onun kadar güzel ve onun kadar seçkin bir orospuyla karşılaşmamıştı. Hayatının şansıydı. Eğer ona sahip olamazsa, bu başarısızlığın ölümüne sebep olacağını sanıyordu.

Genç kadının sergilediği küçümseyici tavırlara rağmen, El Kordi çok umutluydu. Küçük kıza hoş görünme çabasını sürdürüyordu.

"Adın ne senin?"

"Adım Nagafa."

"Ne güzel bir isim!" dedi hayranlıkla El Kordi. "Çekirdek sever misin?"

"Evet, hep yerim."

"O zaman gelecek sefere sana büyük bir paket alırım."

İşte o anda genç kadın durdu, El Kordi'nin karşısına geçti ve sakince şunları söyledi:

"Sanırım artık ciddi ciddi konuşmanın zamanı geldi."

Bu ani saldırıyı beklemeyen El Kordi hazırlıksız yakalandığı için kekeledi:

"Tabii ki. Ben de bunu istiyorum."

Kadın asıl konuya girdi: cazibesinin fiyatı. El Kordi sıkı durması gerektiğini anladı; ona ödeme yapacak durumu yoktu, hatta bir turp alacak kadar bile parası yoktu.

"Senin niyetin ne?" diye devam etti genç kadın.

"Niyetim çok temiz," diye güvence verdi El Kordi. "Emrine amadeyim. Sadece emret yeter."

"Beni nereye götürmeyi düşünüyorsun?"

"Tabii ki kendi evime. Çok rahat bir dairem var. Umarım modern tarz mobilyaları seversin."

Ciddi sorulardan kaçınmak için cemiyet adamı rolüne bürünmüştü.

"Şu daire hangi mahallede?"

Kadının çok fazla inanmıyor gibi bir havası vardı.

"Menchieh'de. Buraya birkaç adım mesafede."

"Ve sen buna birkaç adım diyorsun! Çok uzak. Üzgünüm ama gelemem."

"Şerefim üzerine seni temin ederim ki uzak değil. Sonrası

için endişe etmene gerek yok. Geceyi orada geçirirsin. Büyük bir dairem var. Küçük kız salonda uyuyabilir."

"Geceyi geçirmek mi?"

Kadın onu tartmak için şöyle bir baktı.

"Demek bütün bir geceyi ödeyebilecek kadar zenginsin?"

"Allah aşkına! Neler duyuyorum! Şu ana kadar böylesine bir hakarete asla maruz kalmadım. Serseriye benzer bir halim var mı? Ben hükümetin yüksek bir memuruyum. Beni ne sanıyorsun?"

Genç kadın kuşkuda kalmışa benziyordu; düşünüyordu.

"Sana inanmak istiyorum. O zaman bir faytona binelim."

El Kordi cebindeki parayı kafasında hesapladı; fayton tutmaya yetmezdi. Fazla inanmadan çatlak ve utangaç bir sesle bir faytonu çağırıyormuş gibi yaptı, ama hiçbir arabacı onun çağrısına yanıt vermedi. Onu, kendileriyle dalga geçen biri yerine koydular.

"Yolumuzun üstünde bir tane buluruz," dedi. "Yürüyelim. Harika bir hava var, sence de öyle değil mi?

Genç kadın o kadar da aptal değildi; anlamıştı.

"Ey aciz hükümetin memuru! Sen git tek başına dolaş!" Kibirli havası daha da artmış olarak ipek çarşafına tutunan kızla birlikte gitti.

El Kordi şaşkın gözlerle onların gidişini izledi; güzel hayalinin yıkılmasına hâlâ inanamıyordu. Etraftan yükselen gülüşmeleri duydu. Yoldan geçenlerden bazıları, tüm sahneyi izlemiş, şimdi de elinin boş kalmasıyla eğleniyorlardı. El Kordi bu sırıtkan kıskançlara sırtını döndü; onların alaylarını küçümsüyordu. Yeniden saygıdeğer birine dönüşmüştü.

Set Amina'nın genelevi bir hafta önce yeniden açılmış olmasına rağmen müdavimlerin çoğu kendilerini göstermekten hâlâ çekiniyorlardı. Bekleme salonunda oturan nadir müşteriler, sanki bir cenaze törenine gelmişler gibi davranıyordu. Kendilerine

bir tuzak kurulmuş gibi hissediyorlardı. Ve tamamen yanılıyor değillerdi.

Nureddin, Set Amina'ya ticarethanesini yeniden açma iznini verirken katilin her zaman suç mahalline döndüğüne güvenerek aradığı kişiyi bulacağı umuduyla hareket ediyordu. Bunun için en iyi hafiyelerinden birini, taşralı zengin bir tüccar kimliğiyle genelevde araştırma yapması için görevlendirmişti. Hafiye de genelev tekrar açıldığından beri, başkentin zevklerine dalmak isteyen sarhoş bir köylü havasıyla her akşam boy gösteriyordu. Bununla birlikte kızlardan biriyle odaya gitmekten son anda kaçınıyordu; bu garip tutum, çevresinde ona karşı bir güvensizlik yaratmıştı. Öte yandan sorduğu sorular da onun kimliğini gizlemesine izin verir türden değildi. Artık herkes onun bir sivil polis olduğunu biliyordu. Set Amina bunu ilk dakikadan itibaren tespit etmişti, ama bilmezlikten geliyordu. Şimdi kanepesindeki alışılmış pozisyonunda oturmuş, polisin küçük Akile'yle şakalaşmasını, yeme aşamasına geçmeye karar vermeksizin, eteğinin altından baldırlarını okşamasını seyrediyordu. En rağbet gören sermayesinin böyle vakit harcaması onu hasta ediyordu ve yanında oturmuş kendisine arzulanan bir orospu olduğu devirlerden büyük bir bağlılıkla söz eden eski hayranına bu durumdan yakındı.

"İşte görüyorsun! Sana, beni batırmak istiyorlar diyorum! Bu adam bir daha gelmemek üzere gidecek mi artık?"

"Sakin ol kadın! Polis veya değil, sonuçta o bir müşteri."

"Bu mu müşteri?"

"Kapa çeneni. Seni duyabilir."

"Duyarsa duysun! Sonuçta evin patronu benim."

Nihayet yakınmayı kesti, çektiği acılardan yıkılanların klasik pozisyonunu alarak, yani elini yüzüne yaslayarak polisle ilgilenmeyi bıraktı.

Genç Arnaba'nın hayaleti Gohar'ın zihnini meşgul etmiyordu. Hinthurması ağacından yapılmış koltuğa rahatça yerleşmiş,

sarı kaplı bir okul defterinin çerçevelenmiş sayfalarına rakamlar sıralıyordu. Büyük zevkle, bir genelevin hizmetindeki muhasebeci ve edebiyat insanı görevine yeniden kavuşmuştu. Genelev muhasebesi çok basit türdendi ve herhangi bir uzmanlık gerektirmiyordu. Gohar zaman zaman başını kaldırıyor ve bu şehvet yuvasının düşüncelerine sinmesine izin veriyordu. Sivil polisin oradaki varlığı, ona endişe yerine absürd bir güvenlik duygusu veriyordu. Sivil polis Gahar'ı eğlendiriyordu: tuzak sorularıyla kendini gülünç duruma düşürüyordu. Herkesin kendisinin gerçek kimliğini uzun zamandan beri bildiğini anlamıyor muydu? Gohar kendisini bulmak ve kıstırmak amacıyla sayısız dolambaçlı yollara başvuran bir polis soruşturmasına şahit olmaktan zevk alıyordu. İçinde sadizmden eser yoktu, ama sadece soruşturmanın sonucuna dair tam bir kayıtsızlık vardı. Cinayetin önemsizliğiyle, kendisini yakalamak için ortaya konan bunca çabanın orantısız olduğunu düşünüyordu.

Gohar kendisinin yakalanmasından ziyade, ona yardım etmek isteyen Yeghen'in karşılaşacağı tehlikelerden endişe ediyordu. Yeghen'in bağlılığı, yardımcı olmak için yaptığı cömert teklif, içerdiği mutlak samimiyetten dolayı onu duygulandırmıştı. Yeghen, ona gereken yolculuk parasını bulabilmek için her türlü karanlık yolu düşünebilirdi. Gereksiz yere yasadışı işlere bulaşabilir miydi? Gohar buna engel olmak istiyordu; şimdi içini vicdan azabı kaplamıştı. Kendisini kurtarmaya yönelik her türlü teşebbüsün boşuna olduğuna ikna ederek Yeghen'i caydırması gerekmez miydi? Bu etkili sempati gösterisi karşısında zayıf kalmıştı. Sonra Yeghen ona hayatını sunmamış mıydı? Size hayatını sunan bir adamın yardım teklifi gerçekten reddedilebilir misiniz? Bu dostluğa hakaret anlamına gelirdi ve hiç de ince bir davranış olmazdı.

Ya kaçış gerçekten mümkünse, ya gerçekten Suriye'ye gidebilirse? Haşhaş yetişen geniş tarlaları ve genç fahişeyi boğan

elleriyle bu harika bitkiyi yetiştirdiğini hayal etti. Şeytani bir rüya. Sadece bir an sürdü.

"Gohar Efendi!"

Ona seslenen sivil polisti. Bir yandan Akile'yi mıncıklamaya devam ederken, sanki çok önemli bir konuda fikrini almak istiyormuş gibi başını Gohar'a çevirmişti.

"Seni dinliyorum," dedi Gohar.

Bekleme salonuna dağılmış az sayıdaki müşter kulak kabarttı. Sivil polisin söylediği her şey onları yakından ilgilendiriyordu.

"Arnaba kızın öldürülmesi olayı," dedi polis. "Bana yine bir genelevde geçen eski bir hikâyeyi hatırlattı. Bilmem hatırlar mısın? Aklıma birden garip bir detay geldi."

Bu aptal gene cinayetten bahsedecekti. Gohar öksürdü, bastonunu aldı ve her zamanki nezaketiyle şöyle dedi:

"Özür dilerim ama hiç hatırlamıyorum."

"Savaştan önce yaşanan bir olaydı. O dönem gazeteler çok söz etmişti. Bıçaklanarak öldürülen bir orospu söz konusuydu. Adli tabip, otopsi sırasında onun bakire olduğunu tespit etmişti. İşin en komik tarafıysa kadının bu işi yirmi yıldır yapıyor olmasıydı. Bu konuda ne düşünüyorsun?"

"İnanılmaz!" dedi Gohar hayranlıkla.

"Öyle değil mi? Bunu düşünmeden duramıyorum. Bakire bir orospu! Kimseye güvenilmeyeceğini kabul et."

"Bir orospunun kıçı bile sürprizler barındırabilir," dedi Gohar. "Dünyayı şaşırtabilir."

"Felsefene hayranım. Senin hayatı tanıyan bir adam olduğuna inanıyorum."

Polis bayağı bir kahkaha attı, yanındaki kıza sarılıp dudaklarını vahşi bir hayvan gibi öptü. Akile kurnaz bir kızdı, nefesini gözle görülecek şekilde kesecek kadar tahrik etti onu. Polis artık dayanamaz hale gelip, kızın odasına gitmeye razı oldu.

"Birazdan görüşürüz Gohar Efendi!"

"Hizmetindeyim."

"Rezil herif sonunda karar verdi!" diye sevindi Set Amina. "En azından evimde hiçbir ödeme yapmadan eğlenemeyecek."

Gohar yeniden hesaplama işine döndü, ama tanrı ona bir lütufta bulunmuştu. Olayın gülünç tarafı bir kez daha kendini göstermişti. Öldürülen bir orospunun cesedinin salladığı bekâret bayrağı olayın değersizliğini kendine özgü bir şekilde ilan etmiyor muydu? Gohar bilmeceyi çözdü. Bu gülünç dünyayı ciddiye almak? Çılgınlık buydu. Uzun yıllar süren çılgınlık.

"Seni burada bulacağımı biliyordum hocam! Anlatacağım çok önemli bir şey var."

El Kordi son derece dikkat çekici bir halde bekleme salonunda belirmişti. Fesi kulaklarına kadar inmişti ve yüzünün alt tarafını kaplayan mendilini, sanki bir yaradan akan kanı bastırıyormuş gibi sıkıca tutuyordu.

"Ne var oğlum? Yaralı mısın?"

El Kordi, sanki cellatlarının kötü bakışlarından şimdi kurtulmuş gibi mendilini çıkarıp cebine koydu ve Gohar'ın yanına oturdu.

"Hayır, bir şeyim yok," dedi eğilerek. "Sadece tanınmamaya çalışıyorum."

"Bu gizem de ne?"

"Beni buldular hocam! Bir devrimci olduğumu biliyorlar."

"Kim?"

"Tabii ki polis! Beni takip ettiriyorlar. Buna eminim. Dinle hocam! Bu akşam zenginlerin bölgesine gitmek için tramvaya bindim. Anlatılmaz bir kalabalık vardı. Tamamen ezilmiştim; parmaklarımı bile kımıldatamıyordum. Köşemde sabırsızlıkla bekliyordum ki birden karşımda oturan adamın ısrarla bana baktığını fark ettim. Korkunçtu. Adam tek gözlüydü ve beni kör olan gözüyle izliyordu. Nasıl korktuğumu tahmin edebilirsin."

"Onun polis olduğunu nereden çıkardın? Belki de tek gözlü bir adamdı, o kadar."

"Bırak da devamını anlatayım. Çılgınca bir hikâye. Biletçi para toplamaya geldiği zaman adam, belki de aptalca bir refleksle yanıt verdi: Gizli polis. Bu kadar basit."

"Çok komik!" dedi Gohar. "Umarım kahkahayı basmışsındır."

"Nasıl gülebilirdim hocam? Hemen hareket halindeki tramvaydan atladım."

"Ama zenginlerin bölgesinde ne işin vardı?" diye sordu Gohar.

"Geçen gün sana söylemiştim. Para bulmak için her şeyi yapmaya kararlıyım. Fuad Caddesi'ndeki bir kuyumcuyu soymak niyetiyle zengin bölgesine gitmiştim."

"Başardın mı?"

"Düşündüğüm kadar kolay değildi," dedi El Kordi hüzünle. "Sanırım kimse bunu başaramaz."

Aslında artık mücevherlerle dolu erişilmez vitrini düşünmüyordu, aklı genç kadınla kaçırdığı buluşmada kalmıştı. Faytona binmek istiyordu. Küstah yaratık! Bir an bu hikâyeyi Gohar'a anlatmak istedi ama kendini tuttu. Çakma bir devrimci olarak görülmek istemiyordu.

"Paraya niçin bu kadar çok ihtiyacın var?"

"Kendim için değil hocam! Ben fakir bir şekilde yaşamak istiyorum. Ama söz konusu Naile, kız hasta ve ben onu bu lanet yerden kurtarmak istiyorum. Sonra diğer herkesi."

"Diğerleri kim? Bakmak zorunda olduğun bir ailen mi var?"

"Hayır, ailem yok. Ama baskı altındaki sefil halkı düşünüyorum. Hocam anlamıyorum. Halkı sömüren bu pisliklerin davranışları karşısında nasıl duyarsız kalabilirsin? Baskıyı nasıl inkâr edebilirsin?"

"Bu pisliklerin varlığını asla inkâr etmedim oğlum!"

"Ama onlara razı oluyorsun. Savaşmak için bir şey yapmıyorsun."

"Sessizliğim bir rıza değil. Ben senden daha etkili bir şekilde savaşıyorum."

"Hangi yöntemlerle?"

"İşbirliğini reddederek," dedi Gohar. "Basitçe bu devasa aldatmacayla işbirliği yapmayı reddediyorum."

"Ama tüm bir halk bu tavrı gösteremez. Yaşamak için çalışmaları lazım. Nasıl işbirliği yapmasınlar ki?"

"O zaman hepsi dilenci olsun. Ben dilenci değil miyim? Tüm halkı dilencilerden oluşan bir ülke haline geldiğimizde, onların bu harika egemenliğinin ne hale geldiğini o zaman görürsün. Tuz buz olur. İnan bana."

El Kordi ilk kez Gohar'ın böylesine buruk bir şiddet tonuyla konuştuğunu duyuyordu. Demek Gohar'ın bu nefret edilesi otoriteyi devirmenin yöntemi konusunda fikirleri vardı. Niçin kendisine hiçbir şey söylememişti?"

"Ama biz zaten dilenci bir halkız," dedi. "Sanırım atık yapılacak fazla bir şey kalmadı."

"Daha yapılacak çok şey var. Senin gibi bir sürü insan işbirliği yapmaya devam ediyor."

"İşte burada yanılıyorsun hocam! Aslında hiçbir şey yapmıyorum. Benim bakanlıktaki varlığım neredeyse bir sabotaj."

Gohar sessiz kaldı; kendinden hoşnut değildi. Bu tumturaklı ifade tarzı, ona fazlasıyla üniversite bilgiçliğini hatırlatmıştı. Kendini savunmaya ne ihtiyacı vardı? Gohar mı bu pisliklerin varlığını inkâr edecekti? O bu alçaklarla haşır neşir olmamak için konforu ve itibarı terk etmişti. El Kordi ne sanıyordu? Zavallı halkın utanmaz bir çete tarafından yönetildiğini bilen tek kişi kendisi miydi? Bir çocuk bile bunu biliyordu.

Buna rağmen genç adama bakarken gülümsedi.

"Burada bir polis olduğunu biliyor musun?" dedi ona takılmak için. "Şu an küçük Akile'yle sevişmekle meşgul."

"Allah aşkına! Doğru ya!" dedi El Kordi. "Şu andan itibaren

çok dikkatli olmak zorundayım."

Sanki burası birdenbire çok tehlikeli bir yere dönüşmüş gibi hemen ayağa kalktı.

"Gazeteler için kusura bakma hocam! Yarın onları sana kesinlikle getiririm."

"Teşekkürler oğlum! Acelesi yok."

"Şimdilik bunu al. Ben okudum." Ve Gohar'a Yunan gazetesini uzattı.

El Kordi'nin bir komplonun içinde olduğundan şüphelenen ve deminden beri onu izleyen Set Amina, kendisine doğru yaklaştığını görünce içini çekti.

"Naile odasında mı?"

"Evet, bir müşteriyle beraber. Bırak çalışsın. Hepiniz benim batmamı mı istiyorsunuz?"

"Merak etme, bugün batmazsın kadın! İşte, zaten o da geldi."

Naile, kısa bir selam verdikten sonra ayrılan müşterisiyle beraber salona dönüyordu. El Kordi'yle ilgilenmeden Set Amina'ya doğru eğildi ve ona bir miktar para uzattı, kadın pezevenk de parayı korsesinin içine soktu.

"Odana gidelim sevgilim!" dedi El Kordi. "Seninle konuşacaklarım var."

"Beni rahat bırak," dedi Naile ona bakmadan. "Ben çalışmak için buradayım, senin hikâyelerini dinlemek için değil."

"Hadi git kızım," dedi Set Amina. "Bu çocuk deli. Kavga istemiyorum."

"Hayır Teyze! Gitmeyeceğim. Bu adamı artık tanımıyorum."

Naile kanepeye oturdu ve sanki kendisini korumasını ister gibi Set Amina'ya yaslandı.

El Kordi, bu ani soğukluğun nedenini anlayamıyordu. Niçin surat asıyordu? Koltuğa geçip metresinin karşısına yerleşti.

"Çalışmaman lazım," dedi. "Sana dinlenmeni söylemiştim."

"Karnımı sen mi doyuracaksın?"

Bu yanıt ona kaba ve haksız göründü. Söz konusu olan yiyecek miydi?

"Ben polis tarafından takip ediliyorum ve sen bana yiyecekten bahsediyorsun," dedi bunalmış bir sesle.

"Şşşt!" dedi Set Amina. "Şeytandan söz etme! Uzakta değil."

Sivil polis, Akile'nin beline sarılmış halde ve mahalledeki tek erkek kendisiymiş gibi kasılarak geliyordu. Kızın kulağına aşk sözcükleri fısıldıyor ve sanki biraz önce aldığı zevkten özür diler gibi herkese gülümsüyordu.

El Kordi sakince ona döndü ve salon sohbeti yapıyormuş gibi bir tonla şöyle dedi:

"Eğer bu evde bir polis varsa onunla tanışmak isterim."

Yediği darbe, sözde taşralı tüccarın neşesini bozmadı. Bu arada, polisin yakınlarda olmasından korkan namuslu bir adamı oynuyordu.

"Burada polis mi var? Hay Allah! Ne kara bir gün!"

"Polis olan senmişsin," dedi El Kordi parmağıyla işaret ederek.

Adam sarardı.

"Yanılıyorsun Efendi! Ben namuslu bir tüccarım."

"Müşterilere hakaret etme," diye araya girdi Set Amina. "Bu adam asil biri. Onu tanıyorum."

El Kordi, şuursuz bir öfkeyle, "Ama onun polis olduğunu bana söyleyen sensin," diye haykırdı.

"Ben mi?" diye bağırdı Set Amina. "Seni nankör! Ben ki bu evde seni kendi oğlummuş gibi ağırlıyordum!"

"Sakin olun millet!" dedi polis. "Bu basit bir yanlış anlaşılma. Bunu beraber konuşalım."

"Gerek yok," dedi El Kordi. "İtiraf etmeye hazırım."

"Neyi itiraf edeceksin Efendi?"

"Arnaba kızın katili olduğumu itiraf ediyorum."

Polisin gözleri fal taşı gibi açıldı ve yüz ifadesi sertleşti. Naile, âşığının itirafı karşısında bir süre taş kesildi, sonra hıçkırıklara

boğuldu. Gohar, olduğu yerden sahneyi soğukkanlılıkla ve gülümseyerek izliyordu. El Kordi'nin asla değişmeyeceğine kuşku yoktu. Zavallı bir topluluğu şaşırtmanın basit zevki için kendini pis bir belanın içine atmıştı.

X

Uzun boylu ve geniş omuzlu adam dükkânının önünde, lahitteki bir mumya gibi ayakta duruyordu. Yarım metre genişliğinde, en fazla otuz santimetre derinliğinde küçük bir dükkândı; içi, esans şişeleri, merhem kutuları, iktidarsızlığa ve kısırlığa karşı iksirlerle dolu şişelerle kaplıydı. Yaydığı ağır ve kalıcı parfüm kokusu, sokağın sonuna, hatta daha uzağına kadar havayı solunamaz kılıyordu.

Âlimce ölçülmüş hareketlerle minik bir şişenin kapağını açtı ve dükkânın eşiğinde ayakta duran müşterisine sundu.

"Bu parfümün bir damlası erkeklerin senin için ölmelerine yeter," dedi.

"Kimseyi öldürmek istemiyorum," dedi kadın gülerek. "Bu kocamın hoşuna gitmek için."

"O zaman bunu sana satmayacağım," dedi adam. "Çünkü ona acırım. En iyi ihtimalle deliye döner."

"Ne tuhaf bir gün! Niçin böyle saçmalıklar söylüyorsun? Satın alıyorum."

"O zaman sana on piastrese bırakırım."

"On piastres! Allah aşkına! Beni iflas ettireceksin. Bu parayı vermek için delirmiş olmak gerek. İşte paran."

Çarşafının kıvrımlarını karıştırdı, bir mendil çıkardı, bağını çözdü ve miktarı hesapladı. Satıcı ona şişeyi verdi.

"Göreceksin," dedi. "Sonsuza kadar bana minnettar kalacaksın. Kocan seni asla boşayamaz. Bu parfümden uzakta yaşaması mümkün değil."

"Gelip senden satın alması yeter."

"Peygamber aşkına! Ona satmayacağım."

Kadın parfüm şişesini alıp gitti ve adam Yeghen'e doğru döndü.

"Anlaştık," dedi. "Fiyat benim için uygun. Malı alıyorum."

"En kısa zamanda sana getireceğim. Ne zaman olduğunu bilmiyorum. Yakında bana teslim etmeleri gerekiyor."

"Umarım kalitesi iyidir."

"En iyisi," dedi Yeghen. "Biliyorsun bu işten anlarım. Hadi, selamünaleyküm."

Yeghen parfüm dükkânını terk ettikten sonra Cafe des Miroirs'a doğru yöneldi. Biraz endişeliydi, çünkü adam kuşku duyuyordu. Onu ikna etmek kolay olmamıştı. Bu numara uyuşturucu kaçakçıları tarafından iyi bilinirdi; Yeghen daha önce birkaç kez denemiş ve her defasında kazançlı çıkmıştı. Belirtmek gerekir ki bu en basit dolandırıcılık yöntemlerinden biriydi. Söz konusu olan şey, önce belli bir miktar eroin üzerinde pazarlık yapıp anlaşmak, sonra onu teslim etme zamanı geldiğinde alıcıya eczaneden aldığı bir paket sodyum sülfat vermekti. Vaziyet göz önüne alındığında bu alışverişin çok acele bir şekilde yapılması gerekmekteydi, alıcının malı kontrol etmesi engellenmeliydi. Kandırıldığını anladığında artık çok geç olmalıydı. Şikâyet edebilecek durumu olmadığından, hırsızına lanet okumaktan başka yapacak bir şeyi kalmıyordu.

Yeghen uzun zamandır böyle bir sahtekârlık yöntemine başvurmamıştı. Vicdanını rahatsız ettiği için değil, şehrin bütün kaçakçılarının kötü şöhretinden ötürü kendisinden şüphe duydukları için. Kendisine yeni bir kurban bulabilmesi çok zordu. Bu adamı hiç dolandırmamıştı ve ilişkileri çok iyiydi. Bu arada

riski de büyüktü, zira adam aynı zamanda polis muhbiriydi. Kendisine tuzak kurabilirdi. Ama Yeghen bu riski almakta kararlıydı; Gohar'ı Suriye'ye göndererek işlediği cinayetin sonuçlarından kurtulmasını sağlayacak parayı bulmanın başka bir yolunu bilmiyordu.

Cafe des Miroirs'da Gohar'ı El Kordi'yle beraber masada otururken buldu; iki adam konuşmuyordu. El Kordi'nin her zamankinden daha kasvetli bir havası vardı ve korkunç intikamların hayalini kuruyor gibiydi. Gohar'a gelince, bakışları kıvrımlı terası dolduran müşterilerin üzerinde kaybolmuş, sakin bir mutlulukla haşhaş topağını emiyor, zaman zaman önündeki ılık çaydan bir yudum içiyordu. Yeghen hiçbir şey demeden onların yanına oturdu; kendisi de konuşmak istemiyordu. Tezgâhladığı işi düşünüyordu; eğer her şey planladığı gibi giderse, Gohar'a söz verdiği yolculuk parasını yakın zamanda toplayacaktı. Gohar'ı korumak, onu zindandan, belki de darağacından kurtarmak, kendisi için bir tür kutsal göreve dönüşmüştü. Günler boyunca ona yardım edebilmenin yollarını aramıştı. Gohar'ın cinayet işlemesinden ötürü içinde bulunduğu şaşkınlık hâlâ çok büyüktü; bu gizem onu meraklandırmaya devam ediyordu. Gohar nasıl böyle bir şeyi yapmıştı? Hangi absürd olaylar zinciri onu, asla uygun olmadığı tek eylemi yapmaya itmişti? Şiddete en az yatkın varlık Gohar'dı. O halde herkesin arasında en acınası varlık olan zararsız bir fahişeye saldırması nasıl açıklanabilirdi? Yeghen Gohar'a, onunla kurbanı arasında geçen şaşırtıcı sahnenin ayrıntıları hakkında daha fazla soru sormak istiyordu ama bir tür sıkılganlık, hassas bir nezaket kendini tutmasını sağlamıştı. Bilmesine ne gerek vardı? Gerçek dostluğun açıklama beklemeden değerini göstermesi gerekmez miydi?

Radyo aniden, bütün terası sağır edici bir müzikle kapladı. Ses Gohar'ı sarstı; Yeghen'in varlığını fark etmiş gibiydi. Solgun bir gülümseme yüzünü aydınlattı.

"Çok yorgun görünüyorsun," dedi. "Kötü bir şeyler mi var? Hasta mısın?"

"Yok! Önemli değil." diye yanıtladı Yeghen. "Sadece yorgunum. Bir yatakta uyumayalı kaç gün oldu bilmiyorum."

"Otelden ayrıldın mı?"

"Evet hocam! Çok tehlikeliydi; polis adresimi biliyor. Başka bir yere gidecek param da yok. Hiçbir otel veresiye kalmamı istemiyor."

"Senin için ne yapabilirim? Odamda kalabilirsin."

"Teşekkür ederim hocam! Bu akşam param var. Kendime bir kral yatağı hediye etmeye niyetliyim."

"Seni bulamayacaklarına inanıyor musun?"

"Beni sadece birkaç gün rahat bırakmalarına ihtiyacım var. Bizi ilgilendiren işi halletmeme yetecek kadar bir zaman. Bu iş hallolduğunda bana ne yapacakları umurumda değil. Ellerinde aleyhime kullanabilecekleri hiçbir şey yok."

"Niçin kaderin kendi yolunu izlemesine izin vermiyorsun?" dedi Gohar. "Neden korkuyorsun?"

"Korktuğum şey mi hocam? Seni kaybetmekten korkuyorum! Böylesine bencil olduğum için özür dilerim. Başına gelebilecekleri umursamadığını biliyorum. Ama beni düşün. Seni kaybetme fikrine katlanamam."

"Ama Suriye'ye gidersem beni yine de kaybedeceksin oğlum."

"Hayır hocam! Benden uzakta olsan bile, seni kaybetmemek için hayatta olduğunu bilmem yeter."

Ona verilecek en ağır cezadan korktuğunu açıkça nasıl söyleyecekti: Ölüm! Gohar'ın ruhu şüphesiz yıllardan sonra bile yaşayacaktı; geleceği şüphesiz binlerce yıllık taşlar gibi kalıcı olacaktı. Peki ya neşe? Hangi anı bir sözün tatlılığını, insani bir jestin kardeşliğini verebilecekti? Hayır, Yeghen'in yaşayan bir Gohar'a ihtiyacı vardı, mesafeler kendisini ondan uzaklaştırsa

bile, dünyanın herhangi bir yerinde kesinlikle var olduğunu düşünmek onu ebediyen mutlu etmeye yeterdi.

El Kordi başını salladı, hayali sıkıntılarını uzaklara göndermişe benziyordu. İki yoldaşına, sanki onları yeni fark ediyormuş gibi baktı. Gözlerinde ateşli bir ışık parlıyordu.

"Nelerden konuşuyorsunuz?" diye sordu kaygıyla. "Gerçekten Suriye'ye mi gidiyorsun hocam? Yani bizi yalnız mı bırakıyorsun? Yalvarırım beni de götür. Evet, ben de gitmek istiyorum. Hemen gidelim. Arabam var; atlar sabırsızlıkla eşeleniyor. Ne bekliyorsun hocam?"

"Neyi var?" dedi Yeghen. "Allah aşkına! Sayıklıyor bu yine."

"Sanırım metresiyle tartıştılar," dedi Gohar. "Zaman ver ona. Merak etme."

"Ben onu sakinleştireceğim," dedi Yeghen. "Sevgili El Kordi, dinle beni, buraya gelirken küçük bir izmarit toplayıcısı gördüm, kız gerçekten harika. Fazla uzağa gitmiş olamaz."

Yeghen El Kordi'ye doğru eğildi ve alçak sesle onunla konuşmaya başladı. Ama birden şaşkınlıkla donakaldı, kalabalığın arasında birini fark etmişti.

"Dikkat edin!" dedi. "İşte cinayetle ilgilenen amir. Bize doğru geliyor. Kesinlikle ağzınızı sıkın tutun; bir şey söylemeyin."

"İstediğimi söylerim," dedi El Kordi. "Kimseden korkmuyorum."

Gohar hiç anlamamış gibiydi; yavaşça bardağını aldı ve bir yudum çay içti. El Kordi sandalyesinde doğruldu ve vakur bir tavır takındı. Sanki nihai bir kavgaya hazırlanıyordu.

Nureddin, masalarının yakınına gelmişti, onları görmemişe benziyordu.

"Selamünaleyküm amirim!" dedi Yeghen alaycı bir tonla. "Lütfen bizi varlığınızla onurlandırın."

Nureddin'in kaşları çatıldı, hatları sertleşti. Bu karşılaşmanın onu hazırlıksız yakaladığı kuşkusuzdu. Yalnız değildi, Samir ona

eşlik ediyordu. Birkaç saniye tereddüt eder gibi göründü, sonra nazik bir şekilde gülümsedi.

"Ne hoş bir sürpriz," dedi. "Dostlarınla tanışmaktan mutluluk duyarım. Ama sanırım daha önce bu genç adamla tanışmak zevkine erişmiştim. Daha önce karşılaşmıştık, değil mi?" diye ekledi El Kordi'ye hitaben.

"Evet doğru," diye yanıtladı El Kordi kasıntılı bir tavırla. "Beni hatırlamanızdan gurur duydum Ekselans."

"Seni nasıl unutabilirim? Zeki bir adamı asla unutmam. Geçen günkü konuşmamız senin hakkında bende güçlü bir intiba yarattı. Bu aralar sıklıkla aklıma geldin. Ama bunları sonra konuşuruz. Önce size genç akrabamı tanıştırayım. Geleceği parlak bir hukuk öğrencisi."

Samir başıyla küçük bir işaret yaptı ama selamlaşmak için elini uzatmadı. Sinirlerine hâkim olabilmek için olağanüstü bir çaba sarf ediyor gibiydi. Utanıyordu, zira bu insanların Nureddin'in sapıklığını bildiklerinden kuşku duymuyordu. Hemen oradan gitmek ile kalıp onlara onu nasıl küçümsediğini göstermek arzuları arasında mücadele ediyordu.

"İşte Gohar Efendi," diye tanıttı Yeghen. "Ekselans! Gohar Efendi'yi nasıl hâlâ tanımıyor olabilirsin. Büyük bir eksikliktir bu."

"Eksikliği giderelim o halde," dedi Nureddin Gohar'ı selamlayarak.

"O zaman buyurun, oturmak ister misiniz?" dedi Yeghen.

Bu karşılaşmadan çok mutlu görünüyordu. Masanın etrafında dönüyor, sandalyeler sunuyordu.

Nureddin oturdu; bir an tereddüt ettikten sonra Samir de oturdu, bacak bacak üstüne atarak Nureddin'e nefretle baktı. Onu büyük bir zevkle öldürürdü!

"Size bir şeyler ikram edebilir miyim?" diye sordu Nureddin. Ve cevabı beklemeden garsonu çağırdı, herkes için çay sipariş etti. Gösteriş yapmak niyetindeydi.

"Ne büyük bir şeref," dedi Yeghen. "Gerçekten bizi şımartıyorsun Ekselans!"

"Lafı mı olur," dedi Nureddin. "Sadece görevimi yapıyorum."

Sonra başka bir tonla ve beklenmedik şekilde ekledi:

"Otelini değiştirdiğini öğrendim. Doğru mu?"

"Doğru," diye yanıtladı Yeghen. "Daha iyisini buldum. Biliyor musun Ekselans otelin banyosu yoktu! Daha fazla kalmam mümkün değildi. Umarım beni anlıyorsunuzdur."

"Kaldığın yeni yerin neresi olduğunu öğrenebilir miyim?"

"Tabii ki. Saklayacak bir şeyim yok. Şu sıralar Semiramis Otel'e yerleştim. Birinci sınıf bir otel! Sanırım hoşnut kalacağım. Daha önce Semiramis'te kaldın mı? Şiddetle tavsiye ederim. Gerçekten olağanüstü bir yer. İçeri girdiğiniz anda hayatın anlam kazanmaya başladığına inanıyorsunuz. Özür dilerim Ekselans, ama ben lüks için yaratılmışım."

"Hâlâ aynı şekilde alaylı olduğunu görüyorum," dedi Nureddin, zoraki bir gülümsemeyle. "Önemi yok! Seni dinledikçe daha çok ilgimi çekiyorsun."

"O zevk bana ait, Ekselans!"

Orada bulunanlar içinde durumun gerçekten gülünç yönlerini sezen tek kişi Yeghen'di. Aradığı katille aynı masada oturan ve ona çay ikram ederek böylesine nazik bir şekilde davranan şu polis memuru, onun için o kadar olağanüstüydü ki, Gohar'ın içinde bulunduğu tehlikeyi bile unutturmuştu. Sadece gülmeyi düşünerek sürekli sırıtıyordu.

Nureddin'i kışkırtma zevkine karşı duramıyordu.

"Evet amirim, soruşturma ilerliyor mu?"

"Fena sayılmaz," diye yanıtladı Nureddin. "Çok yakında sonuç alabiliriz. Unutma ki sabır, bizim mesleğin temel niteliğidir. Bu arada, geçen gün senden istediğim şeyi düşündün mü? Sana karşı büyük bir hoşgörüm var; başına bir bela gelirse üzülürüm."

"Düşündüm," dedi Yeghen. "Sana yardım etmek isterim, inan bana. Ama bu iş gerçekten benim yeteneklerimi aşıyor."

"Tamam! Bırakalım bunları şimdi. Zaten burası böyle şeylerin konuşulacağı bir yer değil. Sonra seninle daha uygun bir yerde konuşmayı düşünüyorum. Birbirimize söyleyecek daha çok şeyimiz var. Bu akşam genç akrabamla dolaşmaya çıkmıştık; bazen de dinlenmek lazım, değil mi? Burada dostlar arasındayız, hadi neşelenelim. Ciddi işleri sonraya bırakalım."

"Dikkat edin amirim," dedi El Kordi nihayet suskunluğunu bozarak. "Dostlar arasındayız dedin, değil mi? O zaman her şeyi söyleyebiliriz?"

"Kesinlikle," dedi Nureddin. "Ama artık söyleyecek neyin kaldığını merek ediyorum. Daha önce her şeyi söylemedin mi? Kulağıma tuhaf bir hikâye geldi, şahitler önünde genç Arnaba'nın katili olduğunu ileri sürmüşsün. Doğru mu?"

"Doğru, seni yanıltmamışlar," dedi El Kordi. "Hiçbir şeyi inkâr etmiyorum. Beni tutuklamak için ne bekliyorsun?"

"Bu hikâyeyi bilmiyordum," dedi Yeghen. "Sevgili El Kordi, seni kutlarım."

"Seni tutuklamayacağım." diye devam etti Nureddin. "Çünkü katilin sen olmadığını biliyorum. Yalnızca böbürlenmek istedin. Niçin? Hiç bilmiyorum. Sadece senin gibi iyi eğitim almış, yabancı dil bilen bir gencin böyle aykırılıklar yapmasına hayret ediyorum. Kafa yapını anlayamıyorum. Gohar Efendi, onun bu davranışını bana açıklayabilir misin? Sanırım bu gülünç sahneye sen de şahit oldun."

Bir sessizlik oldu. Bütün bakışlar Gohar'a çevrildi. Samir bile, gergin yüz hatlarıyla sinirli bir bekleyiş içinde gözlerini ona dikmişti.

Gohar susuyordu. Epeydir ağzındaki haşhaş topağını hissetmiyordu; tamamen erimiş olmalıydı. İki üç defa yutkundu, uyuşturucunun kekremsi tadına son kez vardı. Etrafındaki kişiler

ve nesneler daha zengin, daha parlak renklere boyanıyorlar, en ince detaylarına kadar görünür hale geliyorlardı. Gülüşmeler ve yükselen sesler birleşip, şehvetli bir kadının orgazm anındaki iç çekişine benzer gizli bir fısıltıya dönüşüyordu. Gözleri Nureddin'in üzerinde durdu ve celladına karşı içini kaplayan garip bir iyi yüreklilik duygusu onu hayrete düşürdü. Olağanüstü keskin sezgileriyle, agresif görünümlü bu celladın içindeki, tehlikeli olmaktan ziyade zayıf ve ruhen acı çeken kaygılı kişiliği keşfetti. Ne kadar acı dolu bir bakış! Bu otoritenin altında nasıl bir ahlaki çile saklanıyor! Gohar'ın sezgileri, bu adamdan çekinmemesi konusunda onu uyarıyordu. Daha da tuhafı, bu adam onun yardımına ve merhametine muhtaçtı.

"Amirim bekliyor," dedi Yeghen. "Hadi hocam bize düşüncelerini söyle."

"Evet!" diye başladı Gohar. "Sanırım genç dostumun tutumunu açıklayabilirim. El Kordi'nin çok soylu bir ruhu var. Adaletsizlikten nefret eder ve onunla savaşmak için her şeyi yapar. Dünyayı değiştirmek istiyor ama bunu nasıl yapacağını bilmiyor. Sanırım bu cinayet onu isyan ettirdi. Sorumluluğu üstlenmek ve savunduğu davaya kendini kurban olarak sunmak istedi. Onun itiraflarını ciddiye almadığına memnun oldum amirim. Bu hatasını bağışlamak gerek. İyi niyetli bir hareketti bu aslında."

"Hocam! Bu kabul edilemez!" diye bağırdı El Kordi. "İzin ver sana açıklayayım. Katilin ben olmadığımı kabul ediyorum. Ama ha ben ha başkası, ne önemi var? Amirim, senin için önemli olan şey birini tutuklamak değil mi? O zaman ben de kendimi sundum. Bana müteşekkir olman gerek."

"Saçma," dedi Nureddin. "Tamamen saçma. Mesele kesinlikle bu değil. Ben suçluyu tutuklamak istiyorum, sadece onu."

"Niçin?" diye sordu Yeghen. "Niçin sadece suçluyu yakalamak? Beni hayal kırıklığına uğrattın Ekselans. İçi boş yargıların seni etkilemesine izin veriyorsun."

"Niçin!" diye tekrarladı Nureddin. "Tabii ki mantık bunu gerektirdiği için. Niçin suçsuz bir adamı tutuklayayım ki?"

"Masum ile suçlu," dedi Gohar. "Seçim yapmak zor olmalı."

"Ama ben seçmiyorum," dedi Nureddin. "Kesin ve çürütülemez olguların ışığında karar veririm. Bir adamı sadece suçluluğuna emin olduktan sonra tutuklarım. Burada hepiniz eğitimli insanlarsınız, ama bana öyle geliyor ki kanun hakkında hiçbir fikriniz yok."

"Bizi ilgilendiren şey kanun değil insan," dedi Yeghen, "Bizi ilgilendiren şey, senin gibi bir adamın kısacık ömrünü, tadını çıkarmak yerine, niçin kendi benzerlerini tutuklamaya harcadığını öğrenmek. Ben bu uğraşı sağlıksız buluyorum."

"Ben toplumu suçlulara karşı savunmaktan başka bir şey yapmıyorum," dedi Nureddin. "Sizler ne tür insanlarsınız? Gerçekliğin dışında yaşıyorsunuz."

"Sözünü ettiğin gerçeklik," dedi Gohar, "önyargılardan oluşmuş bir gerçekliktir. İnsanlar tarafından icat edilmiş bir kâbus."

"İki ayrı gerçeklik yoktur," dedi Nureddin.

"Evet var," dedi Gohar. "İlk olarak, senin de ağa yakalanmış bir balık gibi içinde çırpındığın ikiyüzlülükten doğan bir gerçeklik var."

"Diğeri hangisi?"

"Diğeri hayatın basitliğini yansıtan güleryüzlü bir gerçeklik. Zira hayat basit amirim. Bir insanın yaşaması için ne lazım? Biraz ekmek yeter."

"Biraz da haşhaş hocam," dedi Yeghen.

"Öyle olsun oğlum. Biraz da haşhaş."

"Ama bu ilerlemeyi reddetmektir," diye itiraz etti Nureddin.

"Seçim yapmak gerekir," dedi Gohar. "İlerleme ya da huzur. Biz huzuru seçtik."

"Böylece ilerlemeyi sana bırakıyoruz Ekselans," dedi Yeghen. "Tadını çıkar. Sana iyi eğlenceler."

Nureddin yanıt vermek için ağzını açtı ama soluksuz kalan gırtlağından hiçbir söz çıkmadı. Gohar'ın kişiliğinden büyülenmişti. Bu adam huzurdan, sanki basit ve seçebileceğimiz bir şeymiş gibi bahsediyordu. Huzur! Nureddin, Gohar'ın geçmişi hakkında hiçbir şey bilmiyordu, ama onun göründüğü gibi, yani sefalete düşen dikiş tutturamamış bir entelektüel olmadığını düşünüyordu. Çileli yüzü, incelikli konuşma tarzı, tavırlarının asaleti, her şey, keskin ve kavrayıcı bir zekâya işaret ediyordu. Böylesine bir adam toplumsal hiyerarşide nasıl bu kadar dibe vurabilirdi? Ve daha da önemlisi niçin bundan memnunmuş ve gurur duyuyormuş gibi görünüyordu? Acaba yoksulluğun dibinde huzuru mu bulmuştu?

Nureddin polis raporundan öğrendiği kadarıyla Gohar'ın, Set Amina'nın genelevinde basit bir işle uğraştığını biliyordu. Set Amina'nın, iyilik olsun diye küçük işler yaptırdığı yaşlı bir hizmetçi olduğunu düşündüğünden, çok fazla önemsememişti. Bu şekilde hayal etmemişti. Şimdi karşısında görünce, fikirleri tamamen değişti, hatta katilin o olabileceğini bile düşünüyordu artık.

"Huzur nedir?" diye Gohar'a sordu, bakışlarını tuhaf bir şekilde ona dikerek.

"Huzur, senin aradığın şey," diye yanıtladı Gohar.

"Allah aşkına! Ne aradığımı nasıl biliyorsun? Aradığım şey bir katil benim!"

"Şaşırdığımı söylemeliyim, Ekselans," dedi Yeghen. "Hâlâ El Kordi'nin itiraflarına niçin inanmadığını merak ediyorum. Nedenlerini öğrenmek isterim."

"Nedenler çok basit," dedi Nureddin. "Bu genç adamla daha önce konuşmuştum. El Kordi Efendi katil olamaz. Fazla konuşuyordu; düşüncelerini ortaya fazlaca seriyordu. İkiyüzlülükten eser yoktu. O bir idealist. Ben bu cinayeti işleyen adamın karakterinin daha gizemli, daha karmaşık olduğunu düşünüyorum."

"İlginç! Demek psikolojiye inanıyorsun." diye atıldı Yeghen. "Senin bunu yapacağına inanmazdım amirim. Gerçekten beni sürekli şaşırtıyorsun."

"Daha önce soruşturmasını üstlendiğim benzer bir cinayet olmadığını söylemeliyim. Maddi nedenlerin olmamasından, tecavüz belirtilerinin bulunmamasından ötürü bunun nedensiz bir cinayet olduğu sonucuna varmak zorunda kaldım."

"Nedensiz bir cinayet!" dedi Yeghen. "Zihninin kavrayış gücü çok yüksek Ekselans. Şu ana kadar senin kaba ve dar kafalı biri olduğunu düşündüğüm için özür dilerim."

"Amirimin dar kafalı olduğunu düşünmekle hata yapmışsın sevgili Yeghen," dedi Gohar. "Durumu çok iyi analiz etti. Bununla birlikte, kendisinin dikkatini bir noktaya çekeceğim."

"Nedir o?" diye sordu Nureddin.

"Kanun nedensiz bir suçu cezalandırıyor mu? Örneğin bir depremle aynı nitelikte değil mi bu durum?"

"Deprem açıklanamaz," dedi Nureddin. "O bir afettir."

"Ama insan kendi türdeşleri için de bir afete dönüşmüştür," diye devam etti Gohar. "İnsan bir depremden daha kötüdür artık. Her halükârda daha fazla yıkıma yol açar. Amirim, bir süredir insanın korkunçlukta doğal felaketleri geçtiğini düşünmüyor musunuz?"

"Depremi tutuklayamam," dedi Nureddin, komik bir inatçılıkla.

"Ya bomba?" dedi Yeghen. "Bombayı tutuklayabilir misin Ekselans."

"Yine mi aynı çılgınlık?" dedi Nureddin bezgin bir tonla. "Hayır Yeghen Efendi, bombayı durduramam ve tutukluyamam."

"O zaman sana hiçbir şey yapmamak için maaş veriyorlar," dedi Yeghen. "Çünkü zavallı bir katili tutuklamanın benim için önemi yok. Ah! Keşke bombayı durdurabilseydin!"

Samir konuşmaların dışında kaldı; tüm bu zaman zarfında soğuk ve küçümseyen tavrını sürdürmüştü. Bu topluluktan tiksinmiş gibi görünüyordu. Her şeye rağmen merakı canlıydı. Onları ne kadar aşağılasa da, kendisi için yeni kişilerdi; benzerlerine hiç rastlamamıştı. Bu insanların aptalca şeylerden konuştukları, aynı zamanda bunu Nureddin'i kışkırtmak amacıyla yaptıkları izlenimine kapıldı. Çok eğleniyorlarmış gibi bir halleri vardı. Samir, El Kordi'ye baktı ve nedenini bilmeden en azından onun bir şeyler bildiğini anladı. Nureddin'e karşı, neredeyse kendisininkine yakın bir nefret duyuyordu. Amir, ona da bazı teklifler yapmış olabilir miydi? Samir başını çevirdi, duyduğu utanç öfkeye dönüşmüştü.

Ayağa kalktı.

"Ne oldu, gidiyor musun?" diye sordu Nureddin.

"Özür dilerim beyim! Ama dönmem lazım. Saygıdeğer babam geç kalmama izin vermiyor."

"Tüm ailene selamlarımı söyle," dedi Nureddin.

"Söylerim," dedi Samir, nazik ama sert bir tonla.

Onlara sırtını döndü, başı dik bir şekilde terası geçti.

"Genç akrabamı mazur görün," dedi Nureddin. "Utangaç bir tiptir."

"Hoş biri," dedi Yeghen. "Gerçekten hoş... Artık benim de gitme vaktim geldi. Böylesine güzel bir sohbetten erken ayrıldığım için üzgünüm Ekselans. Gerçekten uykusuzluktan ölüyorum."

"Seninle tanıştığıma çok memnun oldum amirim," dedi Gohar ayağa kalkarken. "İnşallah ileride tekrar görüşürüz."

"Bir süre sana eşlik edebilir miyim?" dedi Nureddin.

"Memnun olurum," diye yanıtladı Gohar. "Gidelim."

Yeghen gözden kaybolmuştu bile. El Kordi yalnız kaldı; diğerlerinin gittiğinin farkına varmamışa benziyordu.

Yeghen çığlığını bastırdı ve durdu. İçini kaplayan korkunç şüphe onu uyuşukluğundan çıkardı. Aniden tüm vücudunda bir

yanma hissi oluştu ama bu soğuktan değildi. Soğuk iç sıkıntısının bulunduğu bölgelere kadar sızamazdı. Bir an bekledi, sonra heyecanla elini cebine sokup küçük madeni parayı çıkardı. Uyuşmuş parmaklarıyla inceledi, içeriğini ve sertliğini anlamak için onu sıktı; ama bu ona yeterli gelmedi. İçini kaplayan uğursuz önsezi nefes almasını engelliyordu. En kısa sürede paranın sahte olup olmadığını anlamalıydı ama bu karanlıkta bunu nasıl yapacaktı? Işık gerekiyordu.

Küçük sokağın sonunda bir lamba vardı, Yeghen tarifsiz bir korkunun pençesinde ışığa doğru ilerledi. Kaderin acımasızlığı şimdi bütün korkunçluğuyla kendini gösteriyordu. Para sahte çıkarsa bu geceki uykusuna veda edecekti. Boş yere yürümenin yorgunluğundan ve soğuktan uzakta, bir otel odasında bir gece dinlenme rüyası, artık bu biricik madeni paraya bağlıydı.

Yeghen'in uykusu vardı, hiçliğin sonsuz tadını verecek derin bir uykunun hayalini kuruyordu. Sokak lambasından hâlâ on metre kadar uzaktı; daha fazla dayanamadı ve paraya bakmak için durdu. Elini titreyerek açtı; gözlerinin hizasına getirdi ve aynı anda korkuyla karışık bir şaşkınlıkla çığlık attı. Para yere düşmüştü, elleri öylesine titriyordu ki kaydığını hissetmemişti. Yeghen kendini neredeyse yere attı, elleri ve bakışlarıyla her yeri dikkatlice aradı; ama bir şey görmedi, bir şey hissetmedi. Başı döndü, beyni oyun oynuyordu. Sokak lambası fazla uzaktı, yaydığı ışık onun arama yaptığı bölgenin tam sınırına kadar geliyordu. Yeghen öfkeden deliye dönmüştü. Parayı cebinden çıkardığı için kendisine lanetler okuyordu. Sonra hükümete saldırdı. Bu madeni paralar gerçekten çok ufaktı; hükümet bunları daha büyük yapamaz mıydı? "Pezevenkler sürüsü!" Bu paraları yaparken akılları neredeydi? Tasarruf edecekler. Utanç verici bir saçmalık.

Yeghen çılgınlığının arasında sokak lambasını parayı düşürdüğü yere taşımayı hayal etti. Bu parayı bulabilmek için her

şeyi yapabileceğini hissediyordu. Birden aklına kibritler geldi ve sıçradı. Sanki bir şokun etkisindeymiş gibi bütün acıları hareketsizleşti. Kibrit kutusu pantolonunun cebindeydi; çıkarıp bir tanesini yaktı, eğilip ateşi etrafında dolaştırdı. Bu ilk araştırma sonuçsuz kaldı; para hâlâ kayıptı. Yeghen bir kibrit daha yaktı, yana doğru birkaç adım attı, burnu neredeyse yere değecekti. Biraz sonra kalbi yerinden çıkacakmış gibi mutlulukla oynadı; bir elmas gibi önünde parlayan parayı açık seçik görüyordu. Onu alıp aceleyle cebine attı, sarfettiği çabadan bitkin düşmüştü, şaşkın halde bir süre kalakaldı. Söndürmeyi unuttuğu kibrit parmaklarını yakıyordu.

"Pezevenkler sürüsü hükümet!" diye haykırdı.

Önce ağır bir adımın sesi kendini duyurdu, sonra biri arkasında durdu. Yeghen nefesini tuttu, geriye döndü ve kendini bir jandarmanın karşısında buldu. Uğursuz bir görüntüydü, Yeghen taş kesildi. Yorgunluk, soğuk ve açlık gitmişti, tüm bu felaketlerin resmi temsilcisi karşısındaydı. Aptalca gülümsedi.

"Demek hükümete hakaret ediyorsun!" dedi jandarma.

"Ben mi?" diye kekeledi Yeghen. "Ben kimseye hakaret etmiyorum Ekselans!"

"Senin 'Pezevenkler sürüsü hükümet' diye bağırdığını duydum. Sağır değilim. Hadi itiraf et."

"Ama bu bir şey değil ki Ekselans," dedi Yeghen. "Sadece parmaklarımı yakan şu kibrit yüzünden."

"Kibrite daha sonra bakarız," dedi jandarma. "Şimdi bana şunu söyle, hükümetimiz bir pezevenkler sürüsü mü, değil mi?"

"Hayır, Ekselans! Şerefim üzerine yemin ederim, bizim hükümetimizi kastetmemiştim."

"O zaman hangi hükümeti kastediyordun?"

"Yabancı bir hükümeti Ekselans."

"Yabancı bir hükümet," dedi jandarma inanmaz bir havayla. "Yalan söylüyorsun. Bizim hükümeti kastettiğine eminim."

"Şerefim üzerine yemin ederim Ekselans, bir yanlış anlaşılma var. Yemin ederim yabancı bir hükümeti kastettim. Hatta hangi ülke olduğunu bile söyleyebilirim."

Jandarma sustu, düşünüyor gibiydi. Yorucuydu, düşünmek onun için çok yorucuydu, bu yüzden tam zamanında durdu. Kendini kötü hissetmeye başlamıştı.

"Neresiymiş çabuk söyle."

Yeghen bir ülke seçmek için uğraşmadı, dünya uçsuz bucaksızdı ve her yer ülke kaynıyordu ama Yeghen seçimi gereksiz gördü. İsim dudaklarından kendiliğinden çıktı.

"Suriye," dedi.

"Suriye," diye tekrarladı jandarma. "Orası uzak, ne söylediğinden emin misin?"

"Kesinlikle eminim. Şerefim üzerine yemin ederim."

"İyi o zaman," dedi jandarma. "Ama seni hemen bırakmayacağım. Burada kibrit yakarak ne yapıyordun? Bir süredir seni izliyordum."

"Sana açıklayacağım," dedi Yeghen. "Paramı düşürmüştüm ve kibrit yakarak onu arıyordum, gördüğün gibi çok basit."

"Para mı? Ne demek istiyorsun?"

İş karmaşıklaşıyordu, Yeghen bitkin düşmüştü, soğuktan titriyordu. Nasıl bir büyü sonucu çevresindeki dünya bu şekilde daralıyordu? Tüm hayatı boyunca uğursuz kader onu takip etmişti! Ve şimdi, bir dinlenme gecesinin eşiğinde, her zaman pusuda olan bir çeşit şeytani güç tarafından çevrilmişti. Polisten nefret ediyordu, özellikle de hoyratlığın mükemmel bir tasviri olan bu jandarmalardan. Buna rağmen, şu dakika karşı tarafta olmayı isterdi; bu aptal ve dar kafalı jandarma olmayı. Hep coplananların tarafında olmaktan bıkmıştı. Sadece bir gece için, sadece bu gece için coplayanların tarafında olmayı delice istiyordu. Uyumak, üşümemek, bir yük gibi içinde taşıdığı bu ağır yorgunluktan kurtulmak. Evet, iğrenç bir jandarma olmak, ama uyuyabilmek.

Sesini alçakgönüllü ve ince bir nezaket tonuna büründürdü.

"İnan bana Ekselans! Sana gerçeği söylüyorum. İşte para."

Yeghen onu cebinden çıkarıp jandarmaya gösterdi.

"Sen geldiğinde yeni bulmuştum."

Jandarma paraya baktı ve esnedi. Polis karakoluna kadar gitmek istemiyordu, zaten bu vaka ilginçliğini kaybetmişti.

"Tamam," dedi. "Gidebilirsin. Ama şüpheli davranışları bırak. Gözüm üstünde."

"Teşekkür ederim Ekselans," dedi Yeghen. "Akıllı birisin. Sen zekânın vücut bulmuş halisin. Bir gün bakan olacaksın."

Yeghen derin bir nefes aldı, sonra koşmaya başladı. Sokak lambasına ulaştığında durdu, avucunu açtı ve parayı ışıkta inceledi. Normal görünüyordu, para gerçekti. Kimse reddedemezdi. Yeghen tekrar koşmaya başladı, hâlâ karanlıkta kendisini izleyen jandarmanın varlığını hissediyordu.

Önünde durduğu ilk otelin tabelasında şöyle yazıyordu: Güneş Oteli. Yeghen içeri girdi. Pis bir kanepede uyuklayan otelci kafasını kaldırıp, karşısında bir hırsız görmüş gibi Yeghen'e baktı.

"Ne istiyorsun?"

"Bir oda istiyorum," dedi Yeghen.

"Bir oda," dedi adam. "Sana bir oda verebilirim. Paran var mı?"

Yeghen bu soruya hazırlıklıydı, parayı avucunda sıkıyordu. Adama uzattı. O da parayı aldı, tüten lambanın holü aydınlatan ışığında inceledi, sonra saygılı bir tonla şöyle dedi:

"Beni takip et beyim."

Basamakları bir tuzak gibi tehlikeli olan korkuluksuz merdiveni çıktılar. İkinci katta adam bir kapının önünde durdu ve itti.

"Gir," dedi. "Otelin en güzel odası. Sadece saygın müşterilere veriyorum."

"Teşekkür ederim," dedi Yeghen.

Odanın mobilyaları, soluk pembe bir yorganla kaplı demirden bir yatak, bir sandalye ve ahşap masadan ibaretti. Ama Yeghen'in gözü yorgandan başka bir şey görmüyordu.

"En azından tahtakurusu yok, değil mi?"

"Tahtakurusu!" dedi otelci bu soru ona dokunmuş gibi. "Asla. Burası birinci sınıf bir oteldir."

"Tamam o zaman, teşekkür ederim."

"Seni rahat bırakayım, iyi uykular."

Yehgen karanlıkta soyundu ve yatağa girdi. Hemen uyudu ve rüya gördü. Rüyasında çok güçlü bir jandarmaydı ve sopalarla silahlanmış bir yabaniler kalabalığını kontrol ediyordu. Artık kimseden korkmuyordu. Sokağın tartışmasız hâkimiydi. Zavallı insanları şimdi kendisi copluyordu. Geçtiği yerde terör estiriyor, onun yaklaştığını gören bütün sefiller kaçışıyordu. Kısa boylu ve çirkin birini takip etmeye başladı, sonra birden takip ettiğinin kendisinden başkası olmadığını gördü. Sonunda yakaladı, tam bir cop darbesi indirecekken, vücudunu harap eden korkunç bir acı hissetti.

Yeghen keskin bir çığlık atarak uyandı. Odayı buz gibi bir soğuk kaplamıştı. Yorganı üzerine çekmek için bir hareket yaptı ama büyük bir hayretle onun yok olduğunu fark etti. Şaşkınlıktan nefesi kesilmişti; yorgana ne olduğunu anlayamıyordu. Tüm gücüyle otelciyi çağırdı.

Sonsuz bir süre geçti, ama kimse yanıt vermedi. Yeghen soğuktan korunmak için kollarını kavuşturmuş halde nefes nefese yatakta oturuyordu. Açılan kapının aralığında elinde gaz lambasıyla otelci belirdiğinde yeniden bağırmak üzereydi. Otelci, bir parmağını dudağına götürmüş olarak ihtiyatlı adımlarla ilerledi.

"Yorgan nerede?" diye bağırdı Yeghen. "Şaka mı bu?"

"Bir şey yok," diye fısıldadı otelci. "Şu an onunla bir müşteriyi uyutuyorum. O uyur uyumaz sana geri getiririm, şerefim üzerine söz veriyorum! Yalvarırım sadece olay çıkarma."

Böylelikle Yeghen, kendisi uyurken olup biteni anladı. Otelci odaya girmiş, yeni bir müşteriye vermek için yorganı almıştı. Bu tuhaf yöntem karşısında şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı.

"Tüm otel için tek bir yorganınız mı var?" diye sordu.

"Yo hayır!" dedi, hâlâ alçak sesle konuşarak. "Burası birinci sınıf bir otel. Üç tane yorganımız var. Ama müşterimiz de çok."

"Anlıyorum," dedi Yeghen. "O halde şimdi ne yapıyoruz? Ben üşüyorum. Ve uyumak niyetindeyim. Yorgan istiyorum."

"Hallederiz," dedi otelci. "Söz, sana hemen getiriyorum. Yorganı verdiğim müşteri çok yorgundu, ayakta uyuyordu. Şimdiye kadar çoktan uyumuştur. Kımıldama! Gidip bir bakacağım. Bağırma lütfen."

Otelci ayaklarının ucuna basarak lambasıyla beraber çıktı. Yeghen soğuktan titreyerek karanlıkta kaldı. Otelcinin kendi odasının yanındaki bir kapıyı açtığını duydu, muhtemelen yeni müşterinin odasıydı. Yeghen fısıldayarak dua etmeye başladı: "İnşallah uyumuştur. Allahım! Onun uyumasını sağla." Sonra birden, bir çeşit deliliğe çağrı gibi, bütün otelde yankılanan keskin bir kahkaha attı.

XI

Kavgaya karışan herkesi getiren jandarma karışık açıklamalar yapıyordu ama Nureddin dinlemiyordu bile. Kendini veremiyor, tüm bunlar şu an ona çok uzak geliyordu. Bir kafede meydana gelen şu kavga hikâyesi, gittikçe içinden çıkılamaz bir hal almıştı. Kavgayı kim başlatmıştı? Kimse bilmiyordu. Masasında oturan Nureddin'in yüzünde tarif edilemez bir küçümseme ifadesi vardı. Bazen umutsuzca sonunda bir karar vermiş gibi sesli sesli iç çekip duruyordu. Buradaydılar, karşısına sıralanmışlardı: Kaba ellerinden arabacı oldukları anlaşılan iriyarı üç adam ve üzerinde kumaş parçalarından oluşan giysisiyle yüzü kanlar içinde zayıf biri. Jandarmanın söylediğine göre bir dilenciydi. Başını dik tutuyordu ve şişmiş gözlerini mağrur bir meydan okumayla amire dikmişti.

Nureddin sonunda onu sorgulamaya karar verdi.

"Sana vuranlar bu adamlar mıydı? Onları tanıyor musun?"

Yüzü kanlı adam ürperdi ve amire doğru bir adım attı. Sanki annesine hakaret edilmiş gibiydi.

"Bana vurmak mı? Kim böyle bir şeye cüret edebilir?"

"O zaman neyden şikâyet ediyorsun it oğlu it?"

"Şikâyet etmiyorum Ekselans. Şikâyet ettiğimi kim söyledi?"

Arabacıya benzeyen üç adam sessiz ve hareketsiz duruyorlardı. Kurbanlarının tavırlarını muzipçe bir zevkle izliyorlardı.

Nureddin kalkıyormuş gibi yaptı; herkese vurmak istiyordu. Ama birden bu hareketin gereksizliğini hissetti ve kendini tuttu. Dışarıdan bakıldığında , üniformasında sıkışmış sert ve tavizsiz bir polis amiriydi ama içinin derinliklerinde her şey dağılıyordu. Varlığını ele geçirerek, otoritesini kullanmasını engelleyen bu ölümcül hastalıktan hiçbir şey anlamıyordu. Gücünü aldığı iktidar, sanki artık yokmuş, hiç var olmamış gibiydi. Orada bulunanları hayrete sevk eden derin bir tükenmişlik içinde elini alnına götürdü ve dirseklerini masaya dayadı.

Jandarma ona doğru eğilip kısık sesle sordu:

"Hasta mısın beyim?"

"Şunların hepsini hücreye tık," diye yanıtladı Nureddin. "Artık onları görmek istemiyorum."

Jandarma ve dört adam odadan çıktıktan sonra Nureddin, sandalyede oturan ve epey bir süredir bekleyen sivil polise baktı. Genelevi izlemekle görevli olan oydu.

"Bana söyleyecek neyin var?"

"Aslında sana bildireceğim yeni bir şey yok Ekselans. Sanırım görevim artık gereksiz hale geldi. Oradaki herkes kim olduğumu biliyor."

"Beni hiç şaşırtmadın. Eminim kendini fark ettirmek için her şeyi yapmışsındır."

"Yine de her şeye rağmen sonuç aldım sayılır Ekselans! Şu genç adamın itirafı..."

"Biliyorum," diye sözünü kesti Nureddin. "Seninle dalga geçti o."

"Hiçbir şey anlamadım."

"Aman sakın anlamaya da kalkışma; başımıza iş açarsın! Söyle bakalım, şu Gohar Efendi hakkında yeni bir şeyler buldun mu?"

"Doğrusu hayır. Bilge ve nazik bir adam. Bana hiç şüpheli gibi gelmedi.

"Güzel. Bu benim ondan şüphelenmem için yeterli bir neden. Şimdi gidebilirsin."

Nureddin yalnız kaldığında başını ellerinin arasına alıp derin bir nefes aldı. Sinirleri sıfırı tüketmişti. Bu it sürüsü ona soluk aldırmıyordu. Nureddin onları bir daha duymamak için hepsini öldürmeyi isterdi. Bir süreden beri görevinin gereklerini grotesk bir tarzda yerine getiriyordu. Hayatına müdahale eden karmaşık bir unsur, onu acımasız bir şaşkınlığın içine itiyordu. Bir sorgulamanın tam ortasında onun tüm iradesini yok eden bu tuhaf zayıflık, bu ruhsal bezginlik nasıl adlandırılabilirdi? Kendisini bir budala gibi hissediyordu.

Tüm çevresinde, nedense en yeteneksizler kibirliydi. Suratı şişmiş ve kanlar içindeki şu aç dilencinin görüntüsünü hâlâ kafasından atamıyordu. Garip biri. Dayak yediğini kabul edemiyordu. Kibir nerelerde yuvalanıyordu? Nureddin çözemediği bir gizemle karşı karşıyaydı, tüm polis soruşturmalarını aşan bir gizem. Kendisini bu budala mesleğe bağlayan neydi? Mesleğine hâlâ inanıyor muydu? Hayatını, önünden geçen şu lanet hayvan soyunu seyrederek geçirmek, bu baldırı çıplakların ürkütücü kibirlerine katlanmak, ne kadar zavallı ve değersiz bir uğraştı. Ve tüm bunlar kendi gururunu ayaklar altına aldığı bir sırada cereyan ediyordu. Zira Samir'i razı etmek için onun önünde neredeyse yerlerde sürünmemiş miydi? En acısı da bu utanç verici alçalma hiçbir işe yaramamış, genç adamın düşmanlığı geçmemişti. En kötüsü de, acınası bir jestle ona dokunmaya çalıştığı sırada Samir cebinden bir bıçak çıkararak onu tehdit etmişti. Nureddin, onun gözlerinde okuduğu nefreti asla unutamazdı. O öldürme parıltısını! Aklına geldikçe titriyordu.

Unutmak, acısını yenmek hiç kolay değildi. İşini yaparken her an, şu sefil ayaktakımının aptalca kibriyle karşılaşıyordu. Bu da yalnızca yarasının yeniden depreşmesine neden oluyordu. Ama niçin? Nasıl bir mutluluk bekleyebilirdi buradan? Kendisine

yalnızca acı veren bu sayısız ve gereksiz kavgadan kurtulması gerektiğini hissediyordu artık. Katiller çoğalsınlar ve yataklarında ölsünler. Sonuçta umurunda değildi.

Kalkıp sokağa çıktığında hava kararmıştı. Sokak lambalarının sarı ışıkları, etrafında dükkânların ve gürültülü kafelerin olduğu devasa meydanın çevresinde parıldıyordu. Nureddin trafiğin çalkantısına aldırmadan yolu çabucak geçti. Tramvayların ve hızla ilerleyen otomobillerin gürültüsü kulaklarına, sanki mesafe yüzünden hafifleyerek geliyormuş gibiydi. Bir süredir sanki nesneler ondan uzaklaşıyor ve onları bir perdenin arkasından görüyormuş gibi hissediyordu. Uğursuz bir güç tarafından kaderine doğru itilmişti, gözleri yabanıl, yakasının düğmeleri açık ilerliyordu. Kendisine yalan söyleyemezdi, şu an kendisini Gohar'a çeken şeyin, genç fahişenin öldürülmesiyle hiçbir ilgisi yoktu. Gohar'la karşılaşmasından ve özellikle de o akşam evin kapısına kadar ona eşlik ederken aralarında geçen konuşmadan bu yana, Nureddin'in mesleğine karşı bakış açısında değişiklik olmuştu. Nureddin tereddüt ediyordu artık. Elinde bulundurduğu kutsal güçten asla kuşku duymazken, gerçeğin nerede olduğunu sorgulamaya başlamıştı. Artık hiçbir şeyden emin değildi. Gerçekte elinde doğru dürüst bir delil olmasa da, Gohar'ın aradığı katil olduğuna inanıyor, ama buna rağmen bir katili yakalama eyleminden çok daha fazla Gohar'ın kişiliğiyle ilgileniyordu. Gohar'ın temel bir sorunu ortaya koyduğunu ve bunun çözümünün kendi geleceği için belirleyici olacağının farkındaydı. Gohar'ı suçlayacak bulguları toplamaya çalıştığı tüm bu zaman süresince, patladığı anda arkasında sadece yıkıntılar bırakacak bir patlayıcı maddeye dokunduğu hissine kapılmıştı. Ama bu yıkıntıların içinden huzurun çıkacağını da hissediyordu; Gohar'la karşılaştığında hissettiği ve şimdi korkunç bir şekilde eksikliğini duyduğu bir huzur.

Nureddin, seyrek sokak lambalarının cılız ışıklarıyla aydınlanan bu küçük sokaklardan oluşmuş labirentte kaybolmuştu.

Evin tam olarak nerede olduğunu hatırlayamıyordu; hep beraber yıkılmaya yüz tutmuş tüm bu viraneler birbirine benziyordu. Gohar'ı o akşam hangi kapının önünde bıraktığını hatırlamaya çalışarak birkaç tur atıp evlerin dökülmüş yüzeylerini inceledi. Ama çabaları boşa gitti, her şey kafasında karmakarışıktı, tam olarak neresi olduğunu bulamıyordu. Acı bir hayal kırıklığıyla geri dönmeye hazırlanırken şans ona yardım etti, bir kapının önünden geçerken birisine çarptı.

"Ne güzel bir sürpriz!" dedi Gohar. "Beni ziyarete mi geliyordun? Hoş geldin."

"Bu mahalleden geçiyordum, aklıma seni ziyaret etmek geldi," dedi Nureddin. "Umarım rahatsız etmiyorumdur."

"Kesinlikle hayır. Benim için bir şereftir. Gerçekten güzel bir tesadüf! Genellikle eve bu kadar erken dönmem ama bu paketi odama bırakmak istemiştim."

Gohar elinde, kalçasına sıkıştırarak güçlükle tuttuğu büyük bir gazete paketi taşıyordu. Yükünün ağırlığı yüzünden eğilmişti ve nefessiz kalmışa benziyordu. Bu sırada, sanki amirle karşılaşmak kendisine tuhaf bir mutluluk veriyormuş gibi onu neşeli gözlerle seyrediyordu. Bu karşılaşmanın bir rastlantı olmadığını ve amirin kendisini cinayet hakkında sorgulamak niyetiyle geldiğini kolayca anlamıştı. Şimdiden şüphelenmeye mi başlamıştı? Zaten bu ziyareti bekliyordu. Hatta istiyordu.

"Önden çıktığım için özür dilerim," dedi. "Ama sana yolu göstermem lazım. Yoksa ölme riskin var. Bu merdiven gerçek bir uçurum, her basamağı bir tuzak."

Birbirlerini izleyerek karanlık merdiveni yavaşça çıktılar. Bu yoğun karanlıkta Nureddin, Gohar'ı görmüyordu; sadece sık ve boğuk nefesini duyuyordu. Birden kör olduğu sandı.

Nihayet bir ışık. Gohar sahanlıkta durdu; komşularının kapısı açıktı ve bir gaz lambasından gelen ışık, boş gibi görünen odayı hafifçe aydınlatıyordu. Gohar birkaç saniye ne yapacağını

bilemeden kaldı. Bu açık kapı onu korkutuyor, komşusu olan o korkunç cadalozla karşılaşmak istemiyordu. Ama birden, çocuk şikâyetini andıran bir ses onu tereddütten kurtardı.

"Kimse yok mu? Bana yardım edin!"

Gohar bu yürekler acısı çağrının kaynağını bulmak için eşiğe kadar ilerledi ve sonra komşusunun odasına girdi. Odanın bir köşesinde, uzuvları kırılmış korkunç görünümlü bir heykel gibi yere bırakılan kütük adamın farkına vardı. Ağlamaktan nemlenmiş delice gözlerini önünde duran bir tabak bakla ve ekmeğe dikmişti: Onun akşam yemeği. Gohar'ın yaklaşması üzerine başını kaldırdı ve yüzünde büyük bir rahatlama ifadesi belirdi.

"Senin için ne yapabilirim?" dedi Gohar.

"Açım," dedi kütük adam. "Kadın gitti ve beni burada yalnız bıraktı. Yemek yememe yardım edebilir misin?"

"Tabii ki," dedi Gohar.

Elindeki gazete paketini yere bırakmak için eğildi ve böylece arkasında duran Nureddin kapıda göründü.

"Polis!" diye bağırdı kütük adam onu görünce. "Polisin burada ne işi var?"

"Bir dostum," dedi Gohar. "Merak etme; sana bir kötülük yapmayacak."

"Polis görmeyi sevmiyorum. Gitsin."

Yüzü korkudan allak bullak olan kütük adam açlığını unutmuş, yalnızca bu şaşkınlık verici durumu düşünüyordu: Fakiranesinde bir polis amiri. Çalı çırpı yığınından oluşan kaidesinin üzerinde kıpırdanıyor, tuzağa düşmüş hayvanlar gibi homurdanıyor, tutuklanacağını sandığından, kurtulmak için gülünesi bir şekilde debeleniyordu. Çabaları o kadar dokunaklıydı ki Nureddin ona yardıma hazırlanıyordu. Sonunda sakinleşti, korkusu yavaş yavaş geçti, hareketsiz kalıp ağzını açarak yemeğini beklemeye başladı. Geniş ve yassı burnu, koca dudakları, sakallı şişkin yanaklarıyla büyük bir karakurbağasına benziyordu.

Gohar yanına çömeldi ve neredeyse bir annenin yumuşaklığı ve hassasiyetiyle ona yemek yedirmeye başladı. Kütük adama sanki bir çocukla ilgileniyormuş gibi davranıyordu.

"Karın niçin gitti?" diye sordu. "Kavga mı ettiniz?"

"Evet," dedi sakat adam. "Namussuz karı kıskanç. Sürekli başıma sorun çıkarıyor."

"Eğer kıskanıyorsa, bu seni seviyor anlamına gelir," dedi Gohar. "Ne olup bittiğini anlat."

"Şöyle oldu, bu akşam beni almaya şehre geldiğinde, beni genç bir izmarit toplayıcısıyla konuşurken gördü. Bu onu çılgına çevirdi. Ne zaman bir kadının bana yaklaştığını görse, kıskançlıktan deli oluyor. Ama ben sadığım. Eğer kadınlar beni ayartmaya çalışıyorlarsa bunda benim bir suçum yok. Allah aşkına! Onları bana çeken şeyin ne olduğunu bilmiyorum."

Nureddin kapının pervazına, işkence direğine bağlanmış bir adam gibi dayandı. Kütük adamın sözlerini anlamakta güçlük çekiyordu. Mümkün müydü? Bu kadar gudubet bir insan enkazının böylesine iddialı, böylesine kendini beğenmiş olabilmesi kavrayış sınırlarını aşıyordu. Kütük adamın, kadınlar üzerinde yarattığı cazibeden söz ederken, densizce kasıldığını düşünüyordu. Onu en çok hayrete düşüren şey hiçbir jestin olmayışıydı; jestlerin yokluğu kolsuz bacaksız adamın sözlerine, konuşan bir makinenin soğuk saygınlığı gibi ağır ve törensel bir ton katıyordu. Nureddin kahkahayla gülmek istedi ama mesleğinin verdiği refleksle kendini tuttu. Ne olursa olsun ciddiyetini koruması gerekiyordu. Bir sırrı çözmek için buraya kadar gelmişti; sonunda belki anlayacaktı da.

Kütük adam vahşi bir iştahla yiyordu. Zaman zaman Nureddin'e kaçamak bakışlar atıyordu; amirin buraya bir nezaket ziyareti için geldiğine hâlâ inanamıyordu. Tutuklanma korkusu yüzünden çok çabuk yiyordu. Gohar'a çabuk olması, özellikle de onu terk etmemesi için yalvarır gibiydi.

"Merak etme, mutlaka geri gelecektir," dedi Gohar.

"Oh! Hayır! Artık istemiyorum," dedi kütük adam. "Gitsin kendini başka yerde siktirsin. Bıktım artık. Üstelik benim için artık çok yaşlandı. Ondan boşanacağım. Genç bir bakireyle evlenmek niyetindeyim."

Müstehcen bir şekilde gülerek Gohar'a baktı ve ekledi:

"Ne düşünüyorsun?"

Gohar korkunç cadalozu hatırladı ve yakında genç bir komşusu olacağına sevindi.

"Haklı olduğunu düşünüyorum," dedi. "Genç bir kadına sahip olmak her zaman tercih edilir. Şüphesiz daha eğlendiricidir."

"Değil mi? Genç bir bakire istiyorum. Umarım bana düğünüme gelmek şerefini bahşedersin. Bir düğün yemeği vereceğim."

"Mutlaka gelirim," dedi Gohar. "İçmek ister misin?"

"Evet, lütfen. Testi orada."

Testi Gohar'ın arkasında, duvarın dibindeydi. Onu kütük adamın dudaklarına doğru eğerek içmesini sağladı.

"Teşekkür ederim," dedi adam içtikten sonra. "Emin ol nezaketini bu şekilde istismar ettiğim için üzgünüm."

"Lafı olmaz," dedi Gohar.

"Minnettarlığımdan emin olabilirsin, sana her türlü hizmette bulunmaktan mutlu olurum."

"Mütevazı hizmetkârınım," dedi Gohar. "Senin gibi bir komşu Allahın lütfüdür."

Bu nezaket konuşmaları Nureddin'in hoşuna gitmemişti. Kafasında, Gohar ve kütük adamın kendisiyle alay edip etmedikleri sorusu vardı. Bir an gitmek, bu cehennem manzarasından kaçmak düşüncesine kapıldı. Ama onu tutan bir şey vardı: anlamak istiyordu. Bu kolsuz bacaksız adamın, bu insanlık kalıntısının nasıl olur da bir kadında kıskançlık duyguları uyandırabilir bunu kendisine açıklamalarını istiyordu. Ama hayır, Gohar adamla konuşmaya devam ediyordu, sanki bir sosyete

salonunda konuşuyorlarmış gibi nezaket sergiliyorlardı. Nureddin, sanki birbirlerini okşayan bir çiftin önünde durup onları rahatsız ediyormuş gibi bir duyguya kapılmıştı. Gitmek arzusu ağır bastı. Yavaşça geriledi ve kendini karanlık sahanlıkta yalnız buldu. Ama kaderin ona kurduğu tuzaktan kaçabilmesi için artık çok geçti. Gohar'ın sesi ona kadar ulaşmıştı bile; kütük adama veda ediyordu.

"Selamünaleyküm! Yakında seni görmeye geleceğim."

Gohar bastonunu yerden yukarıda tutmuş halde ayaklarının ucuna basarak çıktı, sanki bir hastayı uykusunda rahatsız etmekten çekiniyormuş gibi binbir dikkat gösteriyordu. Komik bir gösteri izlemekten geliyormuş gibi neşeli bir yüzle sahanlığı geçip odasının kapısını açtı.

"Önden buyur Ekselans!"

Nureddin eşiği geçmeden önce tereddüt etti, sonra sanki dipsiz bir kuyuya atlamaya karar vermiş gibi çekinmeden karanlıkta ilerledi. Nefesi kesilmiş halde durdu: ahşap bir nesneye çarpmıştı. Engelin çevresinden dolaşıp kalbine saplanacak bıçağı bekleyerek hareketsiz kaldı. Elinde bir bıçakla Samir'in onu öldürmeye hazır vaziyette karanlıkta saklandığı gibi bir duygu oluştu içinde. Bir an kafasının bulanıklığı son raddeye vardı; sonra Gohar'ın karanlıkta bir yerlerde hareket ettiğini duydu ve ardından bir mumun alevi odayı aydınlattı.

"Buyur bu sandalyeye otur," dedi Gohar. "Sana layık olmadığı için özür dilerim Ekselans! Burası fakir bir ev. Ama kendi evindeymişsin gibi davran."

Nureddin kendini sandalyeye bıraktı ama hiç yanıt vermedi. Bu konuşma ne anlama geliyordu? Kendisini aptal yerine mi koyuyordu? Kendi evindeymişsin gibi davran! Alay doruk noktasındaydı. Nureddin, kötü ruhların onu gülünç duruma düşürmek için uğraştıklarına inanmaya hazırdı. Sefil ve pis mobilyalarla döşenmiş iğrenç bir kulübe bekliyordu ama bu

olağanüstü yoksunluğu değil. Bir serap gibi baştan çıkarıcı bu boşluk, bu çıplaklık, ona şüpheli geldi, endişeli ve kuşkulu bakışlarını etrafında gezdirdi.

Gohar sırtını duvara vererek gazete paketinin üstüne oturdu. Fesini çıkarmamıştı ve bastonu hâlâ elindeydi. Oda soğuk ve nemliydi. Nureddin yakasını ilikledi, başını salladı ve bir anlık sessizlikten sonra şöyle dedi:

"Tüm bunlar mantık sınırlarını aşıyor, Gohar Efendi!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Şu dilenciyi düşünüyorum. Ne büyük bir kendini beğenmişlik! Dediklerine bakılırsa bütün kadınlar peşinden koşuyormuş."

"Amirim, unutma ki bu dilenci sakatlığından ötürü bir altın madeni gibi. Kadınlar çıkarcıdır."

"Ne olursa olsun... Böylesine korkunç bir yaratık!"

"Korkunç bir tarafı yok," dedi Gohar. "Özellikle de bir kadın için. Bu kütük adam da diğerleri gibi sevişebiliyor. Hatta duyduklarımdan anladığım kadarıyla diğerlerinden daha iyi sevişiyor. İnan bana kadının zevk çığlıkları yapmacık değildi. Ve bunun bizler için çok rahatlatıcı olduğunu itiraf edeyim."

"Rahatlatıcı olan ne?"

"Bir kütük adamın bile zevk verebileceğini bilmek rahatlatıcı," dedi Gohar.

"Böyle bir ucube!"

"Bu ucubenin bizden daha avantajlı olan tarafı amirim... Huzuru biliyor. Kaybedecek hiçbir şeyi yok. Ondan hiçbir şey alınamayacağını düşün."

"Huzur bulabilmek için böyle mi olmak gerekir?"

"Bilmiyorum," dedi Gohar. "Huzura kavuşmak için belki de kütük adam olmak gerek. Kütük adam karşısında hükümetin acizliğini düşünebiliyor musun? Ona karşı ne yapabilir?"

"Asabilir," diye yanıtladı Nureddin.

"Bir kütük adamı asmak! Hayır Ekselans. Hiçbir hükümette böyle bir eylem yapacak mizah duygusu yoktur. Bu gerçekten fazlasıyla güzel olurdu."

"Tuhaf bir adamsın. Bu gazeteleri okuyor musun?"

"Allah korusun!" dedi Gohar. "Uyumak için bana yatak vazifesi görüyorlar sadece."

Nureddin yere yayılan gazetelerin ne anlama geldiğini anladığında, böylesine bir fakirlik karşısında paniğe kapıldı. En yoksul varlığın bile bir yatakta yatacağını düşünüyordu. Bir gazete yığınının üstünde nasıl uyunabilirdi? Ona göre bu bir delilik belirtisiydi.

"Böyle bir yoksulluğun içine nasıl düştün? Konuşmalarından eğitimli bir adam olduğun anlaşılıyor hatta çok kültürlü olduğunu söyleyebilirim. Normal şartlarda toplumda daha üst seviyelerde olman gerekirdi. Buna rağmen dilenci olarak yaşıyorsun. Burada anlamam gereken bir sır mı var?"

"Hiçbir sır yok. Dilenci olarak yaşıyorum çünkü bunu istiyorum."

"Allah Allah! Şaşırtıcı bir adamsın. Dahası düşünce yapını kavrayamıyorum."

"Gerçek olan şu ki amirim, çok kolay şaşırıyorsun. Hayat, gerçek hayat çocukça bir sadeliktedir. Orada gizem yoktur. Sadece pis herifler vardır."

"Pis herifler derken kimleri kastediyorsun?"

"Eğer bu pis heriflerin kim olduklarını bilmiyorsan senin için umut yok demektir. Başkalarından öğrenmediğimiz tek şey budur amirim."

Nureddin başını eğdi, ellerini dizlerinin arasında sıkıştırmış, içini yakan bir sorunu düşünüyor gibiydi.

"Mesele bundan daha karmaşık," dedi sonunda. "Sadece iyiler ve pis heriflerden ibaret değil."

"Hayır," dedi Gohar. "Bu nüansı kabul etmiyorum. Bana daha

karmaşık olduğunu söyleme. Bu sözde karmaşıklığın sadece pis heriflerin işine yaradığını nasıl anlamazsın?"

Nureddin boyun eğerek sustu. Bir kez daha içini bezginlik kaplamıştı. Bu boş oda onu, evrenin geri kalanından yalıtarak bir rahatlama hissi veriyordu. Kendisini, sıkıntıdan arınmış, aylak ve mutlu bir halde bir gazete yığınının üstünde yatarken hayal ediyordu. Daha uzaklarda imkânsız bir mutluluğu aramanın ne gereği vardı? Gerçekten de bu duvarların arasında, ustaca düzenlenmiş bu hiçliğin içinde ona bir şey olmazdı. Şüphesiz Gohar haklıydı. Dilenci olarak yaşamak, bilgeliğin yolunu takip etmekti. Zorunlulukların olmadığı ilkel bir yaşam. Nureddin, dilenci olmanın nasıl bir dinginlik vereceğini hayal ediyordu, kaybedecek bir şeyi olmadan, özgür ve kibirli. Sonunda utanmadan ve çekinmeden kendini eğilimlerine bırakabilirdi. Yıllarca kendisine en ağır işkenceleri çektiren bu eğilimlerden gurur bile duyabilirdi. Samir ona geri dönerdi. Onun karşısına, önyargılarından ve vıcık vıcık ahlak anlayışından arınmış, otoriteyi temsil eden işaretler olmadan çıktığında nefreti kendiliğinden kaybolurdu. Onun aşağılamalarından ve alaylarından çekinecek bir şeyi kalmazdı.

Ama şeytana uymak kolay değildi. Sandalyesinden kalktı ve odada birkaç adım attı; sonra dönerek Gohar'ın karşısında dikildi. Evsahibinin, mum ışığının yansımalarının aydınlattığı sakin yüzünü bir süre seyretti. Bu adamın bir cinayet işlediği kesindi; buna rağmen yüz hatları mükemmel dinginliğini koruyordu. Kendisini çevreleyen gerçek dünyaya o kadar yabancıydı ki, korku ve acıya duyarsız gibi görünüyordu. Nureddin dertli bir şekilde iç geçirdi. Dilenci hayatı için gerekli olan bu sakinliğe, bu kesin kopuşa henüz hazır olmadığını hissediyordu. Mesleğinin kurallarına hâlâ çok bağlıydı; görevi ona elindeki işi bitirmesini emrediyordu. Kanuna saygı duyulmasını sağlamakla görevli bir polis amiri olduğunu tamamen unutmamıştı ve burada genç bir

fahişenin öldürülmesini soruşturmak için bulunuyordu.

"Aslında buraya, sana birkaç soru sormak için gelmiştim."

"Seni dinliyorum," dedi Gohar. "Bana istediğin her soruyu sorabilirsin."

"Genelevdeki şu cinayet hakkında," diye devam etti Nureddin sandalyeye tekrar oturarak.

"Biliyorum," dedi Gohar. "Ziyaretini bekliyordum. Konuş, sana cevap vereceğim. Bu arada kahve yapacağım. Sana içecek bir şeyler ikram etmeyi ihmal ettiğim için özür dilerim."

"Bir şey istemiyorum," dedi Nureddin. "Benim için zahmet etme."

Bu arada Gohar, küçük alkol ocağını yakarak kahve hazırlamaya koyuldu. Cezveye su koyarken bir yandan da sessizce Nureddin'i gözlemliyordu. İşin sonunun nereye varacağını merak ediyordu. Ama amir hiç soru sormuyordu. Uzak rüyaların içinde kaybolmuşa benziyordu.

Soruyu Gohar sordu:

"Şüphelendiğin biri var mı?"

"Açık konuşmak gerekirse, senden şüphelendiğimi söylemeliyim," diye yanıtladı Nureddin, bakışlarındaki sert ifadeyle.

"Güzel, seni kutlarım, Ekselans," dedi Gohar. "Doğru düşünmüşsün. Katil benim."

Bu ani itiraf Nureddin'in üstünde bir felaket etkisi yarattı. Ellerini gözlerinin önünde bir olumsuzlama, kabul etmeme jestiyle sallarken aynı anda başını da kararlı bir şekilde sallıyordu.

"Ne kaba bir şaka!" diye bağırdı. "Oh! Hayır, çok çocukça Gohar Efendi, genç dostun El Kordi aynısını bana daha önce yaptı. Herkes itiraf etmek istiyor, neyiniz var sizin? Sen de mi dünyayı düzeltmek istiyorsun?"

"Allah korusun!" dedi Gohar. "Bu genç adamla beni bir tutmakla hata ediyorsun Ekselans. El Kordi de senin gibi düşünüyor; o da her şeyin daha karmaşık olduğuna inanıyor."

Kahve hazırdı; Gohar cezvedeki kahveyi çentikli iki fincana boşalttı, sonra birini Nureddin'e uzattı.

"Emrine amadeyim," dedi. "Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Şimdilik bir şey yapmayı düşünmüyorum. Seni sadece basit bir itiraf üzerine tutuklayamam. Bana delil lazım. Yarın bir karar vereceğim. Önce birini sorgulamam gerek; her şey bu sorguya bağlı."

Birden bir şarkı yükseldi; komşunun odasından geliyordu. Kütük adam, boğuk bir sesle neşeli, biraz da delice bir şarkı söylüyordu.

Çabuk yat! Götür beni
Zouzou'nun evine doğru!

"Şuna bak! Şarkı söylüyor."

"Niçin söylemesin ki?" dedi Gohar. "Neşeli olmak için her şeye sahip."

"Şüphesiz öyledir. Ama ben yine de anlayabilmeyi isterdim."

Nureddin fincanı dudaklarına götürüp bir yudum aldı. Kahve acıydı; kendi hayatı kadar acı.

Yeghen meydanın yakınında kararsızlıkla durduğunda, güneş minarelerin tepelerinden daha yüksekteydi. Biraz sonra karakolda sadece adaletsizlik ve karanlıkla yüzleşeceğini biliyordu. Buna rağmen korkmuyordu. Tereddüt etmesinin nedeni işkence korkusu değildi. Sadece içini kaplayan çocukça bir arzuydu: kalabalıklar arasında yaptığı gezintiyi biraz daha uzatmak. Sonucunu önceden kestiremediği bir şeyi beklerken oyalanmayı seviyordu. Önceden uyuşturucu aldığı için kendini zihni açık ve sakin hissediyordu. Hatta otoriteyle yüzleşme fikri, içini garip bir neşeyle dolduruyordu.

Yeghen bu celp kâğıdının gelmesini bekliyordu. Uzun zamandan beri polis amiri Nureddin'in kendisi hakkında karanlık

niyetleri olduğunu tahmin ediyordu. Ama tam olarak ne biliyor olabilirdi? Onun katil olduğunu mu düşünüyordu yoksa sadece katilin kimliğini bildiğinden mi şüpheleniyordu? Her halükârda kendisinden bazı itiraflar almayı umduğu kesindi. Yeghen, amirin kendisini nasıl bir yöntemle sorgulayacağı konusunda hayale kapılmıyordu. İşkence medeni toplumlarda bir yaşam biçimi haline gelmişti. Mide kanserine karşı yapacak bir şey olmadığı gibi, insanların başka insanları baskı altına almak için uyguladıkları şiddete karşı da bir şey yapılamazdı. Yeghen polis şiddetini tıpkı tedavisiz bir hastalık ya da doğal afet gibi kabul ediyordu.

Polis karakolu meydanın karşı tarafındaydı. Pencerelerinde demir parmaklıklar olan tek katlı beyaz bir taş binaydı. Yeghen solundaki kaldırımı takip etti; biraz daha oyalanmaya karar vermişti. Saat sabahın on biriydi ve meydan, meşgul tavırları kimseyi kandırmayan insan kalabalığıyla kaynıyordu. Yeghen, bu karışıklığın ve aldatıcı hareketliliğin içinde süregiden durgunluğu seyrediyordu. Deneyimli bir göz için, kesinlikle acil ve olağanüstü hiçbir şeyin olmadığını fark etmek kolaydı. Tramvayların gürültüsüne, otomobillerin klaksonlarına, seyyar sayıcıların tiz seslerine rağmen Yeghen'in kafasında jest ve sözlerin sonsuz bir yaşamla ölçüldüğü bir dünya izlenimi vardı. Sonsuzluğun içinde hareket eden bu çılgın kalabalık, hiçbir işkencenin, hiçbir baskının söndüremeyeceği anlaşılmaz bir neşeyle doluydu.

Yeghen, soğukkanlı bir kayıtsızlıkla kendisini bekleyen işkenceyi düşündü. Bu ilk sorgusu olmayacaktı, jandarmaların vahşeti hakkında bilmediği sır yoktu. Ama bugüne kadarkiler, uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili küçük suçlardı. Bu kez başkaydı; bir cinayet söz konusuydu. Cevaplanması gereken soru, jandarmaların alışılagelenden daha sert vurup vurmayacaklarıydı. Hayır, diye düşündü Yeghen. Küçük bir uyuşturucu işi ya da

bir cinayet olsun, darbeler tamamen aynı sertliktedir. Çözülmekten korkmasına gerek yoktu. Gohar'ın adını vermeyeceğine emindi. Bu onun açısından bir cesaret ya da dostluk için gösterdiği bir fedakârlık değildi. Dostlarına hatta annesine bile ihanet etmek, dünyanın her yerinde işlenen sayısız cinayetlerle karşılaştırıldığında çok önemsiz görünüyordu. Hayır, şu an söz konusu olan şey yalnızca Gohar'ı kurtarmak değildi, aynı zamanda Nureddin'e polisin rolünün gülünçlüğünü göstermekti. Nureddin, absürd adaletin vücut bulmuş haliydi. Yeghen'in ona bulunduğu durumun ne kadar iğreti olduğunu göstermesi lazımdı. Bu bakış açısı onu neşelendirdi ve sırıtmaya başladı.

Yeghen polis karakoluna girdi. Duvarları beyaz badanalı büyük odanın içinde yalnızca bir masa vardı ve arkasında bir çavuş oturuyordu. Elindeki gazeteyi okuyordu ve yüzündeki sıkıntılı ifade epey komikti. Yeghen yaklaştı, cebindeki celp kâğıdını çıkardı ve bekledi. Çavuş okumayı bırakıp kafasını kaldırdı.

"Ne istiyorsun?"

Yeghen'e, sanki onun en kötü suçları işlediğinden şüpheleniyormuş gibi bakıyordu. Yeghen bu bakışı biliyordu. Çirkinliği onu her zaman polis soruşturmasının konusu yapmıştı; bu dar kafalı zihinler için bir cinayet zanlısının en mükemmel örneğiydi kendisi. Gülümsedi ve celp kâğıdını çavuşa uzattı. O da kâğıdı alıp bir göz attı ve şöyle dedi:

"Burada bekle! Kımıldama."

"Kaçmayacağım," dedi Yeghen.

Çavuş bir düğmeye basarken, yan bakışlarla Yeghen'i izlemeyi sürdürüyordu. Bir süre sonra, boğayı andıran bir jandarma gelip çavuşu nizami olarak selamlayarak kendini takdim etti.

"Emrindeyim çavuş."

"Bu adamı amirime götür."

Jandarma yeniden selam verdi ve Yeghen'e kendisini takip etmesini işaret etti.

"Gel."

Yeghen jandarmayı dar bir koridor boyunca takip etti. Kılavuzunun heybetli yapısına baktıkça iradesinin zayıfladığını hissetti. Böyle bir celladın eline düşmek, kesin ölüm demekti. Jandarma bir kapının önünde durdu ve tıklattı. İçeriden bir ses yanıt verdi. Jandarma kapıyı açarak Yeghen'i içeri itti.

"Beyim! Çavuş bu adamı sana getirmemi söyledi."

"Tamam," dedi Nureddin. "Gidebilirsin."

Polis amiri masasının arkasına oturmuştu, üniformasının yakası açık, yüz hatları karamsar ve gergindi. Tıraş olmamıştı ve sanki gece uyumamışa benziyordu. Gözleri ateşle parıldıyordu ve Yeghen'e dikilen bakışları, bir trajedinin sonuna gelen adam bakışlarıydı.

"Yaklaş, seni gördüğüme memnun oldum."

"Selamünaleyküm amirim!" dedi Yeghen.

"Geç kaldın," diye devam etti Nureddin. "Sadece bu yüzden bile sekiz gün hapis cezasını hak ediyorsun."

"Özür dilerim Ekselans! Çalar saatim yok."

"Soytarılığı bırak. Şaka kaldıracak havada değilim. Seni uyarıyorum, bu sefer iş ciddi. Buradan sağ çıkamazsın."

Yeghen, teklif edilmediği halde bir sandalye aldı ve oturdu.

"Vasiyetnamemi yazdım bile."

Nureddin sustu, kendisini boğan öfkeyi kontrol altına almaya çalıştı. Böylece ilk sözlerden itibaren Yeghen ona bu sorgulamanın saçmalığını göstermiş oldu. Bu insanlar asla bir şeyi ciddiye almıyorlardı. Nureddin, baldırı çıplaklarla, pis suçlar işleyen ayaktakımıyla kendini çok daha iyi hissediyordu. Her şeye rağmen onları korkutmayı biliyordu. Ama bu çürümüş entelektüellerin kendisindeki tüm otorite duygusunu parçalamak gibi tuhaf bir alışkanlıkları vardı. Nureddin, kendini mantıklı biri olarak görüyordu; yani bir hükümetin varlığına ve bakanların söylediklerine inanıyordu. Medeni dünyanın kurumlarına

karşı kayıtsız şartsız bir inancı vardı. Yeghen ve onun gibilerin tutumları her zaman kendi uyumunu bozuyordu, bir hükümetin varlığının farkında değil gibiydiler. Hükümete karşı değildiler, sadece onu yok sayıyorlardı.

"Senin aptalca şakalarına daha fazla katlanmayacağım. Burada bir sorguya cevap vermek için bulunuyorsun. Söz konusu olan şey bir cinayet!"

Yeghen mutlulukla gülümsedi.

"Hizmetindeyim, Ekselans!"

Her ihtimale hazırlıklı olmak için sandalyesine büzülmüştü. Tüm bunların sonunda dayakla biteceğini biliyordu. Çünkü hiçbir şey söylemeyecekti. Camları kapalı olan pencerelerin demir parmaklıkları arasından, meydandaki hareketliliği görüyor ve arabaların sağır edici gürültüsünü duyuyordu. Demek dışarıda hayat devam ediyordu.

"Güzel," dedi amir. "Baştan başlayalım. Ama seni bir kez daha, meselenin ciddi olduğu konusunda uyarıyorum ve kesin cevaplar istiyorum. Birçok şeyden haberdar olduğunu biliyorum."

"Ben?" dedi Yeghen. "Beni gerçekten çok büyütüyorsun amirim."

"Söyle bakalım, cinayet günü Set Amina'nın evinde miydin?"

"Gerçeği söylemek gerekirse Ekselans, uyuyordum."

"Arnaba öldürüldüğünde sen neredeydin?"

"Söyledim ya Ekselans, uyuyordum."

Nureddin soğukkanlılığını muhafaza etti, ciddi bir yüzle bir süre sessiz kaldı. Şüpheye yer yoktu. Yeghen aptal numarası yapıyordu.

"O gün genelevde olduğunu kesinlikle biliyorum. Orada kimi gördün?"

"Uyuyordum Ekselans."

"Sen uyurken kimse gelmedi mi?"

"Nasıl bilebilirim ki Ekselans? Zira uyuyordum."

"Allah aşkına! Her zaman mı uyuyorsun it oğlu it?"

"Amirim," dedi Yeghen. "Afedersin ama uyumanın kanunlara aykırı bir eylem olduğunu bilmiyordum."

" Güzel, o zaman ben seni uyandırmasını bilirim."

Nureddin yılmıştı, bu şekilde bir savunmanın aptallığı onu aşıyordu. Uyuyormuş, lanet herif! Gelmeden önce uyuşturucu almış olmalıydı. Bu duruşunu hiç bozmadan sonuna kadar dayanabileceğini biliyordu.

"Sana düşünmek için beş dakika veriyorum. Ondan sonra seni konuşmaya mecbur etmesini bilirim."

Yeghen ona uyuyordum diye cevap verecekti ki amirin kendisine bir soru sormadığını fark etti ve sustu. Beş dakika sonra işkence başlayacaktı. Önemsiz şeyler düşünmeye başladı.

Nureddin saatine baktı sonra, koltuğuna yaslanarak beklemeye başladı. Bu sorgu şaklabanlığa dönüyordu. Onun otorite ve adalete olan güvenini daha fazla sarsmaktan başka bir işe yaramayacaktı. Yeghen bir şey söylemeyecek, işkence altında bile sırrını saklayacaktı. Bu davranış onun kişiliğiyle bağdaşmıyordu, hatta endişe vericiydi. Nureddin, Yeghen'in katili bildiğinden emindi. O zaman niçin susuyordu? Katil ona susması için para veremezdi, cinayet onu işleyene bir şey kazandırmamıştı. Onur meselesi de değildi. Nureddin, Yeghen'in geçmişini, onun bazı önyargılara asla değer vermediğini bilecek kadar iyi tanıyordu.

Sordu:

"Dayaktan korkmuyor musun?"

"Hayır," diye yanıtladı Yeghen.

"Bu mümkün değil."

"Dayak benim gibi bir adamın hayatındaki kazalardan başka bir şey değildir amirim! Basit kazalar."

"Hiç özsaygın yok mu senin?"

Yeghen sırıttı.

"Bana annemi hatırlattın," dedi. "Annem bana her zaman babamın saygıdeğer bir adam olduğunu ve benim de ailenin yüzkarası olduğumu söyler."

"Hiçbir duygun yok mu? Hiçbir şey hissetmiyor musun?"

"Var Ekselans! Şu an çok büyük bir hayret duygusu içindeyim."

"Ne tür bir hayret?"

"Senin gibi bir adamın vaktini hiç de eğlenceli olmayan böylesine bir oyunla harcamasına hayret ediyorum."

"Vaktimi neyle geçirmemi istiyorsun?"

"Git sokaklarda sürt daha iyi," diye yanıtladı Yeghen.

Nureddin mosmor oldu.

"Gördüğüm kadarıyla yapacak bir şey yok. Bunu sen istedin."

Yeghen yanıt vermedi. Nureddin jandarmalara bir işaret yaptı. Birisi önünde ona vurmak için hazırlanırken, diğeri arkasına geçti.

Yeghen tüm bu sahneye ilgisiz bir seyirci gibi baktı. Sadece, vaktini hoş olmayan oyunlarla geçirdiğini amire söylemekle hata ettiğini düşündü. Bu onlar için çok zevkli olmalıydı. Sonuçta bu insanlar da kendi yöntemlerince eğleniyorlardı. Onlara karşı ne nefret ne de küçümseme duyuyordu. Kendini sakin hissetti, gözlerini kapadı.

İlk tokat az kalsın kafasını koparacaktı; hissettiği korkunç acının etkisini ikinci tokat hemen dengeledi, sonra onun ardından gelenler de. Sonra acı büyüyerek kesif ve ölçüsüz bir biçim aldı. Yeghen kendini, ani şimşeklerin aydınlattığı dipsiz bir karanlık kuyunun içinde buldu. Bazen Nureddin'in, ona hâlâ şu soruyu soran sesi kulağına geliyordu:

"Konuşacak mısın it oğlu it?"

Birden uzaktan gelen bir ses duydu. Bu ses ona bir şey hatırlatıyordu, ne olduğunu öğrenmeye çalıştı. Bulabilmek için uzun

bir zaman harcadı. Öğlenleri atılan topun sesi. Saat on ikiydi ve top patlamıştı. Gözlerini açtı ve bağırdı:

"Saat on iki millet!"

Onu bayıltmak için kolunu kaldırmış olan jandarma şaşkınlıktan donakalarak durdu.

"Ee ne olmuş?" diye sordu.

"Sanırım yemek vakti," dedi Yeghen cılız bir sesle. "Acıktım."

Nureddin başını ellerinin arasına aldı, haykırmak istiyordu.

"Atın bunu dışarı," dedi. "Artık görmek istemiyorum."

Jandarmalar Yeghen'i tutup götürdüler.

Nureddin en derin iç acısıyla yalnız kaldı. Sonra saatin on iki olduğunu hatırladı ve yemeğe gitmek için kalktı.

Polis karakolundan çıkarken, Nureddin katilin Gohar olduğunu düşünüyordu. Ama şimdi bunun kendisi için ne önemi vardı? İstifa etmeye ve bundan sonra dilenci olarak yaşamaya karar vermişti. Dilencilik kolaydı; ama kibirlilik? Kibri nerede bulacaktı? İçinde sonsuz bezginlikten, büyük bir huzur ihtiyacından başka bir şey yoktu. Sadece huzur.

"Hayatı yaşamadan öğretmek cehaletin işlediği en iğrenç suçtu."

İnsan ilişkilerine ve topluma getirdiği nüktedan ve kışkırtıcı bakışla Batı kültürünün son gerçek anarşist yazarı kabul edilen Albert Cossery'nin döneminin avangard yazarlarının aksine can sıkıntısı ve muğlaklıklardan uzak romanı, adaletsiz toplumların düzenini bozan hırsızlar, züppeler, dilenciler ve yersiz yurtsuzlardan oluşuyor. Eski felsefe hocası ve dilenci Gohar, uyuşturucu satıcısı ve şair Yeghen, otoriter ve eşcinsel polis amiri Nur El Dine, Kahire sokaklarında bir araya geliyor. Peki, toplumsal norm ve heveslere karşı çıkarken iç huzuru nasıl koruyorlar? Fakirliğin ortasında, usanmaz devlet güçlerinin durduramadığı yaşam enerjisini nasıl muhafaza ediyorlar?

Karakterlerinin içinden geçtiği dinmeyen hüzne ve beyhudeliğe rağmen, Cossery her eserinde boyunduruğa karşı insanlardaki inatçı inancın gücünü göstermeye devam ediyor.

HENRY MILLER

Bir efsane... Otoritenin tüm biçimlerini çürüten yakıcı bir hiciv onunkisi. Mesajı çok açık: Cennet kaybolmadı, sadece hepimiz dünyanın cennetvari sadeliğinin tadına varamayacak kadar meşgulüz.

Guardian

Camus gibi Cossery de ahlaki soruları absürdün filtresinden geçirerek inceler; Miller gibi o da başıboşları kucaklar. Bununla birlikte onun yazınında çok güçlü bir politik görev duygusu vardır. Cossery'e göre en şiddetli isyan edimi, iştirak etmemeyi tercih etmektir.

Los Angeles Times

9 786052 120562 4

www.kolektifkitap.com

ROMAN

kolektif kitap